ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กรัชกาย ใจวงค์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
พฤษภาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กรัชกาย ใจวงค์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
พฤษภาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

Effect of the Advanced Systematic Thinking Process GPAS 5 Steps Combined with SQ6R Reading Techniques on the Critical Reading Ability and Communication Ability of Mathayom 3 Students

Karuthchakai Jaiwong

An Independent Study Submitted to University of Phayao

in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Master of Education Degree in Curriculum and Instruction

May 2025

Copyright by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ของ กรัชกาย ใจวงค์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร.สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ สรรพสุข)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้ศึกษาค้นคว้า: นางสาวกรัชกาย ใจวงค์, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์

คำสำคัญ: กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น, เทคนิคการอ่าน SQ6R, การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, การสื่อสาร

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ศึกษาระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 4 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัด อุตรดิตถ์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 42 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) ด้วยวิธีจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วย เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6619 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.19 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R โดยภาพรวมมีระดับพัฒนาการอยู่ในระดับสูง

Title: Effect of the Advanced Systematic Thinking Process GPAS 5 Steps Combined with SQ6R Reading Techniques on the Critical Reading Ability and Communication Ability of Mathayom 3 Students

Author: MISS Karuthchakai Jaiwong, Independent Study: M.Ed. (Curriculum and Instruction), University of Phayao

Advisor: Assistant Professor Dr. Wilaiphorn Witchayawat

Keywords: GPAS 5 Steps, SQ6R, Critical Reading Ability, Communication Ability

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop a learning management using the GPAS 5 Steps advanced systematic thinking process combined with SQ6R reading techniques to enhance the critical reading and communication abilities of Mathayom 3 students. 2) compare the critical reading abilities of Mathayom 3 students between before and after learning, and 3) study the level and relative gain score of communication abilities in Mathayom 3 after implementing the learning management. The sample consisted of 42 Mathayom 3/4 students at Uttaradit Daruni School, Uttaradit, in the academic year 2024/2. Obtained by cluster random sampling with the classroom as the sampling unit. The instruments used in this study included 1) lesson plans, 2) a critical reading ability test, and 3) a communication ability assessment form. The statistical methods used to analyze the data were mean, standard deviation, percentage, and dependent t-test.

The findings revealed that: 1) the developed learning management, utilizing the GPAS 5 Steps advanced systematic thinking process combined with SQ6R reading techniques, demonstrated the highest level of suitability, with an effectiveness index (E.I.) of 0.6619 or 66.19%, 2) the critical reading abilities of Mathayom 3 students were significantly higher after implementing the learning management using the GPAS 5 Steps combined with SQ6R reading techniques, at a significance level of .05, and 3) the evaluation of the communication abilities of Mathayom 3 students after implementing the learning management using the GPAS 5 Steps combined with SQ6R reading techniques was high average relative gain score.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาในการแนะนำและความช่วยเหลือปรับปรุงข้อบกพร่องจาก ดร. สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วสันต์ สรรพสุข กรรมการสอบ และได้ความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเป็นที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วสันต์ สรรพสุข อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, คุณครูณัฐศิกานต์ ถาอ้น ครูกลุ่มงานวัดผลและประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านเหล่าป่าสา, คุณครูณัฐกานต์ คำชม ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านเหล่าป่าสา, คุณครูอรุณธดี คำดี และคุณครูอัจฉรา สีสืบวงษ์ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความกรุณาดังกล่าวและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายชยพล เอ็บมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย ตลอดจนขอขอบพระคุณคณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และขอบใจนักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใด ขอขอบพระคุณบิดา มารดา รวมถึงครอบครัวนิตยวัฒน์ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมาจนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณรุ่นพี่ เพื่อนร่วมรุ่นหลักสูตรและการสอน รหัส 63 และรวมถึงทุกท่านที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศให้ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและผู้ที่สนใจต่อไป

กรัชกาย ใจวงค์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ
กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ
สารบัญ ..... ช
สารบัญตาราง ..... ฌ
สารบัญภาพ ..... ฎ
บทที่ 1 บทนำ 1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
คำถามการวิจัย 7
วัตถุประสงค์การวิจัย 7
สมมติฐานการวิจัย 7
ขอบเขตของการวิจัย 8
นิยามศัพท์เฉพาะ 10
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 12
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 13
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 25
สมรรถนะการสื่อสาร 43
กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น 52
เทคนิคการอ่าน SQ6R 59
การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 79

กรอบแนวคิดการวิจัย 91
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 92
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 92
แผนแบบการวิจัย 92
เครื่องมือการวิจัยและการสร้างหาคุณภาพ 93
การเก็บรวบรวมข้อมูล 108
การวิเคราะห์ข้อมูล 110
สถิติที่ใช้ในการวิจัย 110
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 115
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 116
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 118
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R 120
บทที่ 5 บทสรุป 123
สรุปผลการวิจัย 125
อภิปรายผล 125
ข้อเสนอแนะ 131
บรรณานุกรม 132
ภาคผนวก 141
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย 142
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา 143
ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย 174
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ 192
ประวัติผู้วิจัย 228

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 17
ตาราง 2 โครงสร้างรายวิชา ภาษาไทย 5 รหัสวิชา ท 23102 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี 22
ตาราง 3 การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย 24
ตาราง 4 แนวคิดองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 32
ตาราง 5 ความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 35
ตาราง 6 ระดับสมรรถนะการสื่อสารกับระดับการพัฒนา และระดับความสามารถตามช่วงชั้น 46
ตาราง 7 พฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร 48
ตาราง 8 ขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น 57
ตาราง 9 ขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R 63
ตาราง 10 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R 66
ตาราง 11 แผนแบบการวิจัย 93
ตาราง 12 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ในชั่วโมงเรียน 95
ตาราง 13 วิเคราะห์การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องการวัด จำนวน 50 ข้อ 100
ตาราง 14 ลำดับที่ (ข้อ) ตามการจำแนกความสามารถฯ ในแบบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 50 ข้อ 101
ตาราง 15 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน 116
ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 117

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 118
ตาราง 18 แสดงคะแนนเฉลี่ยและร้อยละรายด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนนมัธยมศึกษาปีที่ 3 119
ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R 120
ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ในแต่ละระดับคุณภาพ 122
ตาราง 21 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ฉบับก่อนเรียน 143
ตาราง 22 ลำดับที่ (ข้อ) ตามการจำแนกความสามารถฯ ในแบบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ฉบับก่อนเรียน 144
ตาราง 23 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 30 ข้อ ฉบับหลังเรียน 145
ตาราง 24 ลำดับที่ (ข้อ) ตามการจำแนกความสามารถฯ ในแบบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ฉบับหลังเรียน 146
ตาราง 25 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 174
ตาราง 26 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 177
ตาราง 27 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 179

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัย จำนวน 50 ข้อ 181
ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบและตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 185
ตาราง 30 ผลการวัดความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 187
ตาราง 31 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R 189

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R..... 72
ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย 91
ภาพ 3 ตัวอย่างหน้าปกเอกสารประกอบการเรียนรู้ ชุดที่ 1 (แผนที่ 1)..... 203
ภาพ 4 ตัวอย่างใบความรู้และกิจกรรม G และ P..... 203
ภาพ 5 ตัวอย่างบทอ่านเรื่องสั้นจำนวน 2 เรื่อง 208
ภาพ 6 ตัวอย่างใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1 A1..... 209
ภาพ 7 ตัวอย่างใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 A2..... 210

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศตวรรษที่ 21 เป็นโลกของเทคโนโลยี การสื่อสาร และนวัตกรรม มนุษย์มีการติดต่อเผยแพร่ข่าวสารกันอย่างกว้างขวางและรวดเร็วผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งชนิดสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งโลกมีสภาวการณ์หลากหลายเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังเช่น “VUCA World” เป็นโลกที่มีความผันผวนคลุมเครือตลอดเวลา มีสิ่งที่ไม่สามารถคาดการณ์และควบคุมได้ โลกยุคใหม่ในขณะนี้ คือ “BANI World” มีลักษณะเปราะบางเต็มไปด้วยความวิตกกังวล ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซับซ้อนเข้าใจยาก ในด้านการดำรงชีวิตจึงมีทักษะที่จำเป็น ดังที่ อักษรเจริญทัศน์ (2567) กล่าวถึงทักษะที่ต้องเตรียมพร้อม คือ ความเปราะบางของโลกที่ทำให้ผู้คนต้องมีความรู้ ความสามารถและความยืดหยุ่น (Capacity and resilience) ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ควรมีเพื่อใช้ในการรับส่งสารต่าง ๆ ที่มีความเปราะบางและยังขาดความน่าเชื่อถือ จึงต้องมีการวิเคราะห์และเลือกใช้ข้อมูลจากสารที่ได้รับนำมาแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม และแม้ว่าจะก้าวข้ามผ่านสู่กระแสโลกยุคใหม่ใดทุกคนต่างต้องใช้และอาศัยการรับส่งสารข้อมูลอยู่เสมอ สิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดความปกติสุขเท่าทันและปลอดภัย คือ ทักษะความสามารถในการอ่านและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ถือเป็นพื้นฐานสำคัญ

การอ่านเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้อ่านได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ในการเพิ่มพูนความรู้ ความคิดที่กว้างขวางและมีการพัฒนาชีวิตที่ดีเกิดเป็นกระบวนการพัฒนาสติปัญญา การอ่านจึงเป็นการแสวงหาความรู้ที่สำคัญที่จะต้องฝึกให้เกิดความชำนาญ (ธนิตา เผ่าพงศ์ษา, 2565) โดยการพัฒนาทักษะการอ่านมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถอ่านข้อความต่าง ๆ ได้อย่างเข้าใจ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ช่วยพัฒนาสมองส่วน IQ ทักษะด้านความจำ การคิด ฝึกสมาธิ การเรียงลำดับข้อมูล ทักษะการสื่อสาร การสร้างจินตนาการ และทักษะทางอารมณ์ (สุภัทรา สดเอี่ยม, 2565) การอ่านนั้นมีหลายระดับตั้งแต่การอ่านออกไปจนถึงการอ่านขั้นสูง ซึ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นนับว่าเป็นการอ่านในขั้นสูง มนุษย์ควรที่จะสามารถอ่านอย่างวิจารณญาณได้ (พัชญา สาทา, 2564) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณถือเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต ถือว่ามีความสำคัญที่ส่งเสริมกระบวนการวินิจฉัย พิจารณา และประเมินค่าในสิ่งที่อ่านเพื่อแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน เพราะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักวิเคราะห์ตรวจสอบและเลือกรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการอ่านที่ต้องใช้สติปัญญาในการใคร่ครวญ และควรได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาใช้

ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (ชนานันท์ กุ่มพรม, 2565) ในด้านการศึกษาการสอนอ่านเพียงเพื่อความเข้าใจยังไม่เพียงพอ แต่จะต้องสอนให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผลในขณะที่อ่านด้วยทุกครั้ง การสอนให้เด็กอ่านโดยใช้วิจารณญาณจึงเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม เพราะจะช่วยให้นักเรียนรู้เท่าทันสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง (จิตติกานต์ คำมะสอน, และคณะ, 2559) มีความสำคัญอย่างยิ่งกับบุคคลทุกเพศทุกวัย ทุกอาชีพ โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ หากนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับนั้นขาดการฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะในการดำรงชีวิต เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้นักเรียนรู้จักทำความเข้าใจ นำไปใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและสมเหตุสมผล (สิริพร รัตนมุง, 2559)

นอกจากนี้ทักษะพื้นฐานในการรับและส่งข้อมูลที่สำคัญทักษะหนึ่ง คือ ทักษะความสามารถในการสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการจากผู้ส่งสารโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่อาจเป็นการพูด การเขียนสัญลักษณ์ การแสดงหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปยังผู้รับสาร ซึ่งอาจใช้กระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมหรือความจำเป็นของตนเองและคู่สื่อสาร (นฤวรรณ ม่วงประเสริฐ, 2564) การสื่อสารมีบทบาทและมีความสำคัญอย่างหนึ่งนอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ มีประโยชน์ทั้งในแง่บุคคลและสังคม (ระวิวรรณ บวกหาร, 2566) หากนักเรียนขาดประสิทธิภาพในการสื่อสารจะก่อให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสาร การสื่อสารไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้สื่อสารและผู้รับสารมีผลกระทบต่อด้านความเป็นสังคมและด้านการใช้ชีวิต (ญาณวัฒน์ เสือพลี, 2561) ทั้งนี้มีการตระหนักถึงทักษะการสื่อสาร โดยเห็นว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นทักษะที่ควรพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นสมรรถนะที่สำคัญ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ระบุว่า สมรรถนะสื่อสาร หมายถึง การรับและส่งสารบนความเข้าใจ ความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมทั้งสามารถตัดสินใจเลือกใช้สื่อ สร้างสื่อ และกลวิธีการสื่อสารที่มีรูปแบบวัจนภาษาหรืออวัจนภาษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะที่สำคัญของนักเรียนทั้งความสามารถในการคิดและความสามารถในการสื่อสาร อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางฯ พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ให้ความสำคัญทั้งกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารได้กำหนด สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 คือ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และ Programme for international student assessment (PISA) มีการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการสื่อสาร เพื่อคิดวิเคราะห์ทำความเข้าใจ

กับสิ่งที่อ่านเพื่อแสดงถึงความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading literacy) และเพื่อเป็นการวัดและประเมินคุณภาพความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการวัดระดับคุณภาพของสถานศึกษาร่วมด้วย

จากการศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564-2566 มีผลสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ย 51.19, 52.95, 50.73 ตามลำดับ สาระที่ 1 การอ่าน มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 52.58, 58.47, 63.08 ตามลำดับ ซึ่งผลการประเมินยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) และองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยการอ่านของนักเรียนไทยจากผลการประเมินในปี พ.ศ. 2558, พ.ศ. 2561 และ พ.ศ. 2565 เฉลี่ยเท่ากับ 409, 394 และ 379 คะแนนตามลำดับ ถือเป็นคะแนนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ทุกปี และมีแนวโน้มลดลง โดยด้านการอ่านประเทศไทยอยู่ในอันดับ 64 จาก 81 ประเทศ และพบว่าประเทศสมาชิกมีนักเรียนที่มีความสามารถการอ่านตั้งแต่ระดับ 2 ที่ถือเป็นระดับพื้นฐานขึ้นไปอยู่ 74% แต่ไทยมีเพียง 35% (PISA Thailand, 2566)

แม้ว่าจะมีการตระหนักถึงความสำคัญ แต่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับมัธยมศึกษายังเผชิญกับปัญหา ยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สันติศักดิ์ ทองสร้อย และพิณพนธ์ คงวิจิตต์, 2565) นักเรียนมีปัญหาในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณค่อนข้างมาก เพราะไม่สามารถสรุป ตีความ ระบุจุดประสงค์ ประเมินความคิดของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านได้และไม่สามารถถ่ายทอดข้อมูลความรู้ ความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุรีรัตน์ อักษรกาญจน์, 2561) สอดคล้องกับจากงานวิจัยต่าง ๆ ดังที่ ชุติมา ประยงค์ (2565); วิระวัลย์ ดีเลิศ และสุธาสินี วิยาภรณ์ (2567) และศศิมา เฉยดี (2567) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารญาณสรุปได้ว่า นักเรียนยังขาดทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งในด้านการวิเคราะห์ ตีความ และการใช้เหตุผลในการประเมินข้อมูลจากสิ่งที่อ่าน รวมถึงขาดการพัฒนาทักษะอ่านอย่างต่อเนื่องและการจัดการเรียนรู้ที่ไม่น่าสนใจ คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2566) กล่าวว่า การอ่านหรือการใช้สื่ออย่างไม่เหมาะสมและขาดวิจารณญาณด้วยการผลิตซ้ำหรือทำตามกระแสต่าง ๆ โดยขาดการยั้งคิดกลั่นกรอง ตระหนักถึงผลดีผลเสียก่อให้เกิดผลกระทบตามมามากมาย ทั้งผลกระทบเกี่ยวกับสุขภาพกายและสุขภาพจิต รวมถึงผลกระทบด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวจึงไม่ควรถูกปล่อยทิ้งไว้ และควรเร่งหาวิธีแก้ไขหรือป้องกันโดยเร็วที่สุด

นอกจากนี้นักเรียนยังประสบปัญหาด้านความสามารถในการสื่อสาร มีปัญหาในการใช้คำและความเหมาะสมในการเขียน เช่น การใช้ภาษาพูดในงานเขียนทางการ การใช้คำที่ไม่ถูกต้อง

ตามความหมาย มีปัญหาการสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน ซึ่งส่งผลต่อความชัดเจนและความเข้าใจของผู้อ่าน ขาดความเข้าใจในการสร้างประโยคที่ถูกต้อง ทำให้ประโยคขาดความหมายหรือสื่อสารได้ไม่ชัดเจน (บุญญาพร ทองจันทร์, 2560) อีกทั้ง นักเรียนบางส่วนขาดความมั่นใจในการพูดต่อหน้าผู้อื่น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพูด (กนกวรรณ สุภาราญ, 2564) รวมถึงการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกกาลเทศะในการสื่อสารขาดการสื่อสารอย่างตั้งใจและการตอบสนองที่เหมาะสม อาจทำให้การสื่อสารไม่ราบรื่นและเกิดความเข้าใจผิดได้ (มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2557)

จากปัญหาข้างต้นความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารส่งผลกระทบต่อหลายด้าน และเห็นถึงว่ามีความสอดคล้องกับปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์รุณี ผู้วิจัยพบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์รุณี สรุปได้ว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์มากนัก อีกทั้งผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2564-2566 พบว่า สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 คิดเป็นร้อยละ 64.20, 69.67, 74.33 ตามลำดับ ซึ่งผลการประเมินปีการศึกษา 2564 และ 2565 นั้นยังต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดร้อยละ 70 ขึ้นไป และแม้ว่าจะมีการพยายามพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่อง แต่ยังพบว่านักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมการอ่านที่ขาดการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ กล่าวคือ ไม่สามารถตัดสินประเมินค่าบทอ่านได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล ส่งผลให้การอ่านด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าการอ่านด้านอื่น ๆ ดังนั้น สาระการอ่าน จึงเป็นสาระที่ต้องปรับปรุงเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนควบคู่กับการพัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และให้ผ่านตามเกณฑ์คุณภาพการประเมินของสถานศึกษา อีกทั้งยังเห็นว่าการสื่อสารเป็นสมรรถนะหลักที่สำคัญและสามารถนำมาพัฒนาร่วมกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ และเมื่อนักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ดีจะเป็นผลดีต่อความสามารถในการสื่อสารเช่นเดียวกัน

ปัจจุบันมีวิธีการจัดการเรียนรู้หลายวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงทักษะความรู้และเจตคติ ผู้วิจัยพบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ คือ การนำกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นมาเป็นแกนในการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการหลัก จะช่วยให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ในระดับสูง เกิดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทักษะการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร การใช้ทักษะชีวิต และการทำงานเป็นทีม ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรและแนวทางพัฒนาสมรรถนะบุคคลในศตวรรษที่ 21 ตอบสนองความต้องการการพัฒนาประเทศไปสู่ยุคประเทศไทย 4.0 (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2564) สิ่งที่ติดตัวนักเรียนไป คือ วิธีการคิด กระบวนการ

แสวงหาความรู้ความสามารถในการกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก คุณลักษณะเหล่านี้ จะกลายเป็นลักษณะนิสัยของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วจะเป็น “บุคคลที่คิดเป็น รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (วิสูตร โพธิ์เงิน, และคณะ, 2564)

นอกจากนี้จากการศึกษาเทคนิคการอ่านที่จะช่วยส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พบเทคนิคการอ่าน SQ6R คือ การอ่านที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากบทอ่านอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนเป็นการอ่านเพื่อการเรียนรู้ เสริมให้ผู้อ่านได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจความคิดผู้แต่ง การอ้างอิงสื่อต่าง ๆ และการเชื่อมโยงความคิดจากสิ่งหนึ่งไปสู่สิ่งหนึ่ง (ธันยาลักษณ์ สังขลักษณ์, 2564) มุ่งเน้นให้เกิดทักษะการอ่านและมีการสร้างใหม่ที่ช่วยฝึกให้สามารถนำสิ่งที่อ่านไปสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของตนเองได้ (พิชญา เชี่ยวภาษา และกำธร คงอรุณ, 2565) ช่วยสร้างนิสัยการอ่านที่ดี มีกระบวนการสอนที่มีความสำคัญต่อการเรียนภาษาไทย ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนขั้นตอนในการอ่านพร้อมทั้งพัฒนาสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดให้ดี และมีประสิทธิภาพ (กรกมล เทียนไชย และปริณ ทนันชัยบุตร, 2566)

แต่ทั้งนี้การนำกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นเพียงรูปแบบเดียวมาใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านและการสื่อสารในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อาจยังไม่เพียงพอ เนื่องจากการรับสารในชีวิตประจำวันจากการอ่านบทอ่านในแต่ละประเด็นหรือเรื่อง มักมีลักษณะของเนื้อหาปริมาณมาก และมีข้อจำกัดในด้านความเข้าใจในการอ่านและด้านระยะเวลาที่ใช้ หากนักเรียนขาดกรอบการอ่านหรือการอ่านที่เป็นระบบ อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพของการอ่านและการสื่อสารของนักเรียนได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากนำเทคนิคการอ่าน SQ6R ซึ่งเป็นกลวิธีการอ่านที่มีประสิทธิภาพมาช่วยส่งเสริมและประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณควบคู่ไปกับความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดได้ ดังที่ กมลพรรณ ประเสริฐศิลป์ (2565) กล่าวว่า เทคนิคการอ่าน SQ6R เป็นเทคนิคที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่าน เน้นให้เกิดการเรียนรู้จากบทอ่านอย่างเป็นระบบขั้นตอน ช่วยเสริมให้ผู้อ่านได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงการอ้างอิงสื่อและการเชื่อมโยงความคิดได้ นอกจากนี้เทคนิคการอ่าน SQ6R ก็ได้รับการยืนยันจากงานวิจัยว่าสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการอ่านอื่น ๆ ได้ ดังผลการวิจัยของ พิชญา เชี่ยวภาษา และกำธร คงอรุณ (2565) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ ธันยาลักษณ์ สังขลักษณ์ (2564) กล่าวว่า SQ6R มีขั้นตอนในการอ่านที่มุ่งเน้นให้เกิดทักษะกระบวนการอ่านเกิดการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถ

ในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่กล่าวมานี้จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารผ่านการดำเนินขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและวิธีการในแต่ละขั้นตอนมีความสอดคล้องกัน มุ่งเน้นให้ได้ฝึกปฏิบัติเรียนรู้ดำเนินการอ่านได้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการอ่านและการสื่อสารในลักษณะที่ผ่านการคิดระดับสูง โดยสะท้อนผ่านผลงานและพฤติกรรมการเรียนรู้ เช่น การตกผลึกรวบยอดและสร้างชิ้นงาน การอภิปรายและแสดงความคิดเห็นจนได้มาซึ่งข้อสรุปจากบทอ่านอย่างถูกต้องสมบูรณ์ สามารถนำไปเผยแพร่แก่ผู้อื่นต่อไปได้

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R มีความสอดคล้องเกี่ยวข้องกันในแต่ละขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (A) ในขั้น 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (A1) ร่วมกับขั้น S-R3 (SQ6R) นักเรียนได้ฝึกวางแผนลงมือปฏิบัติการอ่านและการสื่อสารจริง ซึ่งจะช่วยพัฒนาความคิดความเข้าใจในการอ่านในระดับสูง สามารถสรุปความรู้เพื่อนำไปสู่การสื่อสารเขียน พูด หรือถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้อง ในขั้น 3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน (A2) ร่วมกับขั้น R4-R6 (SQ6R) นักเรียนได้ฝึกการจำ ทบทวน สะท้อน วิเคราะห์ ประเมินค่าบทอ่านอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสารและการนำเสนอสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ออกแบบสร้างผลงานด้วยวิธีการสื่อสารที่สร้างสรรค์ อีกทั้งขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ที่ใช้ผลงานขั้นย่อย R8 (SQ6R) ในขั้น 3.2 (A2) นักเรียนได้ฝึกการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนได้ตกผลึกจากการอ่านและได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้น ในขั้นนี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจและมีความชัดเจนในการสื่อสาร เนื่องจากสารหรือข้อมูลนั้นได้ผ่านการกลั่นกรองอย่างมีวิจารณญาณแล้ว และนักเรียนยังได้รู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อนในการอ่านและการสื่อสารของตนเองร่วมด้วย เนื่องจากกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ยังมีขั้นตอนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถตรวจสอบข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถรับการประเมินจากครูและรับข้อเสนอแนะความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมชั้นได้ในขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E) ทำให้มีโอกาสพัฒนาและปรับปรุงความสามารถในการอ่านและการสื่อสารของตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้นักเรียนมีพัฒนาการการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารที่ดีขึ้น

จากที่ได้กล่าวมานี้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารเป็นความสามารถที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย และสำคัญยิ่งกับนักเรียน ผู้วิจัย

จึงนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแนวทางในการพัฒนาการอ่านและการสื่อสารแก่นักเรียนเพื่อที่จะได้ฝึกฝนและพัฒนาให้เป็น “ผู้อ่านที่มีวิจารณญาณ” และเป็น “ผู้ที่มีความสามารถในการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสาร” อย่างเหมาะสม และอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและสังคมต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะและคุณภาพเป็นอย่างไร

2. หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญานสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

3. หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. เพื่อศึกษาระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเหมาะสมในระดับมากขึ้นไป และมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R มีพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 466 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 4 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 42 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

2.1 เนื้อหาเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

ตัวชี้วัดที่ 4 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน

ตัวชี้วัดที่ 5 วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่าน โดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ 6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน

ตัวชี้วัดที่ 7 วิจารณ์ความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง

ตัวชี้วัดที่ 8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

และตัวชี้วัดที่ 9 ตีความและประเมินคุณค่า แนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง (หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พัฒนาการอ่านและการสื่อสาร) ตามลำดับดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	จำนวน
ทดสอบ (วัดความสามารถ) ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1 ชั่วโมง
1) เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ	2 ชั่วโมง
2) เรื่อง การอ่านจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ	2 ชั่วโมง
3) เรื่อง การอ่านจากข่าวอย่างมีวิจารณญาณ	2 ชั่วโมง
4) เรื่อง การอ่านจากบทความอย่างมีวิจารณญาณ	2 ชั่วโมง
5) เรื่อง การอ่านจากสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ	2 ชั่วโมง
ทดสอบ (วัดความสามารถ) หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1 ชั่วโมง
	รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

2.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 4 สัปดาห์ แบ่งเป็น การใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง และใช้เวลาทดสอบ (วัดความสามารถ) ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน) อย่างละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

3. ขอบเขตด้านด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2.2 ความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จากกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น มาร่วมกับวิธีสอนอ่าน SQ6R ได้ 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น ขั้นที่ 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ ขั้นที่ 3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ หลังจากการอ่าน SQ6R ขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R หมายถึง ค่าดัชนีประสิทธิผลของการประเมินสื่อการสอนหรือวิธีการสอน โดยวัดจากความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนซึ่งจะแสดงถึงพัฒนาการความก้าวหน้าของผู้เรียนหลังจากเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมหรือสื่อการสอนแล้ว เกณฑ์ที่ยอมรับทั่วไปต้องมีค่าสูงกว่า 0.50 ขึ้นไปหรือคิดเป็นร้อยละ 50 ขึ้นไป (เผชิญ กิจระการ, 2546) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R โดยแสดงผ่านคะแนนที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นระหว่างคะแนนการวัดและประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน

3. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงออกในการวิเคราะห์บทอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของทักษะและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากการศึกษาเอกสารได้จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล 3) ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง และ 4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน นำคะแนนมาตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยประยุกต์ใช้จาก สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555) แบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือได้ 21.00 คะแนนขึ้นไป

4. ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แสดงออกถึงการสื่อสารด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึง

ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ รวม 30 คะแนน มีลักษณะเป็นเกณฑ์คุณภาพ (Rubric score) และนำคะแนนเฉลี่ยมาเทียบเกณฑ์การตัดสินคุณภาพระดับความสามารถในการสื่อสารในภาพรวม แบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง กำหนดเกณฑ์การผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือได้ 21.00 คะแนนขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน

5. คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ หมายถึง คะแนนพัฒนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่แสดงออกทางพฤติกรรมการเรียนรู้ในความสามารถด้านการสื่อสารเป็นคะแนนประมาณค่าอัตราส่วนร้อยละที่ได้จากการวัดจำนวน 2 ครั้ง คือ คะแนนครั้งแรกและครั้งหลัง นำมาคำนวณหาค่าร้อยละของพัฒนาการ หรือคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ มีเกณฑ์การแปลคะแนนตามระดับพัฒนาการ คือ พัฒนาการระดับสูงมาก พัฒนาการระดับสูง พัฒนาการระดับปานกลาง พัฒนาการระดับต้น ไม่มีพัฒนาการ และพัฒนาการลดลง โดยใช้สูตรของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2557 อ้างถึงในรัชกร เวชวรนันท์, 2562)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ เกิดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

2. ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านด้านอื่น ๆ เช่น การอ่านจับใจความ การอ่านคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

3. ครูผู้สอนรายวิชาอื่น ๆ นำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้และเนื้อหาสาระในการสอนของตน

4. โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีและหน่วยงานต้นสังกัดนำแนวทางการจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ไปพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
   1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
   1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
   1.3 คุณภาพผู้เรียน
   1.4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
   1.5 รายวิชาภาษาไทย ท 23102 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์
2. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
   2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
   2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
   2.3 บันไดสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
   2.4 กลวิธีการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
   2.5 การวัดและการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. สมรรถนะการสื่อสาร
   3.1 ความหมายของสมรรถนะการสื่อสาร
   3.2 องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสาร
   3.3 ระดับสมรรถนะการสื่อสาร
   3.4 พฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร
4. กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น
   4.1 ความหมายของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น
   4.2 ขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น

5. เทคนิคการอ่าน SQ6R

5.1 ความหมายของเทคนิคการอ่าน SQ6R

5.2 ขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R

6. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสาร

7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น

7.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

8. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ในรายวิชาภาษาไทย ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง โดยสิ่งที่เรียนรู้ในภาษาไทย ได้แก่ 1) การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน 2) การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3) การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวอย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ 4) หลักการใช้ภาษาไทย ศึกษาธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย และ 5) วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลินการเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาถึงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจึงสามารถสรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติและเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในชีวิตจริง และรายวิชาภาษาไทยมีสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ได้แก่ 1) การอ่าน 2) การเขียน 3) การฟัง การดู และการพูด 4) หลักการใช้ภาษาไทย และ 5) วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สิ่งที่ต้องเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คือ การอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน โดยพัฒนาให้เกิดเป็นการอ่านในระดับที่สูงขึ้นเป็นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเพื่อนำไปปรับใช้ควบคู่ในการสื่อสารต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) มีดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ข้อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟังการดูและการพูด มาตรฐานฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ มีจำนวน 5 สาระมาตรฐานการเรียนรู้ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐานฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดู และพูดแสดงความรู้ความคิดและความรู้สึกอย่างมีวิจารณญาณ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมมาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน โดยพัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

คุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนรายวิชาภาษาไทย ของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) การจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

2. เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติ และประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า และเขียนโครงงาน

3. พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์และโคลงสี่สุภาพ

5. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทยและคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพผู้เรียนในรายวิชาภาษาไทย ตามหลักเกณฑ์ของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในหลายด้าน โดยผู้เรียนต้องมีทักษะในระดับที่เหมาะสมกับการพัฒนาในชีวิตจริง ได้แก่ 1) การอ่าน คือ สามารถอ่านบทร้อยแก้วร้อยกรอง เข้าใจความหมายทั้งโดยตรงและโดยนัย จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ วิจารณ์ ย่อความ และประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่อ่านได้ 2) การเขียน คือ สามารถเขียนได้หลากหลายประเภท โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสมตามระดับ 3) การพูด คือ สามารถพูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ และนำเสนอข้อคิดที่ได้จากการฟังและดูอย่างมีเหตุผล มีศิลปะการพูด และสามารถพูดในโอกาสต่าง ๆ อย่างเหมาะสม 4) การใช้ภาษา คือ เข้าใจและสามารถใช้คำ วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูดและภาษาเขียน รวมถึงการแต่งบทร้อยกรอง และ 5) การวิเคราะห์วรรณคดี คือ สามารถสรุปเนื้อหา วิเคราะห์ตัวละคร วิถีชีวิตไทย และคุณค่าเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิต

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คุณภาพผู้เรียนในระดับจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกรอบพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ จับใจความสำคัญและรายละเอียด แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้ง เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิดย่อความ เขียนรายงาน วิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่อง

ที่อ่าน ทั้งนี้พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ดังนี้

ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชั้น	สาระที่	มาตรฐานตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1 การอ่าน	ท 1.1 ม.3/1	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วที่เป็นบทความทั่วไปและบทความปกิณกะ - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนเสภา กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และโคลงสี่สุภาพ
		ท 1.1 ม.3/2	ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมายโดยนัย	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ - บทความ - บันเทิงคดี - สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ - ตำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระอื่น
		ท 1.1 ม.3/3	3.ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	
		ท 1.1 ม.3/4	4. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงาน	
		ท 1.1 ม.3/5	5. วิเคราะห์ วิจารณา และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น	
		ท 1.1 ม.3/6	6. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน	
		ท 1.1 ม.3/7	7. วิจารณาความสมเหตุสมผลการลำดับความและความเป็นไปได้ของเรื่อง	
		ท 1.1 ม.3/8	8. วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	สาระที่	มาตรฐานตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1 การอ่าน	ท 1.1 ม.3/9	9. ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	การอ่านตามความสนใจ เช่น - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสืออ่านตามความสนใจและตามวัยของนักเรียน - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด
		ท 1.1 ม.3/10	10. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน
ม.3	3 การฟัง การดู และการพูด	ท 3.1 ม.3/1	21. แสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟังและการดู	การพูดแสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจาก
		ท 3.1 ม.3/2	22. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	การฟังและการดู การพูดวิเคราะห์วิจารณ์จากเรื่องที่ฟังและดู
		ท 3.1 ม.3/3	23. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา	การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
		ท 3.1 ม.3/4	24. พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์	การพูดในโอกาสต่าง ๆ เช่น - การพูดโต้วาที - การอภิปราย - การพูดยอวาที
		ท 3.1 ม.3/5	25. พูดโน้มน้าวโดยนำเสนอหลักฐานตามลำดับเนื้อหาอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ	การพูดโน้มน้าว
		ท 3.1 ม.3/6	26. มีมารยาทในการฟังการดู และการพูด	มารยาทในการฟัง การดู และการพูด
ม.3	4 หลักการใช้ภาษา	ท 4.1 ม.3/1	27. จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	สาระที่	มาตรฐานตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	4 หลักการใช้ภาษา	ท 4.1 ม.3/2	28. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน	ประโยคซับซ้อน
		ท 4.1 ม.3/3	29. วิเคราะห์ระดับภาษา	ระดับภาษา
		ท 4.1 ม.3/4	30. ใช้คำทับศัพท์และศัพท์บัญญัติ	- คำทับศัพท์ - คำศัพท์บัญญัติ
		ท 4.1 ม.3/5	31. อธิบายความหมายคำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ	คำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ
		ท 4.1 ม.3/6	32. แต่งบทร้อยกรอง	โคลงสี่สุภาพ
ม.3	5 วรรณคดีและวรรณกรรม	ท 5.1 ม.3/1	33. สรุปเนื้อหาวรรณคดีวรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น	วรรณคดีวรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับ - ศาสนา - ประเพณี - พิธีกรรม - สุภาษิตคำสอน - เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ - บันเทิงคดี
		ท 5.1 ม.3/2	34. วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	การวิเคราะห์วิถีไทย และคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรม
		ท 5.1 ม.3/3	35. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	
		ท 5.1 ม.3/4	36. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง	บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ
			รวมทั้งหมด 36 ตัวชี้วัด	

จากการศึกษาจึงสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางภาษาไทยเป็นสาระที่เป็นกรอบเนื้อหาหรือขอบข่ายองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ไทย กระทรวงศึกษาธิการ (2551)

ได้กำหนดว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะได้ศึกษาซึ่งมีตัวชี้วัดรวมทั้งหมด 36 ตัวชี้วัด และแต่ละตัวชี้วัดมีการกำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลางเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนร่วมด้วย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สาระการเรียนรู้แกนกลางภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ ท 1.1 ม. 3/3 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6 ม. 3/7 ม. 3/8 และ ม. 3/9

รายวิชาภาษาไทย ท 23102 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อใช้ในรายวิชาภาษาไทย 6 รหัส ท 23102 ได้มีการวางแผนออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามโครงสร้างและคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้และโครงสร้างรายวิชา และเพื่อใช้เป็นแนวทางในวางแผนพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา ภาษาไทย 6 รหัสวิชา ท 23102 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1.5 หน่วยกิต
เวลาเรียน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 60 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ อ่านเรื่องจากวรรณคดีในบทเรียน ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ บทความ บันเทิงคดี สารคดี สารคดีเชิงประวัติ ตำนาน งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ฝึกการเขียน การฟังและการดู การพูดแสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่อง การพูดวิเคราะห์ วิจารณ์จากเรื่องที่ฟังและดู การพูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาเกี่ยวกับการจำแนกและการใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน การแต่งบท ร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพ อ่านวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับศาสนา ประเพณี พิธีกรรม สุภาษิตคำสอน เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ บันเทิงคดี

ใช้ความรู้เรื่องระบุจับใจความสำคัญ เพื่อสรุปรายละเอียดของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนการอ่านเพื่อเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ รายงานวิเคราะห์ วิจารณ์และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ ตีความและประเมินค่าแนวคิดที่ได้จากการเขียนเพื่อนำไปใช้

ในการแก้ปัญหาในชีวิต ฝึกการเขียนชีวประวัติหรืออัตชีวประวัติโดยเล่าเหตุการณ์ ข้อคิดเห็นและทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ การเขียนย่อความจากนิทาน ประวัติ ตำนาน สารคดีทางวิชาการ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท จดหมายราชการ การเขียนจดหมายกิจธุระเชิญวิทยากร ขอความอนุเคราะห์หรือขอบคุณ การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและการเขียนรายงานโครงงาน การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนอักษรไทย

เพื่อนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ รวมถึงข้อคิดให้สามารถมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าของวรรณคดีของวรรณคดีวรรณกรรมสรุปเนื้อหา ความรู้ ข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ตลอดจนท่องจำและบอกคุณค่าของบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนภาษา กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การพูด มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม. 3/1, ม. 3/2, ม. 3/3, ม. 3/4, ม. 3/5, ม. 3/6, ม. 3/7, ม. 3/8, ม. 3/9, ม. 3/10

ท 2.1 ม. 3/1, ม. 3/2, ม. 3/3, ม. 3/4, ม. 3/5, ม. 3/6, ม. 3/7, ม. 3/8, ม. 3/9, ม. 3/10

ท 3.1 ม. 3/1, ม. 3/2, ม. 3/3, ม. 3/4, ม. 3/5, ม. 3/6

ท 4.1 ม. 3/1, ม. 3/2, ม. 3/3, ม. 3/4, ม. 3/5, ม. 3/6

ท 5.1 ม. 3/1, ม. 3/2, ม. 3/3, ม. 3/4

รวมทั้งหมด 36 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชา

รายวิชา ภาษาไทย 6 รหัสวิชา ท 23102 วิชาพื้นฐาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1.5 หน่วยกิต

เวลาเรียน 60 ชั่วโมง โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี ผู้สอน นางสาวกรัชกาย ใจวงค์

ตาราง 2 โครงสร้างรายวิชา ภาษาไทย 5 รหัสวิชา ท 23102 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	เวลา (ชม.)	น้ำหนักคะแนน
1. พัฒนาการอ่านและการสื่อสาร	ท 1.1 ม. 3/3 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6 ม. 3/7 ม. 3/8 ม. 3/9 ท 2.1 ม. 3/6 ม. 3/7 ม. 3/10 ท 3.1 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6	การอ่านระบุใจความสำคัญของงานเขียน บทความ บันเทิงคดี สารคดี ข่าว และงานเขียนสร้างสรรค์ การเขียนเพื่อการสื่อสาร การเขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับของภาษา และมีมารยาทในการเขียน วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่ฟังและดู พูดรายงานการในประเด็นที่ศึกษาวิเคราะห์ระดับภาษาได้ พูดรายงานพูดในโอกาสต่าง ๆ โต้วาที อภิปราย ต้อนรับ อำลา รายงาน โน้มน้าว และมีมารยาทในการพูด	10	10
2. สารพันอิศรญาณภาษิต	ท 1.1 ม. 3/1 ม. 3/2 ม. 3/3 ม. 3/9 ม. 3/10 ท 5.1 ม. 3/1 ม. 3/2 ม. 3/3 ม. 3/4	การศึกษาวรรณคดีเกี่ยวกับสุภาษิต คำสอน ผู้เรียนต้องอ่านออกเสียงบทร้อยกรองได้ถูกต้อง บอกความหมายของคำที่มีความหมายโดยตรงและโดยนัย ระบุใจความสำคัญ วิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณคดีเรื่องอิศรญาณภาษิตได้ ตีความและประเมินคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีเรื่องอิศรญาณภาษิตและนำไปประยุกต์ใช้และแก้ปัญหาในชีวิตได้ สรุปเนื้อหา วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดี	9	10
3. พินิจเห็นแก่ลูก	ท 1.1 ม. 3/1 ม. 3/3 ม. 3/4 ม. 3/7 ม. 3/8 ม. 3/9 ท 5.1 ม. 3/1 ม. 3/2 ม. 3/3	การศึกษาวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี การอ่านร้อยแก้ว การอ่านจับใจความ สรุปเนื้อหาเรื่องเห็นแก่ลูก วิจารณ์ความสมเหตุสมผล การลำดับความและความเป็นไปได้ของบทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก วิเคราะห์ เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้ง ตีความประเมินคุณค่าแนวคิดเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าด้านสังคมเรื่องเห็นแก่ลูก สรุปความรู้และข้อคิดนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	10	10

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	เวลา (ชม.)	น้ำหนักคะแนน
4. วิจักษ์วรรณคดีไทยในบทพากย์เอราวัณ	ท. 1.1 ม. 3/1 ม. 3/3 ม. 3/5 ม. 3/9 ท 5.1 ม. 3/1 ม. 3/2 ม. 3/3 ม. 3/4	การศึกษาวรรณคดี ผู้เรียนต้องอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วได้ถูกต้อง เหมาะสม ระบุใจความสำคัญ วิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณคดีเรื่องบทพากย์เอราวัณได้ ตีความและประเมินคุณค่าที่ได้รับจากเรื่องบทพากย์เอราวัณและนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้ สรุปเนื้อหา วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าของเรื่อง สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดโดยอ่านออกเสียงได้ถูกต้องและบอกคุณค่าได้	9	10
		สอบกลางภาค	2	20
5. ผูกใจด้วยภาษา	ท 2.1 ม. 3/2 ม. 3/9 ม. 3/10 ท 3.1 ม. 3/3 ท 4.1 ม. 3/1 ม. 3/3 ม. 3/4	การศึกษาการเขียนข้อความตามสถานการณ์โอกาสต่าง ๆ โดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษา แสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องที่ฟังและดูเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเปลี่ยนแปลงของภาษา ระดับภาษา การแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ	10	10
6. อักษราวิวัฒน์	ท 2.1 ม. 3/2 ม. 3/10 ท 3.1 ม. 3/1 ม. 3/2 ม. 3/3 ท 4.1 ม. 3/3 ม. 3/4	การประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเรื่องที่อ่าน การเขียนแสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างมีเหตุผล การเขียนวิเคราะห์วิจารณ์และแสดงความรู้ ความคิดเห็นหรือโต้แย้งในเรื่องต่าง ๆ และมีมารยาทในการเขียน พูดรายงาน พูดในโอกาสต่าง ๆ พูดโต้วาที พูดอภิปราย พูดต้อนรับ พูดอำลา พูดรายงาน พูดโน้มน้าว และมีมารยาทในการพูด	10	10
		สอบปลายภาค	2	20
		รวม	60	100

ตาราง 3 การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยจัดการเรียนรู้ที่ 1 **เรื่อง พัฒนาการอ่านและการสื่อสาร จำนวน 10 ชั่วโมง แผนละ 2 ชั่วโมง**			
แผนที่	**เรื่อง**	**เนื้อหาที่เรียน** **(เรียนตามหน่วยการเรียนรู้)**	**แบบฝึกทักษะเรื่อง** **(ภาระงาน/ชิ้นงาน)**
1	เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ	1) เรื่อง การอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ	บทอ่าน เรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ
	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ท 1.1 ม. 3/3 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6 ม. 3/7 ม. 3/8 และ ม. 3/9		
2	เรื่อง การอ่านจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ	1) เรื่องการอ่านจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ	บทอ่าน เรื่อง กล่องโฟมใส่อาหารกับสารก่อมะเร็ง
	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ท 1.1 ม. 3/3 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6 ม. 3/7 ม. 3/8 และ ม. 3/9		
3	เรื่อง การอ่านจากข่าวอย่างมีวิจารณญาณ	1) เรื่อง การอ่านจากข่าวอย่างมีวิจารณญาณ	บทอ่าน เรื่อง จับตาพายุ ‘ยางิ’
	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ท 1.1 ม. 3/3 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6 ม. 3/7 ม. 3/8 และ ม. 3/9		
4	เรื่อง การอ่านจากบทความอย่างมีวิจารณญาณ	1) เรื่อง การอ่านจากบทความอย่างมีวิจารณญาณ	บทอ่าน เรื่อง ราชินีฟันดาบ (พาราลิมปิก 2024)
	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ท 1.1 ม. 3/3 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6 ม. 3/7 ม. 3/8 และ ม. 3/9		
5	เรื่อง การอ่านจากสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ	1) เรื่อง การอ่านจากสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ	บทอ่าน เรื่อง “ปีใหม่” สถานีวิจัยสัตว์ป่าเขานางรำ
	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ท 1.1 ม. 3/3 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6 ม. 3/7 ม. 3/8 และ ม. 3/9		
รวม	เวลาที่ใช้สอน จำนวน 10 ชั่วโมง มาตรฐานและตัวชี้วัด จำนวน 7 มาตรฐานและตัวชี้วัด		ชิ้นงาน/ภาระงาน 5 ชุด

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาภาษาไทย ท 23102 ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และพัฒนาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยนำมาพัฒนาด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ได้เครื่องมือในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คำว่า วิจารณญาณ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายว่า “ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้องได้” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) วนิดา พรมเขต (2559) อธิบายว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการรวมความสามารถในการอ่านระดับต้นจนถึงระดับสูงไว้ด้วยกัน ดังนั้นการเป็นผู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณผู้อ่านต้องฝึกฝนความสามารถในการอ่านในใจระดับต้น ทั้งการอ่านจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วจึงจะสามารถนำความคิดที่ได้นั้นมาสู่การตัดสินคุณค่าสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน” อีกทั้ง นิสิต ผลเดชสถาพร (2564) กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการทางความคิดขั้นสูง กล่าวคือ เป็นทักษะการอ่านระดับอภิปัญญาที่ต้องอาศัยสติปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง เพื่อจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เข้าถึงจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน ประเมิน และสรุปเรื่องราวได้อย่างมีเหตุผล” สอดคล้องกับ เฟื่องลดา ชมชื่น (2557) ได้กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความเข้าใจระดับสูงในสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยทักษะการตีความและการประเมินสิ่งที่อ่าน ระหว่างบรรทัดและหานัยยะแฝงที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงโดยตรง และเกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ส่งเสริมความคิดขั้นสูงโดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อความอีกด้วย”

ลักษณะของการอ่านมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนการวิเคราะห์และประเมินผลหรือการพิจารณาตัดสินเช่นเดียวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีลักษณะเหมือนการฟัง การพูดและการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Cowan, 1995 อ้างถึงใน อุษาวดี ชูกลิ่นหอม, 2560) นอกจากนี้ (อุษาวดี ชูกลิ่นหอม, 2560) ยังกล่าวต่อว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมและความรู้ในการแยกแยะข้อมูลประเภทร่วมด้วย ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ ตรวจสอบและตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล การอ่านอย่างพิจารณาถี่ถ้วน มีเหตุผล ผู้อ่านสามารถสรุปสาระสำคัญ บอกจุดมุ่งหมายของสาร ตีความ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ สังเคราะห์ ประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของเรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล และสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้”

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ ทักษะความสามารถในการอ่านตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับสูงหรือระดับอภิปัญญา มีขั้นตอนการวิเคราะห์และประเมินผลพิจารณาเป็นลักษณะเช่นเดียวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านจะต้องมีความรู้ร่วมกับประสบการณ์เดิมนำมาใช้ในการแยกแยะข้อมูล สามารถกระทำได้หลากหลาย ได้แก่ การจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์ จำแนกข้อเท็จจริงเข้าถึงจุดประสงค์และทัศนคติ

ของผู้เขียน ประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ผู้อ่านที่บรรลุในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะกลายเป็นผู้ที่มีทักษะพฤติกรรมที่รอบรู้ เท่าทัน เปิดกว้าง และยืดหยุ่น เนื่องจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยในการตัดสินใจให้เกิดความผิดพลาดน้อยลง และมีความสำคัญมากในปัจจุบัน

ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บุคคลที่คิดอย่างมีวิจารณญาณได้จะสามารถคัดสรรกลั่นกรองข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อแก้ไขปัญหาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 “ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นสมรรถนะของบุคคล ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเข้าปฏิบัติงานของหน่วยงาน องค์กร และบริษัทต่าง ๆ ตลอดจนเป็นองค์ประกอบที่แสดงคุณภาพของการจัดการศึกษาอีกด้วย” (พรทิพย์ แข็งขัน และเฉลิมลาภ ทองอาจ, 2553) และนอกจากจะสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 แล้วนั้น ปัจจุบันยังเป็นยุคแห่งการกระจายข่าวสาร สื่อโฆษณา ควบคู่กับการพัฒนาวิทยาศาสตร์ สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณควรเป็นความรู้พื้นฐานของการศึกษาเช่นกัน ดังเช่น สิริพร รัตนมุง (2559) กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นรากฐานในการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ไตร่ตรอง วิเคราะห์ความน่าเชื่อถืออย่างรอบคอบ มีเหตุผล ประเมินคุณค่าของสารอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นการอ่านที่สร้างเสริมสติปัญญา พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ตลอดจนนักเรียนสามารถนำทักษะที่ได้รับการฝึกฝนไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

วนิดา พรมเขต (2559) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าสำคัญมากและจำเป็นยิ่งต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบัน ได้แก่ 1) กรองข้อมูลข่าวสารที่มีมากมายหลากหลายช่องทาง และขาดการตรวจสอบ 2) ตัดสินใจเลือกได้ถูกต้อง และ 3) แสดงออกทางการเมืองที่เหมาะสม ในด้านการศึกษาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่ครูควรต้องสอนผู้เรียน เพราะทักษะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเอาตัวรอดในสังคมได้เมื่อพวกเขาเรียนจบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพวกเขาต้องเข้าไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (Kadir, et al., 2014 อ้างถึงในนิสิต ผลเดชสถาพร, 2564) และนิสิต ผลเดชสถาพร (2564) ยังกล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน เพราะเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงกว่าการอ่านทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ ไม่ได้เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความเพลิดเพลิน แต่ยังต้องวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่าง ๆ ดังนั้นครูควรจัดให้นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การตัดสินแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิตของนักเรียน”

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวันทั้งของบุคคลทั่วไปในสังคมและของนักเรียนในการศึกษา ในมุมของบุคคลทั่วไป หากผู้ที่มีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ดีแล้ว ก็จะสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขและปลอดภัย เพราะทักษะนี้สามารถกลั่นกรองข้อมูล ตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้องและนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านการศึกษา ครูผู้สอนควรหมั่นพัฒนาตนเองให้มีทักษะนี้ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีด้วย เพื่อพัฒนาให้กลายเป็นผู้ที่มีความคิดพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่าของสารอย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาตนเองให้ไปสู่ทักษะการอ่านและการคิดให้เป็นขั้นสูงต่อไป

บันไดสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่อยู่ในระดับสูงสุดและยังครอบคลุมพฤติกรรมด้านการอ่านหลายด้าน ตั้งแต่ระดับการอ่านพื้นฐาน จนไปถึงการอ่านวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการอ่านประเมินค่า มีนักวิจัยและนักวิชาการศึกษาได้อธิบายถึงบันไดสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้หลากหลาย ผู้วิจัยได้แบ่งปัจจัยในการอ่านที่จะเป็นบันไดสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ 1.) ความรู้เกี่ยวกับระดับของการอ่าน และ 2.) องค์ประกอบด้านความสามารถและทักษะของการอ่าน แบ่งเป็น 2.1) องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 2.2) ทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับระดับของการอ่านเพื่อไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับระดับของการอ่านผู้อ่านจะได้ทราบและมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวข้องกับการอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการอ่านและพัฒนาไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบผู้อธิบายข้อมูลของการอ่านมีระดับของการอ่าน ดังนี้

บันลือ พฤกษะวัน (2557) อธิบายระดับการอ่าน ได้แก่

1. ระดับแรก หรือขั้นอ่านออก หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถอ่านออกเสียงเป็นคำเป็นประโยคซึ่งผู้อ่านไม่จำเป็นต้องทราบหรือเข้าใจความหมายหรือแปลความหมายของคำทุกคำเมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจของการอ่านขั้นนี้ คือ การอ่านตามตัวอักษร

การอ่านตามตัวอักษร คือ การอ่านตรงตามบรรทัดหรือประโยค ผู้อ่านจะสามารถตอบคำถามได้โดยการจับใจความสำคัญ ผู้อ่านจะใช้ความสามารถในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนเขียนออกมาโดยตรงเป็นการอ่านที่มุ่งให้ได้ข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน

2. ระดับที่สูงขึ้น หรือขั้นอ่านได้ หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์หาเหตุผลและสรุปเรื่องที่อ่าน คือ การอ่านตีความ แปลความหรือถอดความ ผู้อ่านจะต้องเสาะแสวงหาความหมาย ที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความที่ปรากฏซึ่งผู้เขียนไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง ในการนี้ผู้อ่านต้องอาศัยพื้นความรู้ความสามารถในการอ่านตามตัวอักษร (ระดับแรก) เพื่อช่วยให้สามารถตีความ แปลความได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่อ่าน โดยตรวจสอบได้จากการตั้งคำถามแบบตีความ เช่น

ทำไม เหตุใด อย่างไร ได้แก่ การเปรียบเทียบ กล่าวสรุป จัดลำดับเหตุการณ์ การเข้าใจสำนวนภาษา รวมทั้งการบ่งชี้ถึงอุปนิสัยหรือบุคลิกของตัวละคร เป็นต้น

การอ่านได้ คือ การอ่านคำเป็นประโยคได้คล่องขึ้น สามารถเข้าใจโดยตีความแปลความหมายได้โดยตรงจากสิ่งที่อ่าน หรือเป็นการอ่านที่สามารถคิดหาเหตุผลจากสิ่งที่อ่านได้

3. ระดับสูงสุด หรือขั้นอ่านเป็น คือ การอ่านแบบใช้วิจารณญาณหรือการอ่านอย่างพินิจ การอ่านแบบนี้ผู้อ่านจะต้องใช้ความเป็นพหูสูตที่จะตรวจสอบ ตัดสินใจ ประเมินค่าสิ่งที่อ่านว่า เป็นเรื่องจริงหรือความคิดเห็น ควรเชื่อหรือไม่ เป็นประโยชน์หรือโทษ เลือกที่จะปฏิบัติหรือวางแนวการป้องกัน หรือเรียกว่า Evaluative reading การอ่านแบบนี้นับเป็นจุดสูงสุดของการอ่านจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง โดยผู้อ่านสามารถที่จะใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการพิจารณาตัดสินใจ โดยการตีความ สังเคราะห์ วิเคราะห์ ประเมินค่า สามารถใช้ความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี

การอ่านแต่ละระดับจะนำไปสู่ระดับความเข้าใจในการอ่าน มีนักวิชาการศึกษาได้อธิบายถึงระดับของความเข้าใจในการอ่าน ดังนี้

ถิรวัฒน์ ตันทนิส (2550) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนจึงสามารถจำแนกระดับของความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ คือ ระดับข้อเท็จจริง คือ ความเข้าใจข้อมูลที่ระบุชัดเจนในเนื้อเรื่อง ระดับตีความ คือ ความเข้าใจข้อมูลที่มิได้ระบุชัดเจนในเนื้อเรื่อง ผู้อ่านต้องตีความเองและระดับประเมินค่า คือ การตัดสินข้อมูลที่ได้จากเนื้อเรื่อง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่าน

นิภาวรรณ ลำเจียกเทศ (2559) ได้สรุประดับความเข้าใจในการอ่านว่า การอ่านย่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การอ่าน และความสามารถของผู้อ่านซึ่งก็ขึ้นอยู่กับระดับความเข้าใจ หรือความสามารถในการเข้าใจของผู้อ่านจะมีอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1. ระดับ Literal reading คือ การอ่านเอาเรื่อง อ่านแล้วรู้เรื่องว่าอะไรเป็น อย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่

2. ระดับ Interpretative reading คือ การอ่านแล้วแปลความ ตีความ ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือไปจากการอ่านอื่น ๆ คือ ต้องจำเรื่อง ต้องแปลความ ขยายความเป็นระดับความเข้าใจที่สูงไปกว่าระดับเอาเรื่อง

3. ระดับ Critical reading คือ การอ่านขั้นวิจารณ์ ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับอ่านเอาเรื่องแปลความเป็นพื้นฐาน จากนั้นผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์ของตน หรือความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่ามาช่วยในการตัดสินและวินิจฉัยเรื่องและข้อความที่ตนอ่านต่อเนื่อง

พัชรินทร์ บุตรสันเทียะ (2562) กล่าวถึง การแบ่งระดับความเข้าใจในการอ่าน เป็นระดับ 3 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมาย และเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือที่เขียนไว้ตรง ๆ ประกอบด้วยทักษะย่อยอื่น ๆ

2. ระดับการตีความ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนไม่ได้แสดงไว้โดยตรง เช่น การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า การเข้าใจสำนวนภาษาและการเปรียบเทียบ การสรุปเป็นหลักการ

3. ระดับการวิเคราะห์ หมายถึง วิจารณ์ระดับการประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการประเมินค่าตัดสินค่าสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านมาพิจารณาตัดสิน ประกอบด้วยทักษะย่อยอื่น ๆ เช่น การแยกความเป็นจริงกับความคิดเห็น การพิจารณาเหตุผลที่ทำให้ชวนเชื่อ ควรพิจารณาความเหมาะสม คุณค่าและยอมรับสิ่งที่อ่าน

จากการศึกษาระดับของการอ่านเพื่อไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่มีความซับซ้อน ผลจากการอ่านที่สำคัญ คือ ความเข้าใจในการอ่าน หากผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความไม่เข้าใจสารที่ผู้ประพันธ์หรือผู้ส่งสารต้องการสื่อ การอ่านก็จะไม่เกิดผลใด โดยการที่จะเข้าใจสารนั้นต้องผ่านกระบวนการอ่านในแต่ละระดับ ระดับการอ่าน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับแรกหรือขั้นอ่านออก 2) ระดับที่สูงขึ้นหรือขั้นอ่านได้ และ 3) ระดับสูงสุดหรือขั้นอ่านเป็น การอ่านแต่ละระดับที่กล่าวมานี้จะส่งผลต่อความเข้าใจของผู้อ่าน และจะนำไปสู่ระดับความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับความเข้าใจ 2) ระดับการตีความ และ 3) ระดับการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการอ่านระดับสูงสุดหรือขั้นอ่านเป็น และเป็นการอ่านแบบระดับวิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่า โดยในการดำเนินกิจกรรมจะนำบทอ่านในประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ มาเรียนรู้ และฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้แก่นักเรียน ได้แก่ การอ่านนิทานและเรื่องสั้น การอ่านจากสื่อสังคมออนไลน์ การอ่านจากข่าว การอ่านจากบทความ และการอ่านจากสารคดี

2. องค์ประกอบด้านความสามารถและทักษะของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ทักษะความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนี้จะมีประสิทธิภาพได้ต้องอาศัยองค์ประกอบในการอ่านขั้นสูงหลายด้าน พบข้อมูลดังนี้

นิสิต ผลเดชสถาพร (2564) กล่าวว่า องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องมีการรวบรวมข้อมูล รวมทั้งแหล่งข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบข้อเท็จจริง มีการตีความ ประเมินค่าพิจารณาตั้งเกณฑ์ตัดสิน เข้าใจวิธีการโน้มน้าวและตีความได้ โดยองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ

การตระหนักรู้จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถวินิจฉัย แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมทั้งสรุปความอย่างมีเหตุผลได้

เนื่องจากการศึกษา เรื่อง องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่ามีการให้รายละเอียดข้อมูลไม่มากนัก พบเพียงนักวิจัยและนักวิชาการศึกษาต่างประเทศที่ได้อธิบายไว้ โดยพบข้อมูลจาก นิสิต ผลเดชสถาพร (2564) ที่ได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเรื่อง องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ต่อไปดังนี้

Spache (1973) จำแนกองค์ประกอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. การสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล (Investigating sources) คือ การสำรวจ ประเมินและรวบรวมจากการอ้างอิงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้เปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

2. การตระหนักถึงรู้จุดประสงค์ของผู้เขียน (Recognizing the author's purpose) คือ การรู้อคติพื้นฐานประสบการณ์ ความคิดเห็น ตลอดจนความน่าเชื่อถือและจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

3. การแยกข้อคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริง (Distinguishing opinion and fact) คือ การทราบว่าข้อที่มูลผิดพลาดและข้อความใดยังไม่ได้รับการพิสูจน์

4. การวินิจฉัย (Making inference) คือ การตีความว่าผู้แต่งต้องการแสดงความคิดไปในแนวทางใดโดยการวินิจฉัยจากการใช้สำนวนการเขียน

5. การสร้างเกณฑ์ในการตัดสิน (Forming judgment) คือ การตัดสินว่าผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายหรือความเชื่ออย่างไร และสามารถสรุปความจากข้อเท็จจริงด้วยการตีความอย่างมีเหตุผลและหลีกเลี่ยงการใช้อคติ

Harris (1986) ได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของเนื้อหา (Recognizing the significance of content)

2. การจับใจความแต่ละย่อหน้า (Finding the main idea of a paragraph)

3. การจับใจความสำคัญทั้งเรื่อง (Finding the main idea of larger selection)

4. การกำหนดจุดประสงค์การอ่านของตนเอง (Developing independent purpose for reading)

5. ระบุจุดมุ่งหมายของผู้เขียน (Identifying the author's purpose)

6. การสร้างเกณฑ์พิจารณาความถูกต้องและความสัมพันธ์ของข้อมูล (Developing standards to determine the accuracy and relevance of information)

7. การสรุปจากการตีความของผู้เขียน (Drawing conclusions from the author's interpretation)

8. การประเมินแนวความคิดโดยการเปรียบเทียบด้วยข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากหลาย ๆ แหล่งข้อมูล (Evaluating concepts gained by contrasting and comparing them with facts and opinions from several other sources)

9. การตัดสินใจจนกระทั่งรวบรวมข้อมูลอย่างเพียงพอ (Suspending judgment until sufficient data is gathered)

10. การตระหนักรู้ถึงนัยยะแฝงของผู้เขียน (Recognizing the inference implied by the author)

11. การแยกแยะข้อเท็จจริง (Distinguishing between fact and fiction)

Gunning (1992) ได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การแยกแยะความจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact from opinion)

2. การระบุข้อบ่งชี้ที่แสดงถึงความคิดเห็น (Identifying the indicator of opinion)

3. การระบุข้อความที่เป็นจริง (Identifying factual paragraph)

4. การระบุคำที่ใช้เป็นคำอธิบายคำตัดสิน (Identifying words that show explanation judgment)

5. การพิจารณาทั้งทางตรงและทางอ้อม (Considering directly and indirectly)

6. การระบุความหมายที่เหมาะสม (Identifying appropriate meaning)

7. การสรุปอย่างสมเหตุสมผล (Drawing reasonable conclusion)

8. การสนับสนุนข้อสรุป (Supporting conclusion)

9. การตัดสินข้อมูล (Judging information)

10. การตระหนักรู้อคติของผู้เขียน (Recognizing the author's bias)

11. การระบุวิธีการเขียน (Identifying writing style)

12. การพิเคราะห์ข้อสรุป (Examining conclusion)

Adams (2010) บ่งชี้ถึงองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การประเมินผู้เขียน (Evaluating the author) คือ การประเมินผู้เขียนได้เพื่อรู้เท่าทันการโน้มน้าวจากอคติของผู้เขียน

2. การประเมินภาพรวมของสื่อที่อ่าน (Evaluating overall reading material) คือ การประเมินสื่อที่อ่าน ทั้งเกี่ยวกับน้ำเสียง อารมณ์ที่ผู้เขียนนำเสนอผ่านงานเขียนนั้น ๆ

3. การประเมินแนวคิด (Evaluating ideas) คือ การคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับโดยผู้อ่านต้องแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น และสามารถสรุปสิ่งที่อ่านได้

4. การระบุโฆษณาชวนเชื่อ (Identifying propaganda) คือ การตระหนักรู้เท่าทันกลวิธีในการโฆษณาว่า เหตุใดถึงใช้กลวิธีเหล่านั้น ใช้อย่างไร และส่งผลต่อผู้อ่านอย่างไร รวมถึงเหตุใดจึงควรยอมรับ หรือไม่ยอมรับโฆษณาชวนเชื่อ

5. การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน (Analysis, Synthesis, and Evaluation) คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับการอ่านได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น ตรวจสอบทัศนคติของผู้เขียนและน้ำเสียงที่ใช้

จากข้อมูลข้างต้นที่นักการศึกษาและนักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ข้อมูลหลากหลายท่าน ผู้วิจัยจึงได้นำมาศึกษาและวิเคราะห์ความเหมือน-ความต่างของแนวคิดองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

ตาราง 4 แนวคิดองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

องค์ประกอบ	แนวคิดของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					สรุปแนวคิด	
	นิสิต ผลเดช สถาพร (2564)	Spache (1973)	Harris (1986)	Gunning (1992)	Adams (2010)		
ภูมิหลังที่มาและความสำคัญของข้อมูล							
การสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล		✓					
การตระหนักรู้อคติของผู้เขียน	✓			✓	✓	✓	
การตระหนักถึงรู้จุดประสงค์ของผู้เขียน	✓	✓	✓		✓	✓	
การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของเนื้อหา			✓	✓	✓	✓	
พฤติกรรมและทักษะระหว่างการอ่าน							
การกำหนดจุดประสงค์การอ่านของตนเอง			✓				
การจับใจความแต่ละย่อหน้า			✓				
การจับใจความสำคัญทั้งเรื่อง			✓				
การแยกข้อคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริง		✓	✓	✓	✓	✓	✓
การระบุจุดมุ่งหมายของผู้เขียน	✓		✓				
การระบุข้อบ่งชี้ที่แสดงถึงความคิดเห็น	✓			✓			
การระบุข้อความที่เป็นจริง	✓			✓			
การระบุวิธีการเขียน				✓			
การระบุคำที่ใช้เป็นคำอธิบายคำตัดสิน				✓			
การระบุความหมายที่เหมาะสม				✓			

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวคิดของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					สรุปแนวคิด
	นิสิต ผลเดช สถาพร (2564)	Spache (1973)	Harris (1986)	Gunning (1992)	Adams (2010)	
พฤติกรรมและทักษะระหว่างการอ่าน (ต่อ)						
การระบุโฆษณาชวนเชื่อ					✓	
การพิจารณาทั้งทางตรงและทางอ้อม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การประเมิน ตัดสินข้อมูลแนวความคิด โดยการเปรียบเทียบด้วยข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากหลายแหล่งข้อมูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การตัดสินใจจนกระทั่งรวบรวมข้อมูลอย่างเพียงพอ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
พฤติกรรมและทักษะหลังการอ่าน						
การวินิจฉัยสรุปจากการตีความของผู้เขียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การสนับสนุนข้อสรุป	✓			✓	✓	✓
การสร้างเกณฑ์ในการตัดสิน/การสร้างเกณฑ์เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความสัมพันธ์ของข้อมูล	✓	✓	✓			✓

จากตารางที่ 4 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีเกณฑ์การเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีแนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แนวคิดภูมิหลังที่มาและความสำคัญของข้อมูล ได้แก่ การตระหนักรู้อคติของผู้เขียน การตระหนักถึงรู้จุดประสงค์ของผู้เขียน การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของเนื้อหา

2. พฤติกรรมและทักษะระหว่างการอ่าน ได้แก่ การแยกข้อคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริง การพิจารณาทั้งทางตรงและทางอ้อม การประเมินตัดสินข้อมูลแนวความคิด โดยการเปรียบเทียบด้วยข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากหลายแหล่งข้อมูล การตัดสินใจจนกระทั่งรวบรวมข้อมูลอย่างเพียงพอ

3. พฤติกรรมและทักษะหลังการอ่าน ได้แก่ การวินิจฉัยสรุปจากการตีความของผู้เขียน การสนับสนุนข้อสรุป การสร้างเกณฑ์ในการตัดสินเพื่อพิจารณาความถูกต้องและความสัมพันธ์ของข้อมูล

จึงสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มี 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการอ่าน ได้แก่ 1) แนวคิดภูมิหลังที่มาและความสำคัญของข้อมูล 2) พฤติกรรมและทักษะระหว่างการอ่าน และ 3) พฤติกรรมและทักษะหลังการอ่าน แต่ละองค์ประกอบมีลักษณะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่ต้องใช้ในการอ่าน เพื่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มีประสิทธิภาพ ผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และต้องมีทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณร่วมด้วยในการอ่าน

2.2 ทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาพบนักวิจัยและนักวิชาการศึกษาได้อธิบายทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องฝึกฝน และนำมาใช้ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีหลากหลายทักษะ พบข้อมูลดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันทน์ (2542) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า อ่านแล้วสามารถวิเคราะห์ (Analyzing) แยกข้อคิดเห็น (Opinion) ออกจากข้อเท็จจริง (Fact) ได้จากข้อความที่มีข้อเท็จจริง และผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ด้วยอ่านแล้วสามารถประเมินค่า (Evaluation) สิ่งที่อ่านได้อย่างเที่ยงธรรม สามารถวิจารณ์ (Criticism, Review) แสดงความคิดเห็นกลวิธีการเขียน แนวการเขียน เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ ตัวละครของงานเขียนนั้นได้อย่างถูกหลักวิชาการ และสามารถตีความ (Interpretation) ได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนการตีความระหว่างบรรทัด (Reading between the line) คือ อ่านแล้วสามารถเข้าใจความหมายที่ซ่อนเร้นระหว่างบรรทัดได้

ดนยา วงศ์ธนะชัย (2542) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และการอ้างอิงได้
2. เข้าใจความคิดของผู้เขียน
3. ตีความหมายเกี่ยวกับภาพและภาษาที่มิใช่ตัวอักษรได้
4. ประเมินค่าความเชื่อถือได้ของข้อมูลว่าเป็นความจริง หรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือเป็นการเพ้อฝัน
5. ใช้จินตนาการและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วยการใช้ปัญญาและอารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน
6. ทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้
7. สรุปความตามหลักฐานที่ได้
8. ตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้
9. เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้
10. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุและผล
11. เข้าใจข้อคิดหรืออคติของผู้เขียน

12. มีความรู้ต่อปฏิกิริยา ต่อวิธีพูดและเขียนต่าง ๆ กัน เช่น การเสียดสี การถากถาง หรือการเยาะเย้ย

สุรีรัตน์ ไชยสุริยา (2543) ได้กล่าวว่า ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะสัมพันธ์กับความสามารถรับรู้และเข้าใจหลักการอ่าน ได้แก่

1. ความสามารถในการเข้าใจความหมาย
2. ความสามารถในการเข้าใจจุดมุ่งหมายของภาษา
3. ความสามารถในการเข้าใจระดับภาษา
4. ความสามารถในการประเมินลีลาในการเขียนของผู้เขียน
5. ความสามารถในการระบุได้ว่าเรื่องที่อ่านสอดคล้องกลมกลืนกันหรือไม่

สิริพร รัตนมุง (2559) กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การที่ผู้อ่านสามารถสืบแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกันได้ เข้าใจเนื้อเรื่อง สามารถตีความจากเรื่องที่อ่าน บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน ใช้ความคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าอย่างมีเหตุผล เพื่อสรุปว่าเรื่องที่อ่านน่าเชื่อถือได้เพียงใด

จากข้อมูลข้างต้นที่นักการศึกษาและนักวิจัยได้ให้ข้อมูลหลากหลายท่าน ผู้วิจัยจึงได้นำมาศึกษาและวิเคราะห์ความเหมือน-ความต่างของแนวคิดทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

ตาราง 5 ความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	แนวคิดของทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ				สรุปแนวคิด
	ฉวีวรรณ คูหาภินันทน์ (2542)	ดนยา วงศ์ธนะชัย (2542)	สุรีรัตน์ ไชยสุริยา (2543)	สิริพร รัตนมุง (2559)	
ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและประเมินภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน					
เข้าใจความคิด/ข้อคิด/จุดประสงค์ของผู้เขียน	✓	✓	✓	✓	✓
เข้าใจเจตคติ อคติ และแรงบันดาลใจของผู้เขียน	✓	✓			
สามารถสืบแหล่งที่มาของข้อมูล				✓	
ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล					
เข้าใจเนื้อเรื่อง จุดมุ่งหมายของภาษา ระดับภาษา ประเมินลีลาในการเขียนของผู้เขียน	✓	✓	✓	✓	✓
จำแนก เปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และการอ้างอิงได้	✓	✓		✓	✓

ตาราง 5 (ต่อ)

ทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	แนวคิดของทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ				สรุปแนวคิด
	ฉวีวรรณ คูหาภินันทน์ (2542)	ดนยา วงศ์ธนะชัย (2542)	สุรีรัตน์ ไชยสุริยา (2543)	สิริพร รัตนมุง (2559)	
ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล					
ตีความหมาย เข้าใจความหมาย เกี่ยวกับภาพและภาษาที่มิใช่ตัวอักษรได้	✓	✓	✓	✓	✓
วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์และประเมินค่าอย่างมีเหตุผล	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง					
สรุปความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุและผล		✓	✓		
สรุปความตามหลักฐานที่ได้	✓	✓		✓	✓
ด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเน ต่อยอดและคิดสร้างสรรค์					
สามารถแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน	✓	✓		✓	✓
สามารถจินตนาการทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้		✓			

จากตารางที่ 5 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีเกณฑ์การเลือกความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดของทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบ่งได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและประเมินภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน ในการอ่านผู้อ่านต้องมีทักษะและความสามารถการเข้าใจและประเมินภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาข้อมูล เพื่อให้ผู้อ่านทราบและเข้าใจผู้เขียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น ผู้แต่งหรือผู้เขียนคือใคร ความคิด เจตคติ อคติ แรงบันดาลใจในการเขียนจุดประสงค์หรือข้อคิดที่ต้องการจะสื่อ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมความสามารถประเมินค่าน้ำหนักน่าเชื่อถือในการอ้างเหตุผลของผู้เขียน

ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล ในการอ่านผู้อ่านต้องมีทักษะและความสามารถการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษา

และข้อมูล หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาและระบุ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

1) เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถระบุได้ เช่น การเข้าใจเนื้อเรื่อง เข้าใจระดับภาษา การประเมินลีลาในการเขียน เหตุและผล การตีความจากเรื่องที่อ่าน ตีความระหว่างบรรทัด ตีความหมายเกี่ยวกับภาพและภาษาที่มิใช่ตัวอักษรได้

2) เพื่อให้ผู้อ่านมีความสามารถในจำแนก เช่น ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

3) เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบ เช่น ความเหมือนและความแตกต่าง ประเด็นสำคัญในเอกสารที่มีมาหลายแห่ง

4) เพื่อให้ผู้อ่านเกิดทักษะด้านอื่น ๆ ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นถึงกลวิธีการเขียน เพื่อวิเคราะห์ถึงประเด็นความสอดคล้องกลมกลืนของเนื้อหาเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล ทักษะประเมินค่าและสรุปความเชื่อถือได้ของข้อมูลว่าเป็นความจริงหรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ หรือเป็นการเพ้อฝัน

ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง ในการอ่านผู้อ่านต้องมีทักษะและความสามารถการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาหาข้อสรุป เพื่อให้ผู้อ่านสรุปสาระสำคัญของเรื่อง ตัดสินและสรุปความตามหลักฐานที่ได้อย่างมีเหตุผล

ด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเน ต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ ในการอ่านผู้อ่านต้องมีทักษะและความสามารถการใช้ความคิดคาดคะเน ต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการต่อยอดความคิดเพื่อให้ผู้อ่านได้คิดและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน เช่น การใช้ปัญญาและอารมณ์ หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่านปรับนำไปใช้ในชีวิต

จากการศึกษาประเด็นเรื่อง ทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบข้อมูลของนักวิจัยและนักวิชาการศึกษา ซึ่งได้ให้ข้อมูลอธิบายถึงทักษะความสามารถในหลายด้าน เนื้อหาข้อมูลมีความคล้ายคลึงกัน จะพบว่า ทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะสัมพันธ์กับความสามารถรับรู้และเข้าใจของผู้อ่าน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่นำเสนอ สรุปทักษะและความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ 4 ด้านที่ผู้อ่านจะต้องฝึกให้มีและใช้ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง และด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเน ต่อยอดและคิดสร้างสรรค์

การวิจัยครั้งนี้มีการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งวัดและประเมินความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากผลพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในการวิเคราะห์บทอ่าน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน มีกรอบการวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลังเจตคติของผู้เขียน 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล 3) ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง และ 4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์

กลวิธีการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงจึงมีกลวิธีในการอ่านเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาของเรื่องที่จะอ่านให้มีประสิทธิภาพ มีนักวิจัยและนักวิชาการศึกษาได้อธิบายถึงกลวิธีการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

ชาญชัย หมันประสงค์ (2556) กล่าวถึง กลวิธีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ผู้อ่านต้องศึกษาสิ่งที่เกี่ยวกับบริบทของเรื่องที่จะอ่าน เช่น ผู้เขียน หัวเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ แนวคิดของผู้เขียน วิเคราะห์แต่ละย่อหน้าเพื่อจับประเด็นสำคัญว่าผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ใด สังเกตเหตุการณ์ที่เรียงลำดับของข้อมูลและข้อมูลนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ แหล่งอ้างอิงของผู้เขียนเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมสิ่งที่ถูกต้อง ประเมินเนื้อเรื่องที่เป็นความคิดของผู้เขียน ผู้อ่านจะรู้จักตัดสินผลที่ได้จากการอ่านเชื่อมโยงเปรียบเทียบกับความรู้จากประสบการณ์เดิมนำไปสร้างความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผลที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้นหลังการอ่านทบทวน การอ่านเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นสรุปและจดบันทึกการอ่านเป็นของตัวเอง โดยเขียนโครงสร้างความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

เนตรนภา สวยสี (2560) กล่าวถึงลำดับขั้นการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าควรเน้นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดตัดสินใจ โดยลำดับเป็น 3 ขั้นตอน และให้ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ดังนี้

1. นำเข้าสู่การอ่าน (Pre-reading) ก่อนอ่านบทอ่านนั้นให้ผู้อ่านควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน เช่น เรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งใด เรื่องนี้สามารถเขียนด้วยวิธีใดได้บ้าง เหตุใดจึงมีการเขียนเรื่องนี้มา หรือการใช้ Skimming และ Scanning

2. ระหว่างการอ่าน (While-reading) การอ่านรายละเอียดของสิ่งที่อ่านหาสาระสำคัญของสิ่งที่อ่าน ทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน และในขณะที่กำลังอ่านผู้อ่าน ควรพยายามคาดเดาว่าสิ่งที่จะตามมาคืออะไร คิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการเขียนทั้งหมด รวมทั้งใช้วิธีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3. หลังการอ่าน (Post-reading) เมื่ออ่านจบแล้วผู้อ่านควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เช่น กลุ่มเป้าหมายของสิ่งที่อ่านจบไปนั้นคือใคร หรือใครควรอ่านเรื่องนี้ ผู้เขียนสามารถเขียนด้วยวิธีอื่นได้อีกหรือไม่ โดยอาศัยการฝึกฝนในตามลำดับต่อไปนี้ คือ

3.1 การสำรวจทำความเข้าใจบทอ่านเบื้องต้น เช่น ใจความสำคัญของบทอ่าน

3.2 การไตร่ตรองบทอ่านอย่างละเอียดทั้งในเรื่องของช่วงเวลา สถานที่ ประวัติของผู้เขียน รวมไปจนถึงงานเขียนชิ้นอื่น ๆ หรือบริบทที่ผู้อ่านไม่เข้าใจ

3.3 การตั้งคำถามในประเด็นที่ผู้อ่านสนใจ

3.4 การสรุปบทอ่าน

3.5 การวิเคราะห์อคติของผู้เขียนและความน่าเชื่อถือของสิ่งที่อ่าน

3.6 การใช้เหตุผลประเมินค่าสิ่งที่อ่านตามทัศนะของผู้อ่าน

3.7 การตอบสนองต่อบทอ่านอย่างถูกต้องเหมาะสม

นิสิต ผลเดชสถาพร (2564) กล่าวว่า การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถจัดภายใต้ขั้นตอนการสอนการอ่าน 3 ขั้นตอน โดยใช้สองขั้นตอนแรกในการปูพื้นฐานเพื่อเกิดการอ่านระดับความเข้าใจขึ้น คือ

1. นำเข้าสู่การอ่าน (Pre-reading) คือ การทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านเบื้องต้น เช่น ให้นักเรียนคาดเดาเนื้อหาว่าเรื่องที่กำลังจะอ่านนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ตลอดจนพอจะมีความรู้หรือมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านหรือไม่ เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจต่อสิ่งที่อ่านได้ง่ายยิ่งขึ้น

2. ระหว่างการอ่าน (While-reading) คือ การทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างละเอียด เช่น ใครหรือสิ่งใด ทำอะไร เมื่อไร ที่ใด และลำดับเหตุการณ์ของเนื้อเรื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานการเตรียมความพร้อมสำหรับขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งเป็นขั้นตอนสำหรับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3. หลังการอ่าน (Post-reading) เป็นการตั้งคำถามในประเด็นที่ผู้อ่านสนใจหรือยังไม่เข้าใจ พิจารณาเจคติหรือจุดประสงค์รวมทั้งนัยยะแฝงของผู้เขียน ตลอดจนอ้างอิงประเมินค่าความน่าเชื่อถือของสิ่งที่อ่านด้วยเหตุผล

Wallace (1992 อ้างถึงใน นิสิต ผลเดชสถาพร, 2564) ได้อธิบายถึงลำดับขั้นการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็น 3 ขั้นตอน และให้ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ดังนี้

1. นำเข้าสู่การอ่าน (Pre-reading) ก่อนอ่านบทอ่านนั้นให้ผู้อ่านควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน เช่น เรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งใด เรื่องนี้สามารถเขียนด้วยวิธีใดได้บ้าง เหตุใดจึงมีการเขียนเรื่องนี้มา

2. ระหว่างการอ่าน (While-reading) ระหว่างที่อ่านที่ผู้อ่านควรถามตัวเองขณะอ่าน คือ สิ่งที่อ่านอยู่นั้นมีวิธีการสื่อสารเช่นไรเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน ทั้งนี้เพราะการหาคำตอบลักษณะเช่นนี้จะช่วยให้ผู้อ่านพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน และในขณะที่กำลังอ่านผู้อ่านควรพยายามคาดเดาว่าสิ่งที่จะตามมาคืออะไร คิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการเขียนทั้งหมด รวมทั้งใช้วิธีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3. หลังการอ่าน (Post-reading) เมื่ออ่านจบแล้วผู้อ่านควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เช่น กลุ่มเป้าหมายของสิ่งที่อ่านจบไปนั้นคือใคร หรือใครควรอ่านเรื่องนี้ ผู้เขียนสามารถเขียนด้วยวิธีอื่นได้อีกหรือไม่ โดยสรุปแล้วการตั้งคำถามทั้ง 3 กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้อ่านคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านอย่างถี่ถ้วน นับเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะช่วยสอนให้ผู้อ่านมีวิจารณญาณในการอ่าน

จากการศึกษากลวิธีการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสรุปได้ว่า กลวิธีการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่การอ่าน (Pre-reading) คือ ช่วงเวลาก่อนอ่านบทอ่าน ผู้อ่านควรต้องตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน และพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่จะอ่านเบื้องต้นโดยการอ่านแบบรวดเร็ว ขั้นตอนที่ 2 ขั้นระหว่างการอ่าน (While-reading) คือ ช่วงเวลาระหว่างที่กำลังอ่าน ต้องใช้วิธีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พิจารณาหาสาระสำคัญ ทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน หาคำตอบที่ได้ตั้งคำถามไว้ในขั้นแรก มีความคิดเห็นอย่างไร และขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน (Post-reading) คือ ช่วงเวลาอ่านจบแล้วต้องไตร่ตรองบทอ่านอย่างละเอียดคิดอย่างมีวิจารณญาณ ควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน พิจารณาเจคติหรือจุดประสงค์ รวมทั้งนัยยะแฝงของผู้เขียน อ้างอิง ประเมินค่าความน่าเชื่อถือของสิ่งที่อ่านด้วยเหตุผล และสรุปบทอ่านเหมาะสม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนกลวิธีการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการอ่านที่พัฒนาขึ้น คือ กระบวนการคิดขึ้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อเป็นเทคนิคที่จะช่วยให้ผู้อ่านคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านอย่างถี่ถ้วนและเหมาะสม โดยใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (A1) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R Pre–reading + While-reading: S-R3) และ 3.2ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (A2) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A2 + SQ6R Post-reading: R4-R6)

การวัดและการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลากหลาย พบข้อมูลดังนี้

เอมอร เนียมน้อย (2551) กล่าวถึงการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่เกี่ยวข้องกับการวัดพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า การจะวัดว่าผู้อ่านมีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมากน้อยเพียงใดนั้น ในการฝึกฝนผู้อ่านจะต้องแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. ความสามารถในการจำแนกประเภทของงานเขียน
2. ความสามารถแยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น
3. สามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน อุปมา

4. การตัดสินสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด
5. บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนได้
6. จับแนวคิดหลักได้
7. จับน้ำเสียงหรือความรู้สึกของผู้เขียนได้
8. บอกโครงเรื่องหรือสรุปเรื่องที่อ่านได้
9. ประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

ศราวุฒิ ปัญญา (2554) ได้เสนอถึงการวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สามารถประยุกต์มาใช้ในการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า มีเทคนิคการวัดที่สามารถเลือกใช้ได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการวัดโดยใช้แบบทดสอบ (Test) การสังเกตพฤติกรรมโดยตรง (Direct observation) การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Individual interview) การบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล (Comprehensive personal record) ตลอดจนการตรวจผลงานจากแฟ้มสะสมงานหรือพัฒนางาน การวัดความสามารถในการคิดโดยใช้แบบทดสอบสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบทดสอบข้อเขียน (Paper-pencil tests) และแบบทดสอบปฏิบัติการ (Performance tests) ซึ่งแบบทดสอบข้อเขียนนั้นนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องด้วยใช้ง่ายและสะดวกสำหรับผู้สอบทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ในการพัฒนาแบบทดสอบข้อเขียนเพื่อวัดความสามารถในการคิด ผู้พัฒนาสามารถใช้รูปแบบการสร้างแบบทดสอบประเภทปรนัย (Objective tests) หรือแบบทดสอบประเภทอัตนัย (Performance tests)

ชาญชัย หมันประสงค์ (2556) ได้เสนอว่า สามารถนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546) มาปรับใช้เพื่อวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งได้กล่าวถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกนำมาใช้ในการประเมิน คือ ต้องพิจารณาจากเป้าประสงค์ของการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงสภาพจริงเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง โดยมีแนวทางสามารถดำเนินการ ดังนี้ 1) การใช้แบบทดสอบ 2) การตรวจสอบจากผลงาน และ 3) การสังเกตการปฏิบัติงาน และชาญชัย หมันประสงค์ (2556) ได้ระบุถึงการวิธีวัดที่สามารถนำมาปรับใช้เพื่อวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การวัดจากการปฏิบัติจริง (Authentic performance measurement) มาเป็นแนวทางการวัดในบริบทที่เป็นธรรมชาติ โดยการเน้นการวัดจากการปฏิบัติจริงคล้ายจริงที่มีคุณค่าต่อตัวผู้ปฏิบัติ มิติของการวัดใช้การสังเกตภาพงานที่ปฏิบัติ เช่น การวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถวัดได้โดยการใช้แบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้สำหรับวัดความสามารถในการอ่าน ซึ่งมีผู้สร้างเครื่องมือไว้แล้วหรือสามารถสร้างแบบวัดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณขึ้นใช้เอง ผู้สร้างเครื่องมือจะต้องมีความรอบรู้ในแนวคิดหรือทางทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อนำมา

เป็นโครงสร้างของทักษะการอ่าน กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการตัวชี้วัดหรือลักษณะพฤติกรรมเฉพาะที่มีคุณภาพที่คาดหวัง

บันลือ พฤกษะวัน (2557) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าสามารถทดสอบด้วยการใช้คำถามในการประเมิน เช่น 1) การแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น 2) การแยกแยะเรื่องที่เป็นจริงกับเพ้อฝัน 3) การหาเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง 4) การพิจารณาโฆษณาชวนเชื่อ 5) การพิจารณาเหตุผลที่ชวนให้เชื่อ 6) การพิจารณาความเหมาะสมในคุณค่าและยอมรับความคิด และ 7) การพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง

พรรณิการ์ สมัคร (2557) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งหมดหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้อ่านจะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดจึงจะถือว่าเป็นผู้บรรลุเป้าหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญ เข้าใจจุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้เขียน สามารถประเมินความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อเขียนนั้น ๆ ตลอดจนตัดสินคุณค่า ข้อคิด และสามารถประยุกต์ความรู้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วนิดา พรมเขต (2559) กล่าวว่า ในการวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องตั้งประเด็นคำถาม ซึ่งคำถามนั้นจะต้องเป็นคำถามลักษณะประเภทความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า เพื่อกระตุ้นหรือเป็นการท้าทายความคิดของนักเรียนให้ฝึกคิดพร้อมทั้งประมวลข้อมูลเชื่อมโยงเหตุผลล่วงหน้าและกล้าตัดสินใจที่จะตอบคำถามได้อย่างมั่นใจถูกต้องและสมเหตุผล

อุษาวดี ชูกลิ่นหอม (2560) กล่าวถึงวิธีการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการตั้งคำถามการวัดความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยเป็นการใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียนให้นักเรียนใช้เหตุผลเชื่อมโยงพร้อมกับหาหลักฐานสนับสนุนในการตอบคำถามได้อย่างสมเหตุสมผล

จากการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การวัดและการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถวัดได้จากแนวทางการวัดจากการปฏิบัติจริง คือ การแสดงออกทางพฤติกรรมการปฏิบัติคล้ายจริงที่มาจากความสามารถในลักษณะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าอย่างถูกต้อง และสมเหตุสมผลหลังจากที่อ่านบทอ่าน โดยการวัดสามารถใช้แบบทดสอบมาตรฐาน หรือแบบวัดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นใช้เอง ซึ่งแบบทดสอบหรือแบบวัดที่นิยมแพร่หลาย คือ แบบทดสอบข้อเขียน ผู้พัฒนาสามารถใช้รูปแบบการสร้างแบบทดสอบประเภทปรนัยหรือประเภทอัตนัย แต่ทั้งนี้ต้องมีการตั้งคำถามเพื่อให้ตอบ ซึ่งคำถามจะต้องเป็นคำถามที่กระตุ้นให้ผู้ที่ถูกวัดและประเมินได้แสดงออกถึงพฤติกรรมความสามารถการอ่านอย่างวิจารณญาณ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากพฤติกรรมที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงออกในการวิเคราะห์บทอ่าน โดยมีการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน ใช้เครื่องมือ คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ก่อนเรียน) นักเรียนทำการตอบแบบวัดด้วยตนเองเพื่อประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน ใช้เครื่องมือ คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (หลังเรียน) ซึ่งใช้หลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนจบครบแล้ว ทั้งนี้ ในแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล 3) ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง และ 4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ และนำคะแนนมาตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน

สมรรถนะการสื่อสาร

ความหมายของสมรรถนะการสื่อสาร

ในการจัดการศึกษาของประเทศไทยตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรุงปรุง 2560) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2565)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้ระบุถึงความสามารถในการสื่อสารซึ่งเป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนว่า ทักษะการสื่อสารหรือความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอด ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

ต่อมาได้มีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่ปรับจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีสมรรถนะหลักที่สำคัญจำเป็น และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บ่มเพาะพัฒนาต่อยอดสมรรถนะหลักและสมรรถนะอื่นได้เต็มตามศักยภาพ สามารถใช้พัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับของสมรรถนะได้อย่างชัดเจน สามารถวัดและประเมินผลในแต่ละสมรรถนะและแต่ละช่วงชั้นได้ มีสมรรถนะหลัก 6 ประการ โดยเป็นร่างสมรรถนะหลัก 6 ประการที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดขึ้นจากแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยในแต่ละสมรรถนะมีการกำหนดระดับการพัฒนาและคำบรรยาย 10 ระดับ และกำหนดระดับความสามารถเป็นช่วงชั้น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเริ่มต้น ระดับกำลังพัฒนา ระดับสามารถ และระดับเหนือความคาดหวัง นอกจากนั้นยังได้กำหนดองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้หลักในแต่ละสมรรถนะที่แตกต่างกันออกไป ประกอบด้วย สมรรถนะที่ 1 การจัดการตนเอง (Self-Management: SM) สมรรถนะที่ 2 การคิดขั้นสูง (Higher order thinking: HOT) สมรรถนะที่ 3 การสื่อสาร (Communication: CM) สมรรถนะที่ 4 การรวมพลังทำงานเป็นทีม (Teamwork and collaboration: TC) สมรรถนะที่ 5 การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active citizen: AC) และสมรรถนะที่ 6 การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน (Sustainable coexistence with living in the harmony of nature and science: SCN) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

ปัจจุบันมีการตระหนักให้ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารและเห็นว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้นิยามถึงสมรรถนะการสื่อสารว่า มีความสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความและส่งสารด้วยภาษาต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ ความเข้าใจในระบบคุณค่า การแก้ปัญหาร่วมกันผ่านกลวิธีการสื่อสารอย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และระบุว่า สมรรถนะสื่อสาร หมายถึง การรับและส่งสารบนความเข้าใจ ความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมทั้ง

สามารถตัดสินใจเลือกใช้สื่อ สร้างสื่อ และกลวิธีการสื่อสารที่มีรูปแบบวัจนภาษาหรืออวัจนภาษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยให้สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาที่ 3 สื่อดิจิทัลและสื่อประสมได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาความหมายของสมรรถนะการสื่อสารสรุปได้ว่า คือ ความสามารถจากการรับรู้ รับฟัง เข้าใจ ตีความ และส่งสารต่อได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่าง ๆ โดยอยู่บนพื้นฐานความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมทั้งสามารถตัดสินใจเลือกใช้และสร้างสื่อต่าง ๆ รวมทั้งกลวิธีการสื่อสารที่มีรูปแบบวัจนภาษาหรืออวัจนภาษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและความรับผิดชอบต่อสังคม และมีที่มาจากการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำเอาสมรรถนะการสื่อสารเป็นหนึ่งในห้าสมรรถนะหลักเรียกว่า ความสามารถในการสื่อสาร พัฒนาเป็นสมรรถนะการสื่อสารในหลักสูตรฐานสมรรถนะในที่สุด

องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสาร

จากนิยามสมรรถนะการสื่อสารที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสาร สามารถแบ่งองค์ประกอบเป็น 3 ด้าน ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หมายถึง การรับสารด้วยความตั้งใจ ใส่ใจโดยใช้ประสาทสัมผัสทุกอย่างในการรับสารที่ได้ถูกถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของผู้ส่งสารจากสื่อต่าง ๆ โดยสามารถรับข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้จากสารและประสบการณ์ที่ถูกถ่ายทอดมา การรับสารควรจะให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และสังคม

ด้านที่ 2 การรับและส่งสารด้วยความเคารพในความคิดเห็น และวัฒนธรรมที่แตกต่าง หมายถึง การสื่อสารที่มีความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อระคน โดยได้มีการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะที่สื่อสารมาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้และประสบการณ์ รวมถึงการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในการรับและส่งสารนั้น ๆ จะมีการเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล สารสนเทศด้วยหลักเหตุผล การเข้าอกเข้าใจผู้อื่นและเข้าใจบริบทสังคมที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

ด้านที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาตลอดจนการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร โดยมีความรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

จากการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสาร สามารถสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ 2) การรับและส่งสารด้วยความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และ 3) การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารมาใช้ในการวัดและประเมินผลความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

ระดับสมรรถนะการสื่อสาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดและอธิบายระดับสมรรถนะการสื่อสารไว้ดังนี้

ตาราง 6 ระดับสมรรถนะการสื่อสารกับระดับการพัฒนา และระดับความสามารถตามช่วงชั้น

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	**คำบรรยายระดับ**	**ป.1-3**	**ป.4-6**	**ม.1-3**	**ม.4-6**
1	ใช้ประสาทสัมผัสในการรับสารอย่างตั้งใจ เข้าใจความแตกต่างทางกายภาพที่มีผลต่อการสื่อสาร ใช้สื่อ ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ใกล้ตัวในการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา	เริ่มต้น			
2	รับสารอย่างตั้งใจโดยใช้ประสาทสัมผัส เข้าใจนัยตรง บอกข้อมูลและความรู้สึกที่มีต่อสารแบบตรงไปตรงมา โดยเลือกสื่อสารด้วยรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคล ผ่านการเคลื่อนไหว ท่าทาง เสียง ภาษา ภาพ สัญลักษณ์ และผลงานแบบง่าย ๆ พร้อมทั้งคำนึงถึงประโยชน์และโทษของการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อตนเอง	กำลังพัฒนา			
3	รับและส่งสารที่เป็นข้อมูล ข้อเท็จจริง และความรู้สึกที่มีรายละเอียดมากขึ้นในสถานการณ์ใกล้ตัว มีความอดทนในการรับสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสื่อสาร โดยตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัว คำนึงถึงประโยชน์และโทษของสื่อที่มีต่อตนเอง สามารถสื่อสารเรื่องราวใกล้ตัวทั้งที่เป็นภาษา ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ท่าทาง การแสดงออกทางศิลปะอย่างง่าย โดยเลือกและผลิตสื่อให้เหมาะกับบุคคลและกาลเทศะ	สามารถ	เริ่มต้น		
4	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ใกล้ตัว จับประเด็นสำคัญ หรือวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารได้ อธิบายความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับสารประเภทต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีความอดทนในการรับและส่งสารใช้สื่อที่มีความหลากหลายขึ้น เข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเอง มีจุดมุ่งหมาย และกลวิธีในการสื่อสารและการผลิตสื่อ เพื่อสื่อสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม	เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา		

ตาราง 6 (ต่อ)

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1-3	ป.4-6	ม.1-3	ม.4-6
5	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชุมชน สังคมอย่างมีสติ จับประเด็นสำคัญ ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างมีสติกับบุคคลที่หลากหลายขึ้นในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ทั้งโลกจริงและโลกเสมือน มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสาร เลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้		สามารถ	เริ่มต้น	
6	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สรุปประเด็น ตีความและประเมินคุณค่าในมิติความจริง (ข้อมูลข่าวสาร) ความดี (แก่นแนวคิด) และความงาม (อารมณ์ สุนทรียะ) แบบง่ายได้ สื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยคำนึงถึงผลกระทบของการสื่อสารรู้ผลกระทบของสื่อ ประเมินคุณค่าและจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร การผลิตสื่อ และออกแบบการสื่อสารเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อกลุ่มและต่อสังคม		เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา	
7	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติ สรุปประเด็น ตีความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่าในมิติความจริง ความดี ความงามที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร สามารถออกแบบการสื่อสารที่ซับซ้อนได้อย่างมีศิลปะ และสร้างสรรค์ในการสื่อสารมากขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่มและสังคมของตนเองตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้			สามารถ	เริ่มต้น
8	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติ ตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารที่เกิดประโยชน์กับคนหมู่มากหรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริงหรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์ สื่อสารทางบวก ผลิตสื่อที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ซับซ้อนได้ โดยคำนึงถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสามารถออกแบบการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายประเภทได้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ คำนึงถึงสิทธิและประโยชน์ของส่วนรวมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม			เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา
9	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนและมีนัยแฝงผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติ ตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารนั้นได้ลึกขึ้น มีพฤติกรรมทางกาย วาจาและใจในการสื่อสารกับบุคคลที่มีความต่างอย่างเห็นอกเห็นใจได้อย่างเหมาะสม รู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึกต่อบุคคลที่มีความต่างจากตนเองมีกลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายประเภทได้อย่างมีศิลปะและมีพลังด้วยความรับผิดชอบ ต่อสังคม (Social responsibility)				สามารถ
10	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลายรูปแบบและมีความซับซ้อนหรือมีนัยมากขึ้น เข้าใจ วิเคราะห์ วิพากษ์และนำสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาตนเอง ชุมชนหรือสังคมได้ ใช้กลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสารได้อย่างมีสติและวิจารณญาณและรู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึก (Empathy) เพื่อสร้างความเข้าใจโดยคำนึงถึงความแตกต่างในทุกมิติด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและการสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างยั่งยืน				เหนือความคาดหวัง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564)

จากตารางระดับสมรรถนะการสื่อสารข้างต้นจะเห็นได้ว่า ระดับการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร มีทั้งหมด 10 ระดับ และในแต่ละระดับการพัฒนามีความสามารถตามช่วงชั้นของนักเรียนกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินร่วมด้วย ได้แก่ ระดับเริ่มต้น ระดับกำลังพัฒนา ระดับสามารถ และระดับเหนือความคาดหวัง โดยมีรายละเอียดจำแนกได้ดังนี้ 1) ระดับช่วงชั้นที่ 1 ชั้น ป.1-3 ระดับความสามารถพื้นฐานที่ควรต้องมีและสามารถใช้ได้ คือ ระดับที่ 1-3 2) ระดับช่วงชั้นที่ 2 ชั้น ป.4-6 ระดับความสามารถพื้นฐานที่ควรต้องมีและสามารถใช้ได้ คือ ระดับที่ 3-5 3) ระดับช่วงชั้นที่ 3 ชั้น ม.1-3 ระดับความสามารถพื้นฐานที่ควรต้องมีและสามารถใช้ได้ คือ ระดับที่ 5-7 และ 4) ระดับช่วงชั้นที่ 4 ชั้น ม.4-6 ระดับความสามารถพื้นฐานที่ควรต้องมีและสามารถใช้ได้ คือ ระดับที่ 7-9

จากการศึกษาระดับสมรรถนะการสื่อสารสามารถสรุปได้ว่า เป็นระดับความสามารถของสมรรถนะการสื่อสารของผู้เรียนที่ควรมี และควรพัฒนาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับช่วงชั้นการศึกษาของผู้เรียน โดยครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารเพื่อที่จะได้ทราบและช่วยพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระดับสมรรถนะการสื่อสารในระดับที่ 5-7 เป็นกรอบในการออกแบบพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) คือ ขั้นการประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าความรู้และต่อยอดไปเผยแพร่สู่สังคม เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกและพัฒนาความสามารถในการสื่อสารให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับระดับการพัฒนา และระดับความสามารถตามช่วงชั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

พฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดและอธิบายถึงพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสารไว้ดังนี้

ตาราง 7 พฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร

ระดับ	คำนิยามบรรยายระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
		ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพ	ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบ
1	ใช้ประสาทสัมผัสในการรับและส่งสารอย่างตั้งใจ เข้าใจความแตกต่างทางกายภาพที่มีผลต่อการสื่อสาร ใช้สื่อภาพ เสียง คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์ใกล้ตัว และผลงานอย่างง่าย ๆ ในการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา	- ใช้ประสาทสัมผัสในการรับสารที่อยู่ใกล้ตัว	- บอกความแตกต่างเชิงกายภาพแบบกว้าง ระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัว เช่น เพศ วัย	- รู้จักประเภทของสื่อใกล้ตัว - สื่อสารผ่านคำพูด ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ท่าทาง การเคลื่อนไหว และผลงานแบบง่าย ๆ ตรงไปตรงมาได้

ตาราง 8 (ต่อ)

ระดับ	คำนิยามบรรยายระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
		ด้านการรับสาร อย่างมีสติและถอดรหัส เพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ด้านการรับส่งสาร บนพื้นฐาน ความเข้าใจ และความเคารพ	ด้านการเลือกใช้กลวิธี การสื่อสารอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบ
2	รับและส่งสารอย่างตั้งใจโดยใช้ประสาทสัมผัส เข้าใจนัยตรงบอกข้อมูลและความรู้สึกที่มีต่อสารในสถานการณ์ใกล้ตัวแบบตรงไปตรงมา โดยเลือกและผลิตสื่อที่เหมาะสมกับบุคคลผ่านการเคลื่อนไหวท่าทาง เสียง ภาษา ภาพ สัญลักษณ์และผลงานแบบง่าย ๆ พร้อมทั้งคำนึงถึงประโยชน์และโทษของการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อตนเอง	- ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพเหตุการณ์ในสถานการณ์ใกล้ตัวแล้วตอบคำถามอย่างตรงไปตรงมา - ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพ เหตุการณ์ในสถานการณ์ใกล้ตัวแล้ว บอกความรู้สึกที่เกิดจากการรับสารอย่างง่าย ๆ ได้	- บอกความแตกต่างเชิงกายภาพระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัวที่ส่งผลต่อการสื่อสาร	- รู้จักประเภทของสื่อที่หลากหลายขึ้น - เข้าใจประโยชน์และโทษของสื่อที่มีต่อตนเองอย่างเด่นชัด - สื่อสารเรื่องราวใกล้ตัวผ่านภาษา ภาพเสียง ท่าทาง โดยเลือกและผลิตสื่อให้เหมาะกับบุคคลใกล้ตัวที่สื่อสารด้วย
3	รับและส่งสารที่เป็นข้อมูล ข้อเท็จจริงและความรู้สึกที่มีรายละเอียดมากขึ้นในสถานการณ์ใกล้ตัว มีความอดทนในการรับสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสื่อสาร โดยตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัว คำนึงถึงประโยชน์และโทษของสื่อที่มีต่อตนเอง สามารถสื่อสารเรื่องราวใกล้ตัว ทั้งที่เป็นภาษาภาพ เสียง สัญลักษณ์ ท่าทาง การแสดงออกทางศิลปะอย่างง่าย โดยเลือกและผลิตสื่อให้เหมาะกับบุคคลและกาลเทศะ	- ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ใกล้ตัวที่มีรายละเอียดมากขึ้นแล้วตอบคำถามอย่าง-ตรงไปตรงมา ทั้งในส่วนของข้อมูลและความรู้สึกที่ได้ - แสดงความอดทนในการรับสารและแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสื่อสารกับบุคคลใกล้ตัวเกี่ยวกับสถานการณ์ใกล้ตัวที่ต่างจากตนเอง	- ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัวที่ส่งผลต่อการสื่อสาร	- รู้วิธีการเข้าถึงสื่อที่หลากหลาย - ตระหนักถึงประโยชน์และโทษของสื่อที่มีต่อตนเองในระยะสั้น - สื่อสารเรื่องราวใกล้ตัวผ่านภาษา ภาพ เสียง ท่าทาง การแสดงออกทางศิลปะอย่างง่าย ๆ โดยเลือกและผลิตสื่อให้เหมาะกับบุคคลและกาลเทศะ
4	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับถานการณ์ที่ใกล้ตัว จับประเด็นสำคัญหรือวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารได้ อธิบายความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับสารประเภทต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีความอดทนในการรับและส่งสารใช้สื่อที่มีความหลากหลายขึ้น เข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเอง มีจุดมุ่งหมาย และกลวิธีในการสื่อสารและการผลิตสื่อ เพื่อสื่อสาระที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม	- ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ใกล้ตัวแล้วสามารถจับประเด็นสำคัญหรือวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารแบบง่าย ๆ ได้ - อธิบายความรู้สึกที่ได้รับ จากการรับสารประเภทต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นหรือมีอารมณ์หลากหลายขึ้น - แสดงความอดทนในการรับและส่งสาร	- ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลในสังคมด้านสังคมและวัฒนธรรมแบบกว้าง ๆ ที่ส่งผลต่อการสื่อสาร	- ใช้สื่อที่หลากหลายขึ้น - เข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเองในระยะยาวขึ้น - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารแบบง่าย ๆ สามารถเลือกใช้และผลิตสื่อใช้กลวิธีในการสื่อสารให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตนเองได้

ตาราง 7 (ต่อ)

ระดับ	คำนิยามบรรยายระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
		ด้านการรับสาร อย่างมีสติและถอดรหัส เพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ด้านการรับส่งสาร บนพื้นฐาน ความเข้าใจและ ความเคารพ	ด้านการเลือกใช้กลวิธี การสื่อสารอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบ
5	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชุมชน สังคมอย่างมีสติ จับประเด็นสำคัญ ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างมีสติกับบุคคลที่หลากหลายขึ้นในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ทั้งโลกจริงและโลกเสมือนมีมารยาท และจริยธรรมในการสื่อสารเลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเอง และต่อกลุ่มตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	- ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชุมชน สังคมอย่างมีสติแล้วสามารถจับประเด็นสำคัญ ข้อคิดทั้งเชิงบวกและลบที่ได้รับตามวัตถุประสงค์หลักของผู้ส่งสาร พร้อมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการรับสารตรงไปตรงมา - แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างมีสติกับบุคคลที่หลากหลาย (วัย เพศ อาชีพ สถานภาพ) ขึ้นในถานการณ์ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นทั้งโลกจริงและโลกเสมือน	- ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลในสังคม ด้านสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการสื่อสาร	- ระบุความแตกต่างระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือน - เลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองในเบื้องต้นได้ - มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสารระดับเบื้องต้น - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารและสามารถเลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม
6	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สรุปประเด็น ตีความและประเมินคุณค่าในมิติความจริง (ข้อมูลข่าวสาร) ความดี (แก่นแนวคิด) และความงาม (อารมณ์สุนทรียะ) แบบง่ายได้สื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยคำนึงถึงผลกระทบของการสื่อสารรู้ผลกระทบของสื่อ ประเมินคุณค่าและจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร การผลิตสื่อและออกแบบการสื่อสารเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อกลุ่มและต่อสังคม	- รับสารผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติแล้วสามารถสรุปประเด็น ตีความและประเมินคุณค่าในมิติความจริง (ข้อมูลข่าวสาร) ความดี (แก่นแนวคิด) และความงาม (อารมณ์ สุนทรียะ) แบบง่ายได้	- ฟังแบบ Deep listening แบบเบื้องต้นเพื่อความเข้าใจที่มีต่อผู้ที่สื่อสารด้วย - ตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสาร เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมและวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย - ตระหนักถึงผลกระทบของการสื่อสารที่สร้างความขัดแย้ง และใช้ประทุษวาจา (Hate speech)	- ประเมินคุณค่า และตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ - มีจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารการผลิตสื่อ และสามารถออกแบบการสื่อสารทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทาง เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อกลุ่มและต่อสังคม
7	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติ สรุปประเด็น ตีความวิเคราะห์ และประเมินคุณค่าในมิติความจริงความดี ความงามที่มีความซับซ้อนมากขึ้นและเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารสามารถออกแบบการสื่อสารที่ซับซ้อนได้อย่างมีศิลปะและสร้างสรรค์ในการสื่อสารมากขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่มและสังคมของตนเองตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	- รับสารผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติแล้วสามารถสรุปประเด็น ตีความวิเคราะห์ และประเมินคุณค่าในมิติความจริง ความดี ความงามที่เกิดประโยชน์กับคนหมู่มากหรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริงหรือเป็นไปตามอุดมการณ์	- ฟังแบบ deep listening ในระยะเวลาที่นานขึ้น - เคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลในสังคมที่หลากหลาย - สื่อสารโดยปราศจากอคติ คำนึงถึงใจเขาใจเรา คำนึงถึงความแตกต่างในสังคมที่หลากหลาย	- วิเคราะห์ วิพากษ์การทำงานของสื่อกับการสร้างผลกระทบต่อสังคมในเชิงลึกได้ - ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารผลิตสื่อ และสามารถออกแบบการสื่อสารทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางที่ซับซ้อนได้อย่างมีศิลปะ และสร้างสรรค์ในการสื่อสารมากขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมของตนเอง

ตาราง 7 (ต่อ)

ระดับ	คำนิยามบรรยายระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
		ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพ	ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบ
8	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติ ตีความวิเคราะห์วิพากษ์จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารที่เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก หรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริงหรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์ สื่อสารทางบวกผลิตสื่อที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ซับซ้อนได้ โดยคำนึงถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสามารถออกแบบการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายประเภทได้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ คำนึงถึงสิทธิและประโยชน์ของส่วนรวมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	- รับสารผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติแล้วสามารถตีความ วิเคราะห์วิพากษ์จุดเด่น จุดด้อย รวมทั้งประเมินคุณค่าของสารที่เกิดประโยชน์กับคนหมู่มากหรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริงหรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์	- ฟังแบบ deep listening อย่างมีสติ - เคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลในสังคมที่หลากหลาย - สื่อสารโดยปราศจากอคติ และใช้การสื่อสารทางบวก	- ผลิตสื่อที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ซับซ้อนได้ - ออกแบบการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายประเภทให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิและประโยชน์ของส่วนรวมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
9	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนและมีนัยแฝงผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ ตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์ จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารนั้นได้ลึกขึ้น มีพฤติกรรมทางกาย วาจาและใจในการสื่อสารกับบุคคลที่มีความต่างอย่างเห็นอกเห็นใจได้อย่างเหมาะสม รู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึกต่อบุคคลที่มีความต่างจากตนเอง มีกลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายประเภทได้อย่างมีศิลปะและมีพลังด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility)	- รับสารที่มีความซับซ้อนและมีนัยแฝงผ่านสื่อที่หลากหลายแล้วสามารถตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์ จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารที่เกิดประโยชน์กับคนหมู่มากหรือที่ทดสอบได้ว่า เป็นประโยชน์จริงหรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์ได้ลึกขึ้น	-สื่อสารกับบุคคลที่มีความต่างอย่างเห็นอกเห็นใจได้อย่างเหมาะสม รู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึกต่อบุคคลที่มีความต่างจากตนเองได้	- วางแผนและออกแบบการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายประเภทได้อย่างมีศิลปะและมีพลังในการสร้างประโยชน์แก่สังคม
10	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลายรูปแบบและมีความซับซ้อนหรือมีนัยมากขึ้น เข้าใจ วิเคราะห์ วิพากษ์ และนำสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาตนเอง ชุมชน หรือ สังคมได้ ใช้กลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสารได้อย่างมีสติและวิจารณญาณ และรู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึก (Empathy) เพื่อสร้างความเข้าใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างในทุกมิติ ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและการสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างยั่งยืน	- รับสารผ่านสื่อที่หลากหลายรูปแบบและมีความซับซ้อนหรือมีนัยมากขึ้นแล้วสามารถเข้าใจ วิเคราะห์ วิพากษ์ และนำสารที่ได้ไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาตนเอง ชุมชน หรือสังคมได้ หรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริงหรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์	- สื่อสารอย่างมีสติ ใช้ Deep listening ในชีวิตประจำวัน และสามารถใช้การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ	- รู้เท่าทันสื่อ รู้จักเลือกใช้และผลิตสื่อและกลวิธีการสื่อสารที่หลากหลายใช้การสื่อสารเพื่อสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างยั่งยืน - ใช้กลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสารได้อย่างมีสติและวิจารณญาณเพื่อสร้างความเข้าใจโดยคำนึงถึงความแตกต่างในทุกมิติด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและการสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างยั่งยืน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564)

จากตารางพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสารข้างต้นสรุปได้ว่า มีพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสารแบ่งออกเป็น 3 ด้านตามองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสาร

ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ 2) ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และ 3) ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

จากการศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสารสามารถสรุปได้ว่า ระดับสมรรถนะการสื่อสารสามารถนำไปใช้วัดและประเมินสมรรถนะการสื่อสารของผู้เรียนได้ โดยการนำรายละเอียดของพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสารแต่ละองค์ประกอบไปประยุกต์ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินระดับสมรรถนะการสื่อสารของผู้เรียนตามที่ได้ตั้งจุดประสงค์ที่ต้องการวัดในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้องค์ประกอบที่ 3 ของสมรรถนะการสื่อสาร คือ ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร และใช้ระดับสมรรถนะการสื่อสารในระดับที่ 5-7 เป็นกรอบในสร้างและพัฒนาเครื่องมือแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลคะแนนมาจากการสังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักเรียนในการทำกิจกรรมขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 ซึ่งประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ รวม 30 คะแนน โดยแบบประเมินมีลักษณะเป็นเกณฑ์คุณภาพ ประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร

กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น

ความหมายของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2564) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถถักทอความรู้ ทักษะกระบวนการ และค่านิยมอย่างกลมกลืนในกระบวนการขั้นต่าง ๆ โดยไม่ติดกับเนื้อหาวิชา จึงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกวิชาและการเรียนรู้ที่ต้องใช้ศาสตร์ต่าง ๆ มาสัมพันธ์กัน เมื่อนักเรียนมีความสนใจ ความถนัดด้านใด สามารถเริ่มจากคำถามข้อสงสัยของตนหรือของกลุ่ม แล้วแสวงหาข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นความรู้ที่เป็นหลักการแล้วนำหลักการที่ได้ไปประยุกต์ใช้สร้างผลงาน นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์กับชุมชน มีการประเมินกำกับตนเอง ประเมินผลที่เป็นคุณค่าต่อสังคม รวมทั้งสิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไปเกิดเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงของชุมชนแล้วจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ซึ่งสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม ดังนั้น กระบวนการคิด

ขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงตามทิศทางของการเรียนรู้ที่จะช่วยสร้างอนาคตที่ดี

นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) วิธีหนึ่งซึ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและสามารถสังเคราะห์ความรู้ที่เป็นหลักการไปประยุกต์ใช้ และตกผลึกความรู้ที่ได้จนเป็นลักษณะภายในตัวของผู้เรียนนำไปสู่การสร้างและเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม พัฒนามาจาก GPAS นำเอาแนวคิดการจัดหลักสูตรการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (IS) ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เรียกว่า “บันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล (Five steps for student development)” มาสังเคราะห์เข้าด้วยกัน จนเกิดการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps โดยมีขั้นตอนการประยุกต์ใช้ความรู้ (Applying) ที่แยกออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge) และขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying and communication skill) (พงษ์พิรุณ วดีศิริศักดิ์, 2563)

โดยหลักการและกระบวนการของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นที่ใช้ในการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สังเกตและรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 คิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ ขั้นที่ 3 ปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ ขั้นที่ 4 สื่อสารแนะนำเสนอ ขั้นที่ 5 ประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า บริการสังคมและจิตสาธารณะ (ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน, และคณะ, 2562) และการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นยังเป็นเครื่องมือพัฒนาศักยภาพของคน ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการพัฒนาทักษะพื้นฐานสำหรับอนาคต เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะทางสังคมทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหา ทักษะที่จำเป็นดังกล่าวนำไปสู่การพัฒนาคนให้มีความสามารถอยู่ในสังคมโลกอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2564)

นอกจากนี้ในด้านการศึกษาทักษะกระบวนการคิด GPAS เป็นขั้นตอนและจุดเน้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง เริ่มจากการที่ครูออกแบบการเรียนรู้โดยครูต้องกำหนดว่า นักเรียนจะสรุปความรู้จากเรื่องที่เรียนเป็นข้อความรู้จากการเรียบเรียงความคิดของตนเองในการสรุปความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์หลักการและทฤษฎีที่เรียนรู้นั้น กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองเช่นนี้ จะเกิดขึ้นได้เมื่อครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเก็บข้อมูลและเลือกข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องเป็นการนำข้อมูลมาจัดกระทำเป็นกลุ่มเป็นหมวดหมู่ จำแนกเพื่อให้ได้ความรู้ตามที่กำหนดไว้ จากนั้นนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ สิ่งที่ได้จากกระบวนการเหล่านี้จะตกผลึกภายในตัวของผู้เรียนจะกลายเป็นตัวตนเป็นบุคลิกภาพของผู้เรียนและสะท้อนออกมาในภาระงานหรือการปฏิบัติที่ครูมอบหมายเพื่อวัดและประเมินผลในเรื่องที่สอน การเรียนรู้ตามขั้นตอนนี้ครูต้องฝึกการใช้คำถามเพื่อกระตุ้น

ให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบทบทวนการคิด พูด ทำ เสมอ ๆ เพื่อปรับปรุงงานในขณะดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น (ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย, 2559)

จากการศึกษาความหมายของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบสามารถสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก สามารถนำไปใช้ได้กับทุกวิชาการเรียนรู้ศาสตร์ต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์กัน พัฒนามาจาก GPAS พัฒนาร่วมกับแนวคิดการจัดหลักสูตรการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (IS) โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ Active learning และพัฒนาพหุปัญญาจนเกิดแนวคิดกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น โดยจะเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ตกผลึกและนำไปประยุกต์ใช้สร้างผลงานที่มีประโยชน์ มี 5 ขั้นตอน ผู้ที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ ครูผู้สอน ผลลัพธ์ของผู้เรียนจะสะท้อนออกมาจากงานที่ได้รับมอบหมาย ครูจึงควรนำการจัดการเรียนรู้นี้มาใช้หรือประยุกต์ให้เข้ากับการเรียนการสอนของตนเพื่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นมาร่วมพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ปรับให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี โดยมีการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ทำกิจกรรมการอ่านประเด็นต่าง ๆ ในชั่วโมงเรียนอย่างเป็นระบบขั้นตอนและฝึกสร้างความรู้ด้วยตนเอง และสามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอด เผยแพร่สู่ผู้อื่นในสังคม อีกทั้งโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณียังเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และได้ร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลมีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและศักยภาพความเป็นสากลโดยจัดเป็นหลักสูตรการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นมาใช้ในการเรียนการสอน จึงเป็นอีกการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น

กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น เป็นแนวคิดที่มีกระบวนการทำกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอน พบนักวิชาการศึกษาและนักวิจัยได้ให้ข้อมูล ดังนี้

นภาพร ภาเชื้อ (2557) ได้อธิบายขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นที่ได้ปรับประยุกต์ใช้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ดังนี้

Steps 1 ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล (Gathering) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะร่วมกิจกรรม สามารถตั้งคำถาม ประเด็นเรื่องสถานการณ์ที่จะศึกษา ตั้งคำถามใหม่อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เพื่อการสำรวจ แสดงความคิดเห็นของตนเอง และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

Steps 2 ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หรือจากการปฏิบัติทดลอง เลือกอุปกรณ์ที่ถูกต้องเหมาะสมในการสำรวจตรวจสอบ

ให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ บันทึกข้อมูลในเชิงปริมาณและคุณภาพ และตรวจสอบผลกับสิ่งที่คาดการไว้จากแหล่งเรียนรู้

Steps 3 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge) จากแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน เป็นขั้นที่นักเรียนมีการบันทึกข้อมูลเชิงปริมาณคุณภาพและตรวจสอบผลกับสิ่งที่คาดการณ์ไว้ นำเสนอผลและข้อสรุป แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ อธิบายและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ บันทึก และอธิบายผลการสำรวจตรวจสอบตามความเป็นจริง มีการอ้างอิงข้อมูลด้วยแบบต่าง ๆ สรุปผลสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้

Steps 4 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the communication skill) นักเรียนสามารถนำเสนอความรู้ด้วยการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน จากแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สังเกตสำรวจ และทดลองตามขั้นตอนที่กำหนด ลงความคิดเห็น และอภิปรายสรุปผล การสังเกตสำรวจและทดลองอย่างมีเหตุผลบันทึกผลการสังเกต สำรวจ และทดลองนำเสนอสื่อสารสิ่งที่เรียนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สามารถออกแบบและสร้างสิ่งประดิษฐ์อย่างง่าย

Steps 5 ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-regulating) นักเรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม เห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีจิตสาธารณะและบริการสังคมด้วยการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน สร้างผลงานที่ได้จากการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถสืบเสาะค้นหาเพื่ออธิบาย ตรวจสอบ ใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสำรวจตรวจสอบ อธิบายสิ่งที่ค้นพบข้อมูล หลักฐานและองค์ความรู้วิทยาศาสตร์อย่างมีเหตุผล นำเสนอสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างชัดเจน เที่ยงตรง มีเหตุผลกับเพื่อนร่วมงาน และตอบคำถามได้

พงษ์พิรุณ วดีศิริศักดิ์ (2563) ได้กล่าวถึงขั้นตอนกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล (Gathering) เป็นการรวมกลุ่ม แบ่งหน้าที่ ตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาคัดเลือกและจัดเก็บเพื่อสรุปและจัดกระทำข้อมูล

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) เป็นการจัดกระทำข้อมูลโดยใช้แผนภาพความคิดมาช่วยจัดความคิดให้เป็นระบบ และวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติ ทดลอง และลงมือทำ สรุปเป็นความรู้ ทำใบงาน ใบความรู้ สรุปความคิดรวบยอดเพื่อนำไปสู่การขยายความรู้

ขั้นที่ 4 สื่อสารและนำเสนอ (Applying and communication skill) เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ รายงาน อภิปราย เผยแพร่จัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 ประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-regulating) เป็นการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของกลุ่มและตนเองเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ศศิกานต์ หลวงนุช (2564) ได้อธิบายถึงขั้นตอนกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล (Gathering) เริ่มจากคำถามเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้สังเกต สงสัย กระตุ้นความสนใจ ตระหนักในปัญหา ตั้งสมมุติฐาน ตั้งข้อสงสัยเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาคัดเลือกและจัดเก็บเพื่อนำไปสู่การกระทำให้เกิดความหมายต่อไป

2. ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) เป็นการจัดกระทำข้อมูล โดยใช้แผนภาพ ความคิดมาช่วยจัดความคิดให้เป็นระบบ เช่น การจำแนก การจัดกลุ่ม จัดลำดับ เปรียบเทียบ เชื่อมโยงสัมพันธ์และเชื่อมโยงสู่โครงสร้างความดี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมเชิงบวกนำไปสู่การออกแบบ สร้างทางเลือก ตัดสินใจ และวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

3. ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge) เขียนขั้นตอนการปฏิบัติงานและลงมือทำจริง โดยมีการตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เกิดผลดีกว่าเดิมในแต่ละขั้นตอน สรุปเป็นความรู้ ความคิดรวบยอด แบบแผนหลักการ และนำกระบวนการ ทักษะ หลักการไปขยายความรู้สู่ท้องถิ่นและสังคมที่กว้างไกลออกไปจนถึงระดับโลก

4. ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the communication skill) นำร่องรอยการคิด การคิดสร้างสรรค์ที่หลอมรวมคุณธรรม ค่านิยมเชิงบวก ร่องรอยการทำงาน การแก้ปัญหาจนเกิด ผลงานที่มีคุณภาพกว่าเดิม มีคุณค่ามากกว่าเดิม จนสามารถสรุปเป็นหลักการนำเสนอเป็นรายงาน การอภิปราย การบรรยาย เอกสารเผยแพร่ Video presentation หรือผ่าน Website

5. ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-regulating) เป็นการพัฒนาการประเมินเชิงระบบเพื่อให้เห็นจุดอ่อน จุดแข็งของกลไก ทีมงานและตนเอง เพื่อปรับปรุง แก้ไข และปรับเพิ่มคุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่จะขยายประโยชน์คุณค่าให้ถึงสังคม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2564) กล่าวว่า กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบสอดคล้องกับการออกแบบการเรียนรู้ตามแนวทาง Backward design โดยจัดเป็นกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering) เริ่มจากคำถามเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้สังเกต สงสัย กระตุ้นความสนใจ ตระหนักในปัญหา ตั้งสมมติฐาน ตั้งข้อสงสัย รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาคัดเลือกและจัดเก็บเพื่อนำไปสู่การกระทำให้เกิดความหมายต่อไป

2. ขั้นวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) เป็นการจัดกระทำข้อมูลโดยใช้แผนภาพความคิดมาช่วยจัดความคิดให้เป็นระบบ เช่น การจำแนก การจัดลำดับ เชื่อมโยงสัมพันธ์และเชื่อมโยง

สู่โครงสร้างความดี คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมเชิงบวก นำไปสู่การออกแบบสร้างทางเลือก ตัดสินใจและวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

3. ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge) เขียนขั้นตอนการปฏิบัติงานและลงมือทำจริง โดยมีการตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เกิดผลดีกว่าเดิมในแต่ละขั้นตอน สรุปเป็นความรู้ ความคิดรวบยอด แบบแผน หลักการและนำกระบวนการทักษะและหลักการไปขยายความรู้สู่ท้องถิ่นสังคมที่กว้างไกลจนถึงระดับโลก

4. ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying and communication skill) นำร่องโดยการคิดการคิดสร้างสรรค์ที่หลอมรวมคุณธรรม ค่านิยมเชิงบวก ร่องรอยการทำงาน การแก้ปัญหาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพกว่าเดิม มีคุณค่ามากกว่าเดิม จนสามารถสรุปเป็นหลักการนำเสนอเป็นรายงาน การอภิปราย การบรรยาย การเผยแพร่จัดทำเป็น Video presentation หรือเผยแพร่ผ่าน Website

5. ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-regulating) เป็นการพัฒนาการประเมินเชิงระบบเพื่อให้เห็นจุดอ่อน จุดแข็งของกลไกทีมงานและตนเอง เพื่อปรับปรุงแก้ไขและปรับเพิ่มคุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่จะขยายประโยชน์คุณค่าให้ถึงสังคมทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นพลเมือง ความเป็นพลโลก สิ่งแวดล้อม โลก จนตกผลึกเป็นตัวตนกลายเป็นบุคลิก มีเหตุผล รักษ์สิ่งแวดล้อม สังคม ตรงตามสมรรถนะที่สำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และตัวชี้วัดครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลและความเป็นพลโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างสมบูรณ์

จากการศึกษาข้อมูลขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และจัดขั้นตอนที่นักวิชาการศึกษาและนักวิจัยได้อธิบายไว้ได้ดังตารางที่ 8 ดังนี้

ตาราง 9 ขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น

ขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น					
ขั้นตอน	**แนวคิดของขั้นตอน**				**สรุปขั้นตอน**
	นภาพร ภาเชื้อ (2557)	**พงษ์พิรุณ วดีศิริศักดิ์ (2563)**	**ศศิกานต์ หลวงนุช (2564)**	**สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2564)**	
ขั้นที่ 1	ขั้นสังเกตรวบรวมข้อมูล (Gathering)	ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering)	ขั้นสังเกตรวบรวมข้อมูล (Gathering)	ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering)	ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering)
ขั้นที่ 2	ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)	ขั้นวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)	ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)	ขั้นวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)	ขั้นวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)

ตาราง 8 (ต่อ)

ขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น					
ขั้นตอน	แนวคิดของขั้นตอน				สรุปขั้นตอน
	นภาพร ภาเชื้อ (2557)	พงษ์พิรุณ วดีศิริศักดิ์ (2563)	ศศิกานต์ หลวงนุช (2564)	สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2564)	
ขั้นที่ 3	ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge)	ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge)	ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge)	ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge)	ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge)
ขั้นที่ 4	ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the communication skill)	ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying and communication skill)	ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the communication skill)	ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying and communication skill)	ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying and communication skill)
ขั้นที่ 5	ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-regulating)	ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-regulating)	ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-regulating)	ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-regulating)	ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-regulating)

จากตารางที่ 8 จะพบว่า นักวิชาการศึกษาและนักวิจัยแต่ละท่านได้กำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นในลักษณะคล้ายคลึงกัน แม้บางขั้นตอนจะไม่ได้ใช้การระบุคำศัพท์เดียวกัน แต่ก็มีทิศทางในการปฏิบัติกิจกรรมในขั้นตอนใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสามารถสรุปถึงกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นได้ว่า มี 5 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering) คือ เริ่มจากคำถามกระตุ้นให้สังเกต สงสัย สนใจ ตั้งสมมติฐานข้อสงสัย รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาคัดเลือกและจัดเก็บเพื่อนำไปสู่การกระทำให้เกิดความหมายต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) คือ การจัดกระทำข้อมูลโดยใช้แผนภาพความคิดจัดความคิดให้เป็นระบบนำไปสู่การออกแบบสร้างทางเลือกตัดสินใจ วางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge) คือ ขั้นตอนการปฏิบัติงานและลงมือทำจริง มีการตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เกิดผลดีกว่าเดิมในแต่ละขั้นตอน สรุปเป็นความรู้ ความคิดรวบยอด แบบแผน หลักการและนำกระบวนการ ทักษะและหลักการเพื่อนำไปสู่การขยายความรู้รวบยอด และเพื่อนำไปสู่การขยายความรู้

ขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying and communication skill) คือ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ หลอมรวมสิ่งที่ได้จากทั้งการเรียนรู้และการแก้ปัญหาสร้างผลงานที่มีคุณภาพมานำเสนอ รายงาน อภิปราย เผยแพร่จัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-regulating) คือ การประเมิน วิเคราะห์จุดอ่อนจุดของกลุ่มและตนเองเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาปรับเพิ่มคุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ที่จะขยายประโยชน์ต่อไปสู่สังคม

เทคนิคการอ่าน SQ6R

ความหมายของเทคนิคการอ่าน SQ6R

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ6R เป็นเทคนิคที่ช่วยส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบไปด้วย 8 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนเป็นการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นเทคนิคที่สามารถนำไปใช้ได้กับเนื้อหาหลากหลายรูปแบบ (กมลพรรณ ประเสริฐศิลป์, 2565) นอกจากนี้ ธันยาลักษณ์ สังขลักษณ์ (2564) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ6R เป็นการสอนอ่านที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากบทอ่านอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน เช่น การอ่านและสำรวจเนื้อหาในบทอ่านเพื่อหาความหมายโดยรวม และประเด็นสำคัญ ๆ ของการอ่าน การถามคำถามจากหัวข้อต่าง ๆ ที่พบในขั้นตอนที่สำรวจเนื้อหา การอ่านเนื้อหาในบทอ่าน การตอบคำถามดัง ๆ ในตอนท้ายของแต่ละข้อความเพื่อให้จำเนื้อหาที่อ่านได้ การทบทวนประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในรูปของงานเขียน นอกจากนี้การอ่านเพื่อการเรียนรู้ยังเสริมให้ผู้อ่านได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจความคิดผู้แต่ง การอ้างอิงสื่อต่าง ๆ และการเชื่อมโยงความคิดจากสิ่งหนึ่งไปสู่สิ่งหนึ่ง เป็นต้น

โดยขั้นตอนของกระบวนการสอนอ่านด้วยวิธีสอนแบบ SQ6R เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจากวิธีแบบ SQ3R โดยเพิ่มขั้นจดบันทึกเข้าไปหลังจากขั้นอ่านรายละเอียดของบทอ่านเพื่อให้นักเรียนบันทึกในสิ่งที่สำคัญ ๆ และสิ่งที่จำเป็นตามความเข้าใจของผู้เรียน และเพิ่มขึ้นสะท้อนหลังจากได้ทบทวนเรื่องที่อ่านทั้งหมดแล้ว เพื่อนำไปสู่การมองเห็นภาพโดยรวมได้ชัดเจนขึ้น สุดท้ายเพิ่มขั้นสร้างใหม่ให้ผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลจากบทอ่านที่ผู้เรียนอ่านด้วยวิธีที่ตัวเอง

ถนัด เช่น ทำแบบทดสอบตนเอง หรือเขียนสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้ และ SQ6R มี 8 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นสำรวจ (Survey) ขั้นตั้งคำถาม (Question) ขั้นอ่าน (Read) ขั้นบันทึก (Record) ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite) ขั้นทบทวน (Review) ขั้นสะท้อน (Reflect) และขั้นสร้างใหม่ (Reshape) (ปิยาภรณ์ ศรีจันทร์, 2557)

จากการศึกษาความหมายของเทคนิคการอ่าน SQ6R สามารถสรุปได้ว่า เป็นเทคนิคหรือวิธีการอ่านที่สามารถเสริมสร้างทักษะการอ่าน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการอ่านจับใจความ พัฒนามาจากวิธีสอน SQ3R โดยวิธีสอนแบบ SQ6R มี 8 ขั้นตอน ได้แก่ สำรวจ ขั้นตั้งคำถาม ขั้นอ่าน ขั้นบันทึก ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง ขั้นทบทวน ขั้นสะท้อน และขั้นรวบรวมสร้างใหม่ ในแต่ละขั้นตอนเป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจ และช่วยเสริมให้ได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ โดยผู้อ่านจะต้องพินิจพิเคราะห์ เชื่อมโยงความคิดจากสิ่งหนึ่งไปสิ่งหนึ่ง มองเห็นภาพโดยรวมทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ บันทึกข้อมูลที่สำคัญ รวมทั้งมีการตรวจสอบความเข้าใจของตนเองร่วมด้วย

ขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R

ขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R มีการอ่านหลายขั้นตอนเพื่อที่จะได้เข้าใจบทอ่าน ในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดและจุดประสงค์แตกต่างกัน มีนักการศึกษาและนักวิจัยได้อธิบายถึงขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R ดังนี้

Avila (2010 อ้างถึงใน ธันยาลักษณ์ สังขลักษณ์, 2564) ได้กล่าวว่า SQ6R พัฒนามาจาก SQ3R เพื่อให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความเข้าใจของตัวเอง สามารถสร้างและตอบคำถามด้วยตัวเอง สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาและสามารถสะท้อนการเรียนรู้ของตัวเองได้ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นสำรวจ (Survey) ครูให้นักเรียนสำรวจเรื่องที่อ่านอย่างคร่าว ๆ ว่ามีหัวเรื่องหรือหัวข้อย่อยอะไรบ้าง

ขั้นตั้งคำถาม (Question) การตั้งคำถามจะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังอ่านในเวลาเดียวกันก็การจะต้องถามตัวเองดูว่า ใจความสำคัญที่ผู้เขียนกำลังพูดถึงอยู่นั้น คืออะไร ทำไมจึงสำคัญอย่างไร และเกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบ้าง ตอนไหนและเมื่อไร อย่างไรก็ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ได้ เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปเป็นไปมีจุดมุ่งหมาย และสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้องไม่ผิดพลาดในขั้นอ่าน

ขั้นอ่าน (Read) เป็นการอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดและขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นขั้นอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริงขณะที่กำลังอ่านอยู่ถ้านึกคำถามได้อีก ก็อาจใช้วิธีจดบันทึกไว้ในที่ว่างก่อนแล้วตั้งใจอ่านต่อไปจนกว่าจะได้รับคำตอบที่ต้องการ

ขั้นบันทึก (Record) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นอ่าน โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุม หรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite) ให้นักเรียนทำความเข้าใจคำตอบ และเนื้อเรื่องจากการอ่านแล้วจดจำ โดยการจดบันทึกย่อ หรือขีดเส้นใต้เพื่อเตือนความจำของตนเอง

ขั้นทบทวน (Review) ให้นักเรียนทบทวนเรื่องที่อ่านทั้งหมด โดยการอ่านคำถามที่นักเรียนได้ตั้งไว้และคำตอบของแต่ละข้อให้ครูและเพื่อนฟัง

ขั้นสะท้อน (Reflect) ผู้เรียนขยายความในสิ่งที่ตนเองเรียนรู้โดยการตั้งคำถาม โดยพิจารณาว่าคำถามที่ตนสร้างขึ้นกับข้อความที่ตนจดบันทึกสามารถช่วยให้ตัวเอง มุ่งความสนใจและเรียนรู้ประเด็นสำคัญของเนื้อหาหรือไม่

ขั้นก่อสร้างใหม่ (Reshape) นักเรียนเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลจากบทอ่านที่อ่าน โดยผ่านวิธีการที่ตัวเองถนัด เช่น ทำแบบทดสอบตนเอง ทำภาพโพสเตอร์ หรือเขียนแบบสังเคราะห์จากสิ่งที่ตนเองเรียนรู้

Williams (2010 อ้างถึงใน จันทรพิมพ์ รังษี, 2565) กล่าวว่า SQ6R ได้มีการแนะนำให้ผู้เรียนใช้ในการอ่านงานวิจัยหรือบทอ่าน ซึ่งพัฒนามาจากทั้งของ Robinson, Feldt และ Moore, Whittaker และ Shauhnessy โดยมีการสอนด้วยเทคนิค SQ6R ดังนี้

Survey (สำรวจ) เช่น จดชื่อเรื่องของบทอ่าน อ่านบทสรุปที่อยู่ใกล้เคียงกับชื่อเรื่อง (ถ้ามี) อ่านแบบกวาดสายตาอย่างอย่างรวดเร็ว

Question (ตั้งคำถาม) เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น รวมทั้งการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของเนื้อหาที่มีต่อผู้เรียนโดยตรง สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะอ่านบทความมากขึ้น

Read (อ่าน) อ่านบทความแล้วสรุปใจความสำคัญของแต่ละหัวข้อให้อยู่ในรูปหัวข้อย่อย แต่ละส่วนให้เหลือเพียงประโยคเดียว เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบอกได้ว่า อะไรคือใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าหรือจดบันทึกและหาความหมายของคำศัพท์ใหม่ ๆ ช่วยให้ผู้เรียนมั่นใจมากขึ้นเพื่อลดความสับสน

Reflect (การสะท้อน) เป็นขั้นให้ความสนใจกับรายละเอียดเพื่อนำไปสู่การเห็นภาพโดยรวมได้ชัดเจนขึ้น

Review (ทบทวน) เป็นขั้นตอนทบทวนหัวข้อเรื่อง บทสรุปใจความสำคัญ สรุปย่อ สำรวจตาราง และแผนภูมิต่าง ๆ เพื่อหาความสำคัญ เตรียมตัวสำหรับอภิปรายในชั้นเรียน

Rehash (ปรับปรุงใหม่) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันในชั้นเรียน

Rethink (คิดอีกรอบ) เป็นขั้นที่ผู้เรียนคิดทบทวนและเขียนสิ่งที่เพื่อนแนะนำ

Revaluate (ประเมินผลอีกครั้ง) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้แก้ไขหัวเรื่อง บทสรุป และบทสรุปโดยย่อ (ถ้าจำเป็น) และสร้างแผนการ เพื่อใช้ข้อมูลที่มีถ้าผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์อย่างนี้

อารีย์ ทองเพ็ง (2556 อ้างถึงใน จันทรพิมพ์ รังษี, 2565) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอน SQ6R ไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสำรวจ (Survey = S) อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่านในขั้นนี้ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป การอ่านคร่าว ๆ จะช่วยให้ผู้อ่านเรียบเรียงแนวคิดต่าง ๆ ได้

ขั้นที่ 2 การตั้งคำถาม (Question = Q) การตั้งคำถามจะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น ดังนี้จึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว และที่สำคัญก็คือ คำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังอ่าน ในเวลาเดียวกันก็ควรจะต้องถามตัวเองดูว่าใจความสำคัญที่ผู้เขียนกำลังพูดถึง อยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไร และเกี่ยวข้องอะไรหรือใครบ้าง ตอนไหนและเมื่อไร อย่างไรก็ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ได้ เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นตอนต่อไปเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายและสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด

ขั้นที่ 3 การอ่านรายละเอียด (Read = R1) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียด และในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริง ขณะที่กำลังอ่านอยู่ถ้านึกคำถามได้อีกก็อาจใช้วิธีจดบันทึกไว้ที่ว่างริมหน้าหนังสือก่อน ตั้งใจอ่านต่อไปจนกว่าจะได้รับคำตอบที่ต้องการ

ขั้นที่ 4 การบันทึก (Record = R2) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็นโดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 การจดจำ (Recite = R3) นักเรียนอ่านจบแต่ละตอนหรือแต่ละบทแล้วท่องหรือทำสรุปใจความสำคัญ ๆ ไว้ อาจจะเริ่มต้นด้วยการอ่านทวนคำถามซ้ำอีกเพื่อจะได้สรุปคำตอบได้ง่ายขึ้น แล้วตอบคำถามหรือเขียนสรุปใจความสำคัญโดยใช้ถ้อยคำของตนเองให้มากที่สุด

ขั้นที่ 6 การทบทวน (Review = R4) นักเรียนทบทวนหัวข้อหรือประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จดบันทึกไว้หลังจากที่อ่านจบแล้ว อาจจะเป็นการอ่านทบทวนคำถามคำตอบในหัวข้อใหญ่ ๆ และสำคัญ ๆ หากไม่แน่ใจตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่เพื่อจะได้จำได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 7 ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจารณ์ (Reflect = R5) บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอ่านขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 8 การแปลงข้อความ (Reshape = R6) นักเรียนช่วยกันแปลงข้อความในเรื่องที่อ่านให้เป็นข้อมูลของตนเอง สังเคราะห์โดยการทำ Mind mapping เสนอหน้าชั้นเรียน

ปิยาภรณ์ ศรีจันทร์ (2557) กล่าวว่า การสอนอ่านวิธีสอนแบบ SQ6R เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจาก SQ3R (Survey, Question, Read, Recite, Review) โดยเพิ่มขึ้นจดบันทึก (Record) เข้าไปหลังจากขั้นอ่านรายละเอียด (Read) ของบทอ่านเพื่อให้นักเรียนบันทึกในสิ่งที่สำคัญ ๆ และ สิ่งที่จำเป็นตามความเข้าใจของผู้เรียน และเพิ่มขั้นสะท้อน (Reflect) หลังจากได้ทบทวน (Review) เรื่องที่อ่านทั้งหมดแล้วเพื่อนำไปสู่การมองเห็นภาพโดยรวมได้ชัดเจนขึ้น สุดท้ายเพิ่มขั้นสร้างใหม่ (Reshape) ให้ผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลจากบทอ่านที่ผู้เรียนอ่านด้วยวิธีที่ตัวเองถนัด เช่น ทำแบบทดสอบตนเอง หรือเขียนสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้ ซึ่ง SQ6R สามารถสรุปได้ 8 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นสำรวจ (Survey), ขั้นตั้งคำถาม (Question), ขั้นอ่าน (Read), ขั้นบันทึก (Record), ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite), ขั้นทบทวน (Review), ขั้นสะท้อน (Reflect) และขั้นสร้างใหม่ (Reshape)

จากการศึกษาข้อมูลกระบวนการของเทคนิคการอ่าน SQ6R ข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และจัดขั้นตอนที่นักวิชาการศึกษาและนักวิจัยได้อธิบายไว้ได้ดังตารางที่ 9 ดังนี้

ตาราง 10 ขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R

ขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R						
ขั้นตอน		**แนวคิดของขั้นตอน**				**สรุปขั้นตอน**
		Avila (2010)	**Williams (2010)**	**อารีย์ ทองเพ็ง (2556)**	**ปิยาภรณ์ ศรีจันทร์ (2557)**	
Pre-Reading	ขั้นที่ 1	ขั้นสำรวจ (Survey)	สำรวจ (Survey)	การสำรวจ (Survey = S)	ขั้นสำรวจ (Survey)	ขั้นสำรวจ (Survey: S)
While-Reading	ขั้นที่ 2	ขั้นตั้งคำถาม (Question)	ตั้งคำถาม (Question)	การตั้งคำถาม (Question = Q)	ขั้นตั้งคำถาม (Question)	ขั้นตั้งคำถาม (Question: Q)
	ขั้นที่ 3	ขั้นอ่าน (Read)	อ่าน (Read)	การอ่านรายละเอียด (Read = R1)	ขั้นอ่าน (Read)	ขั้นอ่าน (Read: R1)
	ขั้นที่ 4	ขั้นบันทึก (Record)	การสะท้อน (Reflect)	การบันทึก (Record = R2)	ขั้นบันทึก (Record)	ขั้นบันทึก (Record: R2)
	ขั้นที่ 5	ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite)	ทบทวน (Review)	การจดจำ (Recite = R3)	ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite)	ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite: R3)

ตาราง 11 (ต่อ)

ขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R						
ขั้นตอน		แนวคิดของขั้นตอน				สรุปขั้นตอน
		Avila (2010)	Williams (2010)	อารีย์ ทองเพ็ง (2556)	ปิยาภรณ์ ศรีจันทร์ (2557)	
Post-Reading	ขั้นที่ 6	ขั้นทบทวน (Review)	ปรับปรุงใหม่ (Rehash)	การทบทวน (Review = R4)	ขั้นทบทวน (Review)	ขั้นทบทวน (Review: R4)
	ขั้นที่ 7	ขั้นสะท้อน (Reflect)	คิดอีกรอบ (Rethink)	วิเคราะห์วิจารณ์ (Reflect = R5)	ขั้นสะท้อน (Reflect)	ขั้นสะท้อน (Reflect: R5)
	ขั้นที่ 8	ขั้นก่อสร้างใหม่ (Reshape)	ประเมินผลอีกครั้ง (Revaluate)	การแปลงข้อความ (Reshape = R6)	ขั้นสร้างใหม่ (Reshape)	ขั้นรวบรวมสร้างใหม่ (Reshape: R6)

จากตารางที่ 9 จะพบว่า นักวิชาการศึกษาและนักวิจัยแต่ละท่านได้กำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของ SQ6R ในลักษณะคล้ายคลึงกัน แม้บางขั้นตอนจะไม่ได้ใช้การระบุคำศัพท์เดียวกัน แต่ก็มีทิศทางในการปฏิบัติขั้นตอนใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสรุปถึงเทคนิคการอ่าน SQ6R ได้ว่า สามารถแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนหลัก 8 ขั้นตอนย่อย รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

ขั้นที่ 1 Pre–reading ประกอบไปด้วย

1. สำรวจ (Survey: S) ขั้นนี้ทำได้โดยให้นักเรียนสำรวจบทอ่าน และต้องอ่านอย่างคร่าว ๆ รวดเร็ว เช่น ดูจากหัวข้อเรื่อง หัวข้อย่อย หรือรูปภาพที่ประกอบ

ขั้นที่ 2 While-reading ประกอบไปด้วย

2. ตั้งคำถาม (Question: Q) ขั้นนี้ทำได้โดยให้นักเรียนตั้งคำถาม ตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน ตั้งคำถามให้สัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังจะอ่าน ค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง ขั้นตอนนี้ช่วยกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นสนใจในบทอ่าน

3. อ่าน (Read: R1) ขั้นนี้ทำได้โดยให้นักเรียนอ่านบทความอย่างละเอียดพร้อมกับค้นหาคำตอบ เพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้ อ่านแล้วจดบันทึกสรุปใจความสำคัญแต่ละส่วน หรือทั้งหมดของเรื่องบทอ่านที่อ่านอย่างถูกต้อง

4. บันทึก (Record: R2) ขั้นนี้ทำได้โดยให้นักเรียนจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่านโดยจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและจำเป็นตามความเข้าใจของนักเรียนตามประเด็นต่าง ๆ เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน ทำไม เมื่อไร อย่างไร เป็นต้น

5. จดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite: R3) ขั้นนี้ทำได้โดยให้นักเรียนได้อ่านบทอ่านจนจบ อาจเป็นการอ่านจบทั้งบทอ่านหรือแต่ละตอนของบทอ่าน จากนั้นให้สรุปใจความสำคัญในภาพรวมทั้งหมดโดยใช้ถ้อยคำของตนเองพร้อมทั้งอ่านทวนคำถามซ้ำ การสรุปคำตอบจะง่ายมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 Post-reading ประกอบไปด้วย

6. การทบทวน (Review: R4) ขั้นนี้ทำได้โดยให้นักเรียนทบทวนหัวข้อประเด็นต่าง ๆ ที่จดบันทึกไว้หลังจากที่อ่านจบแล้ว เพื่อทบทวนคำถามและคำตอบที่เคยตั้งไว้หรือเน้นในคำสำคัญ หากไม่แน่ใจประเด็นใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่ เพื่อทบทวนความจำและเพิ่มเติมส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ได้

7. การสะท้อน (Reflect: R5) ขั้นนี้ทำได้โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องหรือประเด็นในบทอ่าน ขยายความในสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ เช่น มีความคิดเห็นสอดคล้องหรือแตกต่างอย่างไร มีความคิดเห็นอยากเพิ่มหรือลดส่วนใดออกไป หรือพบเห็นประเด็นใดที่น่าสนใจบ้าง เป็นต้น

8. การรวบรวมข้อมูลใหม่ (Reshape: R6) ขั้นนี้ทำได้โดยให้นักเรียนทำการสังเคราะห์เปลี่ยนรูปแบบข้อมูลที่ได้จากบทอ่านมาเป็นข้อมูลของตนเองแล้วนำเสนอข้อมูลโดยวิธีการสร้างสรรค์ตามที่ตนมีความถนัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ร่วมกับผู้อื่นได้

จากการศึกษาขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R สรุปได้ว่า SQ6R เป็นเทคนิคการอ่านที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอ่านเนื้อหาด้วยตนเอง โดยเน้นที่การอ่านทบทวนจนกว่าจะเข้าใจและจดจำเรื่องราวที่อ่านได้ แล้วนำเรื่องที่อ่านไปเรียนรู้ทำความเข้าใจ สรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์วิจารณ์ต่อยอดให้ละเอียดลึกซึ้งชัดเจนมากยิ่งขึ้น นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลจากบทอ่าน โดยแปลงข้อความให้เป็นข้อมูลของตนเอง พยายามค้นคว้าหาหลักฐานและเหตุผลมาสนับสนุนเรื่องที่อ่านเพิ่มเติมได้ โดยครูคอยชี้แนะแนวทางการเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ให้แก่นักเรียนร่วมด้วยและพบว่ามีขั้นตอนการอ่าน 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ 2) ขั้นตั้งคำถาม 3) ขั้นอ่าน 4) ขั้นบันทึก 5) ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง 6) ขั้นทบทวน 7) ขั้นสะท้อน และ 8) ขั้นรวบรวมสร้างใหม่

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น มาสังเคราะห์ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น มีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนและจุดเน้นเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง เริ่มจากการที่ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และ SQ6R มีลักษณะเป็นเทคนิคการอ่านที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากบทอ่านด้วยตนเองอย่างถี่ถ้วนในแต่ละขั้นตอน และช่วยเสริมให้ผู้อ่านได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง 12 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น	เทคนิคการอ่าน SQ6R	การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R
มี 5 ขั้นตอน ดังนี้	**มี 8 ขั้นตอน ดังนี้**	**มี 5 ขั้นตอน ดังนี้**
ขั้นที่ 1: สังเกตและรวบรวมข้อมูล (Gathering: G) ใช้คำถามกระตุ้นให้สังเกต สงสัย สนใจ ตั้งสมมติฐานข้อสงสัย รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาคัดเลือกและจัดเก็บ เพื่อนำไปสู่การกระทำให้เกิดความหมายต่อไป		ขั้นที่ 1: ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (Gathering: G) สังเกต รวบรวมข้อมูล ทบทวนความรู้เดิม และอภิปรายข้อมูล
ขั้นที่ 2: คิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing: P) การจัดกระทำข้อมูล โดยใช้แผนภาพความคิด จัดความคิดให้เป็นระบบนำไปสู่ การออกแบบสร้างทางเลือกตัดสินใจ วางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ		ขั้นที่ 2: ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (Processing: P) รับความรู้ใหม่ คิดวิเคราะห์ จัดกลุ่มข้อมูล และสรุปความรู้

ตาราง 10 (ต่อ)

กระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบ 5 ขั้น	เทคนิคการอ่าน SQ6R	การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R
มี 5 ขั้นตอน ดังนี้	**มี 8 ขั้นตอน ดังนี้**	**มี 5 ขั้นตอน ดังนี้**
ขั้นที่ 3: ปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and constructing the knowledge: A1) ขั้นตอนการปฏิบัติงานและลงมือทำจริง มีการตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาให้เกิดผลดีกว่าเดิมในแต่ละขั้นตอน สรุปเป็นความรู้ ความคิดรวบยอด แบบแผน หลักการ และนำไปสู่การขยายความรู้		ขั้นที่ 3: ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (Applying and Intake activity: A) การลงมือปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน
		ได้แก่ 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (Applying SQ6R and constructing the knowledge: A1) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3) นักเรียนทำกิจกรรมการอ่าน และทำชิ้นงานเพื่อวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของตนเองตามขั้นตอน
	ขั้นที่ 1: สำรวจ (Survey: S) คือ การอ่านสำรวจอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง	(1) SQ6R ขั้นที่ 1 Pre–reading 3.1.1 SQ6R ขั้นที่ 1: สำรวจ (Survey: S) นักเรียนสำรวจบทอ่านและต้องอ่านอย่างคร่าว ๆ รวดเร็ว
	ขั้นที่ 2: ตั้งคำถาม (Question: Q) คือ การตั้งคำถาม โดยต้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังอ่าน	(2) SQ6R ขั้นที่ 2 While-reading 3.1.2 SQ6R ขั้นที่ 2: ตั้งคำถาม (Question: Q) นักเรียนตั้งคำถามให้สัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังจะอ่าน เพื่อเป็นการตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน
	ขั้นที่ 3: ขั้นอ่าน (Read: R1) คือ การอ่านข้อความในบทอ่านอย่างละเอียด และหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้	3.1.3 SQ6R ขั้นที่ 3: ขั้นอ่าน (Read: R1) นักเรียนอ่านเนื้อหาอย่างละเอียดพร้อมกับค้นหาคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้ในขั้น Q
	ขั้นที่ 4: ขั้นบันทึก (Record: R2) คือ จดบันทึกข้อมูลสำคัญและจำเป็นจากขั้นตอนที่ 3 โดยย่อตามความเข้าใจของนักเรียน	3.1.4 SQ6R ขั้นที่ 4: ขั้นบันทึก (Record: R2) นักเรียนจดบันทึกข้อมูลสำคัญ จดตามความเข้าใจด้วยข้อความอย่างรัดกุม
	ขั้นที่ 5: ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite: R3) คือ อ่านทวนคำถามซ้ำอีก เพื่อสรุปคำตอบได้ง่ายขึ้น เขียนสรุปใจความสำคัญโดยใช้ถ้อยคำของตนเอง	3.1.5 SQ6R ขั้นที่ 5: ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite: R3) หลังจากอ่านจบแล้วให้นักเรียนอ่านทวนคำถามซ้ำอีกครั้ง สรุปคำตอบโดยใช้ถ้อยคำของตนเอง

ตาราง 10 (ต่อ)

กระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบ 5 ขั้น	เทคนิคการอ่าน SQ6R	การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R
มี 5 ขั้นตอน ดังนี้	**มี 8 ขั้นตอน ดังนี้**	**มี 5 ขั้นตอน ดังนี้**
ขั้นที่ 4: สื่อสารแนะนำเสนอ (Applying the communication skill: A2) การใช้ความคิดสร้างสรรค์หลอมรวมสิ่งที่ได้จากทั้งการเรียนรู้และการแก้ปัญหามาสร้างผลงานที่มีคุณภาพเพื่อนำเสนอ รายงาน อภิปราย เผยแพร่จัดทำสื่อ เพื่อเผยแพร่ความรู้		ขั้นที่ 3: ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (Applying and Intake activity: A) (ต่อ) การลงมือปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน
		3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (Applying SQ6R and the communication skill: A2) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A2 + SQ6R: R4-R6) การนำองค์ความรู้ที่ได้จากการบทอ่านมาขยายต่อยอดพัฒนาเป็นผลงานที่มีคุณภาพ โดยใช้การคิดสร้างสรรค์และเสนอแก่ผู้อื่นได้ ดังนี้
	ขั้นที่ 6: ขั้นทบทวน (Review: R4) คือ ทบทวนคำถาม-คำตอบในหัวข้อใหญ่และสำคัญ หากไม่แน่ใจตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำ	(3) SQ6R ขั้นที่ 3 Post-reading 3.2.1 SQ6R ขั้นที่ 6: ขั้นทบทวน (Review: R4) นักเรียนทบทวนหัวข้อประเด็นที่จดบันทึกไว้ คำถามและคำตอบที่เคยได้ตั้งไว้ หากไม่แน่ใจในตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่
	ขั้นที่ 7: ขั้นสะท้อน (Reflect: R5) คือ นักเรียนแสดงความคิดเห็น ขยายความสิ่งที่ได้อ่าน โดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง	3.2.2 SQ6R ขั้นที่ 7: ขั้นสะท้อน (Reflect: R5) นักเรียนวิเคราะห์ วิจารณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน เพื่อขยายความประเด็นต่าง ๆ ในสิ่งที่เรียนรู้
	ขั้นที่ 8 ขั้นสร้างใหม่ (Reshape: R6) คือ แปลงข้อความในเรื่องที่อ่านให้เป็นข้อมูลของตนเอง	3.2.3 SQ6R ขั้นที่ 8: ขั้นรวบรวมสร้างใหม่ (Reshape: R6) นักเรียนทำการเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลที่ได้จากบทอ่านอย่างสร้างสรรค์สร้างเป็นผลงานของตนเอง จำนวน 1 ชิ้น และแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันในชั้นเรียน

ตาราง 10 (ต่อ)

กระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบ 5 ขั้น	เทคนิคการอ่าน SQ6R	การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R
มี 5 ขั้นตอน ดังนี้	**มี 8 ขั้นตอน ดังนี้**	**มี 5 ขั้นตอน ดังนี้**
ขั้นที่ 5: ประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self–regulating: S) การประเมิน วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของกลุ่มและตนเอง เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา ปรับเพิ่มคุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ที่จะขยายประโยชน์ต่อไปสู่สังคม		ขั้นที่ 4: ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (Self–regulating: S) การนำผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนมาเพิ่มคุณค่าความรู้และต่อยอดไปเผยแพร่สู่สังคม เป็นการแสดงถึงผลรวบยอดของการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเป็นขั้นการประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนที่แสดงออกผ่านพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร
		ประเมินความสามารถในการสื่อสาร โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
		ขั้นที่ 5: ขั้นประเมินผล (Evaluation: E) การรวบรวมคะแนนจากวัดและประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนหลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ
		5.1 การวัดผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีการวัดและตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างในชั่วโมงเรียน (ตามแผน) และหลังเรียน รายละเอียดดังนี้ 5.1.1 แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วัดและประเมินผลจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบชุดเดียวกัน แต่มีการสลับข้อและตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน 5.1.1 ก่อนเรียน วัดและประเมินผลจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (ก่อนเรียน) จำนวน 30 ข้อ รวม 30 คะแนน 5.1.2 หลังเรียน วัดและประเมินผลจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (หลังเรียน) จำนวน 30 ข้อ รวม 30 คะแนน หลังจากเรียนและทำกิจกรรมครบจำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้

ตาราง 10 (ต่อ)

กระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบ 5 ขั้น	เทคนิคการอ่าน SQ6R	การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R
มี 5 ขั้นตอน	**มี 8 ขั้นตอน**	**มี 5 ขั้นตอน ดังนี้**
ขั้นที่ 5: ประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self–regulating: S) (ต่อ)		ขั้นที่ 5: ขั้นประเมินผล (ต่อ) การรวบรวมคะแนนจากการวัดและประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนหลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรม
		5.1 การวัดผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (ต่อ) 5.1.1 แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ต่อ) โดยวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 4 ด้าน และนำคะแนนมาตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในภาพรวม โดยแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน 5.1.2 การวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากใบงานแบบฝึกทักษะในแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน 1) คะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวมประจำแผนการจัดการเรียนรู้ รวม 50 คะแนน เก็บสะสมคะแนน 10 คะแนน ในหนึ่งแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น ๆ จะมีการนำคะแนนผลการประเมินที่ได้จากการประเมินประเด็นต่าง ๆ ทั้งใบงานแบบฝึกทักษะใบที่ 1: A1 จำนวน 3 ใบงาน (ใบละ 10 คะแนน รวม 30 คะแนน) และแบบฝึกทักษะใบที่ 2: A2 จำนวน 2 ใบงาน (ใบละ 10 คะแนน รวม 20 คะแนน) รวมทั้งสิ้น 50 คะแนน เก็บสะสมคะแนน 10 คะแนน 2) คะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวมทุกแผน รวม 50 คะแนน เก็บสะสมคะแนน 30 คะแนน เก็บเป็นคะแนนสะสมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พัฒนาการอ่านและการสื่อสาร โดยเก็บคะแนนชิ้นงาน/ภาระงาน รวม 30 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน

ตาราง 10 (ต่อ)

กระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบ 5 ขั้น	เทคนิคการอ่าน SQ6R	การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R
มี 5 ขั้นตอน	**มี 8 ขั้นตอน**	**มี 5 ขั้นตอน ดังนี้**
ขั้นที่ 5: ประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self–regulating: S) (ต่อ)		ขั้นที่ 5: ขั้นประเมินผล (ต่อ) การรวบรวมคะแนนจากการวัดและประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนหลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรม
		5.2 แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 5.2.1 คะแนนความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำแผน การจัดการเรียนรู้ วัดและประเมินผลจากการทำกิจกรรมขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 มีเกณฑ์พฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสารด้านองค์ประกอบที่ 3 ระดับที่ 5-7 ได้แก่ ระดับเริ่มต้น ระดับกำลังพัฒนา และระดับสามารถ จำนวน 10 ข้อ รวม 30 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน หลังจากการวัดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว นำมาตัดสินคุณภาพความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายละเอียด ดังนี้ 1) ตัดสินคุณภาพความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำแผนการจัดการเรียนรู้ วัดและประเมินผลโดยแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน 2) ตัดสินคะแนนและระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมเป็นคะแนนประมาณค่าร้อยละของพัฒนาการ หรือคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (GS) ซึ่งค่าอัตราส่วนร้อยละที่ได้จากการวัดจำนวน 2 ครั้ง คือ คะแนนครั้งแรกและครั้งหลัง มีเกณฑ์การแปลคะแนนตามระดับพัฒนาการ คือ พัฒนาการระดับสูงมาก พัฒนาการระดับสูง พัฒนาการระดับปานกลาง พัฒนาการระดับต้น ไม่มีพัฒนาการ พัฒนาการลดลง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน

จากตารางที่ 10 จะพบว่า การจัดการเรียนรู้ข้างต้นเป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม จำนวน 5 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

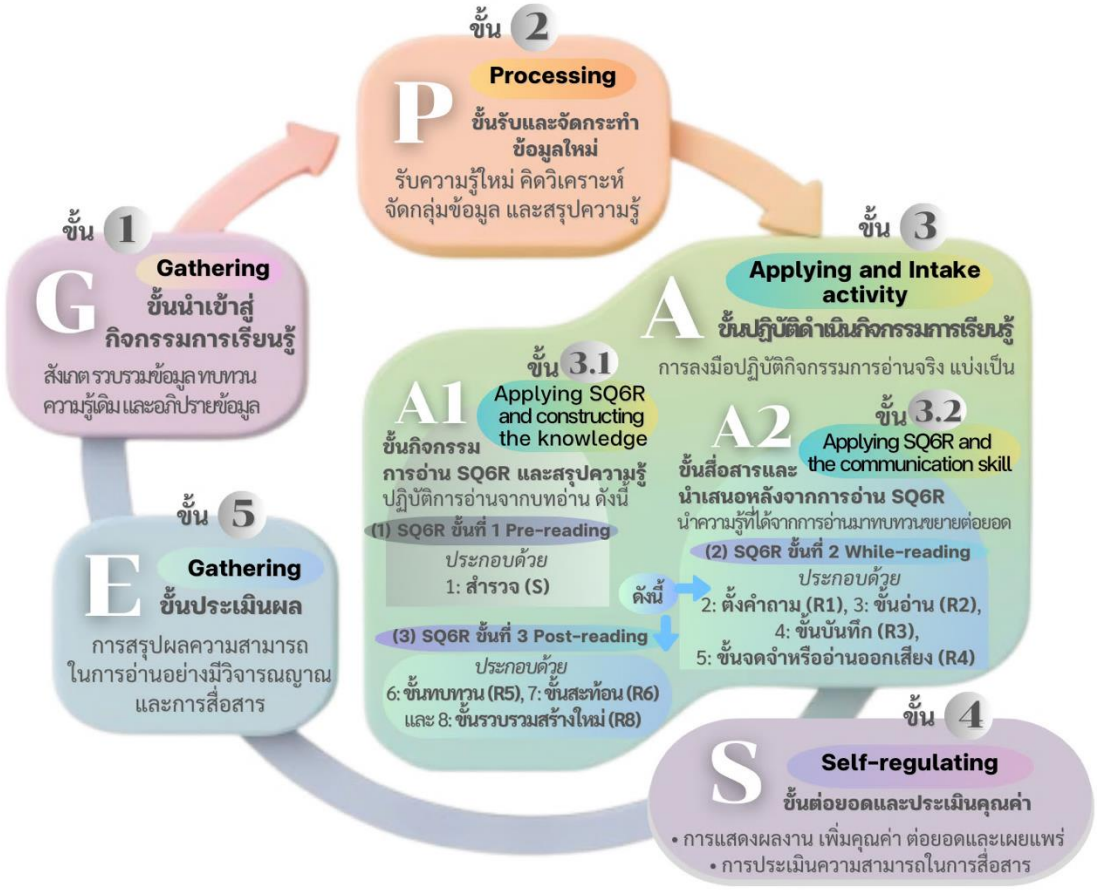

ภาพ 1 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (Gathering: G) คือ การสังเกต รวบรวมข้อมูล ทบทวนความรู้เดิม และอภิปรายข้อมูล

ในขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นแรกของการเข้าสู่กิจกรรม เริ่มจากให้นักเรียนใช้การสังเกต กระตุ้นเพื่อให้เกิดความสนใจ ความสงสัย ตั้งคำถาม และหาคำตอบโดยเริ่มเชื่อมโยงความรู้เดิมของตน เช่น สิ่งที่เห็นคืออะไร มีลักษณะอย่างไร รู้จักหรือไม่ เป็นต้น หลังจากนั้นรวบรวมคำตอบต่าง ๆ ทั้งของตนเองและของเพื่อนร่วมชั้น เชื่อมโยงสู่เนื้อหาการเรียนต่อไป ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1) ครูผู้สอนเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนและเตรียมเข้าสู่บทเรียน หลังจากนั้นพูดทักทาย แจกมอบเอกสารประกอบการเรียนรู้ตามชุดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (ชุดที่ 1-5 ตามลำดับ) ให้แก่นักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวนคนละ 1 ชุด ใช้เป็นสื่ออุปกรณ์ในการเรียนพัฒนาความสามารถและประเมินผลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อธิบายวิธีการใช้ชุดเอกสาร และการเขียน

คำตอบในใบความรู้-ใบงานแก่นักเรียน ในชั่วโมงเรียนแรกใช้ชุดที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” เป็นต้น พร้อมทั้งครูเปิดจอแสดงภาพเป็นตัวอย่างหน้าชั้นเรียน

2) ให้นักเรียนสังเกตจากสิ่งรอบตัว เช่น สื่อการสอน เอกสารประกอบการเรียนรู้ประจำแผนนั้นว่า พบเห็นข้อมูลใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่จะเรียนรู้ในวันนี้ ครูกระตุ้นโดยการใช้คำถาม ควรตั้งคำถามให้เกิดความสงสัยกระตุ้นความสนใจเป็นคำถามในลักษณะให้ตระหนักในปัญหา เช่น ทำไม เพราะเหตุใด จึงส่งผลให้มีลักษณะนี้ อย่างไร เป็นต้น แนวทางการตอบของนักเรียนสามารถตอบได้อย่างเสรี ไม่จำกัดว่าถูกต้องหรือไม่ อาจให้นักเรียนใช้ความรู้เดิมของแต่ละคนมารวบรวม และร่วมกันอภิปราย แต่ทั้งนี้นำคำตอบที่ถูกต้องมาคัดเลือกและจัดเก็บเพื่อนำไปสู่การทำกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงเรียนต่อไป

3) ให้นักเรียนบันทึกสิ่งที่ตนเองพบเห็น สิ่งที่มีข้อสงสัย และสิ่งที่คาดว่าจะได้เรียนรู้ในวันนี้ลงในขั้นตอน Gathering: G ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ในใบความรู้และกิจกรรม Shot note 1 ประจำแผนนั้น ๆ ของตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (Processing: P) คือ การรับความรู้ใหม่ คิดวิเคราะห์ จัดกลุ่มข้อมูลและสรุปความรู้ภาพรวม

ในขั้นการรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ ครูดำเนินการสอนความรู้เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ให้นักเรียนจัดกลุ่มข้อมูลและสรุปความรู้ด้วยตนเอง และจัดกระทำข้อมูลโดยใช้การเขียนสรุปออกมาเป็นบันทึกแบบสั้น หรือแผนภาพต่าง ๆ มาช่วยจัดความคิดให้เป็นระบบ เช่น การจำแนก การจัดลำดับ เชื่อมโยงสัมพันธ์และเชื่อมโยงโครงสร้าง เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การออกแบบสร้างทางเลือกลำดับความคิด ความเข้าใจ การตัดสินใจ และวางแผน ก่อนลงมือทำกิจกรรมขั้นต่อไป ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

4) ครูผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเกี่ยวกับหัวข้อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่จะเรียนรู้ในชั่วโมงเรียนนี้ ครูและนักเรียนป้อนองค์ความรู้ใหม่ร่วมกัน ครูทำการสอน โดยการอธิบายพร้อมกับใช้วิธีซักถามให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันคิดวิเคราะห์ค้นหาคำตอบเพื่อมาสร้างความรู้ใหม่ ขั้นนี้ครูและนักเรียนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน ซึ่งครูจะไม่สอนอธิบายเพียงคนเดียว และนักเรียนจะไม่รับฟังเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เมื่อได้คำตอบของเนื้อหาองค์ความรู้ใหม่ที่กำลังศึกษาครบถ้วนแล้ว ให้นักเรียนทดลองจัดกลุ่มข้อมูลและสรุปความรู้ที่ได้ด้วยตนเองลงในใบความรู้ โดยนักเรียนลงมือทำกิจกรรมในเนื้อหาขั้นตอน (Processing: P) ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ในใบความรู้และกิจกรรม Shot note 1 ประจำแผนนั้น ๆ ของตนเอง

5) ครูให้คำแนะนำ ร่วมเฉลยนำความรู้ที่นักเรียนจัดกลุ่มข้อมูลและสรุปความรู้ไปประยุกต์ใช้ในขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (Applying and Intake activity: A)

ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการอ่านจริง เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขั้นที่ 3 แบ่งเป็น 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (Applying SQ6R and constructing the knowledge: A1) และ 3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (Applying SQ6R and the communication skill: A2)

โดยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงออกในการวิเคราะห์บทอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบจากการศึกษาเอกสารได้จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลังเจตคติของผู้เขียน 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล 3) ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง และ 4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์

3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (Applying SQ6R and constructing the knowledge: A1)

ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่นักเรียนปฏิบัติการอ่านจริง เพื่อฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของตนเองเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งลงมือทำแบบฝึกทักษะในแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R โดยมีการตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เกิดผลดีกว่าเดิมในแต่ละขั้นตอนมีการสรุปเป็นความรู้ความคิดรวบยอด แบบแผน หลักการ และนำสิ่งที่สรุปได้ไปขยายความรู้

ทั้งนี้ทำการฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

7) ครูมอบหมายภาระงาน/ชิ้นงานให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรมการอ่านและใบงานแบบฝึกทักษะในขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (Applying SQ6R and constructing the knowledge: A1) ตามหัวข้อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่เรียนในชั่วโมงเรียนนั้น ๆ นักเรียนลงมือทำกิจกรรมการอ่าน และทำแบบฝึกทักษะขั้น GPAS 5 Steps: A1 ร่วมกับขั้นตอนของวิธีสอนอ่าน SQ6R (S-R3) ตามลำดับ

(GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3) รายละเอียดดังนี้

(1) SQ6R ขั้นที่ 1 Pre–reading ประกอบด้วย

SQ6R ขั้นที่ 1: สำรวจ (Survey: S) สำรวจบทอ่านและต้องอ่านอย่างคร่าว ๆ รวดเร็ว

สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้ คือ ให้นักเรียนสำรวจบทอ่านและต้องอ่านอย่างรวดเร็วหรืออ่านแบบกวาดสายตาคร่าว ๆ เพื่อค้นหาข้อมูลหรือคำตอบเฉพาะเจาะจงสำหรับคำถาม

ทำได้โดยวิธี เช่น ดูจากหัวข้อเรื่อง หัวข้อย่อย รูปภาพที่ประกอบหรืออ่านเนื้อหาทั้งหมดด้วยความเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ทุกคำในประโยค และบันทึกการตอบของตนลงในใบงานที่ 1: A1 ขั้น (SQ6R - Survey: S สำรวจ)

(2) SQ6R ขั้นที่ 2 While-reading ประกอบด้วย

SQ6R ขั้นที่ 2: ตั้งคำถาม (Question: Q) ตั้งคำถามให้สัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังจะอ่าน เพื่อเป็นการตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน ขั้นตอนนี้จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นสนใจในบทอ่าน

สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้ คือ นักเรียนฝึกการตั้งคำถาม ตั้งจุดประสงค์ในการอ่านตั้งคำถาม โดยเนื้อหาในการตั้งคำถามนั้นต้องเป็นคำถามที่สัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังจะอ่าน เช่น คำศัพท์ เนื้อเรื่อง ประเด็นที่สงสัย เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการอ่านค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง และบันทึกการตอบของตนลงในใบงานที่ 1: A1 ขั้น (SQ6R - Question: Q ตั้งคำถาม)

SQ6R ขั้นที่ 3: ขั้นอ่าน (Read: R1) อ่านเนื้อหาอย่างละเอียด พร้อมกับค้นหาคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้ในขั้น Q

สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้ คือ นักเรียนต้องอ่านบทอ่านที่ปรากฏอยู่ในเอกสารประกอบการเรียนรู้อย่างละเอียด พร้อมกับค้นหาคำตอบเพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้ เมื่ออ่านแล้วให้ทำการสรุปใจความสำคัญแต่ละส่วน ใจความสำคัญของเรื่องอย่างถูกต้อง และบันทึกการตอบของตนลงในใบงานที่ 1: A1 ขั้น (SQ6R - Read: R1 อ่านอย่างละเอียด)

SQ6R ขั้นที่ 4: ขั้นบันทึก (Record: R2) จดบันทึกข้อมูลสำคัญและจำเป็นที่ได้จากการอ่านโดยจดตามความเข้าใจของนักเรียน และใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ

สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้ คือ นักเรียนต้องทำการจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่านโดยจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและจำเป็นตามความเข้าใจของนักเรียน เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน ทำไม เมื่อไร และอย่างไร โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ และบันทึกการตอบของตนลงใน ใบงานที่ 1: A1 ขั้น (SQ6R - Record: R2 บันทึก)

SQ6R ขั้นที่ 5: ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite: R3) หลังจากที่นักเรียนอ่านจบในแต่ละตอนหรือแต่ละบทแล้วให้อ่านทวนคำถามซ้ำอีกครั้ง และสรุปคำตอบเป็นใจความสำคัญของเรื่องโดยใช้ข้อมูลจำเป็นที่บันทึกไว้ในขั้น R2 และเรียบเรียงเป็นสำนวนการเขียนของตนเอง

สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้ คือ นักเรียนต้องได้อ่านบทอ่านจนจบ อาจเป็นการอ่านจบทั้งบทอ่านหรือแต่ละตอนของบทอ่าน จากนั้นต้องสรุปใจความสำคัญโดยใช้ถ้อยคำของตนเอง พร้อมทั้งอ่านทวนคำถามที่ตนเองได้ตั้งไว้ซ้ำว่า ตนนั้นอ่านจนจบบทอ่านนี้แล้วพบคำตอบที่ตนตั้งคำถามไว้อย่างไร รวมถึงอ่านวิเคราะห์ข้อมูลในขั้น R2 หากอ่านคำถามและสิ่งที่ตนเองได้บันทึกซ้ำ

การสรุปคำตอบจะง่ายมากยิ่งขึ้น และหลังจากนั้นทำการบันทึกการตอบของตนลงในใบงานที่ 1: A1 ขั้น (SQ6R - Recite: R3 จดจำ หรืออ่านออกเสียง)

3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (Applying SQ6R and the communication skill: A2)

ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่านด้วยเทคนิคการอ่าน SQ6R เป็นขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมหลังจากที่ได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของตนเองเป็นรายบุคคล นำองค์ความรู้ที่ได้เป็นความคิดรวบยอดมาทบทวนอีกครั้งและเมื่อแน่ใจแล้วนำความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของตนมาขยายต่อยอดโดยการคิดสร้างสรรค์พัฒนาต่อเป็นผลงานที่มีคุณภาพกว่าเดิม และมีคุณค่ามากกว่าเดิมจนสามารถสรุปเป็นหลักการนำเสนอแก่ผู้อื่นได้ เช่น การพูดรายงาน การอภิปราย การบรรยาย การเผยแพร่จัดทำเป็นแผนผังความคิด แผนภาพ หรือเผยแพร่ด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความสนใจของนักเรียน ลำดับขั้นตอนดังนี้

(GPAS 5 Steps: A2 + SQ6R: R4-R6) รายละเอียดดังนี้

(3) SQ6R ขั้นที่ 3 Post-reading ประกอบด้วย

SQ6R ขั้นที่ 6: ขั้นทบทวน (Review: R4) นักเรียนทบทวนหัวข้อหรือประเด็นที่จดบันทึกไว้ ทบทวนคำถามและคำตอบที่เคยได้ตั้งไว้หรือเน้นคำสำคัญ ถ้าหากไม่แน่ใจในตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้ คือ นักเรียนอ่านทบทวนหัวข้อประเด็นต่าง ๆ ที่จดบันทึกไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้อ่านจบไปแล้ว เพื่อทบทวนคำถามและคำตอบที่เคยตั้งไว้หรือเน้นในคำสำคัญ หากไม่แน่ใจประเด็นใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่ อาจอ่านสรุปที่จดไว้หรืออ่านใหม่ทั้งหมดเพื่อทบทวนความจำและเพิ่มเติมส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ได้ และหลังจากนั้นทำการบันทึกการตอบของตนลงในใบงานที่ 2: A2 ขั้น (SQ6R - Review: R4 ทบทวน)

SQ6R ขั้นที่ 7: ขั้นสะท้อน (Reflect: R5) นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน

สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้ คือ นักเรียนวิเคราะห์ วิจารณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่านเพื่อขยายความประเด็นต่าง ๆ ในสิ่งที่ตนเองเรียนรู้ เช่น มีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นแตกต่างอย่างไร มีความคิดเห็นอย่างไรอยากเพิ่มหรือลดส่วนใดออกไป อาจขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมแล้วนำมาพูดคุยกับเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และหลังจากนั้นทำการบันทึกการตอบของตนลงในใบงานที่ 2: A2 ขั้น (SQ6R - Reflect: R5 สะท้อน)

SQ6R ขั้นที่ 8: ขั้นรวบรวมสร้างใหม่ (Reshape: R6) นักเรียนทำการเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลที่ได้จากบทอ่าน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลจากบทอ่านในชั้นเรียน

สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้ คือ นักเรียนต้องเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลจากบทอ่านโดยนำความรู้ที่ได้จากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่วิเคราะห์ด้วยเทคนิค SQ6R ข้างต้นมาสร้างงานใหม่ เช่น นำไปสร้างเป็นการเขียนบันทึก กรอบแนวคิด แผนผังความคิด หรือผลงานอินโฟกราฟิกต่าง ๆ เป็นต้น ลงใบงานที่ 2: A2 ขั้น (SQ6R - Reshape: R6 รวบรวมสร้างใหม่)

ขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (Self–regulating: S)

ขั้นการประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าความรู้และต่อยอดไปเผยแพร่สู่สังคม เป็นการแสดงผลงานที่แสดงให้เห็นถึงผลรวบยอดของการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผ่านมาและเป็นการประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรมพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่ได้แสดงความคิดออกมาในแนวคิดสร้างสรรค์ด้วยรูปแบบต่าง ๆ มาพัฒนาความสามารถในการสื่อสารต่อไป

โดยความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แสดงออกทางพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับความสามารถต่าง ๆ ของระดับสมรรถนะการสื่อสาร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) มีการกำหนดระดับความสามารถด้านสมรรถนะการสื่อสารที่เหมาะสมกับช่วงชั้นของผู้เรียนและมีการวัดจำนวน 10 ระดับ และในการวิจัยครั้งนี้มีการวัดและประเมินความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งมีผลคะแนนมาจากการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 โดยประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร ผลเกณฑ์ระเมินแบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ ปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน

ในขั้นนี้ครูและนักเรียนจะได้เห็นถึงการรวบยอดความคิดซึ่งเป็นผลมาจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของตนเองและเพื่อนร่วมชั้นว่า เพื่อนมีความคิดเห็นอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ ร่วมกันเติมเต็มความรู้ในส่วนที่ขาด ได้เห็นมุมมองหรือแนวคิดใหม่ ๆ จากเพื่อนที่มีความเห็นต่างกัน นอกจากนี้ยังสามารถนำผลงานหรือชิ้นงานของนักเรียนไปเผยแพร่ต่อสังคมได้ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะความสามารถตรงตามสมรรถนะที่สำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลและความเป็นพลโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างสมบูรณ์ ลำดับขั้นตอนดังนี้

8) หลังจากที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสาร จากในขั้น 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ และ 3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R เรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนนำผลงานใน ภาระงาน/ชิ้นงาน ใน SQ6R ขั้นที่ 8: ขั้นรวบรวมสร้างใหม่ (Reshape: R6) ของตนเองนำเสนอหน้าชั้นเรียนแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้นตามความสมัครใจ โดยนักเรียนหนึ่งคนจะต้องทำการสลับผลงานของตนกับเพื่อน และ

ให้คะแนนผลงานของเพื่อนตามเกณฑ์ พร้อมทั้งให้คำติชม (Feedback) ต่าง ๆ และครูทำการบันทึกการวัดและประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนโดยใช้เครื่องมือแบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละแผนที่เรียนให้เรียบร้อย

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (Evaluation: E)

ขั้นประเมินผลเป็นการวัดและประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R มาแล้ว ครูผู้สอนตรวจภาระงาน/ชิ้นงานแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ และใช้เครื่องมือแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (หลังเรียน) โดยวัดและประเมินผลหลังจากที่เรียนจบทุกหน่วยการเรียนรู้แล้ว ลำดับขั้นตอนดังนี้

9) ครูเก็บรวบรวมใบงาน/ผลงานของนักเรียนทุกคนมาตรวจบันทึกคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อนำผลคะแนนไปวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้เสร็จสมบูรณ์ และเมื่อตรวจให้คำแนะนำเสร็จสิ้นแล้วมอบภาระงาน/ชิ้นงานคืนแก่นักเรียนเพื่อให้ทราบผลคะแนนและทราบถึงคำติชมของครูที่แนะนำให้

10) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบ อภิปรายสรุปความรู้เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในเนื้อหาเรื่องที่เรียนนั้น ๆ และเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป เมื่อเรียนจบแผนแล้ววัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารประจำแผนนั้น ๆ โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบฝึกทักษะ และเกณฑ์คุณภาพในการประเมินความสามารถในการสื่อสาร ประจำแผนการจัดการเรียนรู้ และเมื่อเรียนจบทั้งหน่วยการเรียนรู้แล้วทำการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวมโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (หลังเรียน) วัดและประเมินผลความสามารถในการสื่อสารโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวม

จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ข้างต้น ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงเรียนเรียนรายวิชา ภาษาไทย ท 23102 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี และใช้ในการวิจัยทดลองหาค่าสถิติ หาค่าประสิทธิภาพต่าง ๆ เพื่อพัฒนาส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดกลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1.) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมี-วิจารณญาณ 2.) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสาร 3.) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น และ 4.) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

อิทธิโชค นาคสนอง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ GPAS สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และ 2) ศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ GPAS กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 44 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แผนแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ GPAS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Roomy (2022) ได้ศึกษาเรื่อง การตรวจสอบผลกระทบของทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์อย่างมีวิจารณญาณต่อความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาว่าทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์อย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนขณะทำงานเป็นกลุ่ม และการศึกษามีคำถามการวิจัย 3 ข้อ ได้แก่ 1) นักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านและทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์อย่างมีวิจารณญาณ 2) นักศึกษาประสบปัญหาใดเมื่ออ่านหนังสือ และ 3) กลยุทธ์การอ่านเชิงวิพากษ์อย่างมีวิจารณญาณสามารถ

ปรับปรุง ความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษาได้อย่างไร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา King Saud bin Abdulaziz University เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่แจกจ่ายให้กับนักศึกษาก่อนการทดลอง บันทึกการเรียนรู้ และการสังเกต ผลการศึกษาพบว่าเห็นถึงผลกระทบที่มีนัยสำคัญของทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์อย่างมีวิจารณญาณต่อความเข้าใจในการอ่านในระดับต่าง ๆ มองว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่กระตือรือร้นซึ่งกระตุ้นให้เกิดทักษะการคิดขั้นสูงและช่วยให้ใช้ประโยชน์เข้าถึงสื่อการอ่าน นอกจากนี้ยังช่วยให้นักศึกษาผ่านปัญหาการอ่านได้ เนื่องจากสามารถอ่านได้ไม่เพียงแต่สิ่งที่ระบุไว้โดยตรงเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่มีการสื่อสารระหว่างและนอกบรรทัดอีกด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็น เรื่อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมทักษะด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณยังคงมีนักการศึกษาและนักวิจัยให้ความสนใจทำการศึกษาอยู่เสมอมา ทั้งในประเทศและต่างประเทศทุกงานวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับการคิดที่พัฒนาให้เกิดเป็นทักษะขั้นสูงที่นำไปใช้กับทักษะขั้นสูงอื่น ๆ ได้แก่ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลที่พบนักเรียนที่ได้รับการพัฒนานั้นจะมีทักษะการอ่านในระดับที่สูงขึ้น โดยจะมีการคิดวิเคราะห์มากกว่าสิ่งที่อ่านหรือมองเห็นสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อลึกซึ้งกว่าในประโยคข้อความตัวอักษรที่ปรากฏ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสาร

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสาร พบดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

สุดคนึง นฤพนจิรกุล และกรัณฑรัตน์ พึ่งโพธิ์ทอง (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพูดเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนด้วยชุดกิจกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 37 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบง่ายใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม รูปแบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพูดเพื่อการสื่อสาร 2) แบบวัดสมรรถนะการพูดเพื่อการสื่อสาร และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ

การพูดเพื่อการสื่อสาร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.00/80.90 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 2) นักเรียนมีสมรรถนะการพูดเพื่อการสื่อสารหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพูดเพื่อการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับมาก

นุสรา มูหะหมัด, และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของครูวิทยาศาสตร์ด้วยโครงการฝึกอบรมการนำสื่อการเรียนรู้ความจริงเสริมในรายวิชาเคมี เรื่อง หมู่ฟังก์ชันสารอินทรีย์ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของครูวิทยาศาสตร์ด้วยโครงการฝึกอบรม และ 2) เพื่อประเมินผลโครงการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูวิทยาศาสตร์ผู้สอนรายวิชาเคมีและวิทยาศาสตร์ทั่วไปในระดับมัธยมศึกษา ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงด้วยวิธีการเปิดรับสมัครครูที่มีความสนใจ จำนวน 50 คน แผนแบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลัง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) คู่มือประกอบการอบรม 2) แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารของครูวิทยาศาสตร์ และ 3) แบบประเมินโครงการตามแนวทางของเคิร์กแพทริค 4 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของครูวิทยาศาสตร์ด้วยการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูวิทยาศาสตร์มีสมรรถนะการสื่อสารหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมการนำสื่อการเรียนรู้ความจริงเสริมในรายวิชาเคมี เรื่อง หมู่ฟังก์ชันสารอินทรีย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 2) ผลการประเมินโครงการอบรมตามแนวทางของเคิร์กแพทริคทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสารสรุปได้ว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะการพูดเพื่อการสื่อสารอยู่ไม่มากนัก และมีการพัฒนาทั้งในส่วนของครูและนักเรียน เนื่องจากความสามารถในการสื่อสารเป็นคุณลักษณะสำคัญของบุคคลทุกคนและในทุกสายอาชีพ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น พบดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

พงษ์พิรุณ วดีศิริศักดิ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการ เรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม ทั้งหมด 70 คน แบ่งออกเป็น กลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 35 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มอย่างง่าย

และการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ แผนแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบมีการวัดก่อนและหลัง มีกลุ่มควบคุม มีการวัดก่อน-หลัง สุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 3) แบบวัดความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม และ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย การทดสอบค่าที Hotelling's T และการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนาม ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มทดลองมีความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมทั้งรายด้าน ภาพรวม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลุ่มทดลองมีความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมทั้งรายด้านและภาพรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

รัฐพงษ์ ศิริวิริยานันท์ (2563) ได้บรรยายผลการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทวีปยุโรป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทวีปยุโรป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ดังนี้ 1.1) ดัชนีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 1.2) ดัชนีประสิทธิผลตามเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอำนาจเจริญพิทยาคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 26 คน โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย แผนแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบย่อย 3) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน 5) แบบประเมินความพึงพอใจ และ 6) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.17/85.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.7041 หมายความว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 70.41 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

วิสูตร โพธิ์เงิน, และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้รูปแบบการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนตามแนวคิด GPAS 5 Steps เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ระดับชั้นประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนตามแนวคิด GPAS 5 Steps และเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้

ของนักเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ระดับชั้นประถมศึกษา ได้แก่ 1.1) ด้านครู 1.1.1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน 1.1.2) ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน และ 1.1.3) ความสามารถการจัดการเรียนรู้ และ 1.2) ด้านนักเรียน 1.2.1) ความสามารถในการคิดขั้นสูง 1.2.2) ความเป็นนวัตกร 1.2.3) ความสามารถในทำสร้างนวัตกรรม และ 1.2.4) คุณธรรม จริยธรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ครูระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 29 คน และกลุ่มที่ 2 นักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 708 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2561 เครื่องมือวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ครูและนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้ ด้านครู ได้แก่ 1) รูปแบบการยกระดับคุณภาพการเรียน การสอนตามแนวคิด GPAS 5 Steps 2) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู และ 3) แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านนักเรียน ได้แก่ 1) แบบประเมินการคิดขั้นสูง 2) แบบประเมินความเป็นนวัตกร 3) แบบประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรม และ 4) แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ด้านครู 1) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับดี 2) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ระดับมากที่สุด และ 3) ครูมีความสามารถการจัดการเรียนรู้ระดับดีมาก และด้านนักเรียน 1) นักเรียนมีความสามารถในการคิดขั้นสูงระดับดี 2) นักเรียนมีความเป็นนวัตกรระดับดี 3) นักเรียนมีความสามารถสร้างนวัตกรรมระดับดี และ 4) คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมีระดับมากที่สุด

เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และการคิดเชิงนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 steps ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 steps และ 2) เพื่อศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมระหว่างจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 steps โดยดำเนินการผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 34 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม แผนแบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และ 3) แบบวัดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) ทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์หลังจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 steps สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมระหว่าง จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 steps อยู่ในระดับดีมาก

กาญจนา ฐานะวุฒิกุล และน้ำทิพย์ องอาจวาณิชย์ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ร่วมกับอินโฟกราฟิก มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก จำนวน 25 คน โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย แผนแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สื่ออินโฟกราฟิก 3) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทย และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ร่วมกับอินโฟกราฟิกมี 5 ขั้นตอน และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.85/80.74 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ณัฐกฤตา ใจห้าว และมณฑา ชุ่มสุคนธ์ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ร่วมกับการ์ดเกมกลยุทธ์ (Strategy card game) รายวิชา ส 33101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย 2 ห้วยคล้า (พรหมดิเรกอนุสรณ์) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ร่วมกับการ์ดเกมกลยุทธ์ โดยนักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย 2 ห้วยคล้า (พรหมดิเรกอนุสรณ์) จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 21 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง แผนแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบ GPAS 5 Steps ร่วมกับการ์ดเกมกลยุทธ์ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณท้ายวงจร และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายวงจร และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1) นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 71.43 มีผลคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นร้อยละ 71.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 71.43 มีผลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สมเกียรติ รองประโคน, และคณะ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถามที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 40 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แผนแบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.10/83.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นสรุปได้ว่า มีงานวิจัยที่ใช้เทคนิคนี้อยู่จำนวนมากในประเทศไทยและมีการนำไปปรับใช้ในหลายศาสตร์วิชาความรู้ เนื่องจากเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนชัดเจน นักเรียนได้ศึกษาและมีส่วนร่วมด้วยตนเอง ครูผู้สอนสามารถปรับไปใช้ในรายวิชาต่าง ๆ ของตนได้ ในการศึกษาวิจัยมักมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายกัน คือ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อศึกษาความพึงพอใจ เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือต่าง ๆ และการวิเคราะห์ข้อมูลนิยมโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานค่า t-test

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการอ่าน SQ6R พบดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ธันยาลักษณ์ สังขลักษณ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/10 โรงเรียนตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม แบบแผนการวิจัยเป็นแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่านจับใจความ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) การสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.15/86.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด คือ 80/80 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

กมลพรรณ ประเสริฐศิลป์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้เทคนิค SQ6R และเอกสารจริงเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้เทคนิค SQ6R และเอกสารจริง และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดเกาะใหญ่ (เลี้ยงล้อมอนุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย แผนแบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ รหัสวิชา อ 16101 โดยใช้เทคนิค SQ6R และเอกสารจริง 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) ทักษะในการอ่านภาษาอังกฤษ

เพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

จันทรพิมพ์ รังสี (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 44 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม แผนแบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้เทคนิค SQ6R 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้เรียนโดยการใช้เทคนิค SQ6R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พิชญา เชี่ยวภาษา และกำธร คงอรุณ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา HSTH307 การอ่านคิดพัฒนาชีวิต จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 28 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง แผนแบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ฯ E1/E2 เท่ากับ 83.90/84.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และ 2) ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนฯ สูงกว่าก่อนเรียน

กรกมล เทียนไชย และปริณ ทนันชัยบุตร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดและความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ6R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนา

สมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) เพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ฯ ให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาภาษาไทย (ท 13101) โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 16 คน รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการวิจัย 1.1) แผนการจัดการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 13101 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ SQ6R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด จำนวน 6 แผน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติวิจัย 2.1) แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู 2.2) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้นักเรียน 2.3) แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ 2.4) แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 2.5) แบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดท้ายวงจร มีข้อสอบแบบปรนัยวงจรละ 20 ข้อ จำนวน 60 ข้อ 2.6) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ท้ายวงจร มีข้อสอบอัตนัยวงจรละ 3 ข้อ จำนวน 9 ข้อ 3) เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 3.1) แบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ท้ายวงจรปฏิบัติการ 3.2) แบบทดสอบสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดท้ายวงจรปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนมีผลการทดสอบสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 คิดเป็นร้อยละ 82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 4 ด้าน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) นักเรียนมีผลการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.44 คิดเป็นร้อยละ 87.00 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาทั้ง 3 ด้าน พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เทพสุดา แพงจันทร์ศรี (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับ KWL Plus เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับ KWL Plus 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสิทธิ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 32 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบกลุ่ม แบบแผนการวิจัย

แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบของผู้บริหาร ครูผู้สอนภาษาไทย และศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ผลการพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และ 3) ผลการใช้รูปแบบพบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (E1/E2 = 82.98/83.23) และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Rusmiati & Suidamaiyanti (2022) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้วิธี SQ6R เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน EFL มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับข้อมูลการอ่านและความหมายการอ่าน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน 30 คน โดยกระจายอย่างเท่าเทียมกันทั้งในกลุ่มทดลอง (ชั้นเรียน IX3) และกลุ่มควบคุม (ชั้นเรียน IX2) ของโรงเรียนมัธยมต้นในอาเจะห์ตอนกลาง ประเทศอินโดนีเซีย แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองเพื่อหาคำตอบว่าวิธี SQ6R สามารถเพิ่มความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้หรือไม่ วิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบ SQ6R และทำการทดสอบ 2 ครั้ง (ก่อนและหลังการเรียน) ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า แม้ว่าทั้งสองชั้นเรียนจะมีการเพิ่มคะแนนในการทดสอบหลังเรียน แต่คะแนนของชั้นเรียนทดลองที่เคยใช้วิธี SQ6R ในการเรียนรู้ก็เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (39-84) และทำได้ดีกว่าชั้นเรียนในกลุ่มควบคุม (33-63) นอกจากนี้ พบว่าผลลัพธ์ของการทดสอบทีเท่ากับ 13.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และสามารถเพิ่มความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สรุปได้ว่า มีการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เทคนิคการอ่าน SQ6R ในการพัฒนาผู้เรียน เนื่องจาก SQ6R เป็นเทคนิควิธีที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านเบื้องต้นจนไปสู่การอ่านคิดในระดับสูง สามารถปรับไปใช้ได้ในสาขาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาษา หรือสาขาวิชาที่ต้องการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน

ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยพบว่าช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ยังไม่มีงานวิจัยที่พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น และเทคนิค

การอ่าน SQ6R ร่วมกัน รวมถึงยังไม่มีการศึกษาพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสมรรถนะสื่อสารร่วมกันโดยตรง อีกทั้งกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นมีการนำมาใช้ในรายวิชาภาษาไทยน้อยและยังไม่มีงานวิจัยใดศึกษาความสัมพันธ์กับการสื่อสาร นอกจากนี้เทคนิคการอ่าน SQ6R มีการนำมาพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณน้อยและยังไม่มีการศึกษาความสัมพันธ์กับการสื่อสาร จากที่กล่าวมาซึ่งเป็นช่องว่างที่งานวิจัยนี้พยายามเติมเต็มเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

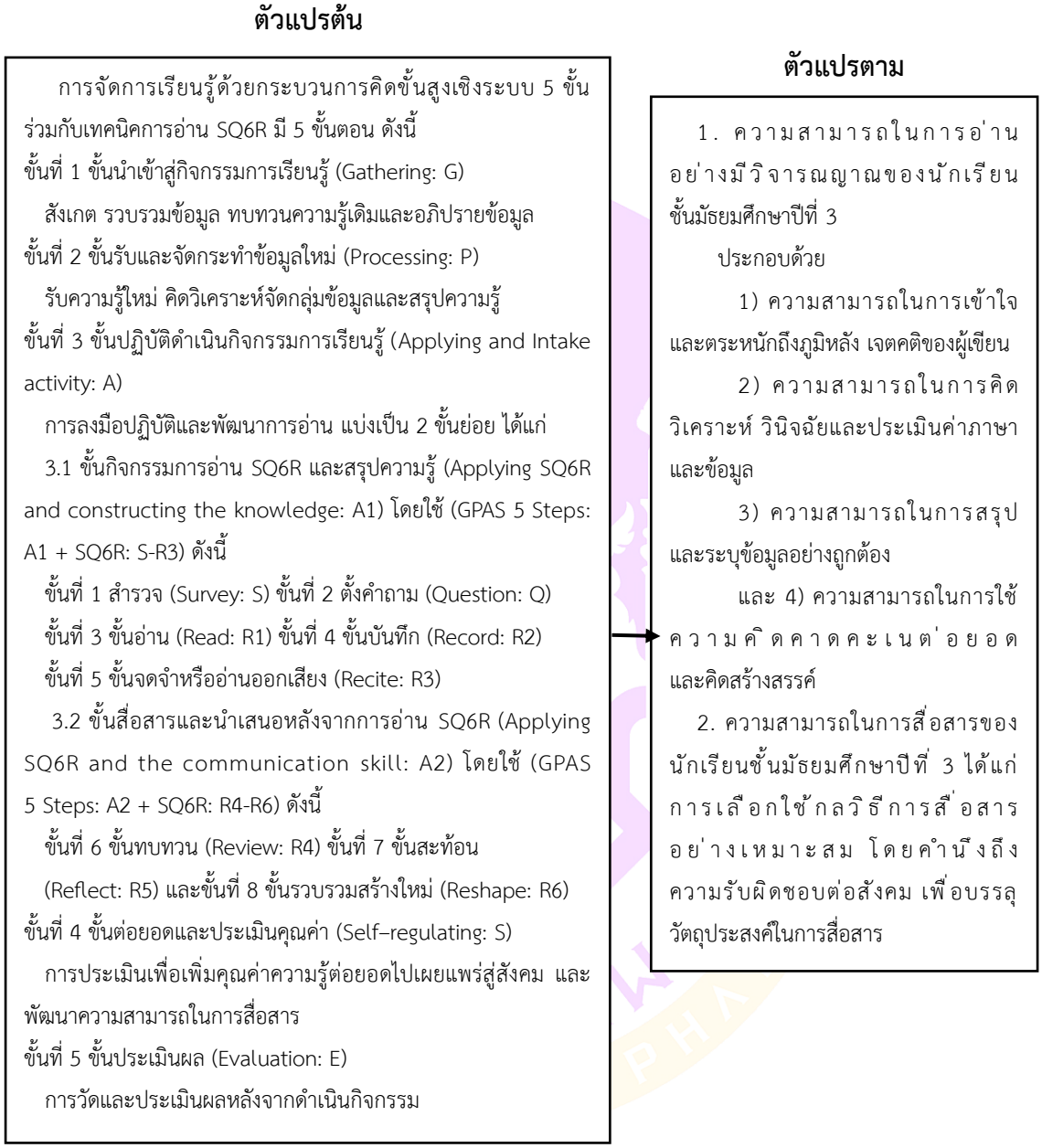

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แผนแบบการวิจัย
3. เครื่องมือการวิจัยและการสร้างหาคุณภาพ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 466 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 4 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 42 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม ด้วยวิธีจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลัง (One group pretest-posttest design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) ในการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R โดยแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้มีแผนแบบการวิจัย ดังนี้

ตาราง 13 แผนแบบการวิจัย

การทดสอบก่อนเรียน	การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R	การทดสอบหลังเรียน
T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้

T_1 คือ การทดสอบก่อนเรียน

X คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

T_2 คือ การทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือการวิจัยและการสร้างหาคุณภาพ

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาครั้งนี้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย ท 23102 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้วัดและประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งฉบับก่อนเรียนใช้ทดสอบก่อนเริ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้ ฉบับหลังเรียนใช้ทดสอบหลังจากเรียนรู้เนื้อหาและดำเนินกิจกรรมครบทุกแผน โดยวัดและประเมินความสามารถในการอ่านฯ คะแนนก่อนเรียน 30 คะแนน และหลังเรียน 30 คะแนน และนำคะแนนมาตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ และปรับปรุง

3. แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้ประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนในกิจกรรมขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) โดยใช้เกณฑ์พฤติกรรมบ่งชี้ของสมรรถนะการสื่อสารด้านองค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารในระดับที่ 5-7 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) จำนวน 10 ข้อ รวม 30 คะแนน และนำคะแนนมาตัดสินคุณภาพความสามารถในการการสื่อสาร โดยแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ และปรับปรุง

การสร้างหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย ท 23102 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสาร จำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นการศึกษาวิเคราะห์

1.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1.2 ศึกษารายละเอียดและหลักการวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความหมาย ความสำคัญ การมีลักษณะที่ดี รูปแบบและองค์ประกอบ กระบวนการสร้าง การประเมิน และประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

1.1.3 กำหนดสาระการเรียนรู้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1.4 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสาร ได้แก่ โครงสร้าง ทักษะการคิดและกรอบแนวคิด และขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น

1.1.5 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ ขั้นตอนของวิธีการสอนแบบ SQ6R

1.1.6 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ ทักษะและความสามารถที่ต้องใช้ในการอ่าน กลวิธีการสอนการอ่าน และการวัดและประเมินผลของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.1.7 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสาร สมรรถนะการสื่อสาร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสาร ได้แก่ ความหมาย กรอบแนวคิด องค์ประกอบ ระดับสมรรถนะการสื่อสาร และพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร

1.2 ขั้นการออกแบบและพัฒนา

1.2.1 หลังจากศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องที่จะใช้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพียงพอแล้ว วางแผนกำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R จำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ซึ่งกระบวนการทดลองนี้ใช้ในเวลาเรียน และเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องในการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทย 6 ท 23102 ดังนี้

ตาราง 14 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ในชั่วโมงเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ในชั่วโมงเรียน				
แผน	**ชั่วโมงที่**	**เนื้อหา / แบบฝึกทักษะ**	**มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด**	**ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมที่ใช้ในชั่วโมงเรียน**
1. การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ	1	1) การอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ	ท 1.1 ม 3/3 ม 3/4 ม 3/5 ม 3/6 ม 3/7 ม 3/8 และ ม 3/9	ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (G) ขั้นที่ 2 ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (P) ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (A) ได้แก่ 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (A1) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3)
	2	1) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ (ต่อ)		3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (A2) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A2 + SQ6R: R4-R6) ขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E)

ตาราง 12 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ในชั่วโมงเรียน				
แผน	**ชั่วโมงที่**	**เนื้อหา / แบบฝึกทักษะ**	**มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด**	**ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมที่ใช้ในชั่วโมงเรียน**
2. การอ่านจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ	3	1) การอ่านจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง กล่องโฟมใส่อาหารกับสารก่อมะเร็ง	ท 1.1 ม 3/3 ม 3/4 ม 3/5 ม 3/6 ม 3/7 ม 3/8 และ ม 3/9	ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (G) ขั้นที่ 2 ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (P) ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (A) ได้แก่ 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (A1) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3)
	4	1) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง กล่องโฟมใส่อาหารกับสารก่อมะเร็ง (ต่อ)		3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (A2) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A2 + SQ6R: R4-R6) ขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E)
3. การอ่านจากข่าวอย่างมีวิจารณญาณ	5	1) การอ่านจากข่าวอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง จับตาพายุ ‘ยางิ’ฯ	ท 1.1 ม 3/3 ม 3/4 ม 3/5 ม 3/6 ม 3/7 ม 3/8 และ ม 3/9	ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (G) ขั้นที่ 2 ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (P) ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (A) ได้แก่ 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (A1) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3)
	6	1) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง จับตาพายุ ‘ยางิ’ฯ (ต่อ)		3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (A2) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A2 + SQ6R: R4-R6) ขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E)
4. การอ่านจากบทความอย่างมีวิจารณญาณ	7	1) การอ่านจากบทความอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง ราชินีฟันดาบ (พาราลิมปิก 2024)	ท 1.1 ม 3/3 ม 3/4 ม 3/5 ม 3/6 ม 3/7 ม 3/8 และ ม 3/9	ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (G) ขั้นที่ 2 ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (P) ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (A) ได้แก่ 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (A1) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3)
	8	1) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง ราชินีฟันดาบ (พาราลิมปิก 2024) (ต่อ)		3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (A2) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A2 + SQ6R: R4-R6) ขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E)
5. การอ่านจากสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ	9	1) การอ่านจากสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง “ปีใหม่” สถานีวิจัยสัตว์ป่าเขานางรำ	ท 1.1 ม 3/3 ม 3/4 ม 3/5 ม 3/6 ม 3/7 ม 3/8 และ ม 3/9	ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (G) ขั้นที่ 2 ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (P) ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (A) ได้แก่ 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (A1) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3)
	10	1) แบบฝึกบทอ่านเรื่อง “ปีใหม่” สถานีวิจัยสัตว์ป่าเขานางรำ (ต่อ)		3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (A2) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A2 + SQ6R: R4-R6) ขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E)

1.2.2 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลา 10 ชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล และบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม จำนวน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (G) คือ นักเรียนสังเกต รวบรวมข้อมูล ทบทวนความรู้เดิม และอภิปรายข้อมูล

ขั้นที่ 2 ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (P) คือ นักเรียนรับความรู้ใหม่ คิดวิเคราะห์จัดกลุ่มข้อมูลและสรุปความรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการ (A) คือ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการอ่านด้วยเทคนิคการอ่าน SQ6R แบ่งเป็น 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (A1) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3) และ 3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (A2) โดยใช้ (GPAS 5 Steps: A2 + SQ6R: R4-R6)

ขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) คือ นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปทำการประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าความรู้ต่อยอดไปเผยแพร่สู่สังคม และพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร

และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E) คือ การวัดและประเมินผลหลังจากดำเนินกิจกรรม

1.2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนขอคำแนะนำและได้ปรับปรุงแก้ไข และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบประเมินคุณภาพแผน โดยมีรายละเอียดการประเมิน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสาระสำคัญ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลผลตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

เกณฑ์การให้ความหมายของค่าเฉลี่ย คะแนนเฉลี่ยและการแปลผล

4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีผลการประเมินความถูกต้อง ครบถ้วน และความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00)

1.2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ปรับปรุงประเด็น เรื่อง ความเหมาะสมของการใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ โดยปรับปรุงให้แต่ละขั้นตอนมีความกระชับมากยิ่งขึ้น และตัดกิจกรรมบางส่วนออก เนื่องจากเวลาดำเนินกิจกรรมอาจไม่เพียงพอ หากต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งชั่วโมงเรียนนั้น ๆ

1.3 ขั้นทดลอง

1.3.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขสมบูรณ์ถูกต้องแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/10 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) จำนวน 37 คน ที่มีผลการเรียนคละกัน (เก่ง ปานกลาง อ่อน) ซึ่งไม่เคยผ่านการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องนี้มาก่อน และมีลักษณะใกล้เคียงเช่นเดียวกันกับกลุ่มทดลองจริง เพื่อประเมินประสิทธิผลและข้อบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนจะนำไปทดลองใช้จริง โดยต้องมีค่าดัชนีประสิทธิผลตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

1.3.2 นำผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้มาหาค่าประสิทธิผล พบว่ามีค่าประสิทธิผล เท่ากับ 0.6686 หรือร้อยละ 66.86 หมายความว่า แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ สามารถนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้

1.4 ขั้นนำไปใช้

1.4.1 จัดเรียบเรียงแผนการจัดการเรียนรู้ โดยปรับปรุงให้มีความเหมาะสมด้านเวลา ด้านเนื้อหา และด้านอื่น ๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับนำไปใช้จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2 การทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง (Trial run) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) จำนวน 42 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนมาคิดคำนวณหาค่าทางสถิติต่อไป ทั้งนี้พบว่า ผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6619 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.19

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้วัดเพื่อประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น ก่อนเรียน 30 คะแนน หลังเรียน 30 คะแนน และนำคะแนนมาตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ และปรับปรุง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นการศึกษาวิเคราะห์

2.1.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสอนทักษะการอ่านภาษาไทย ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1.2 ศึกษาหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ขั้นการออกแบบและพัฒนา

2.2.1 วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนสิ่งที่ต้องประเมิน และออกแบบสร้างตารางวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านฯ ที่ต้องการวัด โดยแสดงข้อจำแนกตามประเด็นเนื้อหาและองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สร้างเป็นแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ (สร้างมากกว่าใช้จริง 20 ข้อ) โดยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน ดังนี้

ตาราง 15 วิเคราะห์การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องการวัด จำนวน 50 ข้อ

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องการวัด					
เนื้อหาสาระการเรียนรู้การอ่านอย่างมี-วิจารณญาณ	**ความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 4 ด้าน**				**รวมจำนวนข้อแต่ละเนื้อหาสาระการเรียนรู้**
	1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน	2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล	3) ความสามารถในการสรุป และระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง	4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์	
นิทานและเรื่องสั้น	2 ข้อ (ข้อที่ 7, 39)	3 ข้อ (ข้อที่ 8, 9, 32)	3 ข้อ (ข้อที่ 1, 6, 33)	2 ข้อ (ข้อที่ 10, 45)	10
สื่อสังคมออนไลน์	2 ข้อ (ข้อที่ 11, 40)	3 ข้อ (ข้อที่ 12, 13, 41)	3 ข้อ (ข้อที่ 2, 14, 34)	2 ข้อ (ข้อที่ 15, 42)	10
ข่าว	2 ข้อ (ข้อที่ 16, 46)	3 ข้อ (ข้อที่ 18, 19, 31)	3 ข้อ (ข้อที่ 3, 17, 44)	2 ข้อ (ข้อที่ 20, 43)	10
บทความ	2 ข้อ (ข้อที่ 21, 36)	3 ข้อ (ข้อที่ 23, 24, 37)	3 ข้อ (ข้อที่ 4, 22, 38)	2 ข้อ (ข้อที่ 25, 47)	10
สารคดี	2 ข้อ (ข้อที่ 29, 49)	3 ข้อ (ข้อที่ 27, 28, 50)	3 ข้อ (ข้อที่ 5, 26, 35)	2 ข้อ (ข้อที่ 30, 48)	10
รวม	10 ข้อ	15 ข้อ	15 ข้อ	10 ข้อ	
			50 ข้อ		

จากตารางที่ 13 จะพบว่า การออกแบบการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อใช้สำหรับก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ สร้างให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ โดยมีกรอบเนื้อหาที่ใช้วัดและประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ 1) นิทานและเรื่องสั้น 2) สื่อสังคมออนไลน์ 3) ข่าว 4) บทความ และ 5) สารคดี มีกรอบการวัดและประเมินความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งได้จากการสังเคราะห์ศึกษาเอกสาร จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล 3) ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง และ 4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและ คิดสร้างสรรค์ รายละเอียดการสร้างแบบทดสอบรายข้อก่อนคัดเลือกคุณภาพ คือ จำแนกตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 5 เรื่อง แต่ละเรื่องมีประเด็นการวัดจำแนกตามด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องละ 10 ข้อ ประกอบด้วย ด้านที่ 1 จำนวน 2 ข้อ ด้านที่ 2 จำนวน 3 ข้อ ด้านที่ 3 จำนวน 3 ข้อ และด้านที่ 4 จำนวน 2 ข้อ ตามตารางข้างต้น

ตาราง 16 ลำดับที่ (ข้อ) ตามการจำแนกความสามารถฯ ในแบบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 50 ข้อ

ความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	จำนวนข้อ	ลำดับที่ (ข้อ) ในแบบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน	10	7, 11, 16, 21, 29, 36, 39, 40, 46, 49
2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล	15	8, 9, 12, 13, 18, 19, 23, 24, 27, 28, 31, 32, 37, 41, 50
3) ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง	15	1, 2, 3, 4, 5, 6, 14, 17, 22, 26, 33, 34, 35, 38, 44
4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์	10	10, 15, 20, 25, 30, 42, 43, 45, 47, 48
รวม		50 ข้อ

จากตารางที่ 14 จะพบว่า การออกแบบการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อใช้สำหรับก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ และสร้างให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ แบ่งตามความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน ลำดับข้อที่ 7, 11, 16, 21, 29, 36, 39, 40, 46 และ 49 ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล ลำดับข้อที่ 8, 9, 12, 13, 18, 19, 23, 24, 27, 28, 31, 32, 37, 41 และ 50 ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง ลำดับข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 14, 17, 22, 26, 33, 34, 35, 38 และ 44 และด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ ลำดับข้อที่ 10, 15, 20, 25, 30, 42, 43, 45, 47 และ 48

2.2.2 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาหาข้อบกพร่อง ให้ข้อเสนอแนะ และทำการแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป

2.2.3 เมื่อแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสมบูรณ์แล้ว นำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาและพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์การเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคำแนะนำการใช้ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านรูปแบบ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสม ดังนี้ (สำเริง บุญเรืองรัตน์, 2540)

แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้คะแนน 0

แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้คะแนน -1

แล้วนำผลการประเมินหรือการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านที่ให้คะแนนแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ยตามสูตร และหากค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องเหมาะสม ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00 แสดงว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นใช้ได้ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเกณฑ์และจุดประสงค์

2.3 ขั้นทดลอง

2.3.1 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/13 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เคยได้เรียน เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณผ่านมาแล้ว และมีลักษณะใกล้เคียงเช่นเดียวกันกับกลุ่มทดลองจริง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3.2 ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน และนำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาคำนวณหาค่า ความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ข้อสอบแบบอิงกลุ่ม โดยใช้สูตรของ ปกรณ์ ประจันบาน (2553) เพื่อคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.35–0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.23–0.77

2.3.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่คัดเลือกจำนวน 30 ข้อ นำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการคำนวณของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553) โดยใช้เกณฑ์ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.87 ทั้งนี้แบบทดสอบคัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อที่ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ แบ่งเป็นฉบับก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน แต่มีการสลับข้อและสลับตัวเลือก รายละเอียดดังภาคผนวก

2.3.4 ออกแบบกำหนดการประเมินพิจารณาเกณฑ์ตัดสินคุณภาพความสามารถใน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเอง โดยประยุกต์ใช้จาก สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555) โดยนำคะแนนค่าเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่วัดและประเมินได้มาเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้

ดีเยี่ยม หมายถึง นักเรียนมีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับดีเยี่ยม หรือผ่านเกณฑ์ขั้นสูง ได้คะแนนรวม 27-30 คะแนน

ดี หมายถึง นักเรียนมีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับดี หรือผ่านเกณฑ์ได้คะแนนรวม 24-26 คะแนน

พอใช้ หมายถึง นักเรียนมีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับพอใช้ หรือผ่านเกณฑ์ได้คะแนนรวม 21-23 คะแนน

ปรับปรุง หมายถึง นักเรียนมีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับปรับปรุง หรือไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 0-20 คะแนน

โดยนักเรียนควรจะต้องผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือได้ 21 คะแนนขึ้นไป

2.3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 30 ข้อ และจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบที่สมบูรณ์

2.4 ขั้นนำไปใช้

2.4.1 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) จำนวน 42 คน หลังจากนั้นนำคะแนน

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ มาเก็บสะสม 30 คะแนน และมีเกณฑ์การพิจารณา ดังข้อ 2.3.4 และเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนมาคิดคำนวณหาค่าทางสถิติต่อไป ทั้งนี้พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีระดับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับดีหรือผ่านเกณฑ์ ($\bar{X}$ = 25.52, S.D. = 2.23)

3. แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้ประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนในกิจกรรมขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) โดยใช้เกณฑ์พฤติกรรมบ่งชี้ของสมรรถนะการสื่อสารด้านองค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารระดับที่ 5-7 ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) จำนวน 10 ข้อ รวม 30 คะแนน และนำคะแนนมาตัดสินคุณภาพความสามารถในการสื่อสาร โดยแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ และปรับปรุง

3.1 ขั้นการศึกษาวิเคราะห์

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลสมรรถนะการสื่อสาร ระดับความสามารถของสมรรถนะที่เหมาะสมกับช่วงชั้น แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนสำหรับครูผู้สอนประเมินผู้เรียน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้

3.1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเกณฑ์การประเมินสำหรับให้คะแนนระดับของสมรรถนะการสื่อสารที่แสดงผ่านพฤติกรรมบ่งชี้ โดยพิจารณาองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารด้านที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

3.2 ขั้นการออกแบบและพัฒนา

3.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนสิ่งที่ต้องประเมิน พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมิน การวิจัยครั้งนี้ทำการประเมินความสามารถในการสื่อสารทั้งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้นที่ 4 ของทุกแผน) และประเมินผลในภาพรวมทั้งหมด (หลังจากเรียนครบทุกแผน) พิจารณาเกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพของสมรรถนะการสื่อสาร โดยประยุกต์ใช้จาก สำนักทดสอบทางการศึกษา (2565) ประเมินความสามารถในการสื่อสารด้านองค์ประกอบที่ 3 ระดับที่ 5-7 โดยในแต่ละตัวชี้วัดมีลักษณะเป็นเกณฑ์แบบแยกส่วน ซึ่งแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม (3 คะแนน) ระดับดี (2 คะแนน) ระดับพอใช้หรือผ่านเกณฑ์ (1 คะแนน) และระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ (0 คะแนน)

3.2.2 สร้างเกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามระดับสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียนด้านสมรรถนะการสื่อสาร

เพื่อใช้ประเมินนักเรียนในขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ในแผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ของสมรรถนะการสื่อสาร ระดับที่ 5-7 ได้แก่ ระดับเริ่มต้น ระดับกำลังพัฒนา และระดับสามารถ รายละเอียดดังภาคผนวก

3.2.3 สร้างเกณฑ์การตัดสินคุณภาพระดับความสามารถในการสื่อสาร โดยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการสื่อสาร แบ่งเป็น 1) วิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน (ในขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S)) จำนวน 30 คะแนน/แผน และ 2) วิเคราะห์ข้อมูลของความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวม รวม 150 คะแนน เก็บสะสม 30 คะแนน รายละเอียดดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ผลการประเมินที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ประเด็นต่าง ๆ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-3 คะแนน/ข้อ จำนวน 10 ข้อรวมทั้งสิ้น 30 คะแนน นำผลการประเมินแต่ละพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับมาคำนวณหาผลรวม เพื่อตัดสินเป็นค่าคะแนนความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ โดยมีระดับคุณภาพ ดังต่อไปนี้

ดีเยี่ยม หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารในระดับดีเยี่ยม หรือผ่านเกณฑ์ขั้นสูง ได้คะแนนรวม 27-30 คะแนน

ดี หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารในระดับระดับดี หรือผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 24-26 คะแนน

พอใช้ หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารในระดับระดับพอใช้ หรือผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 21-23 คะแนน

ปรับปรุง หมายถึง นักเรียนไม่มีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 0-20 คะแนน

การผ่านนักเรียนควรจะต้องผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือระดับพอใช้ได้คะแนน 21 คะแนนขึ้นไป

2) การวิเคราะห์ข้อมูลของความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวม รวม 150 คะแนน เก็บสะสม 30 คะแนน โดยนำคะแนนที่ได้จากการบันทึกผลความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยในภาพรวมของความสามารถในการสื่อสาร (ผลรวมของคะแนนความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในทุกแผนหารด้วยจำนวนแผน) และนำไปเทียบกับเกณฑ์ในการตัดสิน ดังต่อไปนี้

ดีเยี่ยม หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารในระดับดีเยี่ยม หรือผ่านเกณฑ์ขั้นสูง ได้คะแนนรวม 27-30 คะแนน

ดี หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารในระดับระดับดี หรือผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 24-26 คะแนน

พอใช้ หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารในระดับระดับพอใช้ หรือผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 21-23 คะแนน

ปรับปรุง หมายถึง นักเรียนไม่มีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 0-20 คะแนน

โดยนักเรียนควรจะต้องผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือได้คะแนน 21 คะแนนขึ้นไป

3.2.4 นำแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา หาข้อบกพร่องให้ข้อเสนอแนะและทำการแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป

3.2.5 นำแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอีกครั้ง เมื่อสมบูรณ์แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาและพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามความสามารถในการสื่อสาร แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคำแนะนำการใช้แบบประเมิน ด้านเนื้อหาของแบบประเมิน ด้านการใช้แบบประเมิน และด้านรูปแบบของแบบประเมิน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสม ดังนี้ (สำเริง บุญเรืองรัตน์, 2540)

แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามความสามารถในการสื่อสาร ให้ +1

ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามความสามารถในการสื่อสาร ให้ 0

แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามความสามารถในการสื่อสาร ให้ -1

แล้วนำผลการประเมินหรือการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านที่ให้คะแนนแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ยตามสูตร และหากค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือว่า มีความสอดคล้องเหมาะสม ซึ่งการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 แสดงว่า แบบประเมินความสามารถ ในการสื่อสารนั้นใช้ได้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเกณฑ์และจุดประสงค์

3.3 ขั้นทดลอง

3.3.1 นำแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารมาปรับปรุงแก้ไขจนถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/10 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) จำนวน 37 คนที่ได้เรียนเนื้อหาเรื่อง การพัฒนาการอ่าน (การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ) และการสื่อสารนั้นมาแล้ว มีลักษณะใกล้เคียงเช่นเดียวกันกับกลุ่มทดลองจริง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ชัดเจนถูกต้อง

3.4 ขั้นนำไปใช้

3.4.1 นำแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) จำนวน 42 คน

3.4.2 รวบรวมข้อมูลคะแนนความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนในกิจกรรมขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 ตามลำดับ และนำมาคำนวณหาค่าร้อยละของพัฒนาการ หรือคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ในภาพรวมและเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนมาคิดคำนวณหาค่าทางสถิติต่อไป มีเกณฑ์การแปลคะแนนตามระดับพัฒนาการ ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2557 อ้างถึงใน รัชกร เวชวรนันท์, 2562)

คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์		ระดับพัฒนาการ
76-100 คะแนน	หมายถึง	พัฒนาการระดับสูงมาก
51-75 คะแนน	หมายถึง	พัฒนาการระดับสูง
26-50 คะแนน	หมายถึง	พัฒนาการระดับปานกลาง

1-25	คะแนน	หมายถึง	พัฒนาการระดับต้น
0	คะแนน	หมายถึง	ไม่มีพัฒนาการ
คะแนนติดลบ		หมายถึง	พัฒนาการลดลง

พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีผลการศึกษาวิเคราะห์ระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารภาพรวมอยู่ในพัฒนาการระดับสูง ($\bar{x}$ = 65.22, S.D. = 18.43)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง และได้ดำเนินการศึกษาโดยทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) จำนวน 42 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม ด้วยวิธีจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม และดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. งานวิจัยนี้ผ่านการรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา เลขที่โครงการ HREC-UP-HSS 2.2/249/67

2. ขอหนังสือจากคณะวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนเพื่อการวิจัย

3. ปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวปฏิบัติในการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4. ดำเนินการทดลองการสร้างหาคุณภาพเครื่องมือกับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างไว้ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและหาค่าดัชนีประสิทธิผลของเครื่องมือปรับปรุงและแก้ไขก่อนที่จะนำการทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/10 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/13 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

5. เมื่อได้เครื่องมือการวิจัยที่สมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 โดยให้นักเรียนวัดและประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้เครื่องมือแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ก่อนเรียน) เวลา 1 ชั่วโมง ก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แผนที่ 1

6. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ในชั่วโมงเรียนรายวิชา ภาษาไทย 6 รหัสวิชา ท 23102

7. เมื่อนักเรียนศึกษาเรียนรู้เนื้อหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จบแล้วให้นักเรียนทำภาระงาน/ชิ้นงาน ตามลำดับขั้นตอนของกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้และเก็บสะสมคะแนน

8. วัดและประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียน ประเมินจากพฤติกรรมที่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แสดงออกทางพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับความสามารถต่าง ๆ ของระดับสมรรถนะการสื่อสารในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมและจากการผลงานในขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และบันทึกรวบรวมคะแนนความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนทั้งในแต่ละแผนและในภาพรวมทั้งหมดหลังจากที่เรียนและทำกิจกรรมครบทุกแผนแล้ว โดยใช้วิธีการทางสถิติแล้วนำคะแนนที่ได้มาเทียบประเมินเกณฑ์การตัดสินคุณภาพความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพ 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ และปรับปรุง และนำมาคำนวณหาค่าร้อยละของพัฒนาการ หรือคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (GS) ของความสามารถในการสื่อสารนักเรียนเพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียน ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

9. หลังจากดำเนินการสอนและทำกิจกรรมในแต่ละแผนจบแล้ว ให้นักเรียนวัดและประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน (Post-test) ใช้เครื่องมือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (หลังเรียน) รวม 30 คะแนน และนำคะแนนที่ได้มาเทียบประเมินเกณฑ์การตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพ 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี พอใช้และปรับปรุง และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ

10. นำข้อมูลคะแนนที่ได้จากการทดลองในการวิจัยไปวิเคราะห์และอภิปรายผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพค่าดัชนีประสิทธิผลตามเกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยใช้สูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness index: E.I.)

2. วิเคราะห์ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R จำนวน 30 คะแนน มาเทียบประเมินเกณฑ์การตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) เพื่อนำมาหาค่าความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. วิเคราะห์ความสามารถในการสื่อสาร โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R โดยใช้เกณฑ์การประเมินจำนวน 10 ข้อ รวม 30 คะแนน มาเทียบประเมินเกณฑ์การตัดสินคุณภาพความสามารถในการสื่อสาร และนำมาวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ร้อยละของพัฒนาการหรือคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (GS) เพื่อนำมาศึกษาหาค่าพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา แก้ปัญหา และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และใช้สถิติต่าง ๆ เพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานคำนวณหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ค่าร้อยละพัฒนาการหรือคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{x}$) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553)

สูตร $\overline{X} = \frac{\Sigma X}{N}$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนน

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553)

สูตร $\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\Sigma\left(X-\overline{X}\right)2}{N-1}}$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$N-1$ แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนตัวแปรอิสระ

1.4 หาค่าร้อยละพัฒนาการ หรือคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Gain scores: GS) ความสามารถในสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2557 อ้างถึงใน รัชกร เวชวรนันท์, 2562)

สูตร $GS(\%) = \frac{(Y-X)}{(F-X)} \times 100$

เมื่อ $GS(\%)$ แทน คะแนนร้อยละของพัฒนาการของผู้เรียน (Gain score) (คิดเป็นร้อยละ)

X แทน คะแนนวัดครั้งก่อน

Y แทน คะแนนวัดครั้งหลัง

F แทน คะแนนเต็ม

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีประสิทธิผล ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ดังนี้

2.1 การหาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร ดังนี้ (เผชิญ กิจระการ, 2546)

ดัชนีประสิทธิผล = ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน – ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน

(จำนวนนักเรียน x คะแนนเต็ม) – ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน

2.2 การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร ดังนี้ สำเริง บุญเรืองรัตน์ (2540) และปกรณ์ ประจันบาน (2553)

สูตร $IOC = \frac{\Sigma R}{N}$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์และเนื้อหา

ΣR แทน ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องเหมาะสม

2.3 การหาค่าความยากง่ายของแบบวัดรายข้อ (P) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร ดังนี้ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553)

สูตร $P = \frac{R}{N}$

เมื่อ P แทน ความยากง่าย

R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูก

N แทน จำนวนนักเรียนที่สอบทั้งหมด

2.4 การหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดรายข้อ รูปแบบ Item-total correlation ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร ดังนี้ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553)

สูตร $R = \frac{Rn - Ru}{n}$

เมื่อ R แทน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

R_n แทน จำนวนผู้ตอบข้อนั้นถูกของกลุ่มสูง

R_u แทน จำนวนผู้ตอบข้อนั้นถูกของกลุ่มต่ำ

n แทน จำนวนนักเรียนของกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

2.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธี KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-richardson) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร ดังนี้ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553)

สูตร $r_{tt} = \frac{N}{N-1}\left[1 - \frac{\Sigma pq}{s_t^2}\right]$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

N แทน จำนวนข้อในแบบวัด

p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของผู้ผู้ตอบผิดในแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้เข้าสอบแต่ละคน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยใช้สถิติในการทดลองสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ

3.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตรการทดสอบ t-test dependent ใช้สูตรดังนี้ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553)

สูตร $t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}}$, df = n-1

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที

$\sum D$ แทน ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน

n แทน จำนวนนักเรียน

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน

df แทน องศาหรือชั้นความเป็นอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) เพื่อศึกษาระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ผู้วิจัยขอนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้จากความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 17 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ	5.00	00.00	มากที่สุด
2	การอ่านจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ	5.00	00.00	มากที่สุด
3	การอ่านจากข่าวอย่างมีวิจารณญาณ	5.00	00.00	มากที่สุด
4	การอ่านจากบทความอย่างมีวิจารณญาณ	5.00	00.00	มากที่สุด
5	การอ่านจากสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ	5.00	00.00	มากที่สุด
	ผลรวมการประเมินความเหมาะสม	5.00	00.00	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 5.00, S.D. = 0.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายแผน พบว่า ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินความถูกต้อง ครบถ้วน และความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x}$ = 5.00, S.D. = 0.00) ซึ่งหมายความว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนั้นใช้ได้ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏผลดังตาราง 16

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน		ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละของค่าดัชนีประสิทธิผล
		ก่อนเรียน	หลังเรียน		
42	30	704	1072	0.6619	66.19

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R มีค่าเท่ากับ 0.6619 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้เกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าภายหลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนี้ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น 0.6619 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.19

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปร	n	คะแนน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	42	30	16.76	2.83	34.73	.000*
หลังเรียน	42	30	25.52	2.23		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 พบว่า คะแนนการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 16.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.83 และหลังการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 25.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.23 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบรายด้านความสามารถความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏผลดังตาราง 18

ตาราง 20 แสดงคะแนนเฉลี่ยและร้อยละรายด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน (5 คะแนน)	3.09	61.80	4.42	88.40
ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล (10 คะแนน)	5.12	51.20	8.24	82.40
ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง (10 คะแนน)	5.62	56.20	8.60	86.00
ด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ (5 คะแนน)	2.93	58.60	4.26	85.20
รวม (30 คะแนน)	16.76	55.86	25.52	85.06

จากตารางที่ 18 แสดงว่า การทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.76 คิดเป็นร้อยละ 55.86 และการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.52 คิดเป็นร้อยละ 85.06 และเมื่อพิจารณาคะแนนหลังเรียนเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถรายด้านที่มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละมากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 คิดเป็นร้อยละ 88.40 รองลงมา คือ ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 8.60 คิดเป็นร้อยละ 86.00 ลำดับต่อมา ด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ย 4.26 คิดเป็นร้อยละ 85.20 และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.24 คิดเป็นร้อยละ 82.40

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

3.1 ผลการศึกษาระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ปรากฏผลดังตาราง 19

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

คนที่	ความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3		คะแนนความแตกต่าง	คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (GS(%))	ระดับพัฒนาการ
	คะแนนครั้งแรก	คะแนนครั้งหลัง			
1	22	28	6	75.00	พัฒนาระดับสูง
2	23	27	4	57.14	พัฒนาระดับสูง
3	26	30	4	100.00	พัฒนาระดับสูงมาก
4	23	27	4	57.14	พัฒนาระดับสูง
5	20	26	6	60.00	พัฒนาระดับสูง
6	23	27	4	57.14	พัฒนาระดับสูง
7	24	29	5	83.33	พัฒนาระดับสูงมาก
8	21	26	5	55.56	พัฒนาระดับสูง
9	24	27	3	50.00	พัฒนาระดับปานกลาง
10	27	30	3	100.00	พัฒนาระดับสูงมาก
11	22	26	4	50.00	พัฒนาระดับปานกลาง
12	24	27	3	50.00	พัฒนาระดับปานกลาง
13	21	25	4	44.44	พัฒนาระดับปานกลาง
14	20	26	6	60.00	พัฒนาระดับสูง
15	23	26	3	42.86	พัฒนาระดับปานกลาง
16	26	30	4	100.00	พัฒนาระดับสูงมาก
17	23	26	3	42.86	พัฒนาระดับปานกลาง
18	26	30	4	100.00	พัฒนาระดับสูงมาก
19	20	26	6	60.00	พัฒนาระดับสูง
20	23	27	4	57.14	พัฒนาระดับสูง

ตาราง 19 (ต่อ)

คนที่	ความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3		คะแนนความแตกต่าง	คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (GS(%))	ระดับพัฒนาการ
	คะแนนครั้งแรก	คะแนนครั้งหลัง			
21	25	30	5	100.00	พัฒนาระดับสูงมาก
22	22	26	4	50.00	พัฒนาระดับปานกลาง
23	21	27	6	66.67	พัฒนาระดับสูง
24	25	29	4	80.00	พัฒนาระดับสูงมาก
25	22	26	4	50.00	พัฒนาระดับปานกลาง
26	20	27	7	70.00	พัฒนาระดับสูง
27	21	27	6	66.67	พัฒนาระดับสูง
28	22	26	4	50.00	พัฒนาระดับปานกลาง
29	25	29	4	80.00	พัฒนาระดับสูงมาก
30	26	30	4	100.00	พัฒนาระดับสูงมาก
31	23	26	3	42.86	พัฒนาระดับปานกลาง
32	24	27	3	50.00	พัฒนาระดับปานกลาง
33	20	27	7	70.00	พัฒนาระดับสูง
34	25	28	3	60.00	พัฒนาระดับสูง
35	26	30	4	100.00	พัฒนาระดับสูงมาก
36	25	28	3	60.00	พัฒนาระดับสูง
37	21	26	5	55.56	พัฒนาระดับสูง
38	20	26	6	60.00	พัฒนาระดับสูง
39	23	27	4	57.14	พัฒนาระดับสูง
40	22	27	5	62.50	พัฒนาระดับสูง
41	21	26	5	55.56	พัฒนาระดับสูง
42	24	27	3	50.00	พัฒนาระดับปานกลาง
$(\overline{x})$	22.95	27.33	4.38	65.22	พัฒนาการระดับสูง
S.D.	2.03	1.49	1.16	18.43	

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ในแต่ละระดับคุณภาพ

เกณฑ์ตัดสินระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสาร		นักเรียน (คน)	ร้อยละ
ช่วงคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ		
76.00-100.00	พัฒนาการระดับสูงมาก	10	23.81
51.00-75.99	พัฒนาการระดับสูง	20	47.62
26.00-50.99	พัฒนาการระดับปานกลาง	12	28.57
1.00-25.99	พัฒนาการระดับต้น	0	0.00
0.00-0.99	ไม่มีพัฒนาการ	0	0.00
คะแนนติดลบ	พัฒนาการลดลง	0	0.00

จากตารางที่ 19 และ 20 ผลการศึกษาวิเคราะห์ระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 คน ด้วยคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ พบว่า ภายหลังที่นักเรียนได้รับจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R นักเรียนมีระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารภาพรวมอยู่ในพัฒนาการระดับสูง ($\bar{X}$ = 65.22, S.D. = 18.43) เมื่อพิจารณาระดับพัฒนาการตามระดับคุณภาพความสามารถในการสื่อสารรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการระดับสูง เป็นลำดับที่ 1 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 พัฒนาการระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 2 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 18.57 และพัฒนาการระดับสูงมาก เป็นลำดับที่ 3 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการ มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์สูงสุดเป็นร้อยละ 100.00 อยู่ในพัฒนาการระดับสูงมาก และคะแนนสัมพัทธ์ต่ำสุดเป็นร้อยละ 42.86 อยู่ในพัฒนาการระดับปานกลาง

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) เพื่อศึกษาระดับพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลัง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 4 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (พิษณุโลก-อุตรดิตถ์) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 42 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม ด้วยวิธีจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน จำนวน 10 ชั่วโมง และใช้เวลาทดสอบวัดความสามารถก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน) อย่างละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ฉบับก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน แต่สลับข้อและตัวเลือก และ 3) แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลสรุปการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6619 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.19

2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R โดยภาพรวมมีระดับพัฒนาการอยู่ในระดับสูง

อภิปรายผล

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6619 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและออกแบบอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์หลักสูตรและตัวชี้วัด กำหนดองค์ประกอบของแผนและเกณฑ์การวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงได้เตรียมแนวทางกรณีที่นักเรียนบางรายมีคะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด โดยวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เป็นรายบุคคล ซึ่งในแต่ละแผนมีลักษณะของการฝึกฝน มอบหมายภาระงานชิ้นงานมีเกณฑ์การประเมินที่มีโครงสร้างใกล้เคียงกัน แต่มีการปรับออกแบบกิจกรรมให้มีความที่ยืดหยุ่น นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนซ้ำและประเมิน

อย่างต่อเนื่องทำให้เห็นถึงพัฒนาการความสามารถของนักเรียน การจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นจำนวน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (Gathering: G) คือ สังเกต รวบรวมข้อมูล ทบทวนความรู้เดิม และอภิปรายข้อมูล

ขั้นที่ 2 ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (Processing: P) คือ รับความรู้ใหม่ คิดวิเคราะห์ จัดกลุ่มข้อมูล และสรุปความรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (Applying and Intake activity: A) การลงมือปฏิบัติกิจกรรมการอ่านจริง แบ่งเป็น ขั้นที่ 3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (Applying SQ6R and constructing the knowledge: A1) ปฏิบัติการอ่าน ดังนี้ (1) SQ6R ขั้นที่ 1 Pre–reading ประกอบด้วย 1: สำรวจ, (2) SQ6R ขั้นที่ 2 While-reading ประกอบด้วย 2: ตั้งคำถาม, 3: ขั้นอ่าน, 4: ขั้นบันทึก, 5: ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง และขั้นที่ 3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (Applying SQ6R and the communication skill: A2) นำความรู้ที่ได้มาทบทวนและขยายต่อยอด ดังนี้ (3) SQ6R ขั้นที่ 3 Post-reading ประกอบด้วย 6: ขั้นทบทวน, 7: ขั้นสะท้อน และ 8: ขั้นรวบรวมสร้างใหม่

ขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (Self–regulating: S) การแสดงผลงานที่แสดงให้เห็นถึงผลรวบยอดของการพัฒนา มีการเพิ่มคุณค่าความรู้ต่อยอดไปเผยแพร่ และการประเมินความสามารถในการสื่อสารผ่านการสรุปความรู้โดยใช้กลวิธีการสื่อสารด้วยแนวคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (Evaluation: E) การวัดและประเมินผลทั้งตรวจภาระงานชิ้นงานแต่ละแผน และทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (หลังเรียน)

นอกจากนี้ยังได้ผ่านการปรับปรุงและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง จึงส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมเกียรติ รองประโคน, และคณะ (2567) ที่กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแผนที่ถูกวางไว้อย่างรอบคอบทุกองค์ประกอบ ย่อมส่งผลให้การสอนมีประสิทธิภาพตรงตามจุดหมายและทิศทางของหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันยาลักษณ์ สังขลักษณ์ (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการอ่านจับใจความด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 89.15/86.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับ รัฐพงษ์ ศิริวิริยานันท์ (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทวีปยุโรป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแผนมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.17/85.13

ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.7041 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.41 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R นี้เป็นการผสมผสานรูปแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิคการอ่านที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีบทบาทในด้านการคิดและทำกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน ซึ่งการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นไปในทิศทางเดียวกันและวิธีการในแต่ละขั้นตอนมีความสอดคล้องกัน มุ่งเน้นให้นักเรียนฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิดเพื่อพัฒนาให้ไปสู่การคิดในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยสร้างแรงจูงใจในการอ่านและมีสมาธิมากขึ้นจนสามารถนำกระบวนการอ่านที่ได้ไปปรับใช้ในการอ่านบทอ่านอื่น ๆ หรือการอ่านอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้มีขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านร่วมกันในชั้นเรียน ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนและถ่ายโอนต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้และหล่อหลอมกระบวนการทางความคิดที่ได้จากการอ่านทั้งจากตนเองหรือประสบการณ์ใหม่จากผู้อื่นให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ส่งผลให้นักเรียนสามารถอ่านบทอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณและชัดเจนมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำจุดเด่นของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นมาปรับประยุกต์ใช้ กล่าวคือ กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพิจารณาข้อมูลหรือสารต่าง ๆ โดยใช้การจัดระบบเชื่อมโยงพร้อมกับการประเมินคุณค่านำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและต่อยอดความรู้ที่ได้รับอย่างสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของเมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2566) ที่กล่าวถึงกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีแนวคิดการพัฒนาบุคคลให้สามารถกำกับดูแลตนเอง ช่วยพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ สูงขึ้นให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีประสิทธิผลที่สำคัญ คือ การส่งเสริมความเป็นนวัตกรของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับคำกล่าวของ อิทธิโชค นาคสนอง (2565) ว่า GPAS เป็นวิธีที่ผู้อ่านได้เพิ่มศักยภาพด้านการอ่านไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการพัฒนาของนักเรียนเองได้ และเมื่อนำมาใช้ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ซึ่งเป็นกระบวนการอ่านที่เป็นระบบมีขั้นตอนเป็นกรอบส่งเสริมการอ่านอย่างมีเป้าหมาย เพื่อพิจารณาประเมินข้อมูลอย่างลึกตรงประเด็นและสรุปข้อมูลอย่างถูกต้องนำไปสู่การรวบยอดสร้างผลงานใหม่อย่างมีวิจารณญาณได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ กรกมล เทียนไชย และปริณ ทนันชัยบุตร (2566) ที่กล่าวว่า SQ6R มีหลักการให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง สร้างและตอบคำถาม

วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาและสะท้อนการเรียนรู้ของตนเองให้สามารถเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดให้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าในขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในลักษณะที่ดีขึ้น โดยหลังดำเนินกิจกรรมขั้นนี้นักเรียนมีทักษะการคิดที่เป็นระบบและการวิเคราะห์บทอ่านเชิงลึกและอธิบายได้อย่างเหมาะสมมากกว่าการทำกิจกรรมขั้นที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีการใช้เทคนิคการอ่าน SQ6R ในขั้นนี้ที่ช่วยเสริมให้การอ่านของนักเรียนมีระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยนักเรียนฝึกบทอ่าน ได้แก่ 1) นิทานและเรื่องสั้น 2) สื่อสังคมออนไลน์ 3) ข่าว 4) บทความ และ 5) สารคดี พบว่า หลังเรียนนักเรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและมุมมองที่ซับซ้อน ประเมินคุณค่า ตัดสินใจโดยมีความสมเหตุสมผลและคาดการณ์ในอนาคตต่อไปได้ทั้งจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องในบทอ่านและนอกเหนือจากบทอ่านที่ปรากฏ อีกทั้งเทคนิคการอ่าน SQ6R ยังช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านในระดับที่สูงขึ้น หากพิจารณาพัฒนาการอ่านจากคะแนนร้อยละในรายด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวมของนักเรียนส่วนใหญ่แล้วพบว่าด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน คิดเป็นร้อยละ 88.40 ซึ่งสูงกว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้านอื่น แสดงให้เห็นว่า การใช้การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียนได้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล แม้ว่ามีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 82.40 แต่ยังคงน้อยกว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้านอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้านการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูลเป็นทักษะการคิดขั้นสูงที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้อาจมีข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่อาจยังไม่มากพอ แต่ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้นี้ส่งผลให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกัน จนสามารถสร้างความเข้าใจและบรรลุจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้งได้ โดยสังเกตจากพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนในภาพรวมดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น สอดคล้องกับ ณัฐกฤตา ใจห้าว และมณฑา ชุ่มสุคนธ์ (2567) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ร่วมกับการ์ดเกมกลยุทธ์ รายวิชา ส 33101 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นร้อยละ 71.08 และนักเรียนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 71.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพสุดา แพงจันทร์ศรี (2566) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับ KWL Plus เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย

พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R โดยภาพรวมมีระดับพัฒนาการอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 65.22 อาจเนื่องมาจากกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น และเทคนิคการอ่าน SQ6R มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในด้านเป้าหมายการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนพัฒนาการคิดและตัดสินใจเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสารได้อย่างมีระบบและอย่างต่อเนื่อง เช่น ขั้น G: GPAS 5 steps กับ S: SQ6R ทั้งสองมีส่วนช่วยกระตุ้นความสนใจ ฝึกการสำรวจ เตรียมแนวทางการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมกับตนเอง และตั้งเป้าระบุเนื้อหาหรือจุดสำคัญที่จะสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น, ขั้น P: GPAS 5 steps กับ Q: SQ6R ทั้งสองมีส่วนช่วยในการตั้งคำถาม เพื่อรวบรวมจัดระบบความคิดหรือข้อมูลที่ต้องการถ่ายทอด, ขั้น A: GPAS 5 steps กับ R1-R8: SQ6R นักเรียนฝึกปฏิบัติการอ่านและการสื่อสาร ทั้งสองช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาจนสามารถสรุปความรู้นำไปเขียน พูด หรือถ่ายทอดความรู้ได้ดีขึ้น อีกทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจและมีความชัดเจนในการสื่อสาร, ขั้น S: GPAS 5 steps กับ R8: SQ6R ช่วยให้นักเรียนได้รู้จุดแข็งและจุดอ่อนในการสื่อสารของตนเอง เนื่องจากมีการฝึกพัฒนาทั้งการเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสารและการนำเสนอสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ผ่านการสร้างผลงานด้วยวิธีการสื่อสารที่สร้างสรรค์

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม ฝึกปฏิบัติการอ่านด้วยตนเองและนำข้อมูลที่ได้รับมาปฏิบัติการอภิปรายร่วมกัน เสริมสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม และในชั้นเรียน นักเรียนมีการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน และสามารถตรวจสอบข้อมูลที่สื่อสารได้ทั้งจากการรับการประเมินหรือการรับข้อเสนอแนะจากเพื่อนร่วมชั้น ทำให้มีโอกาสพัฒนาและปรับปรุงความสามารถในการสื่อสารของตนเองอย่างต่อเนื่องจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าในขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) นักเรียนมีการพัฒนาความคิดรวบยอดและสามารถตกผลึกข้อมูลอย่างสร้างสรรค์ พร้อมกับมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยให้มีทักษะในการแก้ปัญหาวิเคราะห์สถานการณ์และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพได้

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำจุดเด่นของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นมาปรับประยุกต์ใช้ กล่าวคือ กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้นมีขั้นตอนอภิปรายแลกเปลี่ยนวิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลร่วมกันเพื่อปรับปรุงความสามารถในการสื่อสาร จึงทำให้มีพัฒนาการสื่อสารที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พงษ์พิรุณ วดีศิริศักดิ์ (2563) ที่กล่าวถึงกระบวนการคิดขั้นสูง

เชิงระบบ 5 ขั้นว่า มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพนำไปสู่ความสำเร็จ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มลงความเห็น สรุปข้อมูล ฝึกฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกคิดวิเคราะห์คิดรวบยอดจากการค้นคว้าเพื่อนำเสนอให้ผู้อื่นเข้าใจและส่งต่อข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดให้ผู้อื่น อีกทั้งการนำเทคนิคการอ่าน SQ6R มาปรับประยุกต์ใช้ร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารมากยิ่งขึ้น จนสามารถสรุปความรู้ที่ได้นำไปเขียน พูด หรือถ่ายทอดผ่านการสร้างสรรค์ด้วยวิธีต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ดังคำกล่าวของ เทพสุดา แพงจันทร์ศรี (2566) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการใช้เทคนิค SQ6R เป็นขั้นตอนที่พัฒนามาจากแนวคิดของ Robinson (1970) โดยเพิ่มกระบวนการให้ผู้เรียนได้มีการตรวจสอบความเข้าใจของตนเองด้วยการสังเคราะห์องค์ความรู้และสร้างแผนภาพความคิดหรือโปสเตอร์ขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ฐานะวุฒิกุล และน้ำทิพย์ องอาจวาณิชย์ (2567) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ร่วมกับอินโฟกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.85/80.74 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนมีความสามารถการอ่านวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญา เชี่ยวภาษา และกำธร คงอรุณ (2565) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.90/84.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนักศึกษามีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จากอภิปรายผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นนี้เป็นกระบวนการการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเหมาะสม และส่งผลให้นักเรียนมีกระบวนการคิดขั้นสูงหรือมีความคิดในระดับสูงที่ส่งผลต่อการคิดเชิงวิจารณญาณในการประเมินและเข้าใจเนื้อหาที่ได้รับจากการอ่านและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนชัดเจนสามารถปรับความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม นักเรียนจะได้ฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกิดทักษะที่มีความชำนาญในระดับที่สูงขึ้นและเหมาะสมกับวัย มีบทบาทในการทำกิจกรรมด้วยตนเองและแบบกลุ่มจนสามารถต่อยอดความรู้และเผยแพร่แก่ผู้อื่นต่อไปได้ ตลอดจนยังสามารถพัฒนาเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การอ่านสรุปความ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสาร ซึ่งล้วนเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งประกอบด้วย ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรกำหนดเวลาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม หรือควรเพิ่มระยะเวลาในขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (A) และควรให้เวลานักเรียนในการฝึกปฏิบัติพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้านที่ 2 คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูลให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการอ่านที่มีการคิดวิเคราะห์ในระดับสูง จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาที่มาก เพื่อความต่อเนื่องในการคิด อาจใช้ชั่วโมงเรียนสองชั่วโมงที่ต่อเนื่องกัน

2. ครูควรเป็นผู้อำนวยความสะดวก คอยช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงตลอดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และควรมีความยืดหยุ่นในแต่ละขั้นตอน เนื่องจากนักเรียนอาจมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ อาจมีกรณีนักเรียนที่ไม่เข้าใจในบางคำสั่ง หรือบางเนื้อหา อาจต้องใช้เวลาในการแนะนำ อธิบาย หรือยกตัวอย่างประกอบร่วม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R เพื่อนำไปส่งเสริมพัฒนาความสามารถการอ่านและการสื่อสารด้านต่าง ๆ รวมถึงควรประยุกต์ใช้กับทั้งรายวิชาภาษาไทยหรือรายวิชาอื่น และในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น การอ่านคิดวิเคราะห์ การอ่านเชิงวิเคราะห์ วิจารณ์ การอ่านเพื่อสรุปความ การอ่านจับใจความ เป็นต้น

2. ควรแนะนำนักเรียนให้ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ในการอ่านและความสำคัญของการอ่านบทอ่านทั้งบทหรือข้อมูลทั้งหมดเพื่อเก็บข้อมูลอย่างละเอียด ให้มีความถูกต้องตรงกับสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อไม่ควรอ่านเพียงจุดที่เน้นเฉพาะเจาะจงหรือเลือกอ่านข้ามข้อมูล เพราะอาจทำให้ได้รับสารที่ผิดพลาดหรือไม่สมบูรณ์ได้

บรรณานุกรม

กนกวรรณ สุภาราญ. (2564). *สื่อสารอย่างไรสร้างเด็กไทยกล้าคิดวิเคราะห์*. https://www.educathai.com/knowledge/articles/392

กมลพรรณ ประเสริฐศิลป์. (2565). *ผลการใช้เทคนิค SQ6R และเอกสารจริง เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiJO.

กรกมล เทียนไชย, และปริณ ทนันชัยบุตร. (2566). การพัฒนาสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดและความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ6R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, *13*(3), 139-146. https://casjournal.cas.ac.th/admin/filedocuments/203408841.pdf

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา ฐานะวุฒิกุล, และน้ำทิพย์ องอาจวาณิชย์. (2567). การพัฒนาความสามารถการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ร่วมกับอินโฟกราฟิก. *วารสารสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*, *14*(1), 1–14. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/GRAURU/article/view/272627

คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2566). *การขาดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (*Media Literacy) *และการคิดวิจารณญาณ (*Critical thinking) *ของเยาวชน*. https://lsed.tu.ac.th/published-message-content-09

จันทรพิมพ์ รังสี. (2565). *การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiJO.

จิตติกานต์ คำมะสอน, ธนวิทย์ ไชยสุข, และกันตภณ สำแดงเดช. (2559). การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, *35*(3), 40-50. https://hujmsu.msu.ac.th/pdfsplit.php?p=MTU5OTAxMzI5MC5wZGZ8NDktNTk

ฉวีวรรณ คูหาภินันทน์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน (*Reading and Reading Promotion). ศิลปาบรรณาคาร.

ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน, มาเรียม นิลพันธุ์, วิสูตร โพธิ์เงิน, และเอกชัย ภูมิระรื่น. (2562). *รูปแบบการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนตามแนวคิด* GPAS *5* Steps *เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0*. [รายงานการวิจัย]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชนานันท์ กุ่มพรม. (2565). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4*Ex*2* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiJO.

ชาญชัย หมันประสงค์. (2556). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiJO.

ชุติมา ประยงค์. (2565). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ* SQ4R *ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

ญาณวัฒน์ เสือพลี. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ติดตามในเฟซบุ๊กแฟนเพจ “เขียนความรู้สึก”* [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม].

ณัฐกฤตา ใจห้าว, และมณฑา ชุ่มสุคนธ์. (2567). การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ร่วมกับการ์ดเกมกลยุทธ์ (Strategy Card Game) รายวิชา ส 33101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย 2 ห้วยคล้า (พรหมดิเรกอนุสรณ์). *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, *6*(1), 276–291. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/270147

ดนยา วงศ์ธนะชัย. (2542). *การอ่านเพื่อชีวิต*. สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

ถิรวัฒน์ ตันทนิส. (2550). *การศึกษากลวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.

เทพสุดา แพงจันทร์ศรี. (2566). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับ KWL Plus เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสิทธิ์.

ธนิตา เผ่าพงศ์ษา. (2565). *การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค KWL Plus ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม* [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

ธันยาลักษณ์ สังขลักษณ์. (2564). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiJO.

นภาพร ภาเชื้อ. (2557). *ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง ลม ฟ้า อากาศ และวัฏจักรของน้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 Steps ปีการศึกษา 2557*. [รายงาน]. โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง อุบลราชธานี.

นฤวรรณ ม่วงประเสริฐ. (2564). *ปัจจัยการสื่อสารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

นิภาวรรณ ลำเจียกเทศ. (2559). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดและการสอนตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จังหวัดฉะเชิงเทรา* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง].

นิสิต ผลเดชสถาพร. (2564). *การใช้วิธีสอนการวิเคราะห์ QUEST เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiJO.

นุสรา มูหะหมัด, พีรพงศ์ บุญฤกษ์, และกรรณิกา เงินบุตรโคตร. (2566). การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของครูวิทยาศาสตร์ด้วยโครงการฝึกอบรมการนำสื่อการเรียนรู้ความจริงเสริมในรายวิชาเคมี เรื่อง หมู่ฟังก์ชันสารอินทรีย์. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18*(2), 168-182. https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/article/view/15634

เนตรนภา สวยสี. (2560). *การพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ QUEST สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

บันลือ พฤกษะวัน. (2557). *แนวพัฒนาการอ่านเร็ว-คิดเป็น*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.

บุญญาพร ทองจันทร์. (2560). ปัญหาการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม). *Chophayom Journal*, *28*(1), 125-132. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejChophayom/article/view/88897

ปกรณ์ ประจันบาน. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. รัตนสุวรรณการพิมพ์.

ปิยาภรณ์ ศรีจันทร์. (2557). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ6R ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ]. ฐานข้อมูลเครือข่ายThaiJO.

เผชิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผล*. [เอกสารประกอบการสอน]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พงษ์พิรุณ วดีศิริศักดิ์. (2563). *การพัฒนาความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

พรทิพย์ แข็งขัน, และเฉลิมลาภ ทองอาจ. (2553). *ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. [คู่มือฝึกอบรม]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณิการ์ สมัคร. (2557). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้การอ่านแบบ SQ3R* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

พัชญา สาทา. (2564). *ผลการพัฒนาเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

พัชรินทร์ บุตรสันเทียะ. (2562). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด* Task Based Learning *ร่วมกับคำถามของบลูม*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

พิชญา เชี่ยวภาษา, และกำธร คงอรุณ. (2565). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, *12*(3), 63-71. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/ajpbru/article/view/257853

เฟื่องลดา ชมชื่น. (2557). *ผลการสอบตามแนวคิดการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนไทย* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. (2557). *การสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์*. [เอกสารประกอบการสอน]. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล. (2566). การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 STEPS เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้*, *3*(1), 71–87. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jeil/article/view/262082

ระวิวรรณ บวกหาร. (2566). *แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในการจัดการเรียนรู้ตามกรอบภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

รัชกร เวชวรนันท์. (2562, 15 มีนาคม). *การพัฒนาทักษะการสร้างคำอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 [Paper presentation]*. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 20. อาคารพจน์สารสินมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รัฐพงษ์ ศิริวิริยานันท์. (2563, 29 พฤษภาคม). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทวีปยุโรป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps [Paper presentation]*. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ: การวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Research to Make A CHANGE) ครั้งที่ 5, มหาวิทยาลัยราชธานี.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. https://dictionary.orst.go.th/

ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4.). สุวีริยาสาส์น.

วนิดา พรมเขต. (2559). *การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

วิระวัลย์ ดีเลิศ, และสุธาสินี วิยาภรณ์. (2567). ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีสอนแบบ SQ5R กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, *11*(1), 289-299. https://s003.tci-thaijo.org/index.php/JMND

วิสูตร โพธิ์เงิน, ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน, มาเรียม นิลพันธุ์, และเอกชัย ภูมิระรื่น. (2564). ผลการใช้รูปแบบการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนตามแนวคิด GPAS 5 Steps เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ระดับชั้นประถมศึกษา. *Journal of Research and Curriculum Development*, *11*(1), 22–35. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jrcd/article/view/243540

ศราวุฒิ ปัญญา. (2554). *การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

ศศิกานต์ หลวงนุช. (2564). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ร่วมกับแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

ศศิมา เฉยดี. (2567). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, *9*(12), 534–550. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/274819

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2557). การคำนวณคะแนนพัฒนาการ (GainScores). *วารสารสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย*, *1*(1), 1-20.

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2559). *วิธีสอนทั่วไป (Method of Teaching)* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2564). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมยกระดับคุณภาพการเรียนรู้แบบ* Active Learning *ตามแนวคิด* GPAS *5* Steps *เพื่อพัฒนาพหุปัญญาและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ขับเคลื่อนสู่ไทยแลนด์ 4.0*. พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

สมเกียรติ รองประโคน, ทัศวิน โขรัมย์, และชาติ หอมจันทร์. (2567). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *คุรุสภาวิทยาจารย์*, *5*(2), 105–119. https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/withayajarnjournal/article/view/253098

สันติศักดิ์ ทองสร้อย, และพิณพนธ์ คงวิจิตต์. (2565). การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิคคารูซัลร่วมกับการใช้คำถามพัฒนาการคิดขั้นสูง. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, *5*(2), 430-443.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *Competency-based Education โครงการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ)*. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). *แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง*. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2565). *คู่มือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.* อักษรไทย. (น.ส.พ. ฟ้าเมืองไทย).

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). *แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำเริง บุญเรืองรัตน์. (2540). *สติปัญญาและความถนัดทางการเรียนของมนุษย์ ทฤษฎีวิธีวัดและการพัฒนา*. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

สิริพร รัตนมุง. (2559). *การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

สุดคนึง นฤพนจิรกุล, และกรัณฑรัตน์ พึ่งโพธิ์ทอง. (2564, 9 สิงหาคม 2564). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย [Paper presentation]*. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 5 RMU NGRC 2021, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุภัทรา สดเอี่ยม. (2565). *การพัฒนาทักษะการอ่านและแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายด้วยวิธีการสอนแบบแจกลูกสะกดคำร่วมกับเกมมิฟิเคชัน* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiJO.

สุรีรัตน์ ไชยสุริยา. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

สุรีรัตน์ อักษรกาญจน์. (2561). การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ: เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, *10*(1), 91–114. https://e-journal.sru.ac.th/index.php/jhsc/article/view/851

อักษรเจริญทัศน์. (2567). *สรุปให้รู้ตามทันโลกอนาคตการศึกษา ep.27 BANI World เรื่องของ “โลก” ที่ท้าทายการศึกษา*. https://www.aksorn.com/ac1-lf1-bani-world

อารีย์ ทองเพ็ง. (2556). *ผลการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ6R ร่วมกับเทคนิค KWL ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยทักษิณ].

อิทธิโชค นาคสนอง. (2565). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอิทธิโชคด้วยการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ GPAS สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

อุษาวดี ชูกลิ่นหอม. (2560). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiJO.

เอมอร เนียมน้อย. (2551). *พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ3R*. สุวีริยาสาส์น.

Adams, W. R. (2010). *Developing reading versatility (11th ed.): Fort Worth*. Harcourt Brace College.

Avila, M. (2010). *Instructional Practices : SQ6R*. http://web.bcoe.org/minicorps/foreading//index.cfm

Cowan. (1995). *Improve your Reading and Study Skill*. McGraw Hill.

Gunning, T. G. (1992). *Creating reading instruction for all children*. Allyn and Bacon.

Harris, L. A. (1986). *Reading instruction : diagnostic teaching in the classroom* (4th. ed.). Macmillan.

Kadir, N. A., Subki, R. N., Jamal, F. H. A., & Ismail, J. (2014). *The importance of teaching critical reading skills in a Malaysian reading classroom* [Paper presented]. the International Academic Conference,

Muhammad A. Al Roomy. (2022). Investigating the Effects of Critical Reading Skills on Students' Reading Comprehension. *Arab World English Journal (AWEJ)*, *13*(1), 366-381.

PISA Thailand. (2566). *สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. https://pisathailand.ipst.ac.th/

Robinson, F. P. (1970). *SQ3R: Effective study* (4th ed.). Harper & Row.

Rusmiati, & Suidamaiyanti. (2022). The use of SQ6R method in increasing EFL students' reading comprehension. *ACCENTIA Journal of English Language and Education*, *2*(1), 31-39.

Spache, G. D. (1973). *Reading in the elementary school* (3rd ed.). Allyn and Bacon.

Wallace, C. (1992). *Reading*. Oxford University Press.

Williams, E. (2010). *Reading in the Language Classroom*. McMillan

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ สรรพสุข	อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
2. นางสาวณัฐศิกานต์ ถาอ้น	ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระฯ คณิตศาสตร์ หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล โรงเรียนบ้านเหล่าป่าสา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ทางการศึกษา
3. นางณัฐกานต์ คำชม	ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระฯ ภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มสระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โรงเรียนบ้านเหล่าป่าสา ผู้เชี่ยวชาญด้านรายวิชาภาษาไทย
4. นางอรุณธดี คำดี	ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระฯ ภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี ผู้เชี่ยวชาญด้านรายวิชาภาษาไทย
5. นางอัจฉรา สีสืบวงษ์	ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระฯ ภาษาไทย โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี ผู้เชี่ยวชาญด้านรายวิชาภาษาไทย

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตัวอย่างการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 23 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ฉบับก่อนเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องการวัด					
เนื้อหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	**ความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ**				**รวมจำนวนข้อแต่ละเนื้อหาสาระการเรียนรู้**
	1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลังเจตคติของผู้เขียน	2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัย และประเมินค่าภาษาและข้อมูล	3) ความสามารถในการสรุป และระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง	4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์	
นิทานและเรื่องสั้น	1 ข้อ (ข้อที่ 6)	2 ข้อ (ข้อที่ 7, 8)	2 ข้อ (ข้อที่ 1, 5)	1 ข้อ (ข้อที่ 27)	6 ข้อ
สื่อสังคมออนไลน์	1 ข้อ (ข้อที่ 25)	2 ข้อ (ข้อที่ 9,10)	2 ข้อ (ข้อที่ 2, 11)	1 ข้อ (ข้อที่ 26)	6 ข้อ
ข่าว	1 ข้อ (ข้อที่ 12)	2 ข้อ (ข้อที่ 14, 21)	2 ข้อ (ข้อที่ 3, 13)	1 ข้อ (ข้อที่ 15)	6 ข้อ
บทความ	1 ข้อ (ข้อที่ 16)	2 ข้อ (ข้อที่ 17, 23)	2 ข้อ (ข้อที่ 4, 24)	1 ข้อ (ข้อที่ 18)	6 ข้อ
สารคดี	1 ข้อ (ข้อที่ 29)	2 ข้อ (ข้อที่ 20, 30)	2 ข้อ (ข้อที่ 19, 22)	1 ข้อ (ข้อที่ 28)	6 ข้อ
รวม	5 ข้อ	10 ข้อ	10 ข้อ	5 ข้อ	
	30 ข้อ 30 คะแนน				

จากตารางที่ 21 จะพบว่า การออกแบบการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้สำหรับก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 30 ข้อ รายละเอียดการสร้าง คือ เนื้อหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 5 เรื่อง ประเด็นการวัดจำแนกตามความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องละ 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ โดย 6 ข้อ ประกอบด้วย ด้านที่ 1 จำนวน 1 ข้อ ด้านที่ 2 จำนวน 2 ข้อ ด้านที่ 3 จำนวน 2 ข้อ และด้านที่ 4 จำนวน 1 ข้อ

ตาราง 24 ลำดับที่ (ข้อ) ตามการจำแนกความสามารถฯ ในแบบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ฉบับก่อนเรียน

ความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	จำนวนข้อ	ลำดับที่ (ข้อ) ในแบบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน	5	6, 12, 16, 25, 29
2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล	10	7, 8, 9, 10, 14, 17, 20, 21, 23, 30
3) ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง	10	1, 2, 3, 4, 5, 11, 13, 19, 22, 24
4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์	5	15, 18, 26, 27, 28
รวม		30 ข้อ

จากตารางที่ 22 จะพบว่า การออกแบบการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณฉบับก่อนเรียนเพื่อใช้สำหรับก่อนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 30 ข้อ แบ่งตามความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน ลำดับข้อที่ 6, 12, 16, 25 และ 29 ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล ลำดับข้อที่ 7, 8, 9, 10, 14, 17, 20, 21, 23 และ 30 ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง ลำดับข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 11, 13, 19, 22 และ 24 และด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ ลำดับข้อที่ 15, 18, 26, 27 และ 28

ตาราง 25 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 30 ข้อ ฉบับหลังเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องการวัด					
เนื้อหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	**ความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ**				**รวมจำนวนข้อแต่ละเนื้อหาสาระการเรียนรู้**
	1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลังเจตคติของผู้เขียน	2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัย และประเมินค่าภาษาและข้อมูล	3) ความสามารถในการสรุป และระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง	4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์	
นิทานและเรื่องสั้น	1 ข้อ (ข้อที่ 4)	2 ข้อ (ข้อที่ 5,6)	2 ข้อ (ข้อที่ 1, 3)	1 ข้อ (ข้อที่ 2)	6 ข้อ
สื่อสังคมออนไลน์	1 ข้อ (ข้อที่ 11)	2 ข้อ (ข้อที่ 8, 9)	2 ข้อ (ข้อที่ 7, 10)	1 ข้อ (ข้อที่ 12)	6 ข้อ
ข่าว	1 ข้อ (ข้อที่ 15)	2 ข้อ (ข้อที่ 14, 17)	2 ข้อ (ข้อที่ 13, 16)	1 ข้อ (ข้อที่ 18)	6 ข้อ
บทความ	1 ข้อ (ข้อที่ 22)	2 ข้อ (ข้อที่ 20, 23)	2 ข้อ (ข้อที่ 19, 21)	1 ข้อ (ข้อที่ 24)	6 ข้อ
สารคดี	1 ข้อ (ข้อที่ 27)	2 ข้อ (ข้อที่ 28, 30)	2 ข้อ (ข้อที่ 25, 29)	1 ข้อ (ข้อที่ 26)	6 ข้อ
รวม	5 ข้อ	10 ข้อ	10 ข้อ	5 ข้อ	
	30 ข้อ 30 คะแนน				

จากตารางที่ 23 จะพบว่า การออกแบบการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้สำหรับหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 30 ข้อ รายละเอียดการสร้าง คือ เนื้อหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 5 เรื่อง ประเด็นการวัดจำแนกตามความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องละ 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ โดย 6 ข้อ ประกอบด้วย ด้านที่ 1 จำนวน 1 ข้อ ด้านที่ 2 จำนวน 2 ข้อ ด้านที่ 3 จำนวน 2 ข้อ และด้านที่ 4 จำนวน 1 ข้อ

ตาราง 26 ลำดับที่ (ข้อ) ตามการจำแนกความสามารถฯ ในแบบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ฉบับหลังเรียน

ความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	จำนวนข้อ	ลำดับที่ (ข้อ) ในแบบวัดความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
1) ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน	5	4, 11, 15, 22, 27
2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล	10	5, 6, 8, 9, 14, 17, 20, 23, 28, 30
3) ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง	10	1, 3, 7, 10, 13, 16, 19, 21, 25, 29
4) ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์	5	2, 12, 18, 24, 26
รวม		30 ข้อ

จากตารางที่ 24 จะพบว่า การออกแบบการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณฉบับหลังเรียนเพื่อใช้สำหรับหลังการจัดการเรียนรู้เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 30 ข้อ แบ่งตามความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน ลำดับข้อที่ 4, 11, 15, 22 และ 27 ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล ลำดับข้อที่ 5, 6, 8, 9, 14, 17, 20, 23, 28 และ 30 ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง ลำดับข้อที่ 1, 3, 7, 10, 13, 16, 19, 21, 25 และ 29 และด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ ลำดับข้อที่ 2, 12, 18, 24 และ 26

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ฉบับหลังเรียน)

คำชี้แจง

1. แบบวัดฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้ให้ความหมายของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงออกในการวิเคราะห์ บทอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของทักษะและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากการศึกษาเอกสารได้จำนวน 4 ด้าน เพื่อนำมาใช้วัดและประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักถึงภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน

ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล

ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง

ด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิดคาดคะเนต่อยอดและคิดสร้างสรรค์

2. ลักษณะของแบบวัดในส่วนของคำถามจะเป็นข้อความหรือบทอ่าน โดยมีกรอบเนื้อหาที่ใช้วัดและประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ 1) นิทานและเรื่องสั้น 2) สื่อสังคมออนไลน์ 3) ข่าว 4) บทความ และ 5) สารคดี เป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง โดยให้เลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณฉบับนี้ มีจำนวนข้อคำถาม 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที ข้อละ 1 คะแนน

4. ให้นักเรียนอ่านพิจารณาข้อความที่กำหนดให้แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบ และทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

5. หากต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ลบคำตอบเดิมให้สะอาด แล้วทำเครื่องหมายกากบาทในข้อที่ตรงกับคำตอบใหม่

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ฉบับหลังเรียน)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พัฒนาการอ่านและการสื่อสาร **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

วิชา ภาษาไทย 6 (ท 23102) **เวลา 60 นาที** **คะแนนเต็ม 30 คะแนน**

---

1. พฤติกรรมของพ่อไก่จากข้อความนี้ แสดงให้เห็นถึงข้อคิดในข้อใด

> "นี่ถ้าช่างทองได้พลอยงามเม็ดนี้ เขาคงจะดีใจมาก แต่สำหรับข้าแล้ว ข้าวแค่เมล็ดเดียวยังมีค่ามากกว่าพลอยเม็ดโตเสียอีก" ในที่สุดพ่อไก่ก็เลิกสนใจพลอยเม็ดนั้น หันไปก้มหน้าก้มตาคุ้ยเขี่ยหาอาหารของตนต่อไป
>
> ที่มา: (101 เรื่องเอกนิทานอีสป, 2549, หน้า 33)

ก. คนเจ้าเล่ห์มักพลาดท่าด้วยเล่ห์กลของตน ข. บางสิ่งมีค่าสำหรับบางคน

ค. พูดง่ายแต่ทำยาก ง. จงพอใจในสิ่งที่ตนมี

2. ผู้อ่านสามารถเกิดความรู้สึกในข้อใดระหว่างการอ่านข้อความต่อไปนี้

> บัดนี้ขายเดียวดายมิใช่ชายฉกรรจ์อีกต่อไปแล้ว เส้นผมบนศีรษะ ซึ่งดำขลับในวันเริ่มต้นเดินทางกลับกลายเป็นปุยชาวเช่นเดียวกับขนกระต่าย หลานสาวตัวเล็ก ๆ ในครั้งโน้นก็เติบโตเป็นหญิงสาวสวยงาม เธอมีสามีที่ดี และมีเจ้าหญิงตัวน้อย ๆ ที่ครบรอบวันเกิดในวันนี้ “ดูนี่ซีจ๊ะลูกคุณตามีของวิเศษอะไรมาให้หนูเอ่ย” เธอพูดกับเจ้าตัวน้อย ปลายนิ้วอูมป้อมแตะที่มือชายชรานัยน์ตาประกายจ้องมองของวิเศษในมือเหี่ยวย่นยิ้มน้อยระบายก่อนจะเปล่งหัวเราะ แม้เป็นวันที่ฟ้าใสให้เมฆ แต่น้ำก็หยาดลงมาได้ เป็นน้ำจากดวงตาพร่าพรายของคนที่เดียวดายมาตลอดทางเดิน
>
> ที่มา: (บินหลา สันกาลาคีรี, 2560. หน้า 16-23)

ก. สนุกสนาน รื่นเริง ข. หดหู่ เกิดความทุกข์

ค. เศร้า เสียใจ ง. มีความสุข อิ่มเอมใจ

อ่านข้อความจากเรื่องสั้นต่อไปนี้ แล้วนำไปตอบคำถามในข้อ 3-6

ควบคุมอารมณ์ของตนเอง (แรงบันดาลใจ : ความโกรธ)

เด็กชายคนหนึ่งเป็นเด็กน้อยขี้โมโหหงุดหงิดตลอดเวลา พ่อของเขาตัดสินใจหยิบเอาตะปู 1 ถุงมาให้ และบอกให้เขาต้องตอกตะปูเข้าไปที่รั้วทุกครั้งที่โมโห วันแรกเด็กชายตอกตะปูเข้าไปที่รั้ว 37 ดอก เด็กคนนั้นจึงเริ่มเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ ผ่านไปวันแล้ววันเล่า จำนวนตะปูที่เพิ่มต่อวันก็เริ่มลดลงทีละน้อย เขาก็พบว่าควบคุมอารมณ์ไม่ให้โกรธนั้นง่ายกว่าตอกตะปูเป็นไหน ๆ จนกระทั่งถึงวันที่เขาควบคุมอารมณ์ได้ตลอดเวลา เขาจึงเดินไปบอกพ่อ เมื่อพ่อได้ยินดังนั้นก็ได้แนะนำกับเด็กชายว่า ตอนไหนที่ควบคุมอารมณ์ได้ ให้เขาดึงตะปูออกมาครั้งหนึ่ง

วันแล้ววันเล่าผ่านไป เขาก็เดินไปบอกพ่อว่าเขาดึงตะปูออกมาจนหมดแล้ว พ่อจึงจูงมือเด็กชายคนนั้นเดินไปที่รั้วแล้วพูดว่า “ลูกรักทำดีมาก แต่ดูรอยที่รั้วนี่สิ มันไม่มีวันเหมือนเดิมแล้ว เมื่อลูกพูดสิ่งต่าง ๆ ด้วยความโกรธมันก็เหมือนการสร้างรอยแผลเป็นไว้ ลูกเอามีดไปแทงคนอื่นแล้วค่อยกล่าวขอโทษย่อมทำได้ แต่มันไม่สำคัญว่าจะพูดขอโทษสักกี่ครั้ง เพราะแผลเป็นก็ยังอยู่ตรงนั้นเสมอ”

ที่มา: (Dan weston แปลโดย กตวรรณ คุณกมุท, 2563, ออนไลน์)

3. ข้อใด<u>ไม่ใช่</u>ข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องสั้นนี้

ก. การเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเอง

ข. ผลกระทบของคำพูดและการกระทำที่อาจส่งผลต่อผู้อื่น

ค. การให้ตระหนักถึงการรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

ง. ผู้ที่เป็นลูกต้องเชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่เท่านั้น

4. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของผู้เขียนเรื่องสั้นนี้

ก. สื่อถึงความสำคัญของการควบคุมอารมณ์ การรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำในชีวิตประจำวัน

ข. สื่อถึงความสำคัญของการสร้างความรัก ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในครอบครัวในชีวิตประจำวัน

ค. สื่อถึงความสำคัญของการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ทำกิจกรรมที่มีความสร้างสรรค์ในชีวิตประจำวัน

ง. สื่อถึงความสำคัญของการระมัดระวังการใช้สิ่งของมีคมในชีวิตประจำวัน เช่น ตะปู มีด เป็นต้น

5. ข้อใดไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเรื่องสั้นนี้

ก. คำพูดเป็นสิ่งสำคัญ ควรกลั่นกรองอย่างมีสติ

ข. รอยของตะปูเปรียบเสมือนรอยแผลที่เราสร้างไว้ให้แก่ผู้อื่น

ค. การตอกตะปูสามารถช่วยรักษาและบรรเทาอาการโกรธได้

ง. เราควรมีสติยับยั้ง ควบคุมความโกรธและไม่พาลต่อผู้อื่น

6. ข้อใดแสดงถึงลักษณะนิสัยของตัวละคร “พ่อ” ในเรื่องสั้นนี้มากที่สุด

ก. เด็ดเดี่ยว กล้าออกคำสั่งให้ลูกปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ข. ใส่ใจ ฝึกอบรมแนะแนวทางการใช้ชีวิตให้แก่ลูก

ค. มีความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบกิจกรรมให้แก่ลูก

ง. ใจดี มอบของขวัญหรือสิ่งของให้แก่ลูก

7. จากข้อความนี้ สรุปได้ว่ามีเจตนาสื่อสารเรื่องใด

> “เมื่อพายุผ่านพ้นไป คุณก็แทบจะจำไม่ได้เลยว่าคุณผ่านมันมาได้ยังไง คุณเอาตัวรอดด้วยวิธีใด คุณไม่แน่ใจกระทั่งว่าพายุมันผ่านพ้นไปแล้ว แต่สิ่งหนึ่งที่แน่นอน เมื่อคุณก้าวออกมาจากพายุก็คือ คุณไม่ใช่คนเดิมที่ก้าวเข้าไปอีกแล้ว และนั่นแหละคือ สิ่งที่พายุบอกกับเรา"
>
> ที่มา: (Haruki marakami อ้างถึงใน Facebook 1001 nights editions, 2559, ออนไลน์)

ก. แนะให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกตนให้มีความอดทนอดกลั้น

ข. ชี้ให้เห็นว่าเราควรจดจำทุกช่วงเวลาในการใช้ชีวิตของตนเองที่ผ่านมา

ค. ชี้ให้เห็นถึงการเติบโต ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และการอยู่กับปัจจุบัน

ง. ตักเตือนทุกคนให้มีการใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง ไม่ประมาท

อ่านข้อความจากสื่อสังคมออนไลน์ต่อไปนี้ แล้วนำไปตอบคำถามในข้อ 8-10

กินเม็ดชาไข่มุก ทำให้เป็นมะเร็ง

มีการแชร์ข้อความบนสื่อออนไลน์ว่า เม็ดไข่มุกบางยี่ห้อจากไต้หวันนั้นมีสารสไตรีน และสารกลุ่มโพลีคลอรีนเนตเต็ดไบฟีนีล (Polychlorinated Biphenyls ;PCBs) ซึ่งทำให้เกิดมะเร็งได้ ทางสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้ชี้แจงว่าไม่เป็นความจริง จากที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคไต้หวันได้มีการตรวจสอบแล้ว ไม่พบว่ามีสารสไตรีน แต่พบสารอะซิโตฟีโนน (Acetophenone) และสารประกอบกลุ่มโพลีโบรมีนเนตเต็ดไบฟีนีล (Polybrominated Biphenyl;PBBs) ซึ่งมีปริมาณน้อยมาก แต่ไม่ใช่สารประกอบกลุ่มโพลีคลอรีนเนตเต็ดไบฟีนีล

กินเม็ดชาไข่มุก ทำให้เป็นมะเร็ง (ต่อ)

(Polychlorinated Biphenyls ;PCBs) จึงไม่ได้ทำให้เป็นมะเร็งอย่างที่ได้มีการแชร์

โดยเม็ดชานมไข่มุกทำมาจากแป้งมันสำปะหลัง การกินเม็ดชานมไข่มุกก็เหมือนการกินแป้ง จึงยังสามารถกินชานมไข่มุกได้เหมือนเดิม แต่สิ่งที่น่ากลัว คือ การกินชานมไข่มุกในปริมาณที่มากเกินไป อาจทำให้เกิดโรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดหัวใจได้ เพราะนอกจากในเม็ดไข่มุกจะประกอบไปด้วยแป้งมันสำปะหลังแล้วนั้น ในน้ำชานมยังประกอบไปด้วยน้ำตาล น้ำเชื่อม ครีมเทียม นมข้นหวาน ซึ่งจัดได้ว่าชานมไข่มุก เป็นเครื่องดื่มที่มีแคลอรี่สูง และมีคุณค่าทางสารอาหารน้อย จึงควรกินชานมไข่มุกนาน ๆ ครั้งเท่านั้น หรือหากต้องการกินอาจลดปริมาณน้ำตาล หลีกเลี่ยงการใส่ครีมเทียมในชานมไข่มุก ดังนั้นขอให้ประชาชนอย่าหลงเชื่อข้อมูลดังกล่าว และขอความร่วมมือไม่ส่ง หรือแชร์ข้อมูลดังกล่าวต่อในช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ และเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สามารถติดตามได้ที่เว็บไซต์ www.fda.moph.go.th หรือโทร. 02 5907000

ที่มา: (ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม, 2567, ออนไลน์)

8. ข้อใดกล่าว<u>ไม่</u>ถูกต้อง
   ก. เม็ดชาไข่มุก ประกอบด้วย น้ำตาล น้ำเชื่อม ครีมเทียม และนมข้นหวาน
   ข. การกินเม็ดชาไข่มุกก็คือการกินแป้ง หรือสารอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต
   ค. ชานมไข่มุกเป็นเครื่องดื่มที่มีแคลอรี่สูงและมีคุณค่าทางสารอาหารน้อย
   ง. การกินเม็ดชาไข่มุกไม่ได้ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง

9. บทอ่านข้างต้น มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด
   ก. น่าเชื่อถือ เพราะมีข้อมูลทางการแพทย์สนับสนุน
   ข. น่าเชื่อถือ เพราะมีข้อมูลสนับสนุนที่ถูกต้องและมาจากองค์กรที่เชื่อถือได้
   ค. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะไม่มีการระบุยี่ห้อของเม็ดชาไข่มุก ทำให้ข้อมูลไม่ชัดเจน
   ง. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะไม่มีบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญมารองรับการกล่าวอ้างนี้

10. บทอ่านข้างต้น นักเรียนสามารถสรุปได้ว่าอย่างไร
   ก. การกินชานมไข่มุก ไม่ส่งผลอันตรายใด ๆ ต่อสุขภาพ สามารถกินรสหวานจัดได้ทุกวัน
   ข. หากพบอันตรายจากเม็ดชาไข่มุกเพิ่มเติม ให้ติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
   ค. เม็ดชาไข่มุกพบสารสไตรีน (Styrene) แต่มีปริมาณน้อย จึงไม่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งได้
   ง. การกินชานมไข่มุกไม่ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง แต่อาจส่งผลต่อสุขภาพหรือให้เกิดโรคอื่น ๆ ได้

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วนำไปตอบคำถามในข้อ 11-12

> “หลังจากประเด็นเรื่องจับปรับถ้ามีคนใช้มือถือในปั๊มน้ำมันแล้ว สงสัยเรื่องต่อไปที่ผมคงได้โต้แย้งกับภาครัฐอีก ก็เรื่องที่จะห้ามใช้กล่องโฟมใส่อาหารเนี่ยแหล่ะครับ เพราะเห็นทั้ง สคบ. ทั้งกรมอนามัย ออกมาผลักดันกันใหญ่ สาเหตุหลักก็ด้วยการอ้างว่า ถ้าใช้กล่องโฟมใส่อาหารแล้วมันจะอันตรายต่อสุขภาพอย่างนั้นอย่างนี้.... คือถ้าบอกว่าใช้แล้วจะเป็นขยะที่ทำลายยาก รีไซเคิลยาก ไม่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ผมก็เห็นด้วยนะ แต่ถ้าอ้างเรื่องสุขภาพนี่ มันไม่ใช่แล้ว กล่องโฟมหรือภาชนะโฟมที่เราใช้กันนั้น เรียกว่าเป็น โพลีสไตรีน ซึ่งเป็นโพลีเมอร์ของสารสไตรีนโมโนเมอร์มาเรียงต่อกัน... สารสไตรีนโมโนเมอร์เดี่ยว ๆ นั้น ถูกต้องว่าถ้าร่างกายได้รับเข้าไปจะเป็นอันตรายได้หลายอย่าง แต่เมื่อมันมาจับกันเป็นโพลีสไตรีนแบบกล่องโฟมแล้ว มันจะเสถียรสูงมากกกก มีคุณสมบัติทนทาน เบา เอามาเป่าขึ้นรูปง่าย ทนกรดทนด่างได้ดี ทนความร้อนดี-ไม่ละลายน้ำร้อน-แต่อาจจะบิดเสียรูปทรงไป... จึงเป็นที่นิยมใช้กันทั่วโลก และได้รับการรับรองว่าปลอดภัยจากองค์กรทางอาหารทั่วโลก”
>
> ที่มา: (เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์, 2559, ออนไลน์)

11. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
    ก. แสดงความคิดเห็นและบอกให้ทราบข้อเท็จจริง
    ข. บอกให้ทราบข้อเท็จจริงและสร้างจินตนาการ
    ค. เล่าเรื่องและแสดงความคิดเห็น
    ง. เล่าเรื่องและบรรยาย

12. หากในชีวิตประจำวันของเราต้องใช้กล่องโฟมใส่อาหาร จะส่งผลอันตรายต่อสุขภาพหรือไม่
    ก. อันตราย เพราะเป็นโพลีสไตรีน หากเข้าสู่ร่างกายจะเป็นอันตรายหลายอย่าง
    ข. อันตราย เพราะสังเกตได้จากตอนที่โฟมโดนความร้อนสูง โฟมมักจะบิดจนเสียรูปทรงได้
    ค. ไม่อันตราย เพราะมีความเสถียรสูงและได้รับการรับรองว่าปลอดภัยจากองค์กรทางอาหาร
    ง. ไม่สามารถตอบได้ เพราะยังไม่การระบุผลที่แน่ชัดว่ากล่องโฟมใส่อาหารอันตรายต่อสุขภาพหรือไม่

13. ข้อใดคือสรุปสาระสำคัญของข่าวนี้

'บอสพอล' ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง! ออเดอร์ 'ทนาย วิฑูรย์ เพิ่ม ให้แจ้งความ 'แม่ข่าย' 2 พันราย ฐานฉ้อโกงประชาชน หลังตีเนียนเป็นผู้เสียหาย ลั่น “พอลจะไม่ปล่อยมือใคร เราโดนพวกคุณก็ต้องเป็นผู้ต้องหาเหมือนกันกับเรา" เผยเตรียมยื่นประกันตัว 'บอสพอล' พ่วงอีก 14 บอส สัปดาห์หน้าเจ้าตัวอยากออกมาชี้แจง ส่วนกลุ่ม'บอส ดารา' ยังไม่ได้คุย

ที่มา: (Khaosod, 2547, ออนไลน์)

ก. บอสพอลเป็นบุคคลที่มีน้ำใจอย่างมาก เพราะเขาจะไม่ปล่อยมือใครและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ข. บอสดาราและแม่ข่ายจำนวนสองพันรายตีเนียนเป็นผู้เสียหาย เพื่อหลบหนีโทษทางกฎหมาย

ค. ทนายวิฑูรย์แจ้งความดำเนินการทางกฎหมายกับบอสดาราและกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องในการฉ้อโกงประชาชน

ง. บอสพอลกำลังดำเนินการทางกฎหมายกับกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องในการฉ้อโกงประชาชนและเตรียมยื่นประกันตัว

14. ข้อใด<u>ไม่ใช่</u>ลักษณะของ “หมูเด้ง”

"น้องหมูเด้ง" หรือ ฮิปโปแคระ ที่กำลังเป็นดาวเด่นในสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จ.ชลบุรี ปัจจุบันจัดเป็นอีกหนึ่งซอฟต์พาวเวอร์ของไทยที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจแห่เข้าชมอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงขณะนี้ยังสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้ประกอบการ SME ได้ในหลายธุรกิจเลยทีเดียว นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทยอยเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมความน่ารักน้องหมูเด้งอย่างไม่ขาดสาย แม้จะเป็นวันธรรมดา ส่งผลให้รีสอร์ตที่พักในพื้นที่สวนสัตว์เปิดเขาเขียว ได้รับอานิสงส์มีนักท่องเที่ยวจองห้องพักเต็มในช่วงนี้เพื่อเตรียมเข้าเยี่ยมชมน้องหมูเด้งให้ทันในช่วงเช้า

นายณรงวิทย์ ชดช้อย ผู้อำนวยการสวนสัตว์เปิดเขาเขียว กล่าวว่า "ตั้งเป้าหมายเดือนกันยายนไว้ที่ 70,000 คน แต่กลับมีนักท่องเที่ยวมากกว่าเท่าตัว และในเดือนตุลาคมจะเป็นช่วงที่ปิดเทอม คาดว่าจะมีเฉลี่ยต่อวันมากกว่า 7,000 คน" ตัวอย่างกระแสของน้องหมูเด้งที่ทำให้มีธุรกิจต่าง ๆ ได้นำมาต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจสร้างรายได้ที่ดีให้กับผู้ประกอบการ SME ในหลายธุรกิจ เช่น เสื้อผ้า อุปกรณ์ตกแต่งโทรศัพท์มือถือ สติกเกอร์ไลน์ หมอน ตุ๊กตา และขนมเค้ก อย่างร้านเบเกอรี่ที่นำรูปร่างลักษณะหมูเด้งมาผลิตเป็นขนมเค้ก ได้รับการตอบรับที่ดี มียอดสั่งออเดอร์จำนวนมาก กวาดรายได้ไปแล้วหลักแสน

ที่มา: (Thai PBS, 2567, ออนไลน์)

ก. เป็นฮิปโปแคระดาวเด่นของสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี

ข. เป็นเป้าหมายหลักในการสร้างรายได้ให้แก่สวนสัตว์เปิดเขาเขียว

ค. ช่วยสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้ประกอบการ SME หลายธุรกิจ

ง. ถือเป็นซอฟต์พาวเวอร์ของไทยที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ

อ่านข้อความจากข่าวต่อไปนี้ แล้วนำไปตอบคำถามในข้อ 15-18

กลลวงมิจฉาชีพ ใช้ลูกหลอกพ่อแม่โอนเงิน "เรียกค่าไถ่" สูญนับล้าน

เมื่อวันที่ 10 ต.ค. 2567 ผู้ปกครองของนักศึกษาคนหนึ่งที่ถูกกลุ่มมิจฉาชีพบังคับให้สวมรอยพิมพ์ข้อความลักษณะข่มขู่เพื่อให้โอนเงินมาเรียกค่าไถ่ตัวลูกชาย 100,000 บาท เพื่อแลกกับปล่อยตัวเป็น 1 ในพฤติกรรมรูปแบบการหลอกลวงที่มิจฉาชีพใช้หลอกนักศึกษาหลังจากหลงเชื่อ และทำตามคำสั่งแก๊งคอลเซนเตอร์ ถูกหยิบยกมาเป็นอุทธาหรณ์ในเวทีให้ความรู้ "รู้ทันกลลวงคอลเซนเตอร์ ภัยร้ายใกล้ตัว" กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับกลลวงของแก๊งคอลเซนเตอร์ ที่ทางสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลาง ร่วมกับสถาบันการศึกษาใน จ.นครราชสีมา จัดขึ้น

พฤติกรรมของแก๊งคอลเซนเตอร์กลุ่มนี้ เริ่มจากการปลอมเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจโทรศัพท์หาผู้เสียหาย ทำเป็นว่ามีหมายเลขบัตรประชาชนไปเกี่ยวข้องคดีต่าง ๆ เช่น ไปติดตั้งอินเทอร์เน็ตบ้านแล้วไม่จ่ายเงินที่ต่างหวัด เว็บพนันออนไลน์ แล้วให้ไปหาสถานที่เงียบ ๆ คนเดียว เช่น ให้ไปเช่าห้องพักกักตัวเองเพื่อพูดคุยคดีความ โดยใช้จิตวิทยาพูดคุย จากนั้นมิจฉาชีพจะเริ่มขอให้โอนเงินให้ อ้างว่าเป็นค่าดำเนินคดี หรืออาจให้ผู้เสียหายไปหลอกลวงผู้ปกครองต่อ เช่น อ้างว่าโดนทำร้ายร่างกายหรือถูกจับตัว หากผู้ปกครองหลงเชื่อก็จะโอนเงินให้ทันที แต่จะให้โอนเข้าบัญชีของผู้เสียหาย และให้ผู้เสียหายโอนให้อีกที เพื่อไม่ให้ติดตามตัวได้ง่าย ๆ

ขณะที่ พ.ต.อ.วีณวัฒน์ ศรีแย้ม ผกก.สภ.โพธิ์กลาง จ.นครราชสีมา เปิดเผยว่ากรณีนี้มีนักศึกษาตกเป็นเหยื่อกว่า 200 ราย มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก จะเป็นกลุ่มที่ถูกหลอกให้ซื้อของออนไลน์และได้รับสินค้าไม่ตรงปก ขณะที่ กลุ่มที่ 2 ที่สูญเงินจำนวนมาก มีประมาณ 10 ราย คือ กลุ่มที่ถูกกลุ่มมิจฉาชีพหลอกว่าผู้เสียหายกระทำความผิดทางอาญา เช่น การพนันออนไลน์ หรือความผิดอื่น ๆ ที่คาดว่าในกลุ่มวัยรุ่นอาจเข้าไปเกี่ยวข้องได้ ซึ่งหากนักศึกษาหลงเชื่อก็จะตกเป็นเหยื่อทันที ตำรวจระบุว่า ถ้าเจอกรณีที่มีคนโทรมาในลักษณะนี้ ให้เดินทางไปหาตำรวจที่สถานีตำรวจได้เลย เพราะตำรวจทุกสถานีฯ สามารถตรวจสอบได้ว่าเรามีหมายจับ หรือมีคดีจริงหรือไม่

ส่วนการตั้งข้อสังเกตว่า ข้อมูลนักศึกษาไปอยู่ในมือมิจฉาชีพได้อย่างไร ผกก.สภ. โพธิ์กลาง ระบุว่า มีความเป็นไปได้หลายรูปแบบ ทั้งการกรอกข้อมูลบนสื่อสังคมออนไลน์ การให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ใดที่หนึ่งทางออนไลน์ที่ต้องส่งสำเนาบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เบอร์ติดต่อรวมทั้งให้สแกนใบหน้า อาจต้องระวังเพิ่มขึ้น

ที่มา: (Thai PBS, 2567, ออนไลน์)

15. ข้อใดคือจุดประสงค์ในการเขียนข่าวนี้

ก. เพื่อให้กำลังใจผู้ปกครองของเหยื่อและชื่นชมเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับผิดชอบดำเนินการคดีนี้

ข. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เข้าร่วมโครงการ "รู้ทันกลลวง คอลเซนเตอร์ ภัยร้ายใกล้ตัว”

ค. เพื่อแจ้งข่าวสารให้ทราบและเท่าทันป้องกันกลลวงของมิจฉาชีพ

ง. เพื่อส่งเสริมวิธีการและกระบวนการต่าง ๆ ของมิจฉาชีพที่ใช้หลอกลวงเหยื่อ

16. ข้อใดคือข้อคิดที่ได้จากการอ่านข่าวนี้

ก. การดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมาย

ข. การป้องกันตัวและการเอาตัวรอดจากการถูกจับตัวเรียกค่าไถ่

ค. การเลือกซื้อสินค้าออนไลน์จากร้านค้าที่มีหน้าร้านขายชัดเจน

ง. การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคล

17. เหตุใดมิจฉาชีพจึงหลอกเหยื่อนักศึกษามากักขัง

ก. ต้องการใช้นักศึกษาเป็นเหยื่อเรียกเงินจากผู้ปกครอง

ข. ต้องการให้นักศึกษามาทำงานเป็นแก๊งคอลเซนเตอร์

ค. ต้องการใช้นักศึกษาถูกจับดำเนินคดีทางกฎหมายแทนตนเอง

ง. ต้องการใช้นักศึกษารีดไถเงินจากผู้เสียหายคนอื่น ๆ ด้วยกัน

18. นักเรียนควรปฏิบัติตนตามบุคคลในข้อใดจึงจะเหมาะสมที่สุด

ก. พีพีได้รับสินค้าไม่ตรงปกตกใจมาก จึงรีบเร่งไปเพื่อพบและต่อว่าผู้ขายทันที

ข. บิวกิ้นได้รับแจ้งว่าติดค้างชำระค่าสินค้าอย่างเร่งด่วน จึงรีบโอนจ่ายเงินผ่านมือถือ

ค. ต้าเหนิงได้รับแจ้งว่าตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด จึงไปตรวจสอบประวัติที่สถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุด

ง. เจเจได้รับแจ้งว่าตนมีคดีชนแล้วหนี จึงรีบส่งบัตรประชาชนและใบขับขี่ทั้งด้านหน้า-หลังให้เพื่อยืนยันตัวตน

19. ข้อใดคือประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านข้อความต่อไปนี้

คำว่า O.K. มาจากคำเต็มว่า Oll Korrect ซึ่งที่ถูกต้องคือ All Correct (แปลว่า ถูกต้อง) มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจจากพ่อค้าชาวอเมริกันคนหนึ่ง มีฐานะตำแหน่งหน้าที่การงานสูง แต่การศึกษาน้อย ทุกครั้งที่เขาสั่งงานลงในใบสั่ง ถ้างานชิ้นใดถูกต้อง ตกลง และอนุมัติ เขาจะเขียนคำว่า Oll Korrect ลงในใบสั่งใบนั้นเสมอ ๆ ต่อมากิจการของพ่อค้าคนนี้มีความเจริญก้าวหน้ามาก งานที่ติดต่อมาก็มีมากขึ้นใบสั่งงานก็มีมากมายล้นโต๊ะ การที่เขาจะต้องเขียนคำ Oll Korrect ลงในใบสั่งทุกใบทำให้ต้องใช้เวลามาก เขาจึงย่อเหลือเพียงสั้น ๆ คำ O.K. ซึ่งมีผล และความหมายเหมือนกัน คำว่า “อนุมัติ” นั่นเอง และก็เลยมีการใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งภาษาพูด และภาษาเขียนมากันจนปัจจุบันทั่วโลกทีเดียว

ที่มา: (ประวิทย์ สวณิชย์ อ้างถึงใน ฝ่ายวารสารและเอกสารสำนักหอสมดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2554, ออนไลน์)

ก. ความรู้เกี่ยวกับการใช้คำสั้น ๆ ในการสื่อสาร

ข. ความรู้เกี่ยวกับที่มาของคำว่า “O.K.”

ค. ความรู้เกี่ยวกับการให้ความสำคัญของการศึกษา

ง. ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจการค้าในต่างประเทศ

อ่านข้อความจากต่อไปนี้ แล้วนำไปตอบคำถามในข้อ 20-21

ความไม่สมบูรณ์แบบที่สมบูรณ์แบบ

”ความไม่สมบูรณ์แบบไม่ใช่อุปสรรค แต่เป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้เติบโต และเกิดการสร้างสรรค์” เพราะความไม่สมบูรณ์แบบที่กลับเป็นความสมบูรณ์แบบในชีวิต

ความไม่สมบูรณ์แบบของ “โดนัท” “โดนัท” เป็นขนมยอดฮิตที่เราคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี และเป็นที่นิยมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ก่อนจะเป็น “โดนัท” ที่มีรูตรงกลาง มันเคยเป็นขนมทรงกลมแบบเต็มชิ้นที่มีชื่อเรียกว่า “Oily Cakes” แต่เพราะความไม่สมบูรณ์แบบของมันเอง จนกลายเป็นที่มาของชื่อ “โดนัท” ความไม่สมบูรณ์แบบของ “โดนัท” นั้นเกิดจากเรื่องราวของ อลิซาเบธ เกรเกอรี่ ที่เธอลองปรับปรุงสูตร Oily Cakes เพราะลูกชายของเธอไม่ชอบ เนื่องจากเป็นขนมที่ชุ่มไปด้วยน้ำมัน เพราะทอดทั้งชิ้นในน้ำมันพืช จึงมีการลองกดเนื้อแป้งตรงกลางออกไป ทำให้เกิดรูตรงกลาง เมื่อนำลงไปทอดกลับไม่อมน้ำมันมากเหมือนเดิม จนกลายเป็นขนมชิ้นหนึ่งในประวัติศาสตร์ นำไปสู่การตั้งชื่อใหม่เรียกว่า “โดนัท”

และ**ความไม่สมบูรณ์แบบของ “โพสต์อิท”** เรื่องราวของแผ่น “กระดาษโพสต์อิท” กลายเป็นเรื่องที่น่าตื่นเต้น เพราะมีที่มาจากความผิดพลาดที่กลับเป็นความสำเร็จ แต่ในตอนแรก สเปนเซอร์ ซิลเวอร์ (Spencer Silver) ต้องการสูตรกาวที่เหนียว ติดแน่น และทนทาน

ความไม่สมบูรณ์แบบที่สมบูรณ์แบบ (ต่อ)

แต่ผลการทดลองกลับได้สูตรที่ไม่สมบูรณ์แบบทำให้เขาหยุดทำการทดลอง และได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น เมื่อ อาเธอร์ ฟลาย (Arther Fry) พบปัญหาในการใช้กระดาษคั่นหนังสือโน้ตเพลง เขานึกถึงกาวที่ไม่สมบูรณ์แบบที่สเปนเซอร์ทำการทดลองค้างไว้ และได้ลองนำมาทาบนกระดาษและเขาพบว่ากาวนั้นติดกระดาษได้และไม่ปลิว เมื่อลอกออกก็ไม่ทิ้งคราบ หลังจากนั้นการพัฒนากาวที่ไม่สมบูรณ์แบบนี้ก็นำไปสู่การสร้างกระดาษโพสต์อิทที่เป็นที่รู้จักและใช้งานโดยทั่วไปจนถึงปัจจุบัน เพราะความไม่สมบูรณ์แบบของกาวนั้นกลับกลายเป็นจุดแข็งที่ทำให้เกิดนวัตกรรมที่น่าประทับใจ

เราได้เห็นถึงความพยายาม เกิดการค้นพบ และความมุ่งมั่นที่เกิดขึ้น จนผลงานเหล่านั้นได้รับการยอมรับจากคนทั่วโลก ทั้งโดนัทที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดกระดาษโพสต์อิทที่เกิดจากการทดลองที่ไม่สมบูรณ์ เพราะความไม่สมบูรณ์แบบนั้นไม่ใช่อุปสรรคแต่เป็นแรงบันดาลใจที่ช่วยสร้างสรรค์สิ่งที่ไม่สมบูรณ์แบบให้กลายเป็นสมบูรณ์แบบได้

ที่มา: (รกานท์, 2566, ออนไลน์)

20. ข้อความข้างต้นมีกลวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจหลายประการ <u>ยกเว้น</u>ข้อใด

ก. การใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมและเป็นสิ่งที่คนทั่วไปคุ้นเคย

ข. การเล่าเรื่องประวัติการค้นพบและการสร้างสรรค์นวัตกรรม

ค. การใช้สำนวนที่สร้างแรงบันดาลใจเป็นคำพูดที่มีพลัง

ง. การยกตัวอย่างกรณีศึกษาจากชาวต่างชาติจะน่าสนใจเสมอ

21. ข้อใดคือใจความสำคัญของบทความนี้

ก. การพัฒนาสิ่งใหม่ที่น่าสนใจ ดังเช่น สูตรใหม่ของโดนัทและนวัตกรรมใหม่ของโพสต์อิท

ข. การไม่ย่อท้อ แม้จะทำสิ่งใดแล้วยังไม่สำเร็จ เมื่อเวลาผ่านไป สิ่งนั้นอาจจะสำเร็จได้

ค. ความไม่สมบูรณ์แบบไม่ควรถูกมองว่าเป็นอุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการเติบโตและสร้างสรรค์สิ่งใหม่

ง. ขณะนี้โดนัทและโพสต์อิทเป็นสินค้าที่เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมของคนทั่วโลก หากวางขายจะได้กำไรมาก

อ่านข้อความจากบทความต่อไปนี้ แล้วนำไปตอบคำถามในข้อ 22-24

Soft Power (อำนาจละมุน)

จากการที่ “มิลลิ” หรือ นางสาวดนุภา คณาธีรกุล แรปเปอร์สาวชาวไทยที่ได้เข้าร่วมงานเทศกาลดนตรีและศิลปะโคเชลลา (Coachella Valley Music and Arts Festival 2022) ที่เมืองแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา และขึ้นเวทีร้องเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยและข้าวเหนียวมะม่วง พร้อมทั้งได้นำข้าวเหนียวมะม่วงขึ้นไปรับประทานบนเวทีก่อนจบการแสดงจนทำให้ข้าวเหนียวมะม่วงเป็นที่สนใจ เกิดเป็นกระแสทั้งของชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งยังทำให้คำว่า “Soft Power หรือ อำนาจละมุน” ถูกพูดถึงเป็นอย่างมาก

Soft Power เป็นแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ศาสตราจารย์โจเซฟ ไนย์ (Joseph S. Nye) อาจารย์มหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด ได้อธิบายไว้ว่า “Soft Power” (อำนาจละมุน) หมายถึง ความสามารถในการชักจูงใจ ทำให้ผู้อื่นมีความพึงพอใจหรือเต็มใจเปลี่ยนพฤติกรรม ยอมรับ คล้อยตามสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้อำนาจ โดยกลไกหลักที่สำคัญในการใช้ Soft Power คือ การสร้างความดึงดูดใจต่อผู้อื่น และผลจากการใช้ Soft Power ต้องเกิดจากการดึงดูดใจที่ชักจูงให้คล้อยตามโดยปราศจากการคุกคามหรือการแลกเปลี่ยนสิ่งใด ซึ่งแตกต่างจากการใช้อำนาจแบบดั้งเดิม คือ อำนาจเชิงบังคับขู่เข็ญ หรือ Hard Power เช่น การใช้อำนาจทางการทหารและการใช้อำนาจทางเศรษฐกิจซึ่งมุ่งคุกคามผู้อื่น ศาสตราจารย์โจเซฟ ไนย์ ได้กล่าวถึงแหล่งที่มาของ Soft Power ว่าประกอบด้วย 1) วัฒนธรรมที่สามารถโน้มน้าวผู้อื่นได้ 2) ค่านิยมทางการเมืองทั้งในและนอกประเทศ 3) นโยบายต่างประเทศที่ชอบธรรมและใช้อำนาจอย่างมีศีลธรรม

โดยหากประเทศหนึ่งมีวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผลประโยชน์และค่านิยมของประเทศอื่น หรือมีค่านิยมทางการเมืองสอดคล้องกันจะทำให้ Soft Power ของประเทศนั้นเพิ่มขึ้น แต่หากประเทศที่ใช้อำนาจดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบก้าวร้าว Soft Power ของประเทศนั้นก็จะน้อยลง อย่างไรก็ดีแม้การใช้ Soft Power จะเป็นการใช้อำนาจโดยวิธีซึ่งนุ่มนวลกว่า Hard Power แต่ผลจากการใช้ Soft Power อาจไม่ส่งผลให้เกิดผลที่ดีกว่า Hard Power เสมอไป เนื่องจาก Soft Power อาจถูกนำไปใช้ได้ทั้งในทางที่ดีและไม่ดีได้เช่นกัน นอกจากนั้นการใช้อำนาจยังอาจมีการใช้ Soft Power ร่วมกับ Hard Power เพื่อให้เกิดผลตามที่ต้องการได้

การใช้ Soft Power เป็นเครื่องมือทางการทูตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความจำเป็นที่รัฐบาลหรือผู้กำหนดนโยบายด้านการต่างประเทศต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถระบุแหล่งทรัพยากรที่เป็น Soft Power ของประเทศของตนได้อย่างชัดเจน

Soft Power (อำนาจละมุน) (ต่อ)

เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายด้านการต่างประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งต้องทำควบคู่ไปกับการทูตสาธารณะซึ่งหมายถึง การสื่อสารภาพลักษณ์ของประเทศหนึ่งไปสู่ประชาชนของชาติอื่นจนเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างประชาชนกับประชาชน

สำหรับประเทศไทยนั้นมีวัฒนธรรมซึ่งเป็นแหล่งที่มาของ Soft Power ที่เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในต่างประเทศ เช่น นาฏศิลป์ไทย อาหารไทย มวยไทย และภาพยนตร์ไทย ซึ่งรัฐบาลไทยมีนโยบายในการผลักดัน “Soft Power” ความเป็นไทย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพ 5 F ได้แก่ อาหาร (Food) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film) ผ้าไทยและการออกแบบแฟชั่น (Fashion) มวยไทย (Fighting) และเทศกาลประเพณี (Festival) สู่ระดับโลก เพื่อช่วยสร้างรายได้และภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศ

ที่มา: (สุภาพิชญ์ ถิระวัฒน์, 2565, ออนไลน์)

22. ข้อใดคือจุดประสงค์ในการเขียนบทความนี้

ก. นำเสนอว่ามีศิลปินไทยได้ขึ้นโชว์ในเทศกาลดนตรีระดับโลก Coachella

ข. นำเสนอแนวคิดและความสำคัญของ Soft Power

ค. นำเสนอประวัติความเป็นมาของแนวคิด Soft Power

ง. นำเสนอ Soft Power ของประเทศไทย

23. คำว่า “Soft Power” หรือ “อำนาจละมุน” มีความหมายสอดคล้องกับข้อใด

ก. ความสามารถในการดึงดูดและชักจูงให้ผู้อื่นยอมรับและคล้อยตามโดยไม่ใช้การบังคับหรือข่มขู่

ข. การทำให้ผู้อื่นมีความพึงพอใจหรือเต็มใจเปลี่ยนพฤติกรรมยอมรับโดยใช้อำนาจแบบดั้งเดิม

ค. การใช้อำนาจดึงดูดและชักจูงโดยใช้วิธีนุ่มนวลกว่า Hard Power แต่ผลที่เกิดขึ้นดีกว่า Hard Power

ง. ความสามารถในการดึงดูดและบังคับผู้อื่นเพื่อให้มาท่องเที่ยว โดยใช้แหล่งที่มาจากวัฒนธรรมค่านิยมต่าง ๆ

24. วิธีที่ดีที่สุดในการใช้อำนาจละมุนในการชักจูงคือข้อใด

ก. ต้องชักจูงในสิ่งที่กำลังเป็นกระแสนิยมเป็นอย่างมากในขณะนั้น

ข. ต้องใช้อำนาจทางการทหารและการใช้อำนาจทางเศรษฐกิจ

ค. ต้องกำหนดนโยบายด้านการบริหารประเทศอย่างเหมาะสม

ง. ต้องปราศจากการคุกคามหรือการแลกเปลี่ยนสิ่งใด

25. ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้

> ในปัจจุบันพฤติกรรมการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม ยังเป็นที่นิยมของคนไทยมาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่ามันจะถูกนิยามให้เป็นภัยเงียบต่อสุขภาพมากขนาดไหนแต่คนไทยจำนวนไม่น้อยก็พร้อมที่จะแลกกับความเสี่ยงสารพัดโรค และหนึ่งในมหันตภัยเงียบที่นับวันจะมีสถิติมากขึ้นก็คือ ความหวาน
>
> จะว่ากันตามจริงแล้วเมื่อก่อนคนไทยยังบริโภคความหวาน โดยเฉพาะน้ำตาลกันน้อยมาก แต่จากสถิติ ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมากลับพบว่า คนไทยบริโภคน้ำตาลสูงถึงคนละเกือบ 30 กก./ปี หรือสูงกว่ามาตรฐานถึง 3 เท่านี้ยังไม่รวมการบริโภคความหวานจากผลิตผลธรรมชาติและสารให้ความหวานที่ใช้แทนน้ำตาลอื่น ๆ ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ย่อมส่งผลต่อสุขภาพอย่างยากที่จะหลีกเลี่ยง
>
> ที่มา: (สำนักข่าวมติชน, 2558, หน้า 21)

ก. การตระหนักถึงผลกระทบและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการบริโภคความหวาน
ข. รสนิยมการกินอาหารรสชาติต่าง ๆ ที่แสดงผ่านพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนไทย
ค. พฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี
ง. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการอาหารโดยมีการใช้สารให้ความหวานแทนน้ำตาล

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วนำไปตอบคำถามในข้อ 26-28

> ในแต่ละวันนกแคสโซวารีโตเต็มวัยตัวหนึ่ง กินผลไม้และผลเบอร์รี่หลายร้อยผล แต่ระบบย่อยอาหารของนกแคสโซวารีนั้น ออกจะอ่อนโยนและไม่ทำอันตรายต่อเมล็ดมันจึงถ่ายเมล็ดออกมาในสภาพไม่บุบสลาย ดังนั้น ขณะที่นกแคสโซวารีตระเวนหากิน ดื่ม อาบน้ำ และถ่ายมูลไปทั่วอาณาเขต มันจึงกระจายเมล็ดพืชจากบริเวณหนึ่งไปยังอีกบริเวณหนึ่งในป่าเลยทีเดียว แถมยังพาเมล็ดพืชขึ้นเนินเขาหรือข้ามแม่น้ำอีกด้วย พูดสั้น ๆ ก็คือ มันขนส่งเมล็ดในวิธีที่แรงโน้มถ่วงอย่างเดียวทำไม่ได้ การถ่ายมูลกลิ่นผลไม้ จึงทำให้นกแคสโซวารี เป็นพาหนะอันทรงพลังสำหรับกระจายเมล็ดพันธุ์พืช นกแคสโซวารียังช่วยให้พืชบางชนิดงอกด้วย ตัวอย่างเช่น Ryparosa kurrangii เป็นต้นไม้ที่พบเฉพาะบริเวณเล็ก ๆ ในป่าดิบตามแนวชายฝั่งของออสเตรเลียงานวิจัยชิ้นหนึ่งแสดงให้เห็นว่า เมล็ด Ryparosa ที่ไม่ผ่านการขับถ่ายของนกแคสโซวารี จะงอกเพียงร้อยละ 4 แต่เมล็ดที่ผ่านการขับถ่ายของนกแคสโซวารีจะงอกถึงร้อยละ 92 (ไม่มีใครทราบว่าเพราะเหตุใดจึงแตกต่างกันถึงเพียงนี้) ดังนั้น หากนกแคสโซวารีหายไป โครงสร้างของป่าจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลง ต้นไม้บางชนิดจะกระจายพันธุ์ได้น้อยลง บางชนิดอาจถึงกับหายสาบสูญไปทั้งหมด ซึ่งเป็นเรื่องน่าเสียดาย
>
> ที่มา: (โอลิเวีย เนชั่นแนลจีโอกราฟฟิก ฉบับภาษาไทย และเผยแพร่โดยไทยรัฐ, 2556, ออนไลน์)

26. ข้อใดคือประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านข้อความนี้

ก. ได้ความรู้เกี่ยวกับความแข็งแรงและพละกำลังของนกแคสโซวารี เพราะมีการกล่าวว่าเป็นพาหนะอันทรงพลัง

ข. ได้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของป่าดิบตามแนวชายฝั่งของประเทศออสเตรเลีย

ค. ได้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของนกแคสโซวารีกับระบบนิเวศและความจำเป็นในการอนุรักษ์

ง. ได้ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า

27. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

ก. ให้เห็นถึงความสำคัญและการอนุรักษ์นกแคสโซวารี

ข. สร้างจินตนาการให้แก่ผู้อ่านที่ยังไม่เห็นนกแคสโซวารี

ค. เล่าเรื่องราวอันเหนือธรรมชาติของนกแคสโซวารี

ง. เขียนแสดงความเศร้าเสียใจจากการสูญพันธุ์ของนกแคสโซวารี

28. “มันจึงกระจายเมล็ดพืชจากบริเวณหนึ่งไปยังอีกบริเวณหนึ่งในป่าเลยทีเดียว แถมยังพาเมล็ดพืชขึ้นเนินเขา หรือข้ามแม่น้ำอีกด้วย พูดสั้น ๆ ก็คือ มันขนส่งเมล็ดในวิธีที่แรงโน้มถ่วงอย่างเดียวทำไม่ได้” จากข้อความนี้นกแคสโซวารีมีความสำคัญอย่างไร

ก. ช่วยย่อยสลายซากพืชและผลไม้ในป่า

ข. ช่วยกระจายพันธุ์พืชและรักษาระบบนิเวศในป่า

ค. ช่วยปกป้องแนวเขตป่าดิบตามแนวชายฝั่ง

ง. ช่วยขยายและกระจายพันธุ์นกป่าไปทั่วอาณาเขตป่า

อ่านข้อความจากสารคดีต่อไปนี้ แล้วนำไปตอบคำถามในข้อ 29-30

พิสดารในการรักษา ใช้ “ปลา” แทน “ยา” ในอินเดีย

(1) แม้จะมีเรื่องเศร้า แต่การรักษาด้วยปลา (เป็น ๆ) ก็ยังเป็นสิ่งที่ “คู่สร้าง คู่สม” เราสนใจครับ การบำบัดแบบนี้มีขั้นตอนอันเป็นกรรมวิธีพิเศษที่ไม่เหมือนใคร และมีอยู่แห่งเดียวในโลกก็คือดินแดนแห่งอารยธรรมที่เก่าแก่ของโลกนี้เองครับ

(2) เริ่มจากต้องเลือกปลาก่อน ซึ่งต้องเป็นปลาที่ยังว่ายน้ำได้และยังมีชีวิตอยู่ (แน่ละซี) เพราะงานนี้ต้องใช้ “ปลาเป็น ๆ” ให้คนไข้ครับ เพราะเคล็ดในการรักษา คือ ต้องนำปลาเป็นนี้ใส่ลงคอคนไข้ทั้งอย่างนั้น ได้ยินไม่ผิดครับ ปลายังตุ๊กติ๊กอยู่เลยเป็น “โอสถ” ที่มีชีวิต

พิสดารในการรักษา ใช้ “ปลา” แทน “ยา” ในอินเดีย (ต่อ)

(3) แถมในปากปลาตัวน้อย (ไม่ใหญ่เป็นลูกปลาช่อน ซึ่งฝรั่งเรียก เมอเรลฟิซ (Murrel) ตัวประมาณนิ้วก้อย ไม่ใช่ปลาชะโดตัวเท่าแขน) ยังถูกยัดไว้ด้วย “สมุนไพรพิเศษ” ที่ปลุกเสกและปั้นมาอย่างดีด้วยสูตรที่เป็นความลับประจำตระกูลบาธินี โคตร

(4) ผมได้มีโอกาสดูคลิปการหยอดคอคนไข้ด้วยปลาเป็น ๆ ที่ว่าแล้ว ก็ชวนให้คิดถึงการ “กวาดคอ” ที่คนไทยเรารู้จักดี ดังที่บ้านเราสมัยก่อนจะมีผู้ใหญ่ที่เป็นนักกวาดคอเด็กคอยเอานิ้วใหญ่ ๆ (เมื่อเทียบกับคอเด็ก) อุดคอเอ๊ย...ล้วงเข้าไปถึงคอหอย ทักทายลิ้นไก่ด้วยยารสขมขื่นที่ติดตรงปลายนิ้ว

(5) มนุษย์กวาดคอนี้เป็นที่เกรงกลัวของเหล่ากุมารไทยสมัยก่อนยิ่งนัก ทั้งที่รู้ว่าท่านรักและหวังดี ลองคิดดูง่าย ๆ ว่ามีผู้ใหญ่นิ้วโต ๆ ล้วงคอเราเอายารสชาติชวนถ่มถุยมาใส่คงไม่โสภานัก

ที่มา: (กฤษดา ศิรามพุช, 2558, หน้า 62-63)

29. จากการอ่านสารคดีข้างต้น สรุปได้ว่า “ปลา” สามารถรักษาให้หายจากโรคได้หรือไม่
    ก. ไม่สามารถรักษาให้หายได้
    ข. ไม่มีการระบุผลการรักษาที่ชัดเจน
    ค. สามารถรักษาให้หายได้อย่างปลอดภัย
    ง. สามารถรักษาให้หายได้ แต่เพียงระยะสั้น ๆ เท่านั้น

30. ข้อใดคือส่วนที่แสดงถึงข้อคิดเห็น
    ก. ส่วนที่ (2) และ (3)
    ข. ส่วนที่ (2) และ (4)
    ค. ส่วนที่ (1), (2) และ (3)
    ง. ส่วนที่ (1), (4) และ (5)

เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ฉบับหลังเรียน)
แบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ			
ข้อ	เฉลยข้อคำตอบ	ข้อ	เฉลยข้อคำตอบ
1	ข	16	ง
2	ง	17	ก
3	ง	18	ค
4	ก	19	ข
5	ค	20	ง
6	ข	21	ค
7	ค	22	ข
8	ก	23	ก
9	ข	24	ง
10	ง	25	ก
11	ก	26	ค
12	ค	27	ก
13	ง	28	ข
14	ข	29	ข
15	ค	30	ง

เกณฑ์ตัดสินคุณภาพในการประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

- **วิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3** หลังเรียนด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผลการประเมินได้จากการการวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน อย่างละจำนวน 30 ข้อ จำนวน 30 คะแนน เก็บสะสม 30 คะแนน และนำคะแนนมาตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเอง โดยประยุกต์ใช้จาก สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555) โดยนำคะแนนค่าเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่วัดและประเมินได้มาเปรียบเทียบเกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน โดยมีรายละเอียดในการตัดสินคุณภาพ ดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพระดับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ดีเยี่ยม	นักเรียนมีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ในระดับดีเยี่ยม หรือผ่านเกณฑ์ขั้นสูง และมีคะแนนรวม 27.00-30.00 คะแนน
ดี	นักเรียนมีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ในระดับดี หรือผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนรวม 24.00-26.99 คะแนน
พอใช้	นักเรียนมีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ในระดับพอใช้หรือผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนรวม 21.00-23.99 คะแนน
ปรับปรุง	นักเรียนมีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ในระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนรวม 0.00-20.99 คะแนน
การผ่าน	นักเรียนควรจะต้องผ่านร้อยละ 70.00 ขึ้นไป หรือระดับพอใช้ ได้คะแนน 21.00 คะแนนขึ้นไป

แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ความหมายของความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แสดงออกทางพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับความสามารถต่าง ๆ ของระดับสมรรถนะการสื่อสาร ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564)

ในการวิจัยครั้งนี้มีการวัดและประเมินผลโดยใช้เกณฑ์พฤติกรรมบ่งชี้ของสมรรถนะการสื่อสารด้านองค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ในระดับที่ 5-7 ได้แก่ ระดับเริ่มต้น ระดับกำลังพัฒนา และระดับสามารถ ตามลำดับ ซึ่งเป็นการกำหนดระดับความสามารถด้านสมรรถนะการสื่อสารที่เหมาะสมกับช่วงชั้นของผู้เรียน

2. แบบประเมินประเมินความสามารถในการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ฉบับนี้ใช้สำหรับครูผู้สอนประเมินนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ในแผนการจัดการเรียนรู้)

ส่วนที่ 2 แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถในการสื่อสารในภาพรวม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ส่วนที่ 3 เกณฑ์คุณภาพในการประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามระดับสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียน ด้านสมรรถนะการสื่อสาร

3. แบบประเมินฉบับนี้สร้างขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้สอนใช้ทำการประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนในกิจกรรมขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (Self–regulating: S) ของทุกแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ประกอบด้วย จำนวน 10 ข้อ รวม 30 คะแนน โดยพิจารณาจากเกณฑ์คุณภาพ (Rubric score) ในแต่ละพฤติกรรมบ่งชี้ของระดับความสามารถในการสื่อสารจะมีลักษณะเป็นเกณฑ์แบบแยกส่วน (Analytic criteria) แล้วทำการบันทึกผลการประเมินลงในแบบบันทึกผลการประเมินที่แนบมาพร้อมกันนี้ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน โดยมีรายละเอียดในการบันทึก ดังนี้

ถ้า นักเรียนมีคุณภาพใน**ระดับดีเยี่ยม** ให้กรอกหมายเลข **3** ในช่องพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม

ถ้า นักเรียนมีคุณภาพใน**ระดับดี** ให้กรอกหมายเลข **2** ในช่องพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม

ถ้า นักเรียนมีคุณภาพใน**ระดับพอใช้** ให้กรอกหมายเลข **1** ในช่องพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม

ถ้า นักเรียนมีคุณภาพใน**ระดับปรับปรุง** ให้กรอกหมายเลข **0** ในช่องพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม

และเกณฑ์การตัดสินคุณภาพระดับความสามารถในการสื่อสารในภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง โดยมีรายละเอียดในการตัดสินคุณภาพระดับความสามารถในการสื่อสาร ดังนี้

ดีเยี่ยม หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารในระดับดีเยี่ยม หรือผ่านเกณฑ์ขั้นสูง ได้คะแนนรวม 27.00-30.00 คะแนน

ดี หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารในระดับระดับดี หรือผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 24.00-26.99 คะแนน

พอใช้ หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารในระดับระดับพอใช้ หรือผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 21.00-23.99 คะแนน

ปรับปรุง หมายถึง นักเรียนไม่มีความสามารถในการสื่อสารตามระดับสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 0.00-20.99 คะแนน

โดยนักเรียนต้องผ่านร้อยละ 70.00 ขึ้นไป หรือระดับพอใช้ ได้คะแนน 21.00 คะแนนขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์

ตัวอย่างส่วนที่ 3

เกณฑ์คุณภาพในการประเมินความสามารถในการสื่อสาร (Rubric)

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามระดับสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียน

ด้านสมรรถนะการสื่อสาร (Communication: CM)

สมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียน (CBC) ได้แก่ สมรรถนะการสื่อสาร (CM)

เกณฑ์การวัดความสามารถในการสื่อสาร ใช้องค์ประกอบที่ 3 ของสมรรถนะการสื่อสาร คือ ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร และใช้ระดับสมรรถนะการสื่อสารในระดับที่ 5-7 เป็นกรอบในการประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งระดับสมรรถนะการสื่อสารในระดับที่ 5-7 มีรายละเอียดเกณฑ์การวัด ดังนี้

1. ระดับที่ 5 หรือระดับเริ่มต้น พฤติกรรมบ่งชี้ที่วัด ได้แก่

1.1 ระบุความแตกต่างระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือน

1.2 สามารถเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองในเบื้องต้น

1.3 มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสารระดับเบื้องต้น

1.4 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารและสามารถเลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม

2. ระดับที่ 6 หรือระดับกำลังพัฒนา พฤติกรรมบ่งชี้ที่วัด ได้แก่

2.1 ประเมินคุณค่า และตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ

2.2 มีจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ

2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารการผลิตสื่อ และสามารถออกแบบการสื่อสาร ทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อกลุ่ม และต่อสังคม

3. ระดับที่ 7 หรือระดับสามารถ พฤติกรรมบ่งชี้ที่วัด ได้แก่

3.1. วิเคราะห์ วิพากษ์การทำงานของสื่อกับการสร้างผลกระทบต่อสังคมในเชิงลึกได้

3.2. ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร

3.3. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารผลิตสื่อ และสามารถออกแบบการสื่อสาร ทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางที่ซับซ้อนได้อย่างมีศิลปะ และสร้างสรรค์ในการสื่อสารมากขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมของตนเอง

ผลคะแนนมาจากการสังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักเรียนในการทำกิจกรรมขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (S) ในแผนการจัดการเรียนรู้ มีการเก็บคะแนน 30 คะแนน และแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม (3 คะแนน) ระดับดี (2 คะแนน) ระดับพอใช้หรือผ่านเกณฑ์ (1 คะแนน) และระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ (0 คะแนน) และเกณฑ์คุณภาพในการประเมินความสามารถในการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามระดับสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียน ด้านสมรรถนะการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

เกณฑ์คุณภาพในการประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามระดับสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียน ด้านสมรรถนะการสื่อสาร

ด้านองค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ในระดับที่ 5-7 และรายละเอียดการประเมินระดับที่ 5 เริ่มต้น ดังนี้

	พฤติกรรมบ่งชี้ (ข้อที่)	ระดับคุณภาพ			
		ดีเยี่ยม (3 คะแนน)	ดี (2 คะแนน)	พอใช้หรือผ่านเกณฑ์ (1 คะแนน)	ปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ (0 คะแนน)
ระดับที่ 5 เริ่มต้น	1. สามารถระบุความแตกต่างระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือนได้	นักเรียนสามารถอธิบาย ยกตัวอย่างและระบุถึงความแตกต่างระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือนได้ถูกต้องเหมาะสมทุกประเด็น	นักเรียนสามารถอธิบาย ยกตัวอย่างและระบุถึงความแตกต่างระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือนได้ แต่มีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น	นักเรียนสามารถอธิบายและระบุถึงความแตกต่างระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือนได้ แต่ไม่สามารถยกตัวอย่างได้ และมีข้อผิดพลาดมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป	นักเรียนไม่สามารถอธิบายหรือยกตัวอย่างได้ และไม่สามารถระบุถึงความแตกต่างระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือนได้
	2. สามารถเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองในเบื้องต้นได้	นักเรียนสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างระมัดระวัง โดยไม่เกิดผลกระทบต่อตนเองในเบื้องต้นใช้ได้อย่างรอบคอบและเหมาะสม	นักเรียนสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างระมัดระวัง แต่ยังขาดความรอบคอบ และมีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อตนเองได้	นักเรียนสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างระมัดระวัง แต่ยังขาดความรอบคอบ และมีข้อผิดพลาดมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไปที่อาจส่งผลกระทบต่อตนเองได้	นักเรียนไม่สามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างระมัดระวัง ขาดความรอบคอบ และเกิดผลกระทบต่อตนเอง
	3. มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสารระดับเบื้องต้น	นักเรียนมีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสารระดับเบื้องต้น โดยคำนึงถึงทั้งตนเองและผู้อื่นอย่างดี และมีความเหมาะสม	นักเรียนมีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสารระดับเบื้องต้น มีการคำนึงถึงตนเอง และผู้อื่น แต่มีข้อผิดพลาดหรือขาดมารยาท/จริยธรรม 1-2 ประเด็นที่อาจส่งผลต่อตนเองและผู้อื่นเล็กน้อย	นักเรียนมีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสารระดับเบื้องต้น มีการคำนึงถึงตนเอง และผู้อื่น แต่มีข้อผิดพลาดหรือขาดมารยาท/จริยธรรมมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไปที่อาจส่งผลต่อตนเองและผู้อื่นมากขึ้น	นักเรียนไม่มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสารระดับเบื้องต้น และส่งผลกระทบในการสื่อสารอย่างมาก รวมถึงส่งผลต่อตนเองและผู้อื่น
	4. สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารและเลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม	นักเรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารและเลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อ และสื่อสารเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและกลุ่มได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	นักเรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารและเลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อ และสื่อสารได้ แต่มีข้อผิดพลา บางประเด็นจำนวน 1-2 จุด ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มได้น้อยลง	นักเรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารและเลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อ และสื่อสารได้ แต่มีข้อผิดพลาดมากกว่า 3 จุดขึ้นไป ซึ่งทำให้ไม่ค่อยเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มมากนัก แต่ยังพอมีประโยชน์บ้างเล็กน้อย	นักเรียนไม่สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารและเลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารได้เลยและไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อทั้งตนเองและกลุ่ม

เกณฑ์คุณภาพในการประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามระดับสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียน ด้านสมรรถนะการสื่อสาร

ด้านองค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ในระดับที่ 5-7 และรายละเอียดการประเมินระดับที่ 6 กำลังพัฒนา ดังนี้

	พฤติกรรมบ่งชี้ (ข้อที่)	ระดับคุณภาพ			
		ดีเยี่ยม (3 คะแนน)	ดี (2 คะแนน)	พอใช้หรือผ่านเกณฑ์ (1 คะแนน)	ปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ (0 คะแนน)
ระดับที่ 6 กำลังพัฒนา	5. ประเมินคุณค่า และตระหนักถึงผลกระทบของสื่อได้	นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ ประเมินคุณค่า ตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ และสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ ประเมินคุณค่า ตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ และสามารถเลือกใช้สื่อได้แต่มีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น	นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ ประเมินคุณค่า ตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ และสามารถเลือกใช้สื่อได้แต่มีข้อผิดพลาดมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป	นักเรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ ประเมินคุณค่า ตระหนักถึงผลกระทบของสื่อได้ หรือนักเรียนไม่สามารถเลือกใช้สื่อได้ด้วยตนเอง
	6. มีจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ	นักเรียนมีจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ มีการใช้สื่ออย่าง-ถูกต้องเหมาะสม ไม่สร้างผลเสียหรือผลกระทบใด ๆ ต่อผู้อื่น	นักเรียนมีจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ แต่มีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น ซึ่งส่งผลเสียหรือผลกระทบต่อผู้อื่นบ้างเล็กน้อย แต่ไม่มีความรุนแรงใด ๆ	นักเรียนมีจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ แต่มีข้อผิดพลาดมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป ส่งผลเสียหรือส่งผลกระทบทางด้านอารมณ์หรือจิตใจของผู้อื่น	นักเรียนไม่มีหรือขาดจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อ และมีการใช้สื่ออย่างไม่เหมาะสมส่งผลเสีย/ผลกระทบทางด้านอารมณ์หรือจิตใจของผู้อื่นอย่างมาก
	7. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ผลิตสื่อ และออกแบบทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคม	นักเรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ผลิตสื่อ และออกแบบทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	นักเรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ผลิตสื่อ และออกแบบทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางได้แต่มีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น จึงเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมได้น้อยลง	นักเรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ผลิตสื่อ และออกแบบ ทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางได้ แต่มีข้อผิดพลาดมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป จึงไม่ค่อยเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมมากนัก	นักเรียนไม่สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ผลิตสื่อ และออกแบบ ทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางได้ จึงไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อทั้งตนเอง กลุ่ม และสังคม

เกณฑ์คุณภาพในการประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามระดับสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียน ด้านสมรรถนะการสื่อสาร

ด้านองค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ในระดับที่ 5-7 และรายละเอียดการประเมินระดับที่ 7 สามารถ ดังนี้

	พฤติกรรมบ่งชี้ (ข้อที่)	ระดับคุณภาพ			
		ดีเยี่ยม (3 คะแนน)	ดี (2 คะแนน)	พอใช้หรือผ่านเกณฑ์ (1 คะแนน)	ปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ (0 คะแนน)
ระดับที่ 7 สามารถ	8. วิเคราะห์วิพากษ์การทำงานของสื่อกับการสร้างผลกระทบต่อสังคมในเชิงลึกได้	นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิพากษ์การทำงานของสื่อกับการสร้างผลกระทบต่อสังคมในเชิงลึกได้ถูกต้องและเหมาะสม	นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิพากษ์การทำงานของสื่อกับการสร้างผลกระทบต่อสังคมในเชิงลึกได้ แต่มีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น	นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิพากษ์การทำงานของสื่อกับการสร้างผลกระทบต่อสังคมในเชิงลึกได้ แต่มีข้อผิดพลาดมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป	นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์วิพากษ์การทำงานของสื่อได้ และไม่สามารถอธิบายถึงผลกระทบต่อสังคมในเชิงลึกได้
	9. ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร	นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารได้ถูกต้องและเหมาะสม	นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารได้ แต่มีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น	นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารได้ แต่มีข้อผิดพลาดมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป	นักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารใด ๆ ทั้งสิ้น
	10. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ผลิตสื่อ และออกแบบทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางที่ซับซ้อนอย่างมีศิลปะและสร้างสรรค์มากขึ้น เพื่อเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมของตนเอง	นักเรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร สามารถผลิตสื่อและออกแบบได้โดยใช้ทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางที่ซับซ้อนได้อย่างมีศิลปะ และมีความสร้างสรรค์มากขึ้น มีความถูกต้องเหมาะสม และเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมของตนเอง	นักเรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร สามารถผลิตสื่อ และออกแบบได้โดยใช้ทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางที่ซับซ้อนได้อย่างมีศิลปะและมีความสร้างสรรค์ แต่มีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น ส่งผลให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมของตนเองน้อยลงเล็กน้อย	นักเรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร สามารถผลิตสื่อ และออกแบบได้โดยใช้ทั้งภาษา ภาพ เสียง ท่าทางที่ซับซ้อนได้แต่ยังไม่ค่อยมีความสร้างสรรค์และมีข้อผิดพลาดมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป จึงไม่ค่อยเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมมากนัก	นักเรียนไม่สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร และไม่สามารถผลิตสื่อ และออกแบบได้ ส่งผลให้ไม่เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมใด ๆ ทั้งสิ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามระดับสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียน ด้านสมรรถนะการสื่อสาร

- **วิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้** จำนวน 5 แผน โดยผลการประเมินที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ประเด็นต่าง ๆ จะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-3 คะแนน แล้วนำผลการประเมินแต่ละประเด็นมาคำนวณหาผลรวม เพื่อเป็นค่าคะแนนความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ โดยมีระดับคุณภาพของสมรรถนะการสื่อสาร ดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพระดับความสามารถในการสื่อสาร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ในแผน)
ดีเยี่ยม	นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและสม่ำเสมอระดับดีเยี่ยม ได้คะแนนรวม 27.00-30.00 คะแนน
ดี	นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและบ่อยครั้งระดับดี ได้คะแนนรวม 24.00-26.99 คะแนน
พอใช้	นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้งระดับพอใช้หรือผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 21.00-23.99 คะแนน
ปรับปรุง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลยระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 0.00-20.99 คะแนน
การผ่าน	นักเรียนควรจะต้องผ่านร้อยละ 70.00 ขึ้นไป หรือระดับพอใช้ ได้คะแนน 21 คะแนนขึ้นไป

- วิเคราะห์ข้อมูลของความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวม รวม 150 คะแนน เก็บสะสม 30 คะแนน โดยนำคะแนนที่ได้จากการบันทึกผลความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกแผนการจัดการเรียนรู้มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยในภาพรวมของความสามารถในการสื่อสาร (ผลรวมของคะแนนความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในทุกแผนหารด้วยจำนวนแผน) และนำไปเทียบกับเกณฑ์ในการตัดสิน ดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพระดับความสามารถในการสื่อสารภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ดีเยี่ยม	นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและสม่ำเสมอระดับดีเยี่ยม หรือผ่านเกณฑ์ขั้นสูง ได้คะแนนรวม 27.00-30.00 คะแนน
ดี	นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและบ่อยครั้งระดับดี หรือผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 24.00-26.99 คะแนน
พอใช้	นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้งระดับพอใช้ หรือผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 21.00-23.99 คะแนน
ปรับปรุง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลยระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 0.00-20.99 คะแนน
การผ่าน	นักเรียนควรจะต้องผ่านร้อยละ 70.00 ขึ้นไป หรือระดับพอใช้ ได้คะแนน 21.00 คะแนนขึ้นไป

ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ตาราง 27 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	S.D.
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5		
1. ด้านสาระสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
1.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
1.3 มีการระบุความหมายและความสำคัญสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่สำคัญ	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
1.4 มีการใช้ภาษาเรียบเรียงลำดับถ้อยคำต่อเนื่องชัดเจน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
1.5 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้							
2.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
2.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้/สาระสำคัญ	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
2.3 สอดคล้องสมรรถนะหลักสำคัญของการเรียนรู้	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
2.4 สามารถวัดผลและประเมินได้ผลจริง	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
2.5 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้	ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	S.D.
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5		
3. ด้านเนื้อหาการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
3.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
3.3 มีความยากง่ายตามเนื้อหาสาระ	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
3.4 มีความน่าสนใจ เข้าใจง่าย และก่อให้เกิดการเรียนรู้	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
3.5 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการเรียนรู้	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
4.2 เลือกใช้วิธีการดำเนินกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะความสามารถในด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของผู้เรียน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
4.3 การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น และเทคนิคการอ่าน SQ6R	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
4.4 มีการจัดลำดับจากง่ายไปหายากและเหมาะสมกับเวลา	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
4.5 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
5. ด้านสื่อการเรียนรู้							
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการเรียนรู้	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
5.2 มีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	S.D.
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5		
5. ด้านสื่อการเรียนรู้ (ต่อ)							
5.3 ช่วยเร้าให้ผู้เรียนเกิดทักษะความสามารถในด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารได้อย่างหลากหลาย	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
5.4 มีความสวยงาม ทันสมัย และมีความน่าสนใจ	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
5.5 มีความเหมาะสมกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
6. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้							
6.1 วิธีการวัดสอดคล้องและครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
6.2 วิธีการวัดสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
6.3 วิธีการวัดมีความเหมาะสมกับเวลา และระดับของผู้เรียน	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00
รวม	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00

ตาราง 28 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

คนที่	คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)		คะแนนเพิ่ม	ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			
1	18	28	10	0.8333	83.33
2	17	24	7	0.5385	53.85
3	19	27	8	0.7273	72.73
4	14	22	8	0.5000	50.00
5	15	27	12	0.8000	80.00
6	13	24	11	0.6471	64.71
7	15	25	10	0.6667	66.67
8	14	25	11	0.6875	68.75
9	15	24	9	0.6000	60.00
10	18	27	9	0.7500	75.00
11	14	24	10	0.6250	62.50
12	18	28	10	0.8333	83.33
13	16	27	11	0.7857	78.57
14	17	25	8	0.6154	61.54
15	21	29	8	0.8889	88.89
16	16	25	9	0.6429	64.29
17	15	23	8	0.5333	53.33
18	16	27	11	0.7857	78.57
19	14	23	9	0.5625	56.25
20	16	27	11	0.7857	78.57
21	16	23	7	0.5000	50.00
22	14	25	11	0.6875	68.75
23	15	25	10	0.6667	66.67

ตาราง 26 (ต่อ)

คนที่	คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)		คะแนนเพิ่ม	ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			
24	19	27	8	0.7273	72.73
25	14	24	10	0.6250	62.50
26	16	25	9	0.6429	64.29
27	16	24	8	0.5714	57.14
28	18	27	9	0.7500	75.00
29	17	24	7	0.5385	53.85
30	15	25	10	0.6667	66.67
31	21	30	9	1.0000	100.00
32	15	23	8	0.5333	53.33
33	14	25	11	0.6875	68.75
34	22	30	8	1.0000	100.00
35	14	22	8	0.5000	50.00
36	16	25	9	0.6429	64.29
37	17	26	9	0.6923	69.23
ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) มีค่าเท่ากับ				0.6686	66.86

ตาราง 29 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)		คะแนนเพิ่ม	ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			
1	16	24	8	0.5714	57.14
2	14	27	13	0.8125	81.25
3	21	29	8	0.8889	88.89
4	16	26	10	0.7143	71.43
5	14	23	9	0.5625	56.25
6	15	24	9	0.6000	60.00
7	16	26	10	0.7143	71.43
8	13	24	11	0.6471	64.73
9	14	24	10	0.6250	62.50
10	23	29	6	0.8571	85.71
11	15	24	9	0.6000	60.00
12	17	25	8	0.6154	61.54
13	18	25	7	0.5833	58.33
14	13	24	11	0.6471	64.71
15	16	26	10	0.7143	71.43
16	18	29	11	0.9167	91.67
17	16	25	9	0.6429	64.29
18	23	30	7	1.0000	100.00
19	14	23	9	0.5625	56.25
20	15	24	9	0.6000	60.00
21	21	30	9	1.0000	100.00
22	17	25	8	0.6154	61.54
23	18	25	7	0.5833	58.33

ตาราง 27 (ต่อ)

คนที่	คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)		คะแนนเพิ่ม	ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			
24	16	27	11	0.7857	78.57
25	17	24	7	0.5385	53.85
26	13	22	9	0.5294	52.94
27	22	27	5	0.6250	62.50
28	17	26	9	0.6923	69.23
29	21	28	7	0.7778	77.78
30	19	27	8	0.7273	72.73
31	16	22	6	0.4286	42.86
32	17	24	7	0.5385	53.85
33	13	21	8	0.4706	47.06
34	18	27	9	0.7500	75.00
35	22	30	8	1.0000	100.00
36	18	27	9	0.7500	75.00
37	16	24	8	0.5714	57.14
38	14	25	11	0.6875	68.75
39	16	26	10	0.7143	71.43
40	13	24	11	0.6471	64.71
41	15	24	9	0.6000	60.00
42	18	26	8	0.6667	66.67
ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) มีค่าเท่ากับ				0.6619	66.19

ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัย จำนวน 50 ข้อ

ข้อคำถาม	ค่าความยากง่าย (p)	แปลผล	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
1.	0.65	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
2.	0.78	ใช้ได้	0.48	ใช้ได้	ใช้ได้
3.	0.60	ใช้ได้	0.37	ใช้ได้	ใช้ได้
4.	0.75	ใช้ได้	0.33	ใช้ได้	ใช้ได้
5.	0.48	ใช้ได้	0.29	ใช้ได้	ใช้ได้
6.	0.73	ใช้ได้	0.46	ใช้ได้	ใช้ได้
7.	0.80	ใช้ได้	0.52	ใช้ได้	ใช้ได้
8.	0.73	ใช้ได้	0.36	ใช้ได้	ใช้ได้
9.	0.80	ใช้ได้	0.64	ใช้ได้	ใช้ได้
10.	0.95	ใช้ไม่ได้	0.46	ใช้ได้	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
11.	0.85	ใช้ไม่ได้	0.78	ใช้ได้	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
12.	0.58	ใช้ได้	0.30	ใช้ได้	ใช้ได้
13.	0.73	ใช้ได้	0.47	ใช้ได้	ใช้ได้
14.	0.73	ใช้ได้	0.68	ใช้ได้	ใช้ได้
15.	0.85	ใช้ไม่ได้	0.78	ใช้ได้	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
16.	0.78	ใช้ได้	0.56	ใช้ได้	ใช้ได้
17.	0.73	ใช้ได้	0.73	ใช้ได้	ใช้ได้
18.	0.68	ใช้ได้	0.42	ใช้ได้	ใช้ได้
19.	0.53	ใช้ได้	0.31	ใช้ได้	ใช้ได้
20.	0.75	ใช้ได้	0.77	ใช้ได้	ใช้ได้
21.	0.65	ใช้ได้	0.31	ใช้ได้	ใช้ได้

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่าความยากง่าย (p)	แปลผล	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
22.	0.78	ใช้ได้	0.32	ใช้ได้	ใช้ได้
23.	0.63	ใช้ได้	0.39	ใช้ได้	ใช้ได้
24.	0.43	ใช้ได้	0.25	ใช้ได้	ใช้ได้
25.	0.35	ใช้ได้	0.33	ใช้ได้	ใช้ได้
26.	0.63	ใช้ได้	0.30	ใช้ได้	ใช้ได้
27.	0.73	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
28.	0.50	ใช้ได้	0.28	ใช้ได้	ใช้ได้
29.	0.53	ใช้ได้	0.27	ใช้ได้	ใช้ได้
30.	0.68	ใช้ได้	0.30	ใช้ได้	ใช้ได้
31.	0.40	ใช้ได้	0.31	ใช้ได้	ใช้ได้
32.	0.83	ใช้ไม่ได้	0.75	ใช้ได้	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
33.	0.95	ใช้ไม่ได้	0.06	ใช้ไม่ได้	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
34.	0.73	ใช้ได้	0.58	ใช้ได้	ใช้ได้
35.	0.50	ใช้ได้	0.23	ใช้ได้	ใช้ได้
36.	0.68	ใช้ได้	0.15	ใช้ไม่ได้	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
37.	0.53	ใช้ได้	0.36	ใช้ได้	ใช้ได้
38.	0.68	ใช้ได้	0.64	ใช้ได้	ใช้ได้
39.	0.95	ใช้ไม่ได้	-0.01	ใช้ไม่ได้	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
40.	0.63	ใช้ได้	0.37	ใช้ได้	ใช้ได้
41.	0.70	ใช้ได้	0.69	ใช้ได้	ใช้ได้

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่าความยากง่าย (p)	แปลผล	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
42.	0.43	ใช้ได้	0.37	ใช้ได้	ใช้ได้
43.	0.83	ใช้ไม่ได้	0.62	ใช้ได้	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
44.	0.80	ใช้ได้	0.21	ใช้ได้	ใช้ได้
45.	0.73	ใช้ได้	0.63	ใช้ได้	ใช้ได้
46.	0.45	ใช้ได้	0.33	ใช้ได้	ใช้ได้
47.	0.58	ใช้ได้	0.28	ใช้ได้	ใช้ได้
48.	0.70	ใช้ได้	0.54	ใช้ได้	ใช้ได้
49.	0.68	ใช้ได้	0.70	ใช้ได้	ใช้ได้
50.	0.60	ใช้ได้	0.63	ใช้ได้	ใช้ได้

1. การตรวจสอบความยากง่าย ใช้สัญลักษณ์ (p) โดยมีเกณฑ์กำหนดค่าความยากง่าย คือ 0.20–0.80 (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553) ซึ่งได้ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับ 0.35–0.80

2. การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก ใช้สัญลักษณ์ (r) โดยใช้เกณฑ์ค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ถือว่า ข้อสอบสามารถจำแนกนักเรียนเก่งและอ่อนได้ดี (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553) ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับ 0.23–0.77

3. การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก จำนวน 30 ข้อ นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีการดูเคอร์-ริชาร์ดสัน โดยใช้สูตร KR-20 (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553) โดยใช้เกณฑ์ความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.87

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกและตัดแบบทดสอบ รายละเอียด ดังนี้

1) คัดเลือกแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้จริง จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 25, 26, 27, 31, 35, 37, 38, 40, 42, 45, 48, 49 และ 50 เนื่องจากมีคุณภาพตามเกณฑ์

2) ตัดแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ ได้แก่

2.1) ข้อ 10, 11, 15, 32 และ 43 เนื่องจากไม่มีคุณภาพหรือไม่ผ่านเกณฑ์กำหนดค่าความยากง่าย (p) ที่เหมาะสม

2.2) ข้อ 36 เนื่องจากไม่มีคุณภาพหรือไม่ผ่านเกณฑ์กำหนดค่าอำนาจจำแนก (r) ที่เหมาะสม

2.3) ข้อ 33 และ 39 เนื่องจากไม่มีคุณภาพหรือไม่ผ่านทั้งเกณฑ์กำหนดค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ที่เหมาะสม

2.4) ข้อ 5, 19, 22, 24, 28, 29, 30, 34, 41, 44, 46 และ 47 เนื่องจากเนื้อหากรอบการประเมินไม่ตรงกับเกณฑ์การสร้างแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ดังตารางที่ 21-24

ตาราง 31 ผลการเปรียบเทียบและตัดสินคุณภาพความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ				แปลค่าระดับคุณภาพของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
	ก่อนเรียน (30 คะแนน)	ระดับคุณภาพ	หลังเรียน (30 คะแนน)	ระดับคุณภาพ	
1	16	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
2	14	ปรับปรุง	27	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
3	21	พอใช้	29	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
4	16	ปรับปรุง	26	ดี	ผ่านในระดับดี
5	14	ปรับปรุง	23	พอใช้	ผ่านในระดับพอใช้
6	15	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
7	16	ปรับปรุง	26	ดี	ผ่านในระดับดี
8	13	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
9	14	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
10	23	พอใช้	29	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
11	15	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
12	17	ปรับปรุง	25	ดี	ผ่านในระดับดี
13	18	ปรับปรุง	25	ดี	ผ่านในระดับดี
14	13	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
15	16	ปรับปรุง	26	ดี	ผ่านในระดับดี
16	18	ปรับปรุง	29	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
17	16	ปรับปรุง	25	ดี	ผ่านในระดับดี
18	23	พอใช้	30	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
19	14	ปรับปรุง	23	พอใช้	ผ่านในระดับพอใช้
20	15	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
21	21	พอใช้	30	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
22	17	ปรับปรุง	25	ดี	ผ่านในระดับดี
23	18	ปรับปรุง	25	ดี	ผ่านในระดับดี

ตาราง 29 (ต่อ)

คนที่	คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ				แปลค่าระดับคุณภาพของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
	ก่อนเรียน (30 คะแนน)	ระดับคุณภาพ	หลังเรียน (30 คะแนน)	ระดับคุณภาพ	
24	16	ปรับปรุง	27	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
25	17	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
26	13	ปรับปรุง	22	พอใช้	ผ่านในระดับพอใช้
27	22	พอใช้	27	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
28	17	ปรับปรุง	26	ดี	ผ่านในระดับดี
29	21	พอใช้	28	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
30	19	ปรับปรุง	27	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
31	16	ปรับปรุง	22	พอใช้	ผ่านในระดับพอใช้
32	17	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
33	13	ปรับปรุง	21	พอใช้	ผ่านในระดับพอใช้
34	18	ปรับปรุง	27	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
35	22	พอใช้	30	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
36	18	ปรับปรุง	27	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
37	16	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
38	14	ปรับปรุง	25	ดี	ผ่านในระดับดี
39	16	ปรับปรุง	26	ดี	ผ่านในระดับดี
40	13	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
41	15	ปรับปรุง	24	ดี	ผ่านในระดับดี
42	18	ปรับปรุง	26	ดี	ผ่านในระดับดี
เฉลี่ย	16.76	ระดับ	25.52	ระดับดี	ผ่านในระดับดี
S.D.	2.83	ปรับปรุง	2.23		

ตาราง 32 ผลการวัดความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	ความสามารถในการสื่อสาร (30)					รวม (150)	ค่าเฉลี่ย (30)	S.D.	เกณฑ์คุณภาพ	แปลผลระดับความสามารถในการสื่อสาร
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5					
1	22	26	26	27	28	129	25.8	2.28	ดี	ผ่านในระดับดี
2	23	27	27	28	27	132	26.4	1.95	ดี	ผ่านในระดับดี
3	26	28	27	29	30	140	28	1.58	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
4	23	24	25	26	27	125	25	1.58	ดี	ผ่านในระดับดี
5	20	24	24	26	26	120	24	2.45	ดี	ผ่านในระดับดี
6	23	25	25	26	27	126	25.2	1.48	ดี	ผ่านในระดับดี
7	24	27	28	29	29	137	27.4	2.07	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
8	21	24	25	25	26	121	24.2	1.92	ดี	ผ่านในระดับดี
9	24	26	26	27	27	130	26	1.22	ดี	ผ่านในระดับดี
10	27	28	28	30	30	143	28.6	1.34	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
11	22	25	24	25	26	122	24.4	1.52	ดี	ผ่านในระดับดี
12	24	26	26	27	27	130	26	1.22	ดี	ผ่านในระดับดี
13	21	25	24	25	25	120	24	1.73	ดี	ผ่านในระดับดี
14	20	25	24	25	26	120	24	2.35	ดี	ผ่านในระดับดี
15	23	24	24	25	26	122	24.4	1.14	ดี	ผ่านในระดับดี
16	26	29	27	28	30	140	28	1.58	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
17	23	26	25	26	26	126	25.2	1.30	ดี	ผ่านในระดับดี
18	26	29	29	29	30	143	28.6	1.52	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
19	20	24	24	26	26	120	24	2.45	ดี	ผ่านในระดับดี
20	23	26	25	26	27	127	25.4	1.52	ดี	ผ่านในระดับดี
21	25	29	28	30	30	142	28.4	2.07	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
22	22	25	23	25	26	121	24.2	1.64	ดี	ผ่านในระดับดี
23	21	25	25	26	27	124	24.8	2.28	ดี	ผ่านในระดับดี
24	25	28	28	29	29	139	27.8	1.64	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
25	22	24	23	25	26	120	24	1.58	ดี	ผ่านในระดับดี
26	20	23	25	26	27	121	24.2	2.77	ดี	ผ่านในระดับดี
27	21	26	24	25	27	123	24.6	2.30	ดี	ผ่านในระดับดี
28	22	24	24	25	26	121	24.2	1.48	ดี	ผ่านในระดับดี
29	25	28	26	27	29	135	27	1.58	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
30	26	28	28	29	30	141	28.2	1.48	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
31	23	25	25	26	26	125	25	1.22	ดี	ผ่านในระดับดี
32	24	25	26	26	27	128	25.6	1.14	ดี	ผ่านในระดับดี
33	20	25	24	26	27	122	24.4	2.70	ดี	ผ่านในระดับดี

ตาราง 30 (ต่อ)

คนที่	ความสามารถในการสื่อสาร (30)					รวม (150)	ค่าเฉลี่ย (30)	S.D.	เกณฑ์คุณภาพ	แปลผลระดับความสามารถในการสื่อสาร
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5					
34	25	28	27	27	28	135	27	1.22	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
35	26	27	28	30	30	141	28.2	1.79	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
36	25	26	26	27	28	132	26.4	1.14	ดี	ผ่านในระดับดี
37	21	25	25	26	26	123	24.6	2.07	ดี	ผ่านในระดับดี
38	20	25	24	26	26	121	24.2	2.49	ดี	ผ่านในระดับดี
39	23	24	23	25	27	122	24.4	1.67	ดี	ผ่านในระดับดี
40	22	24	24	26	27	123	24.6	1.95	ดี	ผ่านในระดับดี
41	21	25	25	26	26	123	24.6	2.07	ดี	ผ่านในระดับดี
42	24	24	25	26	27	126	25.2	1.30	ดี	ผ่านในระดับดี
$\bar{x}$	22.95	25.74	25.45	26.64	27.33	128.12	25.62	1.76	ดี	ผ่านในระดับดี
S.D.	2.03	1.65	1.61	1.56	1.49	7.76	1.55	0.46		

ตาราง 33 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

รายการประเมิน	ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ด้านคำแนะนำการใช้แบบประเมิน								
1.1 ระบุวัตถุประสงค์ในการพัฒนา/สร้างแบบประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
1.2 ระบุและอธิบายถึงรายละเอียดเนื้อหาได้ครอบคลุม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
1.3 ระบุและอธิบายถึงวิธีการนำแบบประเมินไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
1.4 ระบุถึงวิธีการวัดและประเมินผลในเบื้องต้นอย่างคร่าว ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
1.5 การใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
2. ด้านเนื้อหาของแบบประเมิน								
2.1 มีความสอดคล้องกับสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
2.2 มีความสอดคล้องกับความสามารถ/พฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับความสามารถต่าง ๆ ของระดับสมรรถนะการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง

ตาราง 31 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
2. ด้านเนื้อหาของแบบประเมิน (ต่อ)								
2.3 มีความสอดคล้องกับเกณฑ์พฤติกรรมบ่งชี้ของสมรรถนะการสื่อสารด้านองค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ระดับที่ 5-7 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564)	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
2.4 มีความสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น และเทคนิคการอ่าน SQ6R	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
2.5 ความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
3. ด้านการใช้แบบประเมิน								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้สามารถวัดความสามารถในการสื่อสารได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง

ตาราง 31 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
3. ด้านการใช้แบบประเมิน (ต่อ)								
3.2 การใช้สอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น และเทคนิคการอ่าน SQ6R	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
3.3 มีจำนวนข้อ และการกำหนดคะแนนการประเมินเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
3.4 มีประโยชน์ต่อผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
3.5 มีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน								
4. ด้านรูปแบบของแบบประเมิน								
4.1 เกณฑ์การประเมินการให้คะแนนระดับคุณภาพของสมรรถนะการสื่อสารมีความเหมาะสมและใช้ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
4.2 สามารถวัดและประเมินความสามารถในการสื่อสารได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
4.3 สามารถนำไปใช้ได้ง่ายและใช้ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
4.4 การใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
4.5 มีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.00	สอดคล้อง
รวม	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน 6 รหัสวิชา ท 23102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พัฒนาการอ่านและการสื่อสาร เวลาเรียนทั้งหมด 10 ชั่วโมง

เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวกรัชกาย ใจวงค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

---

1. สาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ม. 3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

ม. 3/4 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงาน

ม. 3/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่าน โดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น

ม. 3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน

ม. 3/7 วิจารณ์ความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง

ม. 3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ม. 3/9 ตีความและประเมินคุณค่า และแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

2. สาระสำคัญ

“การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” นิทาน คือ เรื่องเล่าที่สืบต่อกันมาด้วยมุขปาฐะ มุ่งให้เห็นความบันเทิง สอดแทรกแนวคิด คติสอนใจ และเรื่องสั้น คือ งานเขียนร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดี รูปแบบงานเขียนประเภท “เรื่องสมมติ” ผู้เขียนมีการใช้จินตนาการเป็นองค์ประกอบสำคัญ ผู้อ่านต้องอ่านอย่างมีจินตนาการและมีวิจารณญาณ จึงจะเห็นได้ถึงความสร้างสรรค์และคุณค่า ทั้งนี้การอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงสิ่งที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อสาร และสามารถนำความรู้ ข้อคิด คุณค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญและข้อมูลที่สนับสนุนของนิทานและเรื่องสั้นที่อ่านได้

3.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ ตีความและประเมินคุณค่าจากนิทานและเรื่องสั้นที่อ่านและนำไปใช้ในชีวิตได้

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากนิทานและเรื่องสั้นที่อ่านได้

3.4 นักเรียนสามารถใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมในการเขียนบันทึกและกรอบแนวคิดจากนิทานและเรื่องสั้นที่อ่านได้

3.5 นักเรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียน และมีความเพียรพยายามรับผิดชอบงานที่ได้รับหมายให้สำเร็จได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ด้านความรู้ (K)

4.1.1 งานเขียนประเภทนิทานและเรื่องสั้น

4.1.2 การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

4.2.1 ทักษะความสามารถในการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ

4.2.2 ทักษะความสามารถในการสื่อสาร ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสาร

4.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

4.3.1 ใฝ่เรียนรู้

4.3.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียน (CBC)

5.1 สมรรถนะการสื่อสาร (Communication: CM) องค์ประกอบด้านที่ 3 คือ การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารในระดับที่ 5-7

6. หลักฐานการเรียนรู้

6.1 ชิ้นงาน คือ ใบความรู้ และใบงานแบบฝึกทักษะในเอกสารประกอบการเรียนรู้ ชุดที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย

6.1.1 ใบความรู้ เรื่อง “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)”

6.1.2 ใบงานแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย ใบงานจำนวน 2 ชุด ได้แก่ ชุดใบงานที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1” และชุดใบงานที่ 2 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2”

6.2 ภาระงาน คือ การนำเสนอชิ้นงานของตนเอง (ใบงานที่ 2: A2) โดยใช้ความสามารถในการสื่อสารตามสมรรถนะการสื่อสาร (CM) องค์ประกอบด้านที่ 3 ในระดับที่ 5-7 ซึ่งนำเสนอในกิจกรรมขั้นที่ 4 ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (Self–regulating: S)

7. กิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น (GPAS 5 Steps) ร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ6R

7.1 ชั่วโมงเรียนที่ 1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 1-3 (3.1) ดำเนินกิจกรรมตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1: ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (Gathering: G) คือ การสังเกต รวบรวมข้อมูล ทบทวนความรู้เดิมและอภิปรายข้อมูล (5 นาที) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1) ครูเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน แจกมอบเอกสารประกอบการเรียนรู้ ชุดที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้แก่นักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวนคนละ 1 ชุด และอธิบายวิธีการใช้ชุดเอกสารและการเขียนคำตอบในใบความรู้และใบงานแก่นักเรียน

2) ให้นักเรียนสังเกตว่า พบข้อมูลใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนรู้ในวันนี้ และเขียนบันทึกสิ่งที่พบเห็น มีข้อสงสัย หรือคาดว่าจะได้เรียนรู้ลงในตอนที่ 1 ขั้นตอน Gathering: G ในใบความรู้ เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ของตนเอง

ขั้นที่ 2: ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ (Processing: P) คือ การรับความรู้ใหม่ คิดวิเคราะห์ จัดกลุ่มข้อมูลและสรุปความรู้ภาพรวม (25 นาที) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

3) ครูนำเข้าสู่เนื้อหา ใช้สื่อนำเสนอ Power point ชุดที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” ครูทำการสอนอธิบายพร้อมกับกระตุ้นซักถามให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันคิดคำตอบเพื่อสร้างความรู้ใหม่ และให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงใน ตอนที่ 2 ขั้นตอน Processing: P ใบความรู้และกิจกรรม “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)” ในขณะเรียน (10 นาที)

- สื่อนำเสนอ Power point ชุดที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” เป็นสื่อด้านความรู้ เนื้อหาประกอบด้วย เรื่อง (1) การอ่านและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (2) ความรู้เกี่ยวกับนิทาน (3) ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสั้น และ (4) เทคนิคการอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ตามลำดับ

4) ครูสุ่มนักเรียนหรือนักเรียนที่อาสาสมัครด้วยความเต็มใจ จำนวน 6 คน ให้อ่านออกเสียงบทอ่านนิทานอีสปที่ปรากฏในสื่อนำเสนอ PPT ในหัวข้อเรื่องที่ (5) ตัวอย่างการวิเคราะห์การอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณเรื่องละ 2 คน ให้แก่เพื่อนในชั้นเรียนร่วมฟังอย่างสนุกสนาน และร่วมกันอภิปรายข้อมูล (5 นาที)

เรื่องของนิทาน ได้แก่

(1) เรื่อง ลากับหนังราชสีห์

โดย นักเรียนคนที่ 1 รับบทอ่านเป็น *ผู้บรรยายเรื่อง*

และนักเรียนคนที่ 2 รับบทอ่านเป็น *หมาจิ้งจอก*

(2) เรื่อง แมวกับไก่

โดย นักเรียนคนที่ 3 รับบทอ่านเป็น *ผู้บรรยายเรื่อง และ ไก่*

และนักเรียนคนที่ 4 รับบทอ่านเป็น *แมว*

(3) เรื่อง ลากับตั๊กแตน

โดย นักเรียนคนที่ 5 รับบทอ่านเป็น *ผู้บรรยายเรื่อง และ ลา*

และนักเรียนคนที่ 6 รับบทอ่านเป็น *ตั๊กแตน*

5) นักเรียนอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง “เก้าอี้ดนตรี” เป็นรายบุคคล และบันทึกผลการศึกษาลงในตอนที่ 3 ขั้นตอน Processing: P ใบความรู้และกิจกรรม “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)” ให้เวลาศึกษา 5 นาที ประเด็นการศึกษาแบ่งดังนี้

ตอนที่ 3 การอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง “เก้าอี้ดนตรี” ในใบความรู้ “บันทึกการอ่านฯ (Short note 1)”

นักเรียน	ศึกษาประเด็น
เลขที่ 1-10	**ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและประเมินภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน** ประเด็นที่วิเคราะห์ คือ ผู้แต่ง ประเภทของชิ้นงาน และจุดมุ่งหมายของการเขียน
เลขที่ 11-20	**ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล** ประเด็นที่วิเคราะห์ คือ การเข้าใจเนื้อเรื่อง การประเมินลีลาในการเขียนและการตีความจากเรื่องที่อ่าน
เลขที่ 21-30	**ด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง** ประเด็นที่วิเคราะห์ คือ คติ แนวคิด ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
เลขที่ 31 เป็นต้นไป	**ด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิด คาดคะเน ต่อยอดและคิดสร้างสรรค์** ประเด็นที่วิเคราะห์ คือ อารมณ์ ความรู้สึก หรือความประทับใจ และการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

6) หลังจากนั้นนักเรียนเฉลยและแบ่งปันสิ่งที่ได้จากการอ่านร่วมกัน ครูให้คำแนะนำและร่วมเฉลย เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมต่อไป (ใช้เวลา 5 นาที)

ขั้นที่ 3: ขั้นปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (Applying and Intake activity: A) ประกอบด้วย

3.1 ขั้นกิจกรรมการอ่าน SQ6R และสรุปความรู้ (Applying SQ6R and constructing the knowledge: A1) คือ ขั้นปฏิบัติการอ่านจริง เพื่อฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามขั้นตอนของเทคนิคการอ่าน SQ6R ตามลำดับ (30 นาที) ขั้นตอนดังนี้

7) ครูมอบหมายและชี้แจงคำสั่งให้นักเรียนทำใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1: A1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1” ให้เวลาจำนวน 25 นาที

8) ครูส่งลิงก์หรือคิวอาร์โค้ดกระดานออนไลน์ของการเรียนรู้ เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” ให้แก่นักเรียน เพื่อศึกษาทบทวนเนื้อหาเพิ่มเติมด้วยตนเองระหว่างทำชิ้นงาน

กิจกรรมการอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ทำแบบฝึกทักษะขั้น GPAS 5 Steps: A1 ร่วมกับขั้นตอนของวิธีสอนอ่าน SQ6R (S-R3) ตามลำดับ รายละเอียดอธิบาย ดังนี้

(1) บทอ่านเรื่องสั้น เรื่อง “ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ” จำนวน 3 แผ่น (4 หน้าไม่รวมปก) และ (2) ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1: A1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1” จำนวน 2 แผ่น (3 หน้า)

ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1: A1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1”
(GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3)

แนวทางการอธิบายของครูแก่นักเรียน	สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้
(1) SQ6R ขั้นที่ 1 Pre–reading ประกอบด้วย	
SQ6R ขั้นที่ 1: สำรวจ (Survey: S) คือ สำรวจบทอ่านและต้องอ่านอย่างคร่าว ๆ รวดเร็ว ทำได้โดยวิธี เช่น ดูจากหัวข้อเรื่อง หัวข้อย่อย รูปภาพที่ประกอบ โดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ทุกคำในประโยค *(อยู่ในใบงานที่ 1: A1 หน้าที่ 1)*	สำรวจและบันทึกคำตอบที่ได้ลงในใบงาน “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1” ขั้น (SQ6R - Survey: S)
SQ6R ขั้นที่ 2: ตั้งคำถาม (Question: Q) คือ ตั้งคำถามให้สัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังจะอ่าน เพื่อเป็นการตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน *(อยู่ในใบงานที่ 1: A1 หน้าที่ 2)*	ตั้งคำถามและบันทึกการตอบของตนลงในใบงานทักษะขั้น (SQ6R - Question: Q)
SQ6R ขั้นที่ 3: ขั้นอ่าน (Read: R1) อ่านเนื้อหาอย่างละเอียด พร้อมกับค้นหาคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้ในขั้น Q *(อยู่ในใบงานที่ 1: A1 หน้าที่ 2)*	อ่านเนื้อหาอย่างละเอียดและบันทึกการตอบของตนลงในใบงานขั้น (SQ6R - Read: R1)

ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1: A1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1” (GPAS 5 Steps: A1 + SQ6R: S-R3)	
แนวทางการอธิบายของครูแก่นักเรียน	**สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้**
(2) SQ6R ขั้นที่ 2 While-reading ประกอบด้วย	
SQ6R ขั้นที่ 4: ขั้นบันทึก (Record: R2) จดบันทึกข้อมูลสำคัญและจำเป็นที่ได้จากการอ่าน โดยจดตามความเข้าใจของนักเรียนและใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ *(อยู่ในใบงานที่ 1: A1 หน้าที่ 3)*	จดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่าน และบันทึกการตอบของตนลงในใบงานขั้น (SQ6R - Record: R2) ตามประเด็นการศึกษาที่ได้กำหนดไว้
SQ6R ขั้นที่ 5: ขั้นจดจำหรืออ่านออกเสียง (Recite: R3) หลังจากที่นักเรียนอ่านจบในแต่ละตอนหรือแต่ละบทของเรื่องสั้นแล้วให้อ่านทวนคำถามซ้ำอีกครั้งและสรุปคำตอบโดยใช้ถ้อยคำของตนเอง *(อยู่ในใบงานที่ 1: A1 หน้าที่ 3)*	อ่านทวนหรืออ่านออกเสียงบทอ่าน สรุปใจความสำคัญโดยใช้ถ้อยคำของตนเอง และทำการบันทึกการตอบของตนลงในใบงานขั้น (SQ6R - Recite: R3)

9) เมื่อครบเวลาครูมอบหมายชิ้นงานใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2” เป็นการบ้าน และแจ้งให้นักเรียนทราบว่าชั่วโมงเรียนต่อไปให้นำชุดเอกสารประกอบการเรียนรู้ชุดที่ 1 นี้มาใช้ในการเรียน และจะมีการนำเสนอผลงาน (ภาระงาน) ในส่วนของ SQ6R ขั้นที่ 8 ขั้นรวบรวมสร้างใหม่ (Reshape: R6) ของนักเรียนแต่ละคนเพื่อแบ่งปันความคิดที่ได้จากการอ่านแก่เพื่อนร่วมชั้นร่วมกัน

7.2 ชั่วโมงเรียนที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 3 (3.2)-5 ดำเนินกิจกรรมตามลำดับ ดังนี้

3.2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอหลังจากการอ่าน SQ6R (Applying SQ6R and the communication skill: A2) คือ ขั้นที่นักเรียนปฏิบัติการอ่านจริง เพื่อฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และขยายต่อยอดโดยการคิดสร้างสรรค์พัฒนาต่อเป็นผลงานที่มีคุณภาพ (5 นาที) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1) เข้าสู่ชั่วโมงเรียน ครูและนักเรียนพูดคุยทบทวนความรู้เดิมเมื่อชั่วโมงที่แล้วเล็กน้อย และนักเรียนนำใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2” ที่เป็นการบ้านมาทบทวนและเตรียมความพร้อมเพื่อแบ่งปันผลงานและแนวคิดแก่เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน (5 นาที) และใบงานมีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

(1) ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2: A2 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2” จำนวน 2 แผ่น (4 หน้า)

ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2: A2 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2”	
แนวทางการอธิบายของครูแก่นักเรียน	**สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในขั้นนี้**
(3) SQ6R ขั้นที่ 3 Post-reading ประกอบด้วย	
SQ6R ขั้นที่ 6: ขั้นทบทวน (Review: R4) นักเรียนทบทวนหัวข้อหรือประเด็นที่จดบันทึกไว้ ทบทวนคำถามและคำตอบที่เคยได้ตั้งไว้หรือเน้นคำสำคัญ ถ้าหากไม่แน่ใจในตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่	ทบทวนประเด็นต่าง ๆ หรือเพิ่มเติมส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ และบันทึกการตอบของตนลงในใบงานขั้น (SQ6R - Review: R4)
SQ6R ขั้นที่ 7: ขั้นสะท้อน (Reflect: R5) นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน	วิเคราะห์ วิจารณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน และบันทึกการตอบของตนลงในใบงานขั้น (SQ6R - Reflect: R5)
(3) SQ6R ขั้นที่ 3 Post-reading ประกอบด้วย	
SQ6R ขั้นที่ 8: ขั้นรวบรวมสร้างใหม่ (Reshape: R6) นักเรียนทำการเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลที่ได้จากบทอ่าน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลจากบทอ่านในชั้นเรียน	เปลี่ยนรูปแบบข้อมูลที่ได้จากบทอ่าน โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และนำผลงานของตนมาบันทึกแนบภาพลงในกระดานคำตอบออนไลน์ที่ครูเตรียมให้ในขั้น (SQ6R - Reshape: R6)

ขั้นที่ 4: ขั้นต่อยอดและประเมินคุณค่า (Self–regulating: S) คือ การนำผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนมาเพิ่มคุณค่าความรู้และต่อยอดไปเผยแพร่สู่สังคม (35 นาที) เพื่อแสดงถึงผลรวบยอดของการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเป็นขั้นการประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนที่แสดงออกผ่านพฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

2) นักเรียนนำผลงานใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2” ใน SQ6R ขั้นที่ 8 ขั้นรวบรวมสร้างใหม่ (Reshape: R6) ของตนเองแลกเปลี่ยนผลงานกับเพื่อนในชั้นตามความสมัครใจ จำนวน 2 คน เพื่อทำการให้คะแนนผลงานของเพื่อนตามเกณฑ์ที่ระบุไว้พร้อมทั้งให้คำติชม (Feedback) ต่าง ๆ แก่เพื่อน (10 นาที)

3) ให้นักเรียนผลัดเวียนชมผลงาน แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกับเพื่อนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนตามความสนใจ (5 นาที)

4) ครูสุ่มจับสลากเรียงคิวนักเรียน หรือเรียงคิวตามความสมัครใจของนักเรียน เพื่อนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งอธิบายถึงแนวคิดการสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเองอย่างกระชับ คนละ ไม่เกิน 1 นาที โดยเสนอว่า (1) เหตุใดมีแนวคิดการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานของตนในลักษณะนี้ และ (2) มีการพยายามที่จะสื่อสารถึงหัวข้อหรือประเด็นใด เป็นต้น (20 นาที)

5) ระหว่างนั้นครูทำการบันทึกการวัดและประเมินความสามารถในการสื่อสารของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือ แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นที่ 5: ขั้นประเมินผล (Evaluation: E) คือ การรวบรวมคะแนนจากการวัดและประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารของนักเรียน หลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ (20 นาที) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

6) ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงภาพรวมผลงานของเพื่อนในชั้นเรียน เฉลยคำตอบในใบงานแบบฝึกทักษะทั้งหมด สรุปความรู้เกี่ยวกับการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ

7) ครูเก็บรวบรวมใบงาน/ผลงานของนักเรียนทุกคนมาตรวจบันทึกคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อนำผลคะแนนไปวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้เสร็จสมบูรณ์ และเมื่อตรวจให้คำแนะนำเสร็จสิ้นแล้วมอบภาระงาน/ชิ้นงานคืนแก่นักเรียนเพื่อให้ทราบผลคะแนนและทราบถึงคำติชมของครูที่แนะนำให้

8. สื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์

8.1 สื่อการเรียนรู้

8.1.1 สื่อนำเสนอ Power point ชุดที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ”

8.1.2 เอกสารประกอบการเรียนรู้ ชุดที่ 1 ได้แก่

- บทอ่านเรื่องสั้น เรื่อง “เก้าอี้ดนตรี”
- บทอ่านเรื่องสั้น เรื่อง “ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ”
- ใบความรู้และกิจกรรม G และ P เรื่อง “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)”
- ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1 “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1”
- ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2”

8.2 อุปกรณ์การเรียนรู้

8.2.1 คอมพิวเตอร์ที่ใช้สอนสำหรับครู

8.2.2 โทรศัพท์มือถือหรือแท็บเล็ตสำหรับนักเรียน

8.2.3 สี ปากกาสีหรืออุปกรณ์ สำหรับเขียนบันทึกตกแต่งชิ้นงานตามสะดวกของนักเรียน

9. การวัดผลประเมินผล

9.1 วิธีวัดและเครื่องมือวัด

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญและข้อมูลที่สนับสนุนของนิทานและเรื่องสั้นที่อ่านได้ (ม. 3/3)	1) ตรวจใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1 “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1”	1) แบบประเมินแบบฝึกทักษะ เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1 และ A2”	1) เกณฑ์การประเมินแบบฝึกทักษะฯ นักเรียนควรจะต้องมีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือได้คะแนน > 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์
นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ ตีความและประเมินคุณค่าจากนิทานและเรื่องสั้นที่อ่านและนำไปใช้ในชีวิตได้ (ม. 3/5, 3/6, 3/7, 3/9)	1) ตรวจและเฉลยกิจกรรม “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1) ในชั้นเรียนขั้นตอน (Processing: P) 2) ตรวจใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1 “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1” 3) ตรวจใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2”	1) แบบประเมินสาระการเรียนรู้ เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” ในขั้นตอน (Processing: P) 2) แบบประเมินแบบฝึกทักษะ เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1 และ A2”	1) เกณฑ์การประเมินสาระการเรียนรู้ นักเรียนควรจะต้องมีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือได้คะแนน > 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์ 2) เกณฑ์การประเมินแบบฝึกทักษะฯ นักเรียนควรจะต้องมีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือได้คะแนน > 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์
นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากนิทานและเรื่องสั้นที่อ่านได้ (ม. 3/8)	1) ตรวจใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2”	1) แบบประเมินแบบฝึกทักษะ เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1 และ A2”	1) เกณฑ์การประเมินแบบฝึกทักษะฯ นักเรียนควรจะต้องมีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือได้คะแนน > 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์
นักเรียนสามารถใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมในการเขียนบันทึกและกรอบแนวคิดจากนิทานและเรื่องสั้นที่อ่านได้ (ม. 3/4)	1) ตรวจใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1 “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1” 2) ตรวจใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 “การอ่านจากนิทานและ เรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2”		

10. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ..... เรื่อง .....

1. ผลการจัดการเรียนรู้

1.1 ผลการเรียน

.....

.....

.....

1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรม

.....

.....

.....

1.3 ผลการปฏิบัติงาน / ผลงาน / ชิ้นงาน ที่มอบหมาย

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ (วิธีแก้ปัญหา / เครื่องมือที่ใช้แก้ปัญหา)

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้สอน

(นางสาวกรัชกาย ใจวงค์)

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

วิทยาลัยการศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตัวอย่างภาคผนวก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา ภาษาไทยพื้นฐาน 6 รหัสวิชา ท 23102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พัฒนาการอ่านและการสื่อสาร

เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ

ตัวอย่างเอกสารประกอบการเรียนการสอน เอกสารประกอบการวัดและประเมินผล ประจำแผนที่ 1 ตามลำดับ ดังนี้

1. ชุดเอกสารประกอบการเรียนรู้ ชุดที่ 1 เรื่อง การอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย บทอ่าน ใบความรู้ และใบงานแบบฝึกทักษะต่าง ๆ

2. ใบความรู้และกิจกรรม G และ P เรื่อง “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)” (ฉบับนักเรียน)

3. แบบประเมินสาระการเรียนรู้ เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” ในขั้นตอน (Processing: P)

4. ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1”

5. ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2”

6. แบบประเมินแบบฝึกทักษะ เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1 และ A2”

7. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใฝ่เรียนรู้และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

1. ชุดเอกสารประกอบการเรียนรู้ ชุดที่ 1 เรื่อง การอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย บทอ่าน ใบความรู้ และใบงานแบบฝึกทักษะต่าง ๆ

ภาพ 3 ตัวอย่างหน้าปกเอกสารประกอบการเรียนรู้ ชุดที่ 1 (แผนที่ 1)

ภาพ 4 ตัวอย่างใบความรู้และกิจกรรม G และ P

แบบบันทึกผลการประเมินสาระการเรียนรู้ ด้านความรู้ (K)
เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” ในขั้นตอน (Processing: P)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/....

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** ตรวจใบความรู้และกิจกรรม G และ P เรื่อง “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)” แล้วบันทึกคะแนนลงในช่องที่ตรงกับสาระการเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน

เลขที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	เกณฑ์การประเมินสาระการเรียนรู้กิจกรรมในชั้นเรียน (สาระการเรียนรู้ ด้านความรู้ในขั้นตอน Processing: P)		รวม 50 คะแนน	แปลงเป็น 10 คะแนน
		ตอนที่ 1 งานเขียนประเภทนิทานและเรื่องสั้น (14 คะแนน)	ตอนที่ 2 การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (36 คะแนน)		
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

แบบบันทึกผลการประเมินสาระการเรียนรู้ ด้านความรู้ (K)
เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” ในขั้นตอน (Processing: P)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/.... (ต่อ)

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** ตรวจใบความรู้และกิจกรรม G และ P เรื่อง “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)” แล้วบันทึกคะแนนลงในช่องที่ตรงกับสาระการเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน

เลขที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	เกณฑ์การประเมินสาระการเรียนรู้กิจกรรมในชั้นเรียน (สาระการเรียนรู้ ด้านความรู้ในขั้นตอน Processing: P)		รวม 50 คะแนน	เป็นคะแนน 10 คะแนน
		ตอนที่ 1 งานเขียนประเภทนิทานและเรื่องสั้น (14 คะแนน)	ตอนที่ 2 การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (36 คะแนน)		
18					
19					
22					
21					
23					
23					
24					
25					

สรุปผลการการประเมินสาระการเรียนรู้ ด้านความรู้ กิจกรรมในชั้นเรียนขั้นตอน Processing: P
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ผ่าน จำนวน ..... คน ไม่ผ่าน จำนวน ..... คน

อยู่ในระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม / ผ่านขั้นสูง จำนวน ..... คน ดี / ผ่าน จำนวน ..... คน
พอใช้ / ผ่าน จำนวน ..... คน ปรับปรุง / ไม่ผ่าน จำนวน ..... คน

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
(.....)
..... /..... /.....

เกณฑ์การประเมินสาระการเรียนรู้ ด้านความรู้ (K)
เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ” ในขั้นตอน (Processing: P)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อคำตอบ ตอนที่ 1 “งานเขียนประเภทนิทานและเรื่องสั้น” ในขั้นที่ 2: P ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ ใน*ใบความรู้และกิจกรรม “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)” (GPAS 5 steps ขั้น 1 G และขั้น 2 P)* โดยในใบความรู้มีการประเมินจำนวน 6 ประเด็นหลัก และมี 14 ข้อย่อย ทั้งนี้ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ความหมายของนิทาน 2) ประเภทของนิทาน 3) องค์ประกอบของนิทาน 4) ความหมายของเรื่องสั้น 5) ประเภทของเรื่องสั้น และ 6) องค์ประกอบของเรื่องสั้น ข้อละ 1 คะแนน รวมทั้งสิ้น 14 คะแนน นักเรียนจะต้องเขียนตอบคำตอบที่ถูกต้องในช่องว่างในทุกข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนใบความรู้และกิจกรรม
ตอนที่ 1 ขั้น P ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย	
	1	0
1. เขียนคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ (แนวทางการตอบ คือ เฉลยใบความรู้และกิจกรรม G และ P เรื่อง “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)” (ฉบับครูผู้สอน))	เขียนคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ และมีความถูกต้อง ครบถ้วน ตรงประเด็นในทุกประเด็น	เขียนคำตอบเพื่อตอบไม่ถูกต้องตรงตามกับประเด็นคำถามนั้น ๆ หรือคำตอบนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องกับข้อคำถาม

2. เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อคำตอบ ตอนที่ 2 ขั้นที่ 2: P ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่ ใน*ใบความรู้และกิจกรรม “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)” (GPAS 5 steps ขั้น 1 G และขั้น 2 P)* โดยในใบความรู้มีการประเมิน จำนวน 2 ประเด็นหลัก 12 ประเด็นย่อย ได้แก่

2.1 เทคนิคการอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพิจารณาด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจและประเมินภูมิหลัง เจตคติของผู้เขียน 2) การพิจารณาด้านที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและประเมินค่าภาษาและข้อมูล

3) การพิจารณาด้านที่ 3 ความสามารถในการสรุปและระบุข้อมูลอย่างถูกต้อง และ 4) การพิจารณาด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ความคิด คาดคะเน ต่อยอดและคิดสร้างสรรค์

และ 2.2 การพิจารณาข้อมูลของด้านที่ 2 ของการอ่านนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 1) หลักการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานและเรื่องสั้น 2) ข้อมูลที่ใช้สนับสนุนนิทานและเรื่องสั้นที่อ่าน 3) หลักการวิเคราะห์ วิจารณ์นิทานและเรื่องสั้น 4) หลักการตีความและประเมินคุณค่า และแนวคิดจากนิทานและเรื่องสั้น 5) หลักการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับนิทานและเรื่องสั้นที่อ่าน 6) หลักการเขียนบันทึกและกรอบแนวคิดจากการอ่านนิทานและเรื่องสั้น

ในประเด็นหนึ่งจะมีคำตอบที่ถูกต้องทั้งหมด จำนวน 3 ข้อ/ประเด็น ข้อละ 1 คะแนน รวมทั้งสิ้น 36 คะแนน และเก็บสะสม 10 คะแนน นักเรียนจะต้องเขียนตอบคำตอบที่ถูกต้องในช่องว่างในทุกข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนใบความรู้และกิจกรรม
ตอนที่ 2 ขั้น P ขั้นรับและจัดกระทำข้อมูลใหม่

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย	
	1	0
1. เขียนคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ (แนวทางการตอบ คือ เฉลยใบความรู้และกิจกรรม G และ P เรื่อง “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)” (ฉบับครูผู้สอน))	เขียนคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ และมีความถูกต้องครบถ้วนตรงประเด็นในทุกประเด็น	เขียนคำตอบเพื่อตอบไม่ถูกต้องตรงตามกับประเด็นคำถามนั้น ๆ หรือคำตอบนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องกับข้อคำถาม

3. การให้คะแนนใบความรู้และกิจกรรม ขั้น P ในภาพรวม ใบความรู้และกิจกรรมมีคำตอบที่ถูกต้องทั้งหมด 50 ข้อ เก็บคะแนนสะสมรวมทั้งสิ้น 10 คะแนน โดยนักเรียนต้องมีคะแนนที่ได้จากการทำตอบข้อคำถามที่ตรวจและเฉลยจาก *เฉลยใบความรู้และกิจกรรม G และ P เรื่อง “บันทึกการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ (Short note 1)”* (ฉบับครูผู้สอน) โดยนำจำนวนคำตอบที่ถูกต้องนำมาคำนวณ วิธีคิด คือ จำนวนคำตอบที่นักเรียนตอบถูก หาร 50 และคูณ 10 จะได้คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน เกณฑ์การผ่านนักเรียนจะต้องมีคะแนนร้อยละ 70 หรือคะแนน >7 ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพรวม		
ช่วงคะแนน	**คิดเป็นร้อยละ (%)**	**ระดับคุณภาพ**
10.00	100.00	ดีเยี่ยม / ผ่านขั้นสูง
8.00-9.99	80.00-99.99	ดี / ผ่าน
7.00-7.99	70.00-79.99	พอใช้ / ผ่าน
ต่ำกว่า 6 หรือ 6.00-6.99	≤60.00-6.99	ปรับปรุง / ไม่ผ่าน
ต้องมีคะแนนทั้งหมด ร้อยละ 70.00 หรือ คะแนน >7.00 ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์		

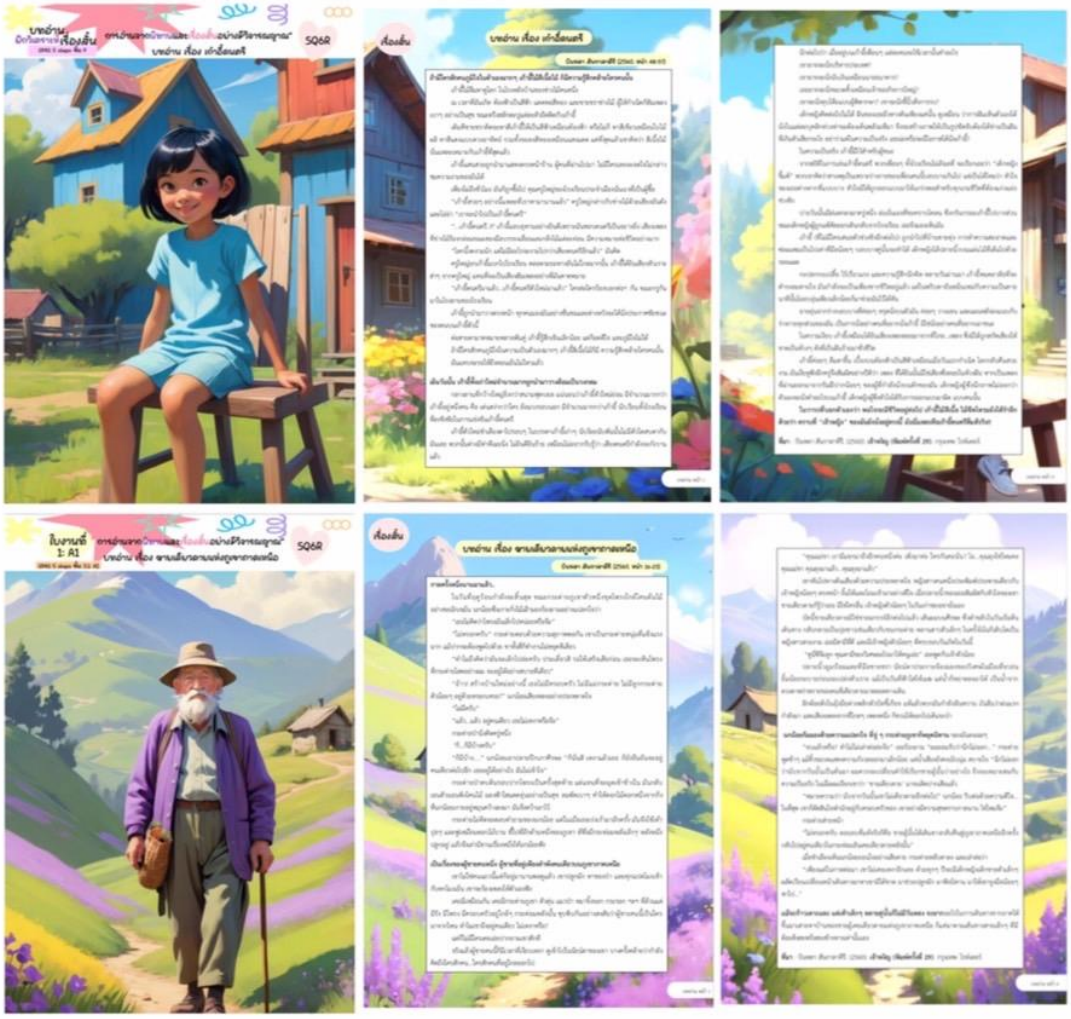

ภาพ 5 ตัวอย่างบทอ่านเรื่องสั้นจำนวน 2 เรื่อง

ภาพ 6 ตัวอย่างใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1 A1

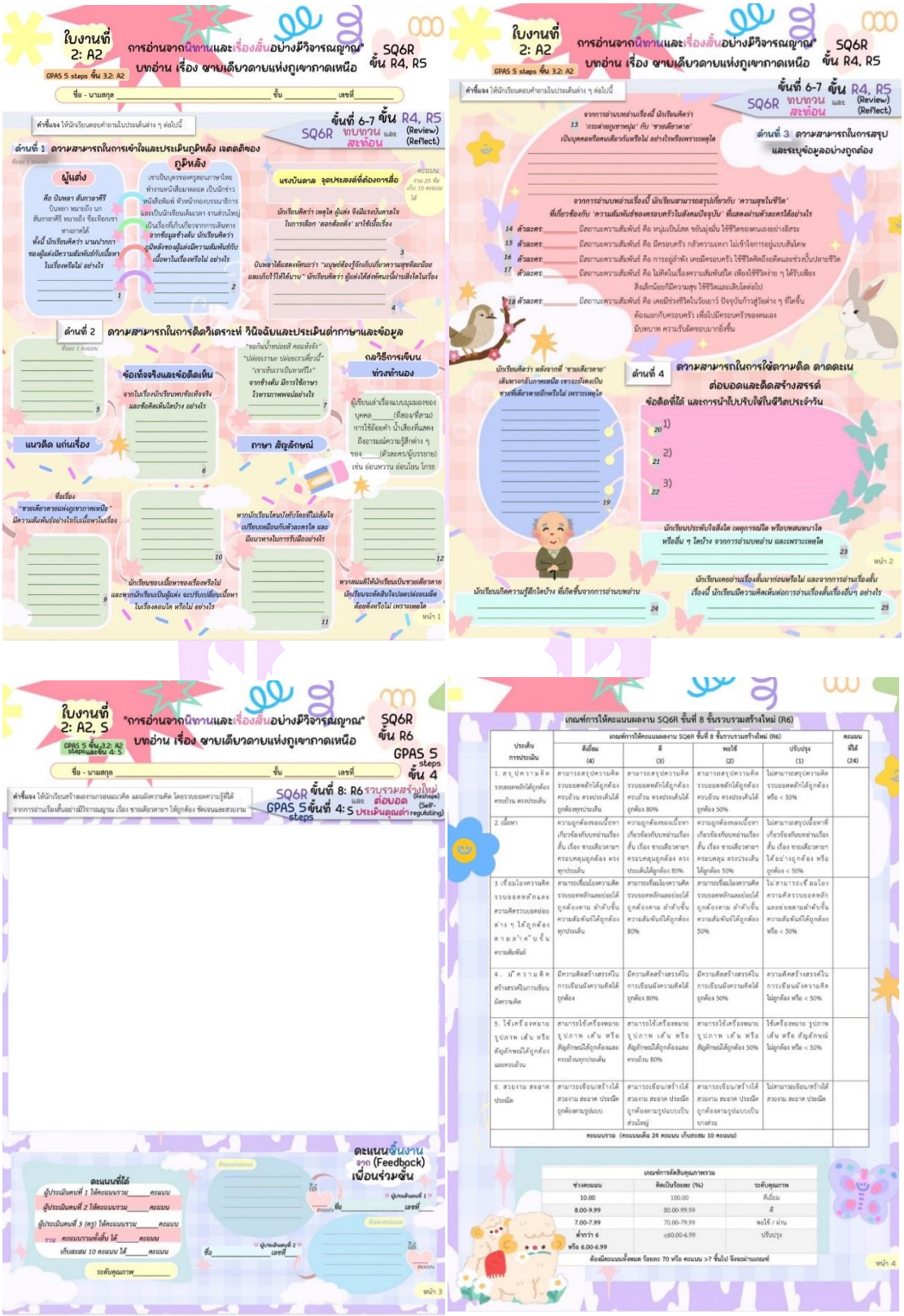

ภาพ 7 ตัวอย่างใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 A2

แบบประเมินใบงานแบบฝึกทักษะ

เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1 และ A2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พัฒนาการอ่านและการสื่อสาร

เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/....

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** ตรวจใบงานแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1 และ A2 แล้วบันทึกคะแนนลงในช่องที่ตรงกับใบงานที่ประเมิน

เลขที่	ชื่อ-สกุลของผู้รับการประเมิน	บันทึกคะแนนแบบฝึกทักษะ ประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ												
		คะแนนใบงาน (ใบละ 10)					คะแนนที่ได้รวม (50)	เก็บสะสม (10)	ระดับคุณภาพ				ผลการ-วิเคราะห์	
		A1			A2									
		ขั้น S	ขั้น Q และ R1	ขั้น R2 และ R3	ขั้น R4 และ R5	ขั้น R6			ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														
15														
16														
17														
18														
19														
20														

แบบประเมินใบงานแบบฝึกทักษะ

เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1 และ A2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พัฒนาการอ่านและการสื่อสาร

เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/.... (ต่อ)

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** ตรวจใบงานแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1 และ A2 แล้วบันทึกคะแนนลงในช่องที่ตรงกับใบงานที่ประเมิน

เลขที่	ชื่อ-สกุลของผู้รับการประเมิน	บันทึกคะแนนแบบฝึกทักษะ ประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ												
		คะแนนใบงาน (ใบละ 10)					คะแนนที่ได้รวม (50)	เก็บสะสม (10)	ระดับคุณภาพ				ผลการ-วิเคราะห์	
		A1			A2									
		ขั้น S	ขั้น Q และ R1	ขั้น R2 และ R3	ขั้น R4 และ R5	ขั้น R6			ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ผ่าน	ไม่ผ่าน
21														
22														
23														
24														
25														

สรุปผลการประเมินใบงานแบบฝึกทักษะ ประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ผ่าน จำนวน ..... คน ไม่ผ่าน จำนวน ..... คน

อยู่ในระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม / ผ่านขั้นสูง จำนวน ..... คน ดี / ผ่าน จำนวน ..... คน

พอใช้ / ผ่าน จำนวน ..... คน ปรับปรุง / ไม่ผ่าน จำนวน ..... คน

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... /..... /.....

เกณฑ์การประเมินแบบฝึกทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1 และ A2”

แบบฝึกทักษะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยใบงาน 2 ชุดใบงาน ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1” และใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2” รวมทั้งหมด 50 คะแนน (เก็บสะสม 10 คะแนน/แผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้) มีการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละใบงานแบบฝึกทักษะ และการวิเคราะห์ข้อมูลใบงานแบบฝึกทักษะในภาพรวมแต่ละชุด และแต่ละใบงานมีเกณฑ์การให้คะแนนที่หลากหลายและแตกต่างกัน ดังนี้

- **การตรวจและเฉลยรายข้อ ในแต่ละขั้นกิจกรรมใบงานแบบฝึกทักษะ** ผลการประเมินที่ได้จากการประเมินประเด็นต่าง ๆ ในใบงานแบบฝึกทักษะใบที่ 1: A1 จำนวน 3 ใบงาน และแบบฝึกทักษะใบที่ 2: A2 จำนวน 2 ใบงาน ใบละ 10 คะแนน (รวมทั้งสิ้น 50 คะแนน) คะแนนในการประเมินใบงานแบบฝึกทักษะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ของผู้เรียน มีรายละเอียดการตรวจและให้คะแนนดังต่อไปนี้

1. ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 1 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A1”

ประกอบด้วย จำนวน 3 ใบงาน ได้แก่
1) ใบงานขั้น S (หน้า 1) จำนวน 10 คะแนน
2) ใบงานขั้น Q และ R1 (หน้า 2) จำนวน 10 คะแนน
3) ใบงานขั้น R2 และ R3 (หน้า 3) จำนวน 10 คะแนน
รวม 30 คะแนน

1) ใบงานขั้น S (หน้า 1) จำนวน 10 คะแนน มีรายละเอียดการให้คะแนน ดังนี้

1.1) เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อคำตอบขั้น S สำรวจ ใน*ใบงานที่ 1: A1 (GPAS 5 steps ขั้น 3.1 A1 และ SQ6R ขั้น S)* โดยในใบงานจะมีคำตอบที่ถูกต้องทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ รวม 10 คะแนน นักเรียนจะต้องเขียนตอบคำตอบที่ถูกต้องในช่องว่างในทุกข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 1: A1 ขั้น S สำรวจ			
ประเด็นการประเมิน	**ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย**		
	1	**0.5**	**0**
1. เขียนคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ ซึ่งการถาม-ตอบต้องเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ	เขียนคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือเท่านั้น และมีความ-ถูกต้อง ครบถ้วนตรงประเด็นในทุกประเด็น	เขียนคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือเท่านั้น แต่มีข้อผิดพลาดในคำตอบ 1-2 ประเด็น	เขียนคำตอบเพื่อตอบไม่ถูกต้องตรงตามกับประเด็นคำถามนั้น ๆ หรือคำตอบนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือใด ๆ

2) ใบงานขั้น Q และ R1 (หน้า 2) เก็บสะสม รวม 10 คะแนน มีรายละเอียดการให้คะแนน ดังนี้

2.1) เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อคำตอบ ตอนที่ 1 ขั้น Q การตั้งคำถามใน*ใบงานที่ 1: A1 (GPAS 5 steps ขั้น 3.1 A1 และ SQ6R ขั้น Q, R1)* โดยในใบงานจะมีคำสั่ง “ให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบคำถามจากการอ่านบทอ่าน” โดยทำแบบฝึกทักษะ 5 ข้อหลัก ในหนึ่งข้อหลักแบ่งเป็น (1) ข้อคำถาม (Q) และ (2) ข้อคำตอบ (R) โดยนักเรียนต้องตั้งคำถามจากบทอ่าน หลังจากที่ผ่านขั้นการสำรวจ (อ่านอย่างคร่าว ๆ: ขั้น S) มาแล้ว และต้องหาคำตอบด้วยตนเองจากการอ่านต่าง ๆ (R) โดยคำถามและคำตอบนั้น มีจำนวน 5 ข้อหลัก จำนวน 10 ข้อย่อย ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน นักเรียนจะต้องเขียนตอบคำตอบที่ถูกต้องในช่องว่างในทุกข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2.1.1) ประเด็นการตั้งคำถาม (Q) ในขั้น Q การตั้งคำถาม จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 5 คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 1: A1 ขั้น Q การตั้งคำถาม-ตั้งคำถาม (Q)			
ประเด็นการประเมิน	**ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย**		
	1	**0.5**	**0**
1. การตั้งคำถามในข้อนั้น ๆ ต้องเกี่ยวข้องมีสัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ และใช้วิธีการตั้งคำถามในลักษณะคำถามที่ดี	ตั้งคำถามที่สัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่าน และเป็นการตั้งคำถามระดับสูง คือ การถามให้คิดค้นให้ใช้ความคิดซับซ้อน โดยอาจใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานในการคิดตั้งคำถาม คำถามมีความชัดเจน ตรงประเด็น ไม่กำกวม ใช้ภาษาที่สุภาพ มีเหตุผล เหมาะสม ถูกกาลเทศะ และมีความคิดสร้างสรรค์รู้จักคิดหลายแง่มุม เพื่อจะได้คำถาม-คำตอบที่หลากแนวคิด	ตั้งคำถามที่สัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่าน และเป็นการตั้งคำถามระดับพื้นฐาน คือ การถามความรู้ความจำเป็นคำถามที่ใช้ความคิดทั่วไป ใช้พื้นฐานความรู้เดิมหรือสิ่งที่ประจักษ์ในการตอบ คำถามมีชัดเจนตรงประเด็นไม่กำกวม ใช้ภาษาที่สุภาพ มีเหตุผล เหมาะสม ถูกกาลเทศะ	การตั้งคำถามไม่มีความเกี่ยวข้องกับบทอ่านใด ๆ ทั้งสิ้น หรือการตั้งคำถามนั้น ไม่มีลักษณะตามการตั้งคำถามที่ดี กล่าวคือ กำกวม ขาดความชัดเจน ภาษาไม่สุภาพ ขาดกาลเทศะ ขาดหลักเหตุและผล

2.1.2) ประเด็นการตอบคำถาม (R) ในขั้น Q การตั้งคำถาม จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 5 คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 1: A1 ขั้น Q การตั้งคำถาม-ตอบคำถาม (R)			
ประเด็นการประเมิน	**ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย**		
	1	**0.5**	**0**
1. การตอบคำถามในข้อนั้น ๆ ต้องเกี่ยวข้องมีสัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ และใช้วิธีการตอบคำถามในลักษณะคำตอบที่ดี	คำตอบสัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่าน และคำตอบมีความถูกต้องสัมพันธ์กับข้อคำถามที่ได้ตั้งไว้ทั้งหมด คำตอบเกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือรายละเอียดของบทอ่านเท่านั้น มีความครบถ้วน ตรงประเด็นในทุกประเด็น และการตอบนั้นใช้ภาษาชัดเจนตรงประเด็น ไม่กำกวมใช้ภาษาที่สุภาพ มีเหตุผล เหมาะสมถูกกาลเทศะ	คำตอบสัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่าน และคำตอบมีความถูกต้องสัมพันธ์กับข้อคำถามที่ได้ตั้งไว้ทั้งหมด คำตอบเกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือรายละเอียดของบทอ่านเท่านั้น แต่ขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ในลักษณะการตอบที่ดี เช่น ตอบคำถามไม่ค่อยตรงประเด็น ใช้ภาษาไม่กำกวมส่งผลให้จับใจความคำตอบไม่ได้ ใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ ขาดเหตุและผลในการตอบ ขาดความเหมาะสม ไม่ถูกกาลเทศะ เป็นต้น	การตอบคำถามไม่มีความเกี่ยวข้องกับบทอ่านใด ๆ ทั้งสิ้น ผิดทุกประเด็น หรือการตอบคำถามนั้นไม่มีลักษณะตามการตอบคำถามที่ดี กล่าวคือ กำกวม ขาดความชัดเจน ภาษาไม่สุภาพ ขาดกาลเทศะ ขาดหลักเหตุและผล เป็นต้น

2.2) เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อคำตอบ ตอนที่ 2 ขั้น R1 การอ่านอย่างละเอียด ใน*ใบงานที่ 1: A1 (GPAS 5 steps ขั้น 3.1 A1 และ SQ6R ขั้น Q, R1)* ในใบงานจะมีคำสั่ง “ให้นักเรียนตอบคำถามในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้อง” มีคำตอบที่ถูกต้องทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 20 คะแนน และเก็บสะสม จำนวน 10 คะแนน นักเรียนจะต้องเลือกคำตอบและเขียนตอบคำตอบที่ถูกต้องในช่องว่างในทุกข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 1: A1 ขั้น R1 การอ่านอย่างละเอียด		
ประเด็นการประเมิน	**ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย**	
	1	**0**
1. คำตอบถูกต้องสัมพันธ์สอดคล้องตามเนื้อหาบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ เมื่อนักเรียนเลือกคำตอบและเขียนเรียบเรียงแล้วจะได้เนื้อเรื่องย่อที่เป็นเหตุการณ์หลักและเป็นใจความสำคัญของบทอ่าน	นักเรียนเลือกคำตอบถูกต้อง	คำตอบที่นักเรียนเลือกมาตอบไม่ถูกต้อง

3) ใบงานขั้น R2 และ R3 (หน้า 3) เก็บสะสม รวม 10 คะแนน มีรายละเอียดการให้คะแนน ดังนี้

3.1) เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อคำตอบ ตอนที่ 1 ขั้น R2 บันทึกใน*ใบงานที่ 1: A1 (GPAS 5 steps ขั้น 3.1 A1 และ SQ6R ขั้น R2, R3)* โดยในใบงานจะมีคำสั่ง “หลังจากการอ่านอย่างละเอียดให้จดบันทึกข้อมูลที่จำเป็นต่าง ๆ ในประเด็นต่อไปนี้ตามความเข้าใจ” มีจำนวน 6 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 6 คะแนน นักเรียนจะต้องเขียนตอบคำตอบที่ถูกต้องในช่องว่างในทุกข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 1: A1 ขั้น R2 บันทึก			
ประเด็นการประเมิน	**ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย**		
	1	**0.5**	**0**
1. การเขียนคำตอบสามารถใช้ภาษา ลีลาการเขียนได้อย่างอิสระ แต่คำตอบในข้อนั้น ๆ ต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายฯ อย่าง-ถูกต้อง เหมาะสมตามแนวทางการเฉลยคำตอบใบงาน A1 ขั้น R2 และใช้วิธีการตอบคำถามในลักษณะคำตอบที่ดี	คำตอบต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่านและต้องมีความ-ถูกต้องสัมพันธ์กับข้อคำตอบที่ได้เฉลยแนวทางการตอบไว้ คำตอบมีความ-ครบถ้วน ตรงประเด็นในทุกประเด็นคำถามและการตอบนั้นใช้ภาษาชัดเจน ตรงประเด็น ไม่กำกวม ใช้ภาษาที่สุภาพ มีเหตุผล เหมาะสม ถูกกาลเทศะ	คำตอบต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่านและต้องมีความถูกต้องสัมพันธ์กับข้อคำตอบที่ได้เฉลยแนวทางการตอบไว้ แต่ขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ในลักษณะการตอบที่ดี เช่น ตอบไม่ค่อยตรงประเด็น ใช้ภาษาไม่กำกวมส่งผลให้จับใจความคำตอบไม่ได้ ใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ ขาดเหตุและผลในการตอบ ขาดความ-เหมาะสม ไม่ถูกกาลเทศะ เป็นต้น	การตอบคำถามไม่มีความเกี่ยวข้องกับคำถาม หรือไม่เกี่ยวข้องกับบทอ่านใด ๆ ทั้งสิ้น ผิดทุกประเด็น หรือการตอบคำถามนั้นไม่มีลักษณะตามการตอบคำถามที่ดีกล่าวคือ กำกวม ขาดความชัดเจน ภาษาไม่สุภาพ ขาดกาลเทศะ ขาดหลักเหตุและผล เป็นต้น

3.2) เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อคำตอบ ตอนที่ 2 ขั้น R3 จดจำหรืออ่านออกเสียง ใน*ใบงานที่ 1: A1 (GPAS 5 steps ขั้น 3.1 A1 และ SQ6R ขั้น R2, R3)* โดยในใบงานจะมีคำสั่ง “ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องโดยใช้ข้อมูลจำเป็นที่บันทึกไว้ในขั้น R2 และเรียบเรียงเป็นสำนวนการเขียนของตนเอง” มีจำนวน 1 ข้อ จำนวน 4 คะแนน นักเรียนจะต้องเขียนตอบคำตอบที่ถูกต้องในช่องว่าง เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 1: A1 ขั้น R3 จดจำหรืออ่านออกเสียง					
ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย				
	4	3	2	1	0
1. การเขียนสรุปใจความสำคัญโดยใช้ข้อมูลจำเป็นที่บันทึกไว้ในขั้น R2 นักเรียนสามารถใช้ภาษา ลีลาการเขียนได้อย่างอิสระ แต่คำตอบในข้อนั้น ๆ ต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องชายเดียวดายฯ และมีความถูกต้องเหมาะสมตามแนวทางการเฉลยคำตอบใบงาน A1 ขั้น R3 และใช้วิธีการตอบคำถามในลักษณะคำตอบที่ดี	คำตอบถูกต้องทุกประเด็นและสามารถเรียบเรียงใจความสำคัญเพื่อกล่าวสรุปถึงรายละเอียดของเนื้อหาสาระจากบทอ่านที่เป็นประเด็น/เรื่องราวสำคัญได้อย่างถูกต้องครบครัน ได้แก่ ใคร ทำอะไร ที่ไหน ทำไม เมื่อไร อย่างไร และการใช้ภาษาเขียนตอบเหมาะสม และได้ใจความต่อเนื่อง	คำตอบถูกต้องทุกประเด็นและสามารถเรียบเรียงใจความสำคัญเพื่อกล่าวสรุปถึงรายละเอียดของเนื้อหาสาระจากบทอ่านที่เป็นประเด็น/เรื่องราวสำคัญได้ แต่มีข้อผิดพลาด คือ เนื้อหาวกวน ไม่ชัดเจน อ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจนัก ต้องอาศัยการตีความเข้าช่วยในการอ่าน	คำตอบไม่ถูกทุกประเด็น มีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น คำตอบแต่สามารถเรียบเรียงใจความสำคัญเพื่อกล่าวสรุปถึงรายละเอียดของเนื้อหาสาระจากบทอ่านที่เป็นประเด็น/เรื่องราวสำคัญได้ และใช้ภาษาเขียนตอบเหมาะสม และได้ใจความต่อเนื่อง	คำตอบไม่ถูกทุกประเด็น มีข้อผิดพลาด 1-2 ประเด็น คำตอบสามารถเรียบเรียงใจความสำคัญเพื่อกล่าวสรุปถึงรายละเอียดของเนื้อหาสาระจากบทอ่านที่เป็นประเด็น/เรื่องราวสำคัญได้มีข้อผิดพลาดบางประเด็น เช่น เนื้อหาวกวน ไม่ชัดเจน อ่านแล้วไม่สามารถเข้าใจได้	การตอบคำถามไม่มีความเกี่ยวข้องกับบทอ่านใด ๆ ผิดประเด็น และไม่สามารถเรียบเรียงเพื่อกล่าวสรุปถึงรายละเอียดประเด็น/เรื่องราวสำคัญจากบทอ่านได้ หรือเนื้อหาวกวน ไม่ชัดเจน อ่านแล้วไม่สามารถเข้าใจได้

2. ใบงานแบบฝึกทักษะที่ 2 เรื่อง “การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ A2”

ประกอบด้วย จำนวน 2 ใบงาน ได้แก่

1) ใบงานขั้น R4 และ R5 (หน้า 1-2) จำนวน 10 คะแนน

2) ใบงานขั้น R6 (SQ6R) และ S (GPAS 5 steps) (หน้า 3) จำนวน 10 คะแนน

รวม 20 คะแนน

1) ใบงานขั้น R4 และ R5 (หน้า 1-2) เก็บสะสม รวม 10 คะแนน มีรายละเอียดการให้คะแนน ดังนี้

1.1) เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อคำตอบขั้น R4 ทบทวน และ R5 สะท้อนใน*ใบงานที่ 2: A2 (GPAS 5 steps ขั้น 3.2 A2 และ SQ6R ขั้น R4, R5)* โดยในใบงานจะมีคำตอบที่ถูกต้องทั้งหมด จำนวน 25 ข้อย่อย ข้อละ 1 คะแนน รวม 25 คะแนน เก็บสะสมรวม 10 คะแนน มีการตอบใน 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) คำถามลักษณะให้เขียนแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ และ (2) คำถามลักษณะให้เขียนตอบรูปแบบสั้น นักเรียนจะต้องเขียนตอบคำตอบที่ถูกต้องในช่องว่างในทุกข้อ ดังนี้

(1) กรณี คำถามลักษณะให้เขียนแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ โดยให้นักเรียนเขียนตอบคำถามให้ตรงกับประเด็นข้อคำถามในข้อนั้น ๆ นักเรียนสามารถตอบได้อย่างอิสระ แต่ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในบทอ่าน เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 2: A2 ขั้น R4 ทบทวน-R5 สะท้อน

ประเด็นการประเมิน	**ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย**		
	1	**0.5**	**0**
1. เขียนคำตอบที่เป็นลักษณะบรรยายความคิดความรู้สึกหรือบรรยายในสิ่งที่ต้องการตอบและมีความถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ ซึ่งการถาม-ตอบต้องเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ	เขียนคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ เท่านั้น คำตอบมีความครบถ้วนตรงประเด็นในทุกประเด็นคำถาม และการตอบนั้นใช้ภาษาชัดเจน ตรงประเด็น ไม่กำกวม ใช้ภาษาที่สุภาพ มีเหตุผลเหมาะสม ถูกกาลเทศะ	เขียนคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของประเด็นคำถามนั้น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือเท่านั้น แต่มีข้อผิดพลาดในคำตอบ 1-2 ประเด็น ขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ในลักษณะการตอบที่ดี เช่น ตอบไม่ค่อยตรงประเด็น ใช้ภาษาไม่กำกวมส่งผลให้จับใจความคำตอบไม่ได้ ใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ ขาดเหตุและผลในการตอบ ขาดความเหมาะสม ไม่ถูกกาลเทศะ เป็นต้น	เขียนคำตอบไม่ถูกต้องตรงตามกับประเด็นคำถามนั้น ๆ หรือคำตอบนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ ใด ๆ

(2) กรณี คำถามลักษณะให้เขียนตอบรูปแบบสั้น โดยให้นักเรียนเขียนตอบคำถามให้ถูกต้อง ตรงกับประเด็นข้อคำถามในช่องว่างที่กำหนดให้

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ 2: A2 ขั้น R4 ทบทวน-R5 สะท้อน		
ประเด็นการประเมิน	**ระดับคุณภาพ / ระดับคะแนนในข้อคำตอบย่อย**	
	1	**0**
1. คำตอบถูกต้องสัมพันธ์สอดคล้องตามเนื้อหาบทอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ เมื่อนักเรียนเลือกคำตอบและเขียนเรียบเรียงแล้วจะได้คำตอบที่สมบูรณ์	นักเรียนเลือกคำตอบถูกต้อง	คำตอบที่นักเรียนเลือกมาตอบไม่ถูกต้อง

2) R6 (SQ6R) และ S (GPAS 5 steps) (หน้า 3) รวม 10 คะแนน มีรายละเอียดการให้คะแนน ดังนี้

2.1) เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อคำตอบขั้น R6 ทบทวน ใน*ใบงานที่ 2: A2 (GPAS 5 steps ขั้น 4 S และ SQ6R ขั้น R6* โดยในใบงานจะมีคำสั่ง “ให้นักเรียนสร้างผลงานกรอบแนวคิด แผนผังความคิด หรืออินโฟกราฟิกต่าง ๆ โดยรวบยอดความรู้ที่ได้จากการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชายเดียวดายฯ ให้ถูกต้อง ชัดเจนและสวยงาม” จำนวน 1 ข้อ และมีกติกาเกณฑ์การประเมินผลงาน สำหรับเพื่อนในชั้นเรียน จำนวน 2 คน ให้มีส่วนร่วมในการประเมินให้คะแนน ติชม ข้อเสนอแนะต่าง ๆ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนผลงาน SQ6R ขั้นที่ 8 ขั้นรวบรวมสร้างใหม่ (R6) จำนวน 6 ประเด็น ประเด็นละ 4 คะแนน รวม 24 คะแนน เก็บสะสม 10 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ประเด็นการประเมิน	**เกณฑ์การให้คะแนนผลงาน/ใบงานที่ 2: A2 ขั้น R6 ขั้นรวบรวมสร้างใหม่**			
	ดีเยี่ยม (4)	**ดี (3)**	**พอใช้ (2)**	**ปรับปรุง (1)**
1. สรุปความคิดรวบยอดหลักได้ถูกต้อง ครบถ้วนตรงประเด็น	สามารถสรุปความคิดรวบยอดหลักได้ถูกต้องครบถ้วนตรงประเด็นถูกต้องทุกประเด็น	สามารถสรุปความคิดรวบยอดหลักได้ถูกต้องครบถ้วนตรงประเด็นถูกต้อง 80%	สามารถสรุปความคิดรวบยอดหลักได้ถูกต้องครบถ้วนตรงประเด็นถูกต้อง 50%	ไม่สามารถสรุปความคิดรวบยอดหลักได้ถูกต้องหรือ <50%

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนนผลงาน/ใบงานที่ 2: A2 ขั้น R6 ขั้นรวบรวมสร้างใหม่			
	ดีเยี่ยม (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
2. เนื้อหา	ความถูกต้องของเนื้อหา เกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้น เรื่องชายเดียวดายฯ ครอบคลุมถูกต้องตรงทุกประเด็น	ความถูกต้องของเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้น เรื่องชายเดียวดายฯ ครอบคลุมถูกต้องตรงประเด็นได้ถูกต้อง 80%	ความถูกต้องของเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้น เรื่องชายเดียวดายฯ ครอบคลุมตรงประเด็นได้ถูกต้อง 50%	ไม่สามารถสรุปเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทอ่านเรื่องสั้นเรื่อง ชายเดียว-ดาย ฯ ได้ถูกต้องหรือถูกต้อง <50%
3. เชื่อมโยงความคิดรวบยอดหลักและความคิดรวบยอดย่อยต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามลำดับขั้นความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดหลักและย่อยได้ถูกต้องตามลำดับขั้นความสัมพันธ์ได้ถูกต้องทุกประเด็น	สามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดหลักและย่อยได้ถูกต้องตามลำดับขั้นความสัมพันธ์ได้ถูกต้อง 80%	สามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดหลักและย่อยได้ถูกต้องตามลำดับขั้นความสัมพันธ์ได้ถูกต้อง 50%	ไม่สามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดหลักและย่อยตามลำดับขั้นความสัมพันธ์ได้ถูกต้อง หรือ <50%
4. มีความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนกรอบความคิด ผังความคิด อินโฟกราฟิกต่าง ๆ	มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบสร้างผลงานได้ถูกต้องตามหลักการสร้าง	มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบสร้างผลงานได้ถูกต้อง80%	มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบสร้างผลงานได้ถูกต้อง 50%	การออกแบบสร้างผลงานไม่ถูกต้องหรือ < 50%
5. ใช้เครื่องหมาย รูปภาพ เส้น หรือสัญลักษณ์ได้ถูกต้องและครบถ้วน	สามารถใช้เครื่องหมาย รูปภาพ เส้น หรือสัญลักษณ์ได้ถูกต้องและครบถ้วนทุกประเด็น	สามารถใช้เครื่องหมาย รูปภาพ เส้น หรือสัญลักษณ์ได้ถูกต้องและครบถ้วน 80%	สามารถใช้เครื่องหมาย รูปภาพ เส้น หรือ สัญลักษณ์ได้ถูกต้อง 50%	ใช้เครื่องหมาย รูปภาพ เส้น หรือสัญลักษณ์ไม่ถูกต้องหรือ <50%
6. สวยงาม สะอาด ประณีต	สามารถเขียน/สร้างได้สวยงาม สะอาด ประณีต ถูกต้องตามรูปแบบ	สามารถเขียน/สร้างได้สวยงาม สะอาด ประณีต ถูกต้องตามรูปแบบเป็นส่วนใหญ่	สามารถเขียน/สร้างได้สวยงาม สะอาด ประณีต ถูกต้องตามรูปแบบเป็นบางส่วน	ไม่สามารถเขียน/สร้างได้สวยงาม สะอาด ประณีต
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 24 คะแนน เก็บสะสม 10 คะแนน)				

- วิเคราะห์ข้อมูลของใบงานแบบฝึกทักษะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวม รวม 50 คะแนน เก็บสะสมคะแนน 10 คะแนน โดยนำคะแนนผลการประเมินที่ได้จากการประเมินประเด็นต่าง ๆ ทั้งใบงานแบบฝึกทักษะใบที่ 1: A1 จำนวน 3 ใบงาน (ใบละ 10 คะแนน รวม 30 คะแนน) และแบบฝึกทักษะใบที่ 2: A2 จำนวน 2 ใบงาน (ใบละ 10 คะแนน รวม 20 คะแนน) รวมทั้งสิ้น 50 คะแนน เก็บสะสมคะแนน 10 คะแนน โดยนำจำนวนคะแนนที่ได้ทั้งหมดนำมาคำนวณ วิธีคิด คือ จำนวนคำตอบที่นักเรียนตอบถูก หาร 50 และคูณ 10 จะได้คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน เพื่อเป็นค่าคะแนนในการประเมินใบงานแบบฝึกทักษะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ของผู้เรียนในภาพรวม เกณฑ์การผ่านนักเรียนจะต้องมีคะแนนร้อยละ 70 หรือคะแนน >7 ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์ และเกณฑ์ในการตัดสิน ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพรวมของการอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ		
ช่วงคะแนน	**คิดเป็นร้อยละ (%)**	**ระดับคุณภาพ**
10.00	100.00	ดีเยี่ยม / ผ่านขั้นสูง
8.00-9.99	80.00-99.99	ดี / ผ่าน
7.00-7.99	70.00-79.99	พอใช้ / ผ่าน
ต่ำกว่า 6 หรือ 6.00-6.99	≤60.00-6.99	ปรับปรุง / ไม่ผ่าน
ต้องมีคะแนนทั้งหมด ร้อยละ 70 หรือ คะแนน >7 ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์		

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/...

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วบันทึกคะแนนลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมบ่งชี้ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-สกุลของผู้รับการประเมิน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1										รวมทั้งสิ้น	คุณภาพ	หมายเหตุ
		1. ใฝ่เรียนรู้ (3)							2. มุ่งมั่นในการทำงาน (3)					
		พฤติกรรมบ่งชี้					รวม (15)	คุณภาพ	พฤติกรรมบ่งชี้		รวม (6)	คุณภาพ		
		1	2	3	4	5			1	2				
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														
15														
16														
17														
18														
19														
20														
21														
22														
23														
24														

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/... (ต่อ)

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วบันทึกคะแนนลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมบ่งชี้ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

เลขที่	ชื่อ-สกุลของผู้รับการประเมิน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1										รวมทั้งสิ้น	คุณภาพ	หมายเหตุ
		1. ใฝ่เรียนรู้ (3)							2. มุ่งมั่นในการทำงาน (3)					
		พฤติกรรมบ่งชี้					รวม (15)	คุณภาพ	พฤติกรรมบ่งชี้		รวม (6)	คุณภาพ		
		1	2	3	4	5			1	2				
25														
26														

สรุปผลการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

- **ระดับคุณภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้**

  ดีเยี่ยม / ผ่านขั้นสูง จำนวน ..... คน ดี / ผ่าน จำนวน ..... คน
  พอใช้ / ผ่าน จำนวน ..... คน ปรับปรุง / ไม่ผ่าน จำนวน ..... คน

- **ระดับคุณภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน**

  ดีเยี่ยม / ผ่านขั้นสูง จำนวน ..... คน ดี / ผ่าน จำนวน ..... คน
  พอใช้ / ผ่าน จำนวน ..... คน ปรับปรุง / ไม่ผ่าน จำนวน ..... คน

- **ระดับคุณภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวม**

  ดีเยี่ยม / ผ่านขั้นสูง จำนวน ..... คน ดี / ผ่าน จำนวน ..... คน
  พอใช้ / ผ่าน จำนวน ..... คน ปรับปรุง / ไม่ผ่าน จำนวน ..... คน

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน
พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน
พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
(.....)
..... /..... /.....

การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจากนิทานและเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

- พฤติกรรมบ่งชี้ ด้านใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน รายละเอียด ดังนี้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	
ด้านที่	**พฤติกรรมบ่งชี้**
1. ใฝ่เรียนรู้	1.1 นักเรียนมีความความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน
	1.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน
	1.3 นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รับผิดชอบจนสำเร็จสมบูรณ์
	1.4 นักเรียนสามารถบันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบบางสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้
	1.5 นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. มุ่งมั่นในการทำงาน	2.1 นักเรียนมีความตั้งใจในการทำชิ้นงาน และร่วมในกิจกรรม
	2.2 นักเรียนทำชิ้นงานด้วยความเพียรพยายามและรับผิดชอบในชิ้นงานที่ได้รับหมายได้สำเร็จสมบูรณ์ตามที่นัดหมาย

- **วิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์** ผลการประเมินที่ได้จากการประเมินประเด็นต่าง ๆ ทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน จะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-3 แล้วนำผลการประเมินแต่ละประเด็นมาคำนวณหาค่าร้อยละเพื่อเป็นค่าคะแนนในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีระดับคุณภาพของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1) **ด้านใฝ่เรียนรู้** รวม 15 คะแนน

ระดับคุณภาพ	**เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ**
ดีเยี่ยม	ผ่านเกณฑ์ขั้นสูง มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 90-100 หรือ 13.50-15.00 คะแนน
ดี	ผ่านเกณฑ์ มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80-89 ขึ้นไป หรือ 12.00-13.49 คะแนน

1) **ด้านใฝ่เรียนรู้** รวม 15 คะแนน (ต่อ)

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ
พอใช้	ผ่านเกณฑ์ มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70-79 ขึ้นไป หรือ 10.50-11.89 คะแนน
ปรับปรุง	ไม่ผ่านเกณฑ์ มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 69 หรือน้อยกว่า 10.49 คะแนน

2) **ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน** รวม 6 คะแนน

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ
ดีเยี่ยม	ผ่านเกณฑ์ขั้นสูง มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 90-100 หรือ 5.40-6.00 คะแนน
ดี	ผ่านเกณฑ์ มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80-89 ขึ้นไป หรือ 4.80-5.39 คะแนน
พอใช้	ผ่านเกณฑ์ มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70-79 ขึ้นไป หรือ 4.20-4.79 คะแนน
ปรับปรุง	ไม่ผ่านเกณฑ์ มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 69 หรือน้อยกว่า 4.19 คะแนน

- วิเคราะห์ข้อมูลของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวม รวม 21 คะแนน เก็บสะสมจำนวน 10 คะแนน โดยนำคะแนนที่ได้ในทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านมุ่งมั่นในการทำงานมาคำนวณหาค่าร้อยละในภาพรวมของทุกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และนำไปเทียบกับเกณฑ์ในการตัดสิน ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวม			
ช่วงคะแนน		**คิดเป็นร้อยละ**	**ระดับคุณภาพ**
คะแนนรวม 21 คะแนน	**เก็บสะสม 10 คะแนน**		
18.90-21.00	9.00-10.00	90.00-100.00	ดีเยี่ยม / ผ่านขั้นสูง
16.80-18.89	8.00-8.99	80.00-89.99	ดี / ผ่าน
14.70-16.79	7.00-7.99	70.00-79.99	พอใช้ / ผ่าน

- วิเคราะห์ข้อมูลของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวม รวม 21 คะแนน เก็บสะสมจำนวน 10 คะแนน (ต่อ)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวม			
ช่วงคะแนน		**คิดเป็นร้อยละ**	**ระดับคุณภาพ**
คะแนนรวม 21 คะแนน	**เก็บสะสม 10 คะแนน**		
00.00-14.69	00.00-6.99	≤69.00	ปรับปรุง / ไม่ผ่าน
นักเรียนต้องมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับพอใช้ขึ้นไป/ผ่าน ทั้งสองคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจะ *ผ่านเกณฑ์* หากมีผลการประเมินในระดับพอใช้/ผ่านเพียงคุณลักษณะอันพึงประสงค์เดียว หมายถึง *ไม่ผ่านเกณฑ์*			

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	กรัชกาย ใจวงค์
วัน เดือน ปี เกิด	25 ธันวาคม 2540
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2563 ศศ.บ. (ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	79/7 หมู่ 1 บ้านป่าเผือก ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
ผลงานตีพิมพ์	Jaiwong, K., & Witchayawat, W. (2025). Effect of the Advanced Systematic Thinking Process GPAS 5 Steps Combined with SQ6R Reading Techniques on the Critical Reading Ability and Communication Ability of Mathayom 3 Students. *Journal of Lanna Societies*, *3*(1), 41–64. https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jls/article/view/1554 ISSN: 3027-6721 (Online)
รางวัลที่ได้รับ	-